

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
МИНИСТЕРСТВО НА ТРУДА И СОЦИАЛНАТА ПОЛИТИКА
СЕРТИФИЦИРАНА СИСТЕМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА КАЧЕСТВОТО ISO 9001:2008

1051 СОФИЯ, УЛ. "ТРИАДИЦА" № 2, ТЕЛ: 8119 443, ФАКС: 988 44 05, WWW.MLSP.GOVERNMENT.BG

НАЦИОНАЛЕН ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ ПО ЗАЕТОСТТА през 2012 г.

„За повишаване на заетостта”

*Приет с Решение на Министерския съвет
№ 957 от 29 декември 2011 г.*

СЪДЪРЖАНИЕ

	Стр.
Въведение	3
1. ПАЗАРЪТ НА ТРУДА ПРЕЗ 2011г.	6
1.1. Макроикономическа среда, развитие на икономиката през 2011г. и отражение върху търсенето на работна сила	6
1.2. Заетост, безработица и неравнопоставени групи на пазара на труда през 2011г.	10
1.3. Състояние и развитие на регионалните пазари на труда през 2011г.	14
2. НАЦИОНАЛНА ПОЛИТИКА ПО ЗАЕТОСТТА ПРЕЗ 2012 г.	15
2.1. Стратегията „Европа 2020” и отражението ѝ върху националната политика по заетостта	15
2.2. Промените в икономиката, в социалното развитие и др. като фактори за повишаване на заетостта и нейното качество.	17
2.3. Приоритети и направления на националната политика по заетостта през 2012 г.	20
2.4. Осигуряване на заетост на безработни от неравнопоставените групи на пазара на труда.	24
2.5. Повишаване на качеството на работната сила.	31
2.6. Развитие на регионалните пазари на труда и подобряване на услугите по заетостта.	36
2.7. Действия на институциите и социалните партньори за подобряване функционирането на пазара на труда.	40
3. ПРИЛОЖЕНИЯ – 8 броя	

ВЪВЕДЕНИЕ

Националният план за действие по заетостта 2012г. подкрепя началото на икономическото и социалното възстановяване и стабилизирането на пазара на труда. Той е инструмент за реализиране на целите и поетите ангажименти на страната по отношение на Стратегията на ЕС Европа 2020 и мерките включени в Националната програма за реформи 2011 – 2015г. Мобилизирането на всички възможности за осигуряване на заетост и продължаването на инвестирането в човешките ресурси са от първостепенно значение през следващата година. Трета поредна година планът е разработен на база одобрената от Националния съвет за насърчаване на заетостта Рамка с основните приоритети и направления на действие през 2012г. Целите и действията за тяхното постигане в Националния план за действие по заетостта (НПДЗ) през 2012г. се съсредоточават върху преодоляването от една страна на негативните последици на пазара на труда в резултат от кризата и от кризисни обрати в международната конюнктура, а от друга страна, в осигуряване на подкрепа на бизнеса за повишаване търсенето на работна сила и подготовка на кадри с необходимата квалификация.

Визията на Националния план за действие по заетостта през 2012 г. е „Повишаване на заетостта чрез осигуряване на качествена работна сила и включване в заетост на неравнопоставените групи на пазара на труда, приоритетно от най-засегнатите от кризата региони”.

Активната политика на пазара на труда има частично въздействие върху процесите на ускоряване на икономическото оживление, доколкото може да влияе пряко върху предлагането на труд (по количество и по качество) и да осигури бързи и качествени преходи на пазара на труда. Осигуряването на обучение и субсидирана заетост на най-уязвимите групи от безработни е същевременно социална закрила и социално включване за тези групи, възможност за заработване на доходи и получаване на осигурителни права, повишаване на постъпленията от данъци и осигуровки за държавата. Поемането на част от разходите за персонал на фирмите е на практика подкрепа за тях и насърчаване да създават работни места. Мерките в Плана са съобразени с дългосрочните приоритети на Стратегията Европа 2020 и необходимостта от запазване на финансовата стабилност и подобряване на бизнес средата.

В препоръките на Европейската комисия и Съвета относно Националната програма за реформи се отбелязва, че се очаква нивото на заетост от периода преди кризата да бъде достигнато в средносрочен период, подчертава се проблема със заетостта на младежите, нискоквалифицираните безработни и безработните от ромски произход. Изтъква се необходимостта за подкрепа при осигуряването на работни места, особено за групите в неравнопоставено положение, предприемане на мерки за повишаване капацитета и модернизирани на публичните услуги по заетостта за срещане на търсенето на пазара на труда с предлагането на работна сила с определени умения, акцентира се върху целенасочената подкрепа за младежите с недостатъчно умения.

Основните приоритети на националната политика по заетостта през 2012 г. са определени с оглед началото на стопанско оживление, увеличаване на инвестициите, продължаващо изпълнение на големите инфраструктурни проекти, постепенно активиране на вътрешното търсене. Същевременно се отчита, че някои негативни процеси в световната икономика могат да ограничат отново поръчките за нашата индустрия от европейските и другите страни и да забавят намаляването на безработицата. Възможни са и варианти на по-ускорено или по-бавно излизане от кризата в резултат от различни неочаквани обстоятелства от финансов характер, което влияе върху заетостта.

Основните приоритети на НПДЗ 2012г. включват:

- Увеличаване на заетостта чрез бързо и ефективно устройване на работа на безработните, както на първичния пазар на труда, така и по програми и мерки по Закона за насърчаване на заетостта, включително активиране на неактивните и обезкуражените лица;
- Повишаване качеството на работната сила чрез придобиване на нова квалификация, повишаване на квалификацията и уменията на зетите и безработните за осигуряване на необходимите кадри за реструктуриране на икономиката, по-висока производителност на труда, по-добро съответствие с потребностите на пазара на труда;
- Ограничаване на безработицата в регионите с ниска заетост и високо равнище на безработица.

През 2012 г. активната политика на пазара на труда ще бъде приоритетно насочена към следните целеви групи:

- Безработни младежи до 29 г.;
- Безработни над 50-годишна възраст;
- Неактивни лица, желаещи да работят в т.ч. обезкуражени лица;
- Безработни с ниска или нетърсена на пазара на труда професионална квалификация и недостиг на умения, в т.ч. безработни с ниско образование (включително от ромски произход);
- Хора с увреждания.

Финансирането на плана се осъществява със средства от Републиканския бюджет за 2012г. и по Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”, със средства от Структурните фондове на ЕС.

Изпълнението на плана ще допринесе за ограничаване на безработицата и ще осигури разнообразни възможности на зетите и безработните да получат нови знания и умения и да повишат своята конкурентоспособност.

В качеството си на инструмент на политиката за 2012 г. в НПДЗ са определени:

- програмите и мерките за заетост и обучение;
- дейностите, които ще бъдат реализирани;
- финансовите средства, източниците за финансиране, видовете стимули и техните размери – както за работодателите, така и за участниците в субсидирана заетост и в обучение;
- отговорните институции за изпълнение на плана и техните партньори.

Планът за 2012 г. е разработен в три части. **Първата част** представя състоянието на пазара на труда през 2011г. Във **втората част** е определена националната политика по заетостта през 2012г. и накратко европейските измерения на политиката по заетостта във връзка с изпълнението на Стратегията на ЕС „Европа 2020”. В тази част освен това са изложени целите, приоритетите, целевите групи на политиката и програмите, мерките и действията относно:

- Осигуряване на заетост на безработни от неравнопоставените групи на пазара на труда;
- Повишаване на качеството на работната сила;
- Развитие на регионалните пазари на труда и подобряване на услугите по заетостта;
- Действия на институциите и социалните партньори за подобряване функционирането на пазара на труда.

Третата част съдържа приложенията, които конкретизират практическата реализация на плана от страна на отговорните институции и организации. Първото приложение включва кратки фишове на всички съдържащи се в НПДЗ 2012 г. проекти, програми и мерки, включително схеми по оперативна програма „Развитие на човешките ресурси” 2007 – 2013 г. с посочени цели, основни дейности, целеви групи и отговорни институции, организации и партньори за тяхната реализация. Във второто приложение са регламентирани максималните размери на средствата по чл. 30а от Закона за насърчаване на заетостта за програмите и мерките за 2012 г. В отделно приложение (3), което изпълнява ролята на указател, са определени видовете плащания по всяка програма или мярка, включена в плана. Финансовата таблица за разпределение на средствата от бюджета на МТСП за активна политика за 2012 г. от държавния бюджет определя средствата по програми, проекти и мерки и резултатите, които трябва да се постигнат по отношение на осигуряването на заетост и обучение за определен брой лица (приложение 4). В аналогична таблица е представено изпълнението на НПДЗ 2011г. за деветмесечието (приложение 5). Включен е анализ на изпълнението на НПДЗ 2011г. (приложение 6). В ново отделно приложение е направен анализ на развитието на регионалните пазари на труда (приложение 7) и отчет за изпълнението на „Българска пътека за постигане на по-добра гъвкавост и сигурност на пазара на труда 2009 – 2011г.” във връзка с приключване на нейното изпълнение (приложение 8).

1. ПАЗАРЪТ НА ТРУДА ПРЕЗ 2011г.

1.1. Макроикономическа среда, развитие на икономиката през 2011 г. и отражение върху търсенето на работна сила

Промените на пазара на труда, в търсенето и предлагането на работна сила през 2011г. се определят от първите признаци на стопанско оживление, но и от очакванията за нови кризисни процеси в международната конюнктура, които охлаждат намеренията за инвестиции. Наблюдава се временно ограничаване на масовите уволнения и неравномерно по време и по отрасли търсене на работна сила. При тези условия, с ограничено търсене, заетостта зависи от една страна от отрасловата принадлежност и от равнището на квалификация на различните групи на пазара на труда, а от друга страна – от съответствието между професионалните умения и компетентностите на търсещите работа и изискванията на работодателите.

През 2011г. в световната икономика и в европейската икономика се наблюдават противоречиви явления: положителни процеси, ръст на БВП, нарастване на бизнес активността в производството и услугите, увеличаване на поръчките и стабилизиране на общата заетост, и същевременно - риск от неплатежоспособност на държави-членки на ЕС. През второто тримесечие на 2011г. се появиха сигнали за забавяне на темповете на икономическо възстановяване в глобален мащаб. Това се дължи на по-слабия икономически растеж в САЩ и Япония. В еврозоната¹, след повишената стопанска активност през първото тримесечие на 2011 г., се наблюдава понижение в темповете на растеж през второто и третото тримесечие. Съгласно есенната прогноза на ЕК за 2011г., БВП средно за ЕС ще нараства с 1.6% през 2011г. и 0.6% през 2012г., като понижението спрямо пролетната прогноза е осезателно. Безработицата ще бъде средно 9.7% за 2011г. и 9.8% за 2012г., а заетостта ще нарасне слабо².

В нашата страна през деветте месеца на 2011 г. темповете на **растеж на БВП** са положителни и по-високи по тримесечия спрямо предходната година. През третото тримесечие на 2011г. БВП нарасна с 1.3%³ спрямо същото тримесечие на предходната година, но запазва равнището си спрямо второто тримесечие на 2011г. Наблюдаваното развитие е обусловено от ръст на износа, подпомогнат от нарасналото търсене в световен мащаб. Приносът на външната търговия е допълнително подкрепен от съживяването, което започва да се наблюдава и по отношение на вътрешното търсене, особено ясно изразено през второто тримесечие на годината. През първото полугодие износът на стоки и услуги нараства със стабилни темпове, което влияе и върху динамиката на вноса вследствие на повишено търсене на суровини и материали за експортно-ориентираните икономически дейности. Частното потребление също отбелязва ръст, но потребителските разходи на домакинствата остават свити, а колективното потребление дори отчита отрицателен принос към динамиката на БВП в резултат от процесите на фискална консолидация.

Прогнозите на анализаторите от банковия сектор предвиждат, че през 2012г. ще има положителен ръст на БВП, но с различни темпове, които често се подлагат на преоценка с оглед настъпването на непредвидени събития на международните пазари.

Започналото оживление в експортно ориентираните отрасли се изразява по отношение на външната търговия на България с трети страни и ЕС – общо през периода

¹ Източник Евростат

² Есенна прогноза на ЕК 2011г. European economy Forecast, autumn 2011

³ Източник НСИ, БВП през третото тримесечие на 2011г. експресни оценки.

януари - септември 2011 г. с увеличение на износа спрямо съответния период на предходната година с 32.0%⁴. През периода януари - септември 2011 г. внесените в страната стоки са с 20.6% повече спрямо същия период на предходната година.

Инфлацията от началото на годината (октомври 2011 г. спрямо декември 2010 г.) е 2.3%, а годишната инфлация за октомври 2011 г. спрямо октомври 2010 г. е 3.5%⁵. Тези данни за икономиката на нашата страна говорят за стабилизация на растежа, но не може да се изключи опасността от евентуално влияние на нова вълна на финансова криза в международен план.

Въпреки, че индустрията е концентрирана все още в ниско технологични производства и производства с ниска добавена стойност, се наблюдава съживяване на някои по-високо технологични сектори. Тези резултати са в синхрон с провежданата икономическа политика на българското правителство, насочена към стимулиране основно на развитието на приоритетните сектори: информационни и телекомуникационни технологии; екологични технологии и здравни иновации.

За първите шест месеца на 2011г. **общият бизнес климат** остава по-благоприятен в сравнение с края на 2010 г. През август 2011г. тенденцията се запазва и общият показател на бизнес климата⁶ се покачва с 1.1 п.п. спрямо предходния месец. През септември показателят запазва нивото си от предходния месец. Но през октомври общият показател на бизнес климата бележи намаление от 0.7 п.п. спрямо нивото от предходния месец поради по-въздържаните оценки на мениджърите от промишлеността и сектора на услугите за настоящото бизнес състояние на предприятията. По икономически отрасли възстановяването протича с различна скорост и не се наблюдава във всички отрасли. Второто полугодие започва с подобрение в промишлеността, строителството и търговията на дребно, но в сектора на услугите има влошаване. През август и септември подобрението продължи в промишлеността и в търговията на дребно. През октомври бизнес климатът в промишлеността се влошава с 1.8 пункта в сравнение със септември, а същият показател в строителството остава приблизително като предходния месец. Трети пореден месец (до октомври) съставният показател „бизнес климат в търговията на дребно“ се задържа на дългосрочното си средно равнище. През октомври съставният показател „бизнес климат в сектора на услугите“ намалява с 0.7 пункта в сравнение с предходния месец. Въпреки известното увеличение на поръчките от чужбина в промишлеността, общата осигуреност на производството с поръчки се задържа на ниво от последните месеци. Средното натоварване на мощностите от юли до октомври спада с 2.6 пункта до 69.4%.

В своите очаквания за следващите три до шест месеца мениджърите на промишлените предприятия запазват известен оптимизъм за развитието на бизнеса независимо от затрудненията, породени от несигурната икономическа среда и недостатъчното търсене. По отношение на строителната активност обаче прогнозите за следващите три месеца са по-неблагоприятни, което е свързано и със сезонни фактори. Предвижда се и по-нататъшно съкращаване на персонала. Същевременно около 8% от промишлените предприятия са посочили недостига на работна сила, включително квалифицирана, като фактор за затруднение на дейността.

През последните години структурата на промишлеността остава непроменена, като с най-голям дял са: производство на хранителни продукти (около 15%); производство и

⁴ Източник НСИ Външна търговия; Предварителни данни към 09.11.2011 г.

⁵ Източник НСИ Инфлация и индекси на потребителските цени за октомври 2011г.

⁶ Източник НСИ Наблюдение на бизнес тенденциите в промишлеността, строителството, търговията и услугите.

разпределение на електрическа и топлинна енергия (около 15%); производство на основни метали (около 10%); производство на изделия от други неметални минерални суровини, (около 5%); производство на облекло (около 4%); производство на метални изделия, без машини и оборудване (около 4%); производство на химични продукти (около 4%) и др.

За деветмесечието на годишна база увеличение на промишленото производство⁷ е отчетено в добивната промишленост - със 7.7%, в преработващата промишленост - с 2.7%, но в производството и разпределението на електрическа и топлоенергия и газ е отбелязано намаление от 5.1%. Регистриран е ръст в производството на инвестиционни продукти (14.1%), в производството на енергийни продукти (2.1%) и в производството на продукти за междинно потребление (0.4%).

Секторите, които най-бързо преодоляват кризисните ефекти и набират скорост, през периода януари - юли 2011 г. спрямо същия период на 2010 г. са: производство на хартия, картон и изделия от хартия и картон; производство на химични продукти; производство на компютърна и комуникационна техника, електронни и оптични продукти; производство на машини и оборудване, с общо и специално предназначение; производство на мебели; производство на тютюневи изделия; производство на метални изделия, без машини и оборудване; и др. През септември спрямо същия месец на 2010г. с най-голям ръст е добивът на въглища, ремонтната дейност, инвестиционните продукти, производството на машини, неметални изделия на химични продукти и др.

Тази динамика може да бъде забавена от евентуална нова вълна на финансова криза, но въпреки това тя ще бъде определяща за промишлеността и през 2012 г.

Разгръщането на инвестициите в инфраструктурни обекти, реализирани с помощта на европейските фондове ще продължи да има стабилизираща роля и през 2012г., тъй като притокът на външни капитали ще бъде все още нисък. През 2011г. преките инвестиции през първото полугодие нарастват слабо (само със 7.9 млн. евро повече от 2010г.), реинвестираната печалба също е по-ниска спрямо 2010г., по-нисък е и привлеченият дялов капитал.

Развитието на икономиката има конкретна регионална насоченост и от локализацията на перспективните отрасли, на притока на чужди инвестиции, от подобряването на инфраструктурата зависи създаването на работни места в даден регион.

Ограниченото търсене на труд в страната оказва задържащ ефект и върху динамиката на **доходите от труд**. През първото полугодие на 2011 г. растежът на средната работна заплата общо за икономиката продължава да се забавя особено ясно, изразено в реално изражение. Средно за първите шест месеца на годината стойността на показателя е 9.1% в номинално изражение и 3.9% в реално изражение спрямо същия период на предходната година. Номиналният ръст на средната работна заплата в общественния сектор е 2.8%, а в реално изражение е отчетен спад от 2.1%. В частния сектор на икономиката средната работна заплата расте с по-високи темпове – 11.8% в номинално и 6.5% в реално изражение. Относително високият растеж на доходите в частния сектор е резултат от повишението на производителността на труда в една част от тях (експортно-ориентираните дейности на преработващата промишленост), което се дължи до известна степен и на съкращаването на персонал на ниска квалификация. През третото тримесечие на 2011 г. средната месечна работна заплата намалява спрямо второто тримесечие на 2011 г. с 0.9% до 693 лева. Икономическите дейности, в които е регистрирано най-голямо намаление на средната месечна работна заплата, са: „Операции с недвижими имоти” - с 11.1%, и „Финансови и застрахователни дейности” - с 6.2%.

⁷ По предварителни данни на НСИ

Процесите на оптимизиране на разходите, повлияха положително върху динамиката на **производителността на труда**⁸ - ръст с 5.6% през първите шест месеца на 2011 г. спрямо 2010г. Промените в производителността на труда и ограничаването на растежа на доходите оказват благоприятно влияние върху динамиката на разходите на работодателите за труд за единица продукция⁹. През първото полугодие на 2011 г., те намаляват със 7% спрямо съответния период на 2010 г. с водещ принос на добивната, преработващата промишленост и търговията.

По данни на Агенцията по заетостта през деветте месеца на 2011 г. се наблюдава нарастване на **търсенето на работна сила**¹⁰ спрямо същия период на предходната година. От началото на годината в бюрата по труда са заявени общо 155 107 работни места, с 19 332 повече, в сравнение със същия период на 2010 г. От тях на първичния пазар са 103 605 места, по програми за заетост – 25 089 места, по ОП „РЧР” – 20 730 места и по мерки за заетост – 5 683 места. Увеличението се обуславя в най-голяма степен от нарастването на местата за субсидирана заетост с финансиране по ОП „РЧР” и по мерки от Закона за насърчаване на заетостта. На първичния пазар търсенето също се увеличава, но сравнително по-слабо (с 1054 места), като делът му остава значителен (66.8%).

Заявени свободни работни места (СРМ)

Показатели	януари - септември 2010г.		януари - септември 2011г.	
	брой	%	брой	%
Заявени СРМ - общо, в т.ч.:	135 775	100.0	155 107	100.0
1. На първичния пазар	102 551	75.5	103 605	66.8
2. По мерки от ЗНЗ	369	0.3	5 683	3.7
3. По програми за заетост и по схеми на ОП”РЧР”	32 855	24.2	45 819	29.5

Източник: АЗ

Сезонният фактор определя месечната динамика на местата, обявени на първичния пазар и през 2011г. По-голям брой места са заявени през месеците март, април и май, в резултат от сезонните дейности, както и през септември, във връзка с началото на учебната година.

Най-много като брой, и като относителен дял, са **заявените работни места** в преработващата промишленост (25 226), в търговията, ремонта на автомобили и битова техника (14 706) и в държавното управление (8 901). Сравнително голям е и броят на заявените места в селското, горското и рибното стопанство (7 534), хотелиерството и ресторантьорството (6 796), образованието (5 892) и строителството (5 866).

Най-търсени чрез бюрата по труда през деветте месеца на 2011г., са работниците с професии на шивачи, машинни оператори в шивашкото и текстилното производство и др. – над 9 700 места. През септември, поради началото на учебната година са заявени 9 500 места за учители в детски градини, в начални, основни и средни училища, в специални училища. Търсят се и неквалифицирани работници – чистачи и помощници - над 8 000

⁸ Показателят е изчислен като отношение между брутната добавена стойност (БДС) по постоянни цени и броя на заетите лица по данни от СНС.

⁹ Показателят е изчислен като отношение между БДС на един зает и компенсацията на наетите на един нает по текущи цени по данни от СНС.

¹⁰ Анализира се търсенето на работна сила на база заявените, заетите и свободните места в края на месеца, регистрирани в бюрата по труда.

места. Следват местата за административен и офис персонал – над 7 300, за селското, горското, рибното и ловното стопанство – 7 250, в преработващата промишленост – 6 600, за администратори, готвачи, сервитьори, бармани и др. в хотели и ресторанти – над 6 000, персонал, полагащ здравни грижи за хора – 5 580. Заявените работни места за специалисти в областта на финансите (посредници, приложни специалисти, данъчни служители и др.) са 5 400, за продавачи в магазини и демонстратори, както и продавачи на пазари и сергии – над 5 000.

През деветте месеца на 2011 г. са **заети** общо 125 649 работни места, с 12 834 места повече спрямо същия период на 2010 г. Увеличението е логично, тъй като броят на заявените места също е по-голям. На първичния пазар са заети 73 718 места, по програми за заетост и ОП „РЧР” - 47 282 места, а по насърчителни мерки по ЗНЗ заетите места са 4 649.

В края на септември 2011 г. на първичния пазар са останали незаети¹¹ 4 539 места, при 7 178 за септември 2010 г. От всички незаети места 69.0% са за неквалифициран труд, 18.8% - за специалисти и 12.2% - изискващи работнически професии. Най-голям е броят на незаетите места в преработващата промишленост (шивашка, консервна промишленост и др.) – 2063 места. Следват останалите незаети места в търговията (640 места), в административни и спомагателни дейности (279 места), в образованието (253 места) и др. В тези икономически дейности и търсенето е най-голямо през месеца.

Трайно незаетите места (над 3 месеца) са 703, с 60 места повече в сравнение със септември 2010г. От тях 400 места са в преработващата промишленост, където работните места често са непривлекателни, с неблагоприятни условия на труд и ниско заплащане. Ежемесечно, трайно незаети работни места, макар и в рамките на 35-50 места, има и в търговията и здравеопазването. Причината за трайно незаетите места за лекари е отдалечеността на районите, в които има дефицит на такива специалисти.

1.2. Заетост, безработица и неравнопоставени групи на пазара на труда през 2011г.

Все още слабото оживление в икономиката, противоречивите сигнали за развитие на европейската икономика, продължаващият застои в сектора на строителството и бавното възстановяване на вътрешното търсене, предопределят състоянието на пазара на труда. Икономическата активност на населението през първото полугодие на 2011 г. продължава да е по-ниска в сравнение със същия период на 2010 г. Средно за шестмесечието на 2011 г. **коефициентът на икономическа активност** за населението на възраст 15-64 навършени години е 65.4%¹², с 0.8 процентни пункта (п.п.) по-нисък в сравнение със същия период на 2010 г. При мъжете намалението на коефициента е с 1.5 п.п., а при жените – с 0.2 п.п., като стойността му достига съответно 69.2 и 61.7%. През третото тримесечие икономически активното население в страната на възраст 15 - 64 навършени години е 3 317.3 хиляди. Коефициентът на икономическа активност е 66.8%, като в сравнение с третото тримесечие на 2010 г. е с 0.3 пункта по-нисък. При мъжете коефициентът на икономическа активност намалява с 1.1 пункта, а при жените се увеличава с 0.4 пункта, като достига съответно 70.3% за мъжете и 63.2% за жените.

Тенденцията за намаляване на заетостта, която се наблюдава през последните три години продължава. Средният брой на заетите на възраст 15-64 г. през първото полугодие на 2011 г. е със 128.2 хил. или с 4.3 % по-нисък спрямо същия период на предходната

¹¹ Цитира се броят на работните места, останали свободни в последния ден на месеца

¹² Всички показатели по данни от Наблюдението на работната сила (НРС) са изчислени като средноаритметични стойности въз основа на тримесечни данни от наблюдението, провеждано от НСИ

година и е 2 872.5 хил. **Коефициентът на заетост** за същия възрастов интервал е 57.8% - по-малко с 1.8 п.п. в сравнение с първото полугодие на 2010 г. През третото тримесечие на 2011 г. броят на заетите лица на възраст 15 – 64г. е 2 975.3 хиляди. Коефициентът на заетост намалява с 0.7 п.п. спрямо същия период на 2010 г. и достига 59.9%. В сравнение с второто тримесечие на тази година броят на заетите лица на възраст 15 – 64г. се увеличава със 79.8 хил., а коефициентът на заетост - с 1.7 п.п.

Заетостта при всички наблюдавани възрастови групи е по-ниска през шестмесечието на 2011 г. в сравнение със същия период на предходната година. През разглеждания период коефициентът на заетост на младежите (15-24 г.) намалява с 2.8 п.п. и е 19.1%, а този на възрастните работници (55-64 г.) намалява с 0.2 п.п. и е 43.9%. Вследствие на кризата спадът в заетостта при мъжете е по-голям от този при жените. Въпреки това, заетостта сред мъжете продължава да е по-висока от тази сред жените и средно за шестте месеца на 2011 г. коефициентът на заетост при мъжете е 60.3%, а този при жените е 55.3%. Динамиката в статуса на заетите през шестте месеца на 2011 г. спрямо същия период на предходната година се характеризира с намаляване на броя на самостоятелно заетите (с 24.9 хил.), на наетите лица (с 105.3 хил.) и на неплатените семейни работници (с 1.4 хил.) и незначително нарастване на броя на работодателите (с 2.4 хил.) Същественото намаление на наетите лица се дължи основно на намалението на работещите в частни предприятия с 88.2 хил.

Сезонните фактори са решаващи за увеличаването през второто тримесечие на 2011г. на броя на **наетите лица** с 2.3% спрямо края на март 2011 г., като те достигат 2.2 млн. Спрямо края на първото тримесечие на 2011 г. най-голямо увеличение на наетите лица по трудово и служебно правоотношение (вследствие на сезонните фактори) се наблюдава в „Хотелиерство и ресторантьорство” - с 41.7%, и в „Селско, горско и рибно стопанство” - с 5.3%. В общия брой наети лица е най-голям относителният дял на наетите в дейностите „Преработваща промишленост” (22.5%) и „Търговия, ремонт на автомобили и мотоциклети” (17.7%).

От **икономическите сектори** за шестмесечието на 2011 г. по данни на НСИ от Наблюдението на работната сила, най-съществено е намалението на заетостта в сектор „Индустрия” (със 105.8 хил.), което се дължи на големия брой освободени лица от преработващата промишленост и строителството. През шестте месеца на 2011 г. в сравнение със същия период на предходната година броят на заетите в преработващата промишленост намалява средно с 62.2 хил., а заетите в строителството намаляват с 47.2 хил. Повишава се броят на заетите лица в икономическата дейност: доставяне на води; канализационни услуги, управление на отпадъци и възстановяване (с 10.2 хил).

Наетите лица по трудово и служебно правоотношение към края на септември 2011 г. намаляват с 10.7 хил., или с 0.5% спрямо края на юни 2011 г., като достигат 2.19 млн.¹³ Спрямо края на второто тримесечие на 2011 г. най-голямо намаление на наетите лица се наблюдава в икономическите дейности „Операции с недвижими имоти” - с 13.2% и „Хотелиерство и ресторантьорство” - с 12.7%. Увеличението на наетите лица по трудово и служебно правоотношение е най-голямо в дейностите „Селско, горско и рибно стопанство” - с 2.8%, и в „Доставяне на води; канализационни услуги, управление на отпадъци и възстановяване” – с 1.6%. В структурата на наетите лица по икономически дейности най-голям е относителният дял на наетите по трудово и служебно правоотношение в дейностите „Преработваща промишленост” и „Търговия, ремонт на автомобили и мотоциклети” - съответно 22.7% и 17.8%. В края на септември 2011 г. наетите лица по трудово и служебно правоотношение са с 9.3 хил., или с 0.4% по-малко в

¹³ По предварителни данни на НСИ от Наблюдението на работната сила

сравнение със същия период на предходната година, като най-голямо намаление на наетите се наблюдава в икономическите дейности: „Преработваща промишленост“ - със 17.5 хил., „Строителство“ - с 12.4 хил., и „Търговия, ремонт на автомобили и мотоциклети“ - с 11.0 хиляди. В процентно изражение намалението е най-голямо в икономическите дейности „Строителство“ - с 8.6%, „Производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия и на газообразни горива“ - с 5.6%, и „Преработваща промишленост“ - с 3.4%.

Безработицата през 2011 г. остава значителна поради силно свитото търсене на работна сила и продължаващото освобождаване на персонал от отрасли и дейности, които по-късно бяха засегнати от икономическата криза, от малките и средни фирми, някои видове услуги и др. Същевременно преобладава предлагането на нискоквалифицирана работна сила. Нискоквалифицираните кадри са сред първите съкратени, но в началото на стопанското оживление за тях почти не се разкриват нови работни места. Налице е и слабо разпространение на гъвкавите форми на заетост, които са „буфер“ при непостоянно търсене на труд. Ограниченото им използване е и поради факта, че част от работодателите предпочитат „гъвкавостта“ на сивата икономика. В началото на фазата на оживлението от икономическия цикъл рискът от сегментация е повишен и се изразява в затруднен и продължителен преход от безработица към заетост, ниска мобилност между отраслите и дейностите, зависимост на шансовете за наемане от пола, възрастовата група, местоживеенето на безработните.

По данни на НСИ от Наблюдението на работната сила през второто тримесечие на 2011 г. безработните лица в страната са 369.8 хил., а коефициентът на безработица - 11.2%. В сравнение със същото тримесечие на 2010 г. броят на безработните лица се увеличава с 27.6 хил., а коефициентът на безработица - с 1.2 п. п. В сравнение с първото тримесечие на 2011 г. броят на безработните лица намалява с 25.7 хил., а коефициентът на безработица - с 0.8 п.п.. Коефициентът на продължителна безработица през второто тримесечие на 2011 г. спрямо същия период на 2010 г. се увеличава с 2.0 п.п. и достига 6.3%. През третото тримесечие на 2011 г. безработните лица в страната са 343.0 хил., а коефициентът на безработица - 10.2%. В сравнение със същото тримесечие на 2010 г. броят на безработните лица се увеличава с 16.4 хил., а коефициентът на безработица - с 0.7 п.п. В сравнение с второто тримесечие на 2011 г. броят на безработните лица намалява с 26.8 хил., а коефициентът на безработица - с 1.0 процентен пункт.

По данни на **административната статистика на Агенцията по заетостта** от месец март се очертава тенденция на плавно, но все още ограничено, понижаване на безработицата в страната. През деветте месеца на 2011 г. средномесечният брой на безработните намалява с 21 686 души в сравнение със същия период на 2010 г. и е 334 155. Основният поток от безработни в бюрата по труда е формиран от периодично освобождавани заети лица без процедура за масови уволнения, предимно от малки и средни предприятия.

Безработните **жени** запазват преобладаващия си дял в общия брой на безработните лица, регистрирани в бюрата по труда. Делът им от общия брой на безработните през деветте месеца на 2011 г. спрямо същия период на предходната година се запазва почти непроменен - 54.5%. Делът на мъжете също почти не се променя и е 45.5%.

През разглеждания период намалението на общата безработица се съчетава и с намаление на средномесечния брой на безработните от всички групи в неравностойно положение на пазара на труда, с изключение на продължително безработните.

Младежите са една от най-уязвимите групи на пазара на труда, и като такава се оказва и една от най-силно засегнатите групи от икономическата криза. Освен, че са сред първите, които работодателите освобождават при икономически затруднения, младежите

по-бързо се обезкуражават, престават да търсят активно работа и излизат от пазара на труда. По-ниската трудова активност на младежите е комбинирана и с по-ниска активност при участието им в образование и обучение. По данни на Евростат за България са регистрирани най-висок дял на младежи, които не са нито в образование или обучение, нито в заетост, в сравнение с другите страни-членки. В допълнение, значителна част от безработните и неактивните младежи са без образование и квалификация, което в комбинация с липсата на трудов опит и трудови навици сериозно възпрепятства намирането на работа и повишава риска от социалната им изолация и маргинализиране. Демографско обусловения спад в броя на младежите и високата емиграция сред тази група допълнително се отразява негативно върху пазара на труда в посока намаляване на младежката работна сила. През деветмесечието на 2011 г. безработните младежи до 29 г., регистрирани в бюрата по труда, намаляват минимално (с 1321 души) в сравнение със същия период на предходната година. Средномесечният им брой е 63 142, а дялът им от общия брой на безработните е 18.9% или с 0.8 п.п. повече спрямо същия период на 2010 г. Сред безработните младежи до 29 години най-многобройни и с най-голям относителен дял продължават да са тези без квалификация и специалност (63.4%), като дялът им се запазва непроменен. В образователната структура на безработните младежи, тези с основно и по-ниско образование запазват най-голям относителен дял - 51.0%, като се отчита увеличение с 0.5 п.п. пункта спрямо деветте месеца на 2010 г.

Безработните над 50 години са 36.4% от безработните, регистрирани в бюрата по труда. През деветмесечието на 2011 г. средномесечният им брой е 121 532, с 11 976 души по-малко спрямо същия период на 2010 г. Сред безработните над 50 г. преобладават лицата без квалификация и специалност (56.1%) и тези с основно и по-ниско образование (52.5%).

Продължително безработните през деветте месеца на 2011 г. се увеличават спрямо същия период на 2010 г. с 11 519 души и средномесечният им брой достига 119 787 души. Дялът им също нараства съществено, с 5.4 п.п. и е 35.8% от общия брой на безработните. Сред продължително безработните лица над една година преобладават лицата без специалност и квалификация (69.2%) и с основно и по-ниско образование (64.6%).

Регистрираните безработни с трайни увреждания намаляват само със 78 души спрямо деветмесечието на 2010 г. и средномесечният им брой през деветте месеца на 2011 г. е 13 617. Дялът на тази група от общия брой на безработните, се увеличава от 3.8% през деветмесечието на 2010 г. на 4.1% през същия период на 2011 г. С най-висок дял в професионалната структура на безработните с трайни увреждания са лицата без квалификация и специалност - 42.9%, а с най-висок дял в образователната им структура са лицата със средно специално и професионално образование - 41.7%.

Безработните без квалификация и специалност са най-голямата група в професионалната структура на безработните, която обхваща 191 008 лица средномесечно. Те са с 10 047 души по-малко в сравнение с деветмесечието на 2010 г. Дялът на безработните без квалификация и специалност, от всички регистрирани безработни, се запазва висок - 57.2%, като се отчита ръст от 0.7 п.п. Почти всички безработни без квалификация и специалност са ниско образовани - с основно и по-ниско образование, като дялът им се запазва непроменен (85.9%). В групата на безработните без квалификация и специалност младежите до 29 г. са една пета (21.0%), а лицата над 50 години - 35.7%.

Безработните с основно и по-ниско образование, които включват лицата с основно, начално и по-ниско образование намаляват с 11 098 души спрямо деветте месеца на 2010 г. Средномесечният им брой през периода януари-септември 2011 г. е 167 458, а

делът им остава почти непроменен - 50.1% (при 50.2% през деветмесечieto на 2010 г.). В групата на безработните с основно и по-ниско образование младежите до 29 г. са 19.2%, а лицата над 50 години са 38.1%.

Обезкуражените лица, по данни на НСИ от Наблюдението на работната сила през първото полугодие на 2011 г. са 244.4 хил. души, с 19.9 хил. повече спрямо същия период на предходната година. Сред обезкуражените лица преобладават мъжете (54.8%). Почти половината от обезкуражените са със средно образование (49.0%). Във възрастовата им структура с най-висок дял са лицата от групата 45-54 г. (22.5%), а с най-нисък тези на възраст 55 г. и повече (16.4%).

1.3. Състояние и развитие на регионалните пазари на труда през 2011г.

В регионален аспект е налице съществена диференциация на заетостта и безработицата, които са в пряка връзка с икономическото развитие на районите и областите.

За първото тримесечие на 2011г. с най-висок брой заети¹⁴ на възраст 15-64 навършени години е Югозападният район, следван от Южния централен и Югоизточния. На последно място е Северозападният район. По области броят на зетите е най-висок отново в София (столица) – 594.2 хил. и е почти колкото броя на зетите в Северния централен и Северозападния райони взети заедно. Следват Пловдивска област, Варненска област, Старозагорска област и Бургаска област. На последно място по брой зети лица е Видинска област (32.4 хил. зети) и Разградска област (41.3 хил. зети). Коефициентът на заетост за населението на 15 – 64 навършени години отново е най-висок в Югозападния район – 66.3% и е значително по-висок от коефициентите на останалите райони – на второ място е Югоизточният район (с 54.6%), а на трето – Северният централен (54.3%). На последно място отново е Северозападният район (51.7%) със съществената разлика от почти 15.0 процентни пункта. По области най-висок е коефициентът на заетост в София столица (68.9%), следвана от Софийска, Пернишка и Благоевградска области. На последно място са Кърджалийска област (44.1% или с 24.8 п.п. по-ниско от София) и Силистренска област (47.7%).

През второто тримесечие подреждането на районите по броя на зетите не се променя, но коефициентът на заетост на Югоизточния и Североизточния райони расте по-бързо и те се нареждат след Югозападния район като изпреварват незначително Южния централен. През второто тримесечие най-висок е коефициентът на заетост отново в София столица (69.4%), следват Благоевградска и Пернишка области, на последно място е Видинска област (45.3%) и Смолянска област (48.9%).

Наблюдаваните през последните години значителни регионални различия в равнището на безработица се запазват и през 2011 г. По данни на Агенцията по заетостта в 8 области (с две по-малко от 2010 г.) средномесечното равнище на безработица е по-ниско от средното за страната, като най-ниско се запазва в областите: София-град (3.2%), Варненска (6.7%), Бургаска (7.0%) и Габровска (7.2%). Стойностите на равнището на безработица в областите Велико Търново (10.5%) и Хасково (10.7%) през периода се запазват близки до средната за страната стойност. В останалите 20 области равнището на безработица е над средното за страната и най-високите му стойности се отчитат отново в областите: Търговишка (20.4%), Смолянска, Монтана и Видинска (19.7%). По данни на НСИ от Наблюдението на работната сила безработицата по райони също се отличава със значителна диференциация. През първото тримесечие на 2011 г. най-голям е броят на

¹⁴ По данни на НСИ

безработните в Южния централен район (91.2 хил.), следван от Югозападния район. Най-малък е броят на безработните в Северозападния район (42.5 хил.), но той е на пето (предпоследно място) по коефициент на безработица. На първо място с 16.3% коефициент на безработица е Североизточният район, над два пъти по-висок спрямо коефициента от 7.7% в Югозападния район. През второто тримесечие безработните в Южния централен район намаляват до 79.1 хил., но остават най-много като брой в страната, следва Югозападният район – със 71.8 хил. безработни. Коефициентът на безработица е най-висок в Североизточния район – 15.4%, следван от Северозападния – 13.9%. По области с най-много безработни на възраст на 15 и повече години е София (столица) – 44.2 хил. и Шуменска област - с 27 хил., а с най-малко Кърджалийска област – 2.5 хил., Пернишка област – 4.1 хил. и Габровска област – 4.2 хил., коефициентът на безработица е най-висок в Шуменска област – 28.8% и в Разградска област – 22.6%, а най-нисък – в Кърджалийска област – 4.9% и Благоевградска област – 5.8%.

По области **регистрираната безработица** по данни на Агенцията по заетостта за първото полугодие на 2011г. отбелязва също големи различия. Средномесечният брой е най-висок в Пловдивска област и София (столица), а най-нисък – в Габровска област. За септември най-много са безработните в Пловдивска област – 24 849, следва София столица – 20 826 и Благоевградска област - 17 611, най-малко са безработните в Габровска област – 3 403 души.

2. НАЦИОНАЛНА ПОЛИТИКА ПО ЗАЕТОСТТА ПРЕЗ 2012 г.

2.1. Стратегията „Европа 2020” и отражението ѝ върху националната политика по заетостта (и други документи и инициативи на ЕС)

През 2012 г. за втора поредна година ще се изпълнява Стратегията "Европа 2020" чрез прилагането на Европейския семестър. С оглед наблюдаваната в ЕС тенденция на растеж, но с недостатъчно създаване на нови работни места, основен приоритет на ЕС през 2012 г. ще бъде насърчаване създаването на заетост при запазване на социалната кохезия. Ключова роля за предприемане на действия в тази насока имат специфичните препоръки, отправени към държавите-членки от Европейската комисия в края на първия Европейски семестър. Препоръките очертават областите, в които държавите-членки следва да предприемат допълнителни мерки през следващата година и половина с цел постигане на напредък по отношение изпълнението на националните цели и целите, заложи в Стратегия "Европа 2020". Очертаните области в препоръките към държавите-членки до голяма степен съвпадат с приоритетни теми от насоките за заетост като: подкрепа за създаване на заетост, повишаване атрактивността на заетостта, активно включване на рисковите групи и др.

Допълнителни мерки, идентифицирани на ниво ЕС, които могат да допринесат за създаването на повече работни места и да осигурят защита на групите, които са най-засегнати от кризата са: предприемане на мерки за насърчаване създаването на работни места в икономически дейности с потенциал за развитие и създаване на работни места, вкл. „зелени” и „бели” работни места; професионална и географска мобилност на работната сила; стратегии за заетост на младежи; адекватна подкрепа на доходите и предоставяне на услуги на безработни лица, особено на най-заstraшените от социално изключване.

От седемте препоръки, отправени към България три са от компетенциите на МТСП, като основен инструмент за изпълнението на препоръките в областта на политиката по

насърчаване на заетостта е Националният план за действие по заетостта за 2012 г. По-конкретно, препоръките включват:

Специфична препоръка 3 – „Изпълнение на договорените със социалните партньори стъпки в рамките на настоящата пенсионна реформа, ускоряване на някои от ключовите мерки, които биха помогнали за увеличаване на ефективната възраст за пенсиониране и намаляване на ранното излизане от пазара на труда, като например чрез постепенно увеличаване на социално осигурителния период и засилване на политиките за подкрепа на възрастните работници да останат по-дълго в сферата на заетостта.”

В изпълнение на тази препоръка се осъществяват промени в пенсионната система и се предприемат мерки за по-дълго оставане на пазара на труда на възрастните работници, съчетано с обучение и осигуряване на субсидирана заетост.

Специфична препоръка 4 – „Насърчаване, в консултации със социалните партньори и в съответствие с националните практики, на политики, гарантиращи, че ръстът на заплатите по-добре отразява развитието на производителността и запазване на конкурентоспособността при отчитане на продължаващата конвергенция”.

За изпълнението на тази препоръка се осъществява контрол на средствата за работна заплата в бюджетния сектор, разпространение на действащите колективни трудови договори в частния сектор. Също така ще се въведе нов модел на заплащане в държавната администрация, обвързан с изпълнението и постигнатите резултати. С цел запазване на конкурентоспособността ще продължат действията, насочени към борба с недекларираната заетост, включващи развитие на инспекционната дейност на ИА „ГИТ”, превенция на неформалната икономика, въвеждане на санкции за лицата, които приемат да работят без трудови договори и др. Съществен принос за повишаване на конкурентоспособността имат и мерките в областта на образованието и обучението. В областта на обучението на възрастни ще продължат да се използват ваучерите за обучение на заети и безработни лица.

Специфична препоръка 5 – „Предприемане на стъпки за адресиране на предизвикателствата за борба с бедността и насърчаване на социалното включване, особено за уязвимите групи, изправени пред множество проблеми. Предприемане на мерки за модернизирание на публичните услуги по заетостта за повишаване на капацитета за постигане на съответствие между умения и търсене на пазара на труда, както и фокусиране на подкрепата за младите хора с ниска квалификация. Ускоряване на образователната реформа чрез приемане на Закона за предучилищното и училищното образование и нов Закона за висшето образование през 2012 г.

В изпълнение на тази препоръка се разработва Секторна стратегия за намаляване на бедността и насърчаване на социалното включване 2020 към Националната програма за развитие: България 2020. В изпълнение на ангажимента на България, съгласно Решение на Европейския съвет от 17 юни 2010 г., с което е определена европейската цел за насърчаване на социалното включване, в частност чрез намаляване на бедността, е определена национална цел за насърчаване на социалното включване, която предвижда към 2020 г. намаляване на броя на лицата, живеещи в бедност с 260 000 лица. Наред с това са приети четири специфични под-цели: намаляване броя на децата на възраст до 18 г., живеещи в бедност, със 78 000 лица; намаляване на броя на лицата на 65 и повече навършени години, живеещи в бедност, с 52 000 лица; намаляване броя на безработните лица във възрастовия интервал 18-64 г., живеещи в бедност, със 78 000 лица; намаляване броя на заетите лица във възрастовия интервал 18-64 г., живеещи в бедност, с 52 000 лица.

В изпълнение на препоръката на ЕК ще продължат действията за подобряване качеството и модернизиранието на предлаганите от Агенцията по заетостта услуги, увеличаване броя на трудовите медиатори, които да работят с групите в неравностойно

положение, обучение на служителите в системата и др. Мерките за подобряване на съответствието между търсене и предлагане на работна сила обхващат: използване на система за търсене и предлагане на работна сила и облекчаване на достъпа до безплатна информация за свободните работни места, вкл. и тези обявени от частните посредници; изграждане на система за прогнозиране на потребностите от работна сила с определени характеристики; насърчаване на вътрешно-географската мобилност с цел работа и др. В подкрепа на младите хора, включително на тези с ниска квалификация през 2012 г. ще стартира нова Национална инициатива, която е в съответствие с една от водещите инициативи на Стратегия „Европа 2020” - „Младежта в движение”. Инициативата за България ще включва действия и мерки за повишаване заетостта на младежите, ограничаване на безработицата и подобряване на тяхната пригодност за заетост.

Насоки 7 и 8 относно политиките по заетостта на държавите-членки на ЕС поставят акцент на усилията за увеличаване заетостта на възрастните хора в контекста на действията за достигане на 75% равнище на заетост на ЕС, което не може да се изпълни без преодоляване на демографските промени. Активното участие на България в дейностите на Европейската година за активен живот на възрастните хора и солидарността между поколенията – 2012г. ще бъде основа за надграждане на мерките за по-добро управление на демографските предизвикателства.

Конкретните мерки за изпълнението на препоръките, както и допълнителните действия за повишаване на заетостта, включително чрез предоставяне на обучение и заетост на неравнопоставените групи са включени в НПДЗ 2012 г.

2.2. Промените в икономиката, в социалното развитие и др. като фактори за повишаване на заетостта и нейното качество.

Сложната международна конюнктура и все още крехкото стопанско оживление не позволяват да се определят еднозначно очакванията за икономическото и социалното развитие през 2012г. Бюджетната прогноза предвижда ръст на БВП от 2.9%. Положителната динамика на икономическата активност през 2011 г. е обусловена основно от нарастването на нетния износ, докато през 2012 г. основен принос за ръста на БВП се очаква от страна на вътрешното търсене. До края на 2011 г. темповете на нарастване на износа се очаква да се забавят, в резултат на очакваното забавяне на растежа на основните търговски партньори на страната, както и поради базов ефект от предходната година. През 2012 г. нарастването на износа на стоки и услуги ще продължи да се забавя до 5.4%. Очакваното развитие във външното търсене ще окаже ограничаващо влияние върху ръста на вноса, който се очаква да се повиши в реално изражение с 4.9% през 2012 г. Този процес ще бъде подпомогнат от постепенното възстановяване във вътрешното търсене, което се очаква да реализира положителен ръст през 2012 г. Крайното потребление възстановява положителният си растеж през 2011 г., като очакваното стабилизиране на пазара на труда през следващата година ще подкрепи известно ускорение на потребителските разходи на домакинствата до 1.9% през 2012 г. Инвестициите се очаква да редуцират темпа си на намаление до 5% в сравнение с двуцифрени темп на спад през предходната година, а макроикономическата стабилност и фискалната дисциплина ще подкрепят инвестиционната активност през следващата година, като бруто капиталобразуването се очаква да се повиши с 4.7% в реално изражение.

С постепенното възстановяване във вътрешното търсене се очаква заетостта да се стабилизира през 2012 г. При благоприятно развитие на икономиката може да се очакват и повече нови назначения. Вероятно те ще бъдат най-напред в отраслите, които са били засегнати по-слабо от икономическата криза като например информационните услуги, дейностите в областта на информационните технологии, високо технологичните

производства като производство на компютърна и комуникационна техника, електронните и оптичните продукти, производството на хартия, химическата индустрия с производството на лекарства и др. Проблемите на заетостта в периода на стопанско оживление са свързани и с факта, че според някои анализи инвестициите и заетостта не са насочени към най-продуктивните сектори и трябва да се работи в посока подобряване на ефективността на производството. Важно е и новоразкриваните работни места да са качествени, но тук картината е разнообразна. Качеството на заетостта косвено се илюстрира и от структурата на износа (преобладават земеделските продукти, облеклата, медта и различните метали). С добър ефект върху качеството на заетостта би било пренасочването на износа към по високотехнологични производства. Перспективите пред заетостта зависят не само от развитието на даден отрасъл, но и от конкретния подотрасъл, тъй като диференциацията в нивото на квалификация е съществена и сегментирането на пазара на труда е силно изразено. Например в областта на услугите в най-високия сегмент с висококвалифицирана заетост, чието търсене е почти перманентна величина, са компютърното програмиране, техническите изпитвания и анализи, консултантската дейност, банковия сектор, търговията на едро с машини и оборудване и др. Върху динамиката на заетостта влияят реструктурирането от трудово-интензивни към капиталово-интензивни отрасли, проблемите в сектора на строителството, както и бавното възстановяване на вътрешното търсене. Възстановяването в част от експортно-ориентираните икономически дейности на преработващата промишленост е налице, но техният дял остава относително малък в общата заетост. Активизирането на дейности със сезонен характер главно в сферата на селското стопанство и туризма също влияят положително през второто и третото тримесечие на годината.

Разгръщането на инвестициите в инфраструктурни обекти, реализирани с помощта на европейските фондове ще продължи да има стабилизираща роля и през 2012г., тъй като притокът на външни капитали ще бъде все още нисък. Такава е картината и през 2011г., преките инвестиции през първото полугодие нарастват слабо (само със 7.9 млн. евро повече от 2010г.), реинвестираната печалба също е по-ниска спрямо 2010г., по-нисък е и привлеченият дялов капитал.

Развитието на икономиката има конкретна регионална насоченост и от локализацията на перспективните отрасли, на притока на чужди инвестиции, от подобряването на инфраструктурата ще зависи създаването на нови работни места в даден регион през 2012г.

Стабилизирането на трудовия пазар през следващата година ще бъде свързано и със забавяне в ръста на производителността на труда, след високия темп на повишение на показателя през предходните две години. Безработицата и ниското търсене на труд се очаква да забавят темпа на нарастване на заплатите през 2012.

Повишаването на минималната работна заплата на 270 лв. от септември 2011г. и на 290 лв. от май 2012г. ще повлияе благоприятно върху намаляване броя на работещите бедни, но този ръст няма да е решаващ по отношение наемаването на нискоквалифицирана работна сила в страната. През 2012 г. не се предвиждат резки промени в номиналните размери на работните заплати. Очакванията са също така да се постигне намаляване на недекларираните доходи (принос ще имат и предприетите промени в трудовото законодателство и интензифицирането на контролната дейност на Инспекцията по труда). При тези условия е от значение запазването на ниската данъчна тежест, въпреки ограничените възможности на държавния бюджет, както и запазване на облекченията по Закона за корпоративното подоходно облагане при наемане на безработни от определени групи и от общини с висока безработица.

През 2012 г. ще се изпълняват разнообразни дейности в областта на политиката по доходите и жизненото равнище, които ще допринесат и за по-доброто функциониране на пазара на труда: разработване на методологически инструменти в областта на доходите от труд в бюджетната сфера; изготвяне на анализи за въздействие на доходите върху жизненото равнище по области и поддържане на интерактивна социална карта по области; провеждане на дискуссионен форум за областите от Дунавския регион с цел повишаване информираността в областта на жизнения стандарт; провеждане на кръгла маса с участието на социалните партньори, НПО и представители на общините по проблемите на социалното и териториалното сближаване с цел намаляване на бедността сред работещите; подобряване на дейността по договаряне на минималните осигурителни доходи по икономически дейности и квалификационни групи професии.

През 2012г. демографските процеси в страната ще продължат да бъдат фактор, който ще оказва силно въздействие върху функционирането на пазара на труда, тъй като определя броя и възрастовия състав на човешкия капитал. Демографското развитие на страната се характеризира с тенденции на застаряване и намаляване на населението¹⁵. Негативни тенденции по отношение на възрастовата структура очертават и демографските прогнози. Нарастващият дял на възрастното население води до по-големи разходи в сферата на публичните финанси за пенсии и дългосрочни грижи, за социално подпомагане, здравеопазване и др. В този контекст е важно политиките да бъдат адресирани към мобилизиране на всички ресурси за справяне с намаляването на работната сила чрез създаване на равни възможности за всички, включително чрез удължаване на трудовия живот и изграждане на солидарност между поколенията.

Стабилната данъчно-осигурителна политика в нашата страна през последните години има съществен принос за смекчаване на негативните последици от глобалната финансова и икономическа криза за българската икономика и за поддържане на макроикономическата стабилност. През 2012 г. ще се реализират следните по-важни мерки в областта на пенсионната и осигурителната политика:

- Запазват се размерите на осигурителните вноски и съотношенията работодател : осигурено лице за всички социално-осигурени рискове;
- За 2012 г. остават нулеви вноските за сметка на работодателя за Фонд „Гарантирани вземания на работниците и служителите”.
- Средното увеличение на минималните осигурителни доходи по икономически дейности, в които са постигнати споразумения между социалните партньори е 6.9%, а за икономическите дейности, в които не е постигнато споразумение е определено нормативно и е 4.5%. При отчитането на тези обстоятелства средното увеличение на минималните осигурителни доходи за 2012 г. е 5.9% в сравнение с 2011 г.
- Запазва се диференцирания минимален осигурителен доход за самоосигуряващите се лица в зависимост от техния облагаем доход за 2010 г. съответно от 420 лв. до 550 лв. Запазва се минималният осигурителен доход за регистрираните земеделски производители и тютюнопроизводители в размер на 240 лв.;

¹⁵ По данни от Преброяването на населението през 2011г. на населението, населението в трудоспособна възраст в страната е 4 576 904 души или 62,1% от цялото население. Населението над трудоспособна възраст е 1 747 717 души или 23,7%, а под трудоспособна възраст – 1 039 949 души или 14,1%.

- Запазва се размерът на вноската за допълнително задължително пенсионно осигуряване в универсален пенсионен фонд – 5% и съотношението работодател : работник и служител 2.8 : 2.2;
- Запазва се минималният дневен размер на обезщетението при безработица от 7.20 лв. и ограничението на получаваното обезщетение от 60% от осигурителния доход на лицето преди загубата на работа. Увеличена е от 18 на 24 месеца базата за изчисляване на паричното обезщетение за безработица.
- При определяне размера на пенсията се увеличава тежестта на всяка година допълнителен осигурителен стаж на лица в пенсионна възраст, които продължават да работят и не получават пенсия, от 3% на 4%.

Очаква се броят на безработните лица с право на обезщетения при безработица за 2011 г. да бъде 126 хил. и за 2012 г. – 120,7. Въпреки намалението на броя на лицата с право на обезщетение за безработица през 2012 г., се очаква увеличение на разходите за обезщетения за безработица.

2.3. Приоритети и направления на националната политика по заетостта през 2012 г.

Основните предизвикателства на пазара на труда и в областта на човешките ресурси през 2012г. включват:

Намален брой заети и висок брой безработни, в т.ч. голям брой безработни младежи.

Сегментиран пазар на труда с ниска мобилност, недостатъчна гъвкавост и сигурност.

Висок резерв от неактивни лица и в т.ч. обезкуражени¹⁶ лица.

Значителна група от безработни с престой по-малък от една година на пазара на труда, но с добра квалификация и високо образование и с изтичащи периоди на получаване на обезщетения за безработица.

Влошена ситуация във финансово отношение и на пазара на труда в някои европейски страни, в които работят много българи – Гърция, Испания, Италия и др.

Затруднена реинтеграция на пазара на труда на големи групи безработни лица с ниско образователно и квалификационно равнище и други влошаващи характеристики, (липса на трудов опит, висока възраст, загубени трудови навици, здравословни проблеми).

Неравновесие между търсенето и предлагането на квалифицирана работна сила, в съответствие с потребностите, макар и ограничени, на пазара на труда .

Ограничаване на разходите на фирмите за безопасни и по-добри условия на труд, социална корпоративна отговорност и изобщо за вложения в човешкия капитал заради кризата.

Прилагане на нови форми на укриване на доходи и избягване на осигурителни плащания (например продължителността на работното време, за която е сключен трудовият договор, най-вече при непълно работно време, е по-ниска от реално отработеното време.

¹⁶ Съгласно методологията на НСИ за наблюдението на работната сила обезкуражените лица са лица на 15 и повече навършени години, които желаят да работят, но не търсят активно работа, защото предполагат, че няма да намерят.

НПДЗ през 2012г. с оглед на състоянието на икономиката и предизвикателствата на пазара на труда, акцентира върху заетостта, за разлика от Плана през 2011г., когато целта беше ограничаване на безработицата.

Визията на Националния план за действие по заетостта през 2012 г. е „Повишаване на заетостта чрез осигуряване на качествена работна сила и включване в заетост на неравнопоставените групи на пазара на труда, приоритетно от най-засегнатите от кризата региони”.

Активната политика на пазара на труда има частично въздействие върху процесите на ускоряване на икономическото оживление, доколкото може да влияе пряко върху предлагането на труд (по количество и по качество) и да осигури бързи и качествени преходи на пазара на труда. Осигуряването на обучение и субсидирана заетост на най-уязвимите групи от безработни е същевременно социална закрила и социално включване за тези групи, осигуряване на заработени доходи и осигурителни права, постъпления от данъци и осигуровки за държавата, а поемането на част от разходите за персонал на фирмите е на практика подкрепа за тях и насърчаване да създават работни места. Мерките в Плана са съобразени с дългосрочните приоритети на Стратегията Европа 2020г. и необходимостта от изпълнение на препоръките на Европейската комисия и Съвета относно Националната програма за реформи. Същевременно се цели запазване на финансовата стабилност и подобряване на бизнес средата. Отчитайки нестабилната макроикономическа среда, с бюджетната прогноза за периода 2012-2014 г. ще се провежда фискална политика, основана на ниски данъци и ограничена преразпределителна роля на държавата при спазване на наложените фискални ограничения, което ще гарантира стабилни условия за растеж на икономиката и привличане на инвестиции.

Основните приоритети на националната политика по заетостта през 2012 г. са определени, като се очаква стабилизиране на стопанското оживление, увеличаване на инвестициите, продължаващо изпълнение на големите инфраструктурни проекти, постепенно активиране на вътрешното търсене. Същевременно се отчита, че някои негативни процеси в световната икономика могат да ограничат отново поръчките за нашата индустрия от европейските и други страни.

Възможни са и варианти на по-ускорено или по-бавно излизане от кризата в резултат от различни обстоятелства, което влияе върху заетостта и изисква да се заделят средства за подкрепа на по-големи групи безработни. Нарастването на заетостта може да бъде ограничено и от предпочитанията на работодателите вместо да наемат нов персонал да увеличат интензивността и производителността на труда, да въведат нови технологии и оборудване, да направят промени в организацията на труда и др. В случай, че се наложи предприемане на бързи мерки по отношение на непредвидени съкращения на персонал, ограничен брой свободни места на първичния пазар и спешно осигуряване на преквалификация или субсидирана заетост е възможно тяхното финансиране с помощта на механизма за преразпределение на средства за активна политика на пазара на труда (съгласно чл. 4 ал.3 на ЗНЗ). Чрез промени в програмите (утвърждавани със заповед на министъра на труда и социалната политика) ще се осигури приоритетното включване на засегнатите групи. С други думи, при песимистичен сценарий са осигурени възможности за изпълнение на резервни варианти.

Основните приоритети включват:

- Увеличаване на заетостта чрез бързо и ефективно устройване на работа на безработните, както на първичния пазар на труда, така и по програми и мерки по Закона за насърчаване на заетостта, включително активиране на неактивните и обезкуражените лица;

- Повишаване качеството на работната сила чрез придобиване на нова квалификация, повишаване на квалификацията и уменията на заетите и безработните за осигуряване на необходимите кадри за реструктуриране на икономиката, по-висока производителност на труда, по-добро съответствие с потребностите на пазара на труда;
- Ограничаване на безработицата в регионите с ниска заетост и високо равнище на безработица.

През 2012 г. активната политика на пазара на труда ще бъде приоритетно насочена към следните **целеви групи**:

Безработни младежи до 29 г.;

Безработни над 50-годишна възраст;

Неактивни лица, желаещи да работят в т.ч. обезкуражени лица;

Безработни с ниска или нетърсена на пазара на труда професионална квалификация и недостиг на умения, в т.ч. безработни с ниско образование (включително от ромски произход);

Хора с увреждания.

При някои групи е възможно даден безработен да попада в повече от една група, като за целта трудовият посредник в индивидуалния план на лицето определя конкретните стъпки за неговото включване в обучение, заетост, и др. според профила на лицето и неговите шансове за устройване на работа. Отчита се натрупването на негативни признаци, ограничаващи достъпа до заетост, като например – съкратени лица с ниска квалификация и без такава, младежи с ниска мотивация за труд, с ниско образование и без професия и трудов опит, безработни от ромски произход без трудов опит и без образование или с ниско образование и без квалификация; хора с увреждания, но и с ниска квалификация, безработни жени над 50 години, но и с ниска пригодност за заетост или без професия, неактивни младежи, обезкуражени лица със загубени трудови навици и без квалификация и др.

Подкрепата за съкратените в резултат от кризата лица ще се съчетава с тази за вече посочените групи в неравностойно положение на пазара на труда. Целта е да не се допусне превръщането на цикличната безработица в застойна. Най-масовите програми за обучение и заетост ще продължат да се прилагат, но в някои от тях са направени промени.

Мерките за заетост имат подчертано добър ефект, тъй като са по-добре насочени и осигуряват заетост в частния сектор с условие за продължаване на заетостта след периода на субсидиране. Целта е да се устроят повече безработни от големите целеви групи (напр. младежите), но ще се запазят мерките и за по-малките групи.

Взети са предвид и част от предложенията на Съветите за сътрудничество към бюрата по труда за допълване на схемите за субсидиране например при младежите със субсидиране и на заплатите (чл.36, ал. 1 от ЗНЗ) и за наетите на „зелени работни места” (чл. 55д от ЗНЗ) – субсидиране и на осигуровките. Това ще улесни работодателите и минимизира разходите им за наетите безработни. Прието е и предложението за промяна в достъпа до субсидирана заетост (чл. 56 ал. 4 на ЗНЗ). Условието за получаване на субсидия от работодателите, ако се осигурява заетост над средносписъчната численост на персонала за последните 6 месеца, се променя. Направени са необходимите промени в

Закона за насърчаване на заетостта и работодателят вече ще има право на субсидия, ако не е освобождавал през последните три месеца работници и служители, наети на работни места на същите длъжности, на които той наема безработни лица.

Повишаването на конкурентоспособността на икономиката е основна цел за развитието на страната, като тук приносът на работната сила е по отношение на по-високата производителност на труда, което от своя страна изисква повече знания и умения. За целта продължава обучението на заети и безработни за професионална квалификация и по ключови компетентности. Ще продължи и заетостта на младежите, чието стажуване се финансира от ЕСФ. В тази насока ще допринесат и някои схеми по ОП РЧР на МОМН за стаж на студенти, за докторанти и млади учени и др. Насърчаването на иновациите и технологичното обновление на фирмите по ОП „Конкурентоспособност” ще допринесе за разкриване на качествени работни места за висококвалифицирана заетост.

Регламентираните през 2011г. нови форми на гъвкава заетост, ще се отразят благоприятно на пазара на труда през 2012 г., а именно това е надомният труд, работата от разстояние и работата чрез предприятия, които осигуряват временна работа. При нискоквалифицираните безработни и особено за тези, които живеят в регионите с по-слабо икономическо развитие се очакват по-ограничени възможности за заетост. Тук регионалните програми, проект „Красива България”, субсидираната заетост в обществено полезни дейности, заетостта на обекти, финансирани със средства от Оперативна програма „Регионално развитие 2007 – 2013” и на работни места в дейности по Програмата за развитие на селските райони ще имат съществен принос за ограничаване на безработицата През 2012г., благодарение на значителния финансов ресурс по ОП „РЧР” ще се осигурят възможности за обучения, стажуване, субсидирана заетост, насърчаване на мобилността, стартиране на самостоятелна стопанска дейност на безработни лица, включително хора с увреждания, информиране и консултиране за кариерно развитие и обучение на заети лица, обучения и стажуване за неактивни и обезкуражени лица, социални придобивки за заетите и др. Очаква се положителен ефект по отношение на заетостта в регионите с висока безработица благодарение на създаването на нови работни места за социални услуги или в социални предприятия¹⁷.

Благоприятен ефект върху заетостта ще има повишаването на ролята на социалните партньори при превенцията на съкращенията и своевременните мерки при предстоящи такива, локализиране на недостига на квалифицирани кадри, информиране за предстоящо разкриване на нови работни места, оценка на нужните компетентности за отделните работни места, борбата с недекларираната заетост, повишаването на ефективността на програмите и мерките за заетост и обучение и контрола върху ефикасността на изразходваните средства.

Националният план за действие по заетостта през 2012 г. включва действия в следните **основни направления**:

- Обучение на безработни лица (включително по дефицитни професии); мотивиране и професионално ориентиране на безработни лица; обучения на заети лица предимно чрез предоставяне на ваучери за обучение,
- Наемане на субсидирани работни места на уволнени лица и лица от групите в неравностойно положение на пазара на труда включително лица от ромски произход и лица в риск от социално изключване и обедняване; насърчаване на мобилността;

¹⁷ Схемите са включени в приложение 1.

- Развитие на услугите на Агенцията по заетостта по информиране, консултиране, насочване към заетост на първичния пазар на труда; активиране на продължително безработни и неактивни лица, включително чрез специализирани медиатори;
- Наемане на безработни с престой на пазара на труда над 6 месеца на т. нар. „зелени работни места“;
- Съвместна работа със социалните партньори за осигуряване на заетост, повишаване на гъвкавостта и сигурността на пазара на труда, развитие на регионализацията на активните програми и мерки;
- Подобряване на социалната сигурност и социалното включване.

Повишаването на заетостта изисква и по-добра координация на държавните институции за отчитане на критерия „заетост“ при предприемане на промени в нормативната уредба и стартиране на нови проекти, специално в Стратегията за развитие на България до 2020г.

Ефективността и ефикасността на активните политики на пазара на труда ще бъде оценявана с цел използване на наличните ресурси за постигане на оптимални резултати. През 2012г. ще започне изпълнението на проект с финансиране по ОП РЧР за извършване на цялостна оценка на ефекта на активната политика на пазара на труда, в т.ч. на микро- и макро- ниво, както и в контекста на принципите за доброто управление на публичните политики. Резултатите от оценката ще бъдат дискутирани със заинтересованите страни (представители на другите институции на пазара на труда и социалните партньори), в резултат ще бъдат набелязани промени в приоритетните направления за развитие на политиката в бъдеще и от гледна точка на изискванията на стратегията на ЕС „Европа 2020“.

В резултат от реализирането на заложените действия, програми, проекти и мерки в Националния план за действие по заетостта през 2012 г. и при благоприятно развитие на стопанската конюнктура следва да се постигне:

- Коефициент на заетост за групата (15 - 64 г.) – 59 %;
- Коефициент на заетост за групата (20 - 64 г.) – 64.5 %;
- Коефициент на заетост за групата (15 - 24 г.) – 22 %;
- Коефициент на заетост сред по-възрастните лица (55-64 г.) – 44 %;
- Коефициент на безработица (по данни от НРС) да не надвиши 11.5 %.
- Осигуряване на заетост със средства от държавния бюджет на над 27 хил. безработни, от които нововключени – над 20 000.
- Осигуряване на обучение, стажуване, заетост и социална интеграция на голям брой безработни, заети лица, ученици и студенти с финансиране по ОП „РЧР“.

2.4. Осигуряване на заетост на безработни от неравнопоставените групи на пазара на труда.

През 2012 г. най-важната целева група на политиката по заетостта са младите хора до 29 г., като основна задача ще бъде ограничаване на високата **младежка безработица** и неактивност. С решение на Министерския съвет ще бъде приета **Национална**

инициатива „Работа за младите хора в България“ 2012 – 2013г., която ще обхваща пакет от мерки, програми и дейности за активиране, мотивиране, насърчаване, информиране, консултиране, обучение и заетост на младите хора до 29 г. за периода 2012 – 2013г. Целта е максимален брой безработни младежи да се възползват от някоя от дейностите на Инициативата. Националната инициатива ще се управлява от координационно звено с включване на представители на отговорните институции и социалните партньори. За реализиране на инициативата ще бъдат специално определени и обучени служители в дирекциите „Бюро по труда“, Агенцията за социално подпомагане и др. институции.

Националната инициатива „Работа за младите хора в България“ 2012 – 2013г. ще включва:

Насърчаване на младежите за регистрация в бюрата по труда и осигуряване на облекчен достъп до регистрация;

Адаптирано към техните потребности информиране и консултиране;

Осигуряване на специализирани посреднически услуги и прилагане на нови практики в тази област, напр. услуги от т. нар. Кейс консултант; поддържане на обратна връзка и след устройването на младежа на работа; менторинг;

Обучение за придобиване на практически умения за работа;

Осигуряване на стажуване с активното участие на институциите и представителните организации на работодателите на различни равнища (както в частния сектор, така и в публичната администрация), обучение на работното място и субсидирана заетост;

За младежите от групата на т. нар. „трудни клиенти“ ще се прилага подход за търсене на работодател с оглед на техните възможности, знания и умения;

За безработните младежи без квалификация ще се осигурява чиракуване под ръководството на наставници; обмен на информация с МОМН за нуждаещите се от първа работа след завършване на средно или висше образование и за рано отпадналите от училище;

На работодателите, които се включват в програмите и мерките за младежи ще се осигури консултиране по подготовката на документацията за кандидатстване и отчетността;

Ще се развият механизми за контрол върху резултатите и качеството на обучението, стажуването и заетостта чрез обратна връзка, обмен на информация с НАП, с МОМН, провеждане на анкетни проучвания с цел проследяване устойчивостта на резултатите.

През 2012 г. ще продължат мерките и програмите за младежи, които са доказали своята ефективност, ще стартират нови схеми по Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“, както и ще бъдат разработени предложения за нови действия и необходимите нормативни промени.

Младежите, които са без образование и квалификация и без трудов опит, значителна част от които са от ромски етнически произход, ще ползват и през 2012г. посреднически услуги от ромските и други медиатори. Ще ги насърчават да се регистрират в бюрата по труда и ще им предлагат достъп до услуги, съобразени с техните

възможности и потребности. Ще се осигурява целенасочена подкрепа за придобиване на знания и умения, чрез ограмотяване и последващо обучение за придобиване на професионална квалификация. За младежите, които имат проблеми с ученето и с мотивацията за учене, ще се насърчава придобиването на практически умения за работа. За тях ще се прилага подходът „обучавай се докато работиш” („learning by doing”), посредством чиракуване на работно място под ръководството на наставник.

В допълнение към мерките на политиката на пазара на труда, ще се реализират и мерки в рамките на училищното образование, насочени към превенция на ранното напускане на училище и навлизане на пазара на труда на младежи с ниска степен на образование и без квалификация. Подобряване на условията за равен достъп до образование и обучение и повишаване на мотивацията за включване в образователния процес на деца от етническите малцинства ще бъде основна цел на схемата „Интеграция на децата и учениците от етническите малцинства в образователната система”. Ще се реализират дейности за адаптиране към учебния процес на отпаднали и необхванати от училището ученици. Чрез продължаване изпълнението на схемата „Да направим училището привлекателно за младите хора” ще се създават възможности за развитие на потенциала и уменията на учениците и организиране на свободното време с цел предотвратяване на отпадането от училище. Основна цел при безработните младежи със средно или висше образование ще бъде предотвратяване изпадането в продължителна безработица, като ще се работи за възможно най-бързо намиране на работни места за тези младежи. В тази посока ще се предоставят възможности за стажуване по специалността, като още в процеса на образование ще се организират ученически и студентски практики и стажове. За завършилите своето образование (дипломирани) младежи ще продължи прилагането на националната програма „Старт на кариерата” за стажуване в публичната администрация и схемата „Създаване на заетост на младежите чрез осигуряване на възможност за стаж” по ОП „РЧР” за стажуване при работодатели от частния сектор. По този начин ще се осигури плавен преход на младежите от образование към заетост, както и възможност за натрупване на ценен първи професионален опит. Ще се реализира нова схема по ОП РЧР „Подкрепа за институционалното изграждане на институциите на пазара на труда, социалното включване и здравеопазването”, в рамките на която безработни младежи до 29-годишна възраст от групите в неравностойно положение на пазара на труда ще стажуват в определени институции за период от 9 месеца.

За младежите с недостатъчно знания и умения ще се предоставя целенасочена подкрепа за повишаване на конкурентноспособността им на пазара на труда, чрез предоставяне на обучение за придобиване или повишаване на професионалната квалификация и обучение за придобиване и развиване на ключови компетентности, търсени на пазара на труда, обучение по информационно-комуникационни технологии и чуждоезиково обучение, квалификация на безработни младежи за конкретни работни места, в тясно коопериране с работодателите.

За подпомагане наемаването на младежи, ще се организират специализирани трудови борси, в рамките на които ще се предоставят възможности за срещане на младежите и работодателите и осъществяване на директен контакт и представяне. Ще се увеличат и средствата за субсидиране на работодатели, които разкриват работни места за наемане на безработни младежи, съгласно условията на чл. 36, ал. 1 на ЗНЗ. През 2012г. със средства от държавния бюджет за активна политика ще се субсидират освен разходите за социални осигуровки за сметка на работодателя и разходите за трудови възнаграждения на наетите младежи.

През 2012 г. активната политика на пазара на труда ще насърчава предприемачеството и стартирането на малък бизнес. Предприемчивите безработни лица, вкл. и младежи, ще могат да реализират своите бизнес-идеи посредством схемата

„Насърчаване стартирането на проекти за развиване на самостоятелна стопанска дейност”. В рамките на схемата лицата ще могат да се включат в обучение по специалностите „Малък и среден бизнес” или „Бизнес услуги” за придобиване на предприемачески, управленски и бизнес умения, което ще завършва с регистрация на фирма. Предвижда се и предоставяне на грантове за стартиране на бизнес-проектите (до 20 000 лева) и осигуряване на консултантски услуги с цел подпомагане успешното реализиране на стопанската дейност.

За правилното насочване на младежите и избор на подходящо обучение и професия, ще се развиват и услугите по професионално и кариерно ориентиране. В рамките на училищното образование ще се развива системата за кариерно ориентиране, като специално внимание ще се обръща на учениците от общото образование чрез включване в програми за професионално ориентиране и кариерно развитие. Ще се развива мрежа от 28 младежки информационно-консултантски центрове, които ще предоставят информационни и специализирани консултантски услуги за младите хора по отношение на обучение, заетост, самонаемане, различни инициативи и кампании. За безработните младежи ще се предоставят адаптирани към техните потребности услуги по професионално информиране и консултиране от централните „Работа” към бюрата по труда и частните центрове за информация и професионално ориентиране.

Важно значение за съкращаване на периодите на отсъствие от пазара на труда на родителите с малки деца има по-широкото приложение на гъвкавите форми на заетост. Регламентирането на надомната работа и работата от разстояние ще допринесат за по-доброто съвместяване на професионалния и семейния живот на родителите с малки деца, защото дават възможност за изпълнение на трудовите задължения в дома на работника или в други помещения по негов избор, извън работното място на работодателя. Създадени са законови гаранции за равнопоставеност между надомните работници и останалите работници, като се отчита специфичният характер на този труд. Такива възможности предоставя и работата от разстояние, тъй като работещият организира сам работното си време.

По схема „Социални иновации в предприятията” по ОП РЧР ще се прилагат иновативни стратегии за развитие на човешките ресурси, които стимулират гъвкавите форми на заетост в рамките на одобрените за финансиране проекти по схемата. Поранното завръщане на работа на родителите се насърчава, като се осигуряват безработни лица за детегледачи (по схемата „Отново на работа” по ОП РЧР).

Продължително безработните лица са една от групите, които са най-силно засегнати от кризисните процеси на пазара на труда. За подобряване на техния достъп до трудовия пазар и повишаване пригодността им за заетост през 2012 г. ще продължат да се реализират програми и мерки финансирани от държавния бюджет за активна политика и от ЕСФ. В Национална програма „От социални помощи към осигуряване на заетост”, чрез която се осигурява работа на безработни, обект на месечно социално подпомагане, е направена съществена промяна за 2012г. като се изисква не по-малко от 70% от включените безработни да не са работили по Програмата от началото на предходната година. При непопълване на квотата с безработни, отговарящи на този критерий, не се допуска допълването ѝ с лица, работили по Програмата през предходната година. По този начин ще се ограничи зачестилата практика едни и същи лица да участват постоянно в Програмата, без да се дава възможност на други безработни, отговарящи на критериите за включване, да получат работа. Натрупаният полезен опит по тази програма се прилага чрез нейното надграждане по схема „Развитие” по ОП РЧР, като се осигурява професионално обучение с ваучери на безработните (част от които са продължително безработни) и заетост на 80% от успешно завършилите от 9 до 12 месеца със субсидиране на минималната заплата. За трайната интеграция на пазара на труда на продължително

безработните, включително тези от уязвими етнически групи се обединят усилията на заинтересованите страни на местно равнище, включително на структурите на гражданското общество за мотивация, обучение за квалификация и ключови компетентности на лицата от целевата група (по схема „Вземи живота си в свои ръце” по ОП РЧР. От успешно завършилите обучения, 4000 безработни лица ще имат възможност да стажуват при работодател за срок от три месеца.

Продължава изпълнението на насърчителната мярка, стимулираща работодателите да наемат на работа продължително безработни лица (чл. 55в от ЗНЗ), като се осигурява заетост за 12 месеца на лица от целевата група, при субсидиран от държавния бюджет период до 6 месеца.

Заетостта на „зелени работни места” се насърчава от 2011г. чрез субсидиране на трудовото възнаграждение на наетите безработни за срок от 6 месеца. Въвеждането на мярката с промени в Закона за насърчаване на заетостта е във връзка с определянето на един от ключовите приоритети в Стратегията „Европа 2020” за насърчаване на по-екологична и по-конкурентоспособна икономика с по-ефективно използване на ресурсите. През 2012г. е предвидено да се субсидират и осигуровките на наетите лица.

Демографските проблеми, намаляването на работната сила и промените в пенсионната система изискват през 2012 г. по-активни действия за повишаване на качеството на работната сила и осигуряване на заетост на **безработните над 50-годишна възраст**. Те ще се включват в програми и мерки за обучение (включително с ваучери) за придобиване на знания и умения, които са търсени на пазара на труда. Усъвършенстват се и услугите за професионално ориентиране и индивидуално консултиране, така че да се адаптират към потребностите на по-възрастните лица. За безработните лица в предпенсионна възраст е предвидено увеличаване на срока за заетост до 2 години по национална програма „Помощ за пенсиониране”. Безработните над 50-годишна възраст могат да се включват и в схемите по ОП РЧР „Развитие”, „Отново на работа”, също и по регионалните програми и насърчителната мярка по чл. 55а и чл.55б на ЗНЗ. Позитивен ефект за по-дългото оставане в заетост има и по-широкото приложение на гъвкавите форми на заетост. Важни са и действията на социалните партньори за повече инвестиции в здравословни и безопасни условия на труд, както и за преодоляване на негативните нагласи към по-възрастните работници и специалисти. За продължаване на трудовия живот е от значение запазването на устойчива работоспособност, което е грижа не само на отделната личност, но и предмет на дългосрочна политика за профилактика, информационни кампании, подобряване на условията на труд и живот.

Една от най-уязвимите групи на пазара на труда е тази на **безработните роми**. Интеграцията им е свързана с преодоляване на високата безработица сред тях, основните причини за която са ниското им образователно и квалификационно ниво, липсата на трудови навици и недостига на средства за поддържане на добра работоспособност. Голяма част от наетите в Национална програма „ОСПОЗ” са безработни от тази етническа група. По Националната програма “Активиране на неактивни лица” ще продължат работа 62 ромски медиатори и ще бъдат назначени 30 нови, които да провеждат информационни кампании, индивидуални и групови срещи с неактивните лица. Ще се провеждат срещи със социални партньори, НПО и работодателски организации за предлагане на кандидатури на бенефициентите по програмата.

На база натрупания опит вече шест години от Агенцията по заетостта в провеждането на трудови борси, насочени към ромската общност, и тази дейност ще продължи и през 2012г. Целта е улесняване достъпа на безработните роми до информация за свободни работни места и осигуряване на пряк контакт и договаряне с работодатели. С безработните от тази общност ще се работи по схемата „Вземи живота си в свои ръце” за

идентифициране, мотивиране и подкрепа на лица от уязвимите групи; обучение, стажуване за срок от 3 месеца. Принос в тази дейност ще имат и медиаторите и консултантите, назначени по схема „Повишаване качеството на предоставяните от Агенцията по заетостта услуги за гражданите и бизнеса с фокус върху уязвимите групи на пазара на труда”.

С консултативната и координиращата дейност на Националния съвет за сътрудничество по етническите и интеграционните въпроси към Министерския съвет се обединяват усилията на отделните институции и организации за комплексно решаване на проблемите и в рамките на международната инициатива Десетилетие на ромското включване 2005-2015 г. Междуведомствена работна група разработи предложения за актуализиране на Рамковата програма за равноправно интегриране на ромите в българското общество 2010-2020 г. и проект на оперативен документ към Рамковата програма в съответствие с „Рамка на Европейския съюз за национални стратегии за интегриране на ромите до 2020г.”. Водещите направления в документите са образование, здравеопазване, жилищни условия, заетост и социално включване, върховенство на закона и недискриминация, култура и медии. В Стратегията в областта на заетостта е предвидено разработване заедно с представители на работодателите, синдикатите, общините и организациите на ромската общност на политики и програми за заетост на национално, регионално и местно ниво и конкретни механизми за осигуряване на устойчива заетост на роми в активна трудова възраст. Предвидено е стимулиране на самостоятелната заетост и повишаване на образователното равнище и придобиване на професия от безработни роми, както и обучение на заети роми по професии, търсени на пазара на труда. Предвижда се чрез различни механизми да се стимулират работодателите да наемат на работа лица от ромски произход, включително чрез прилагане на механизмите за корпоративна социална отговорност, субсидирана заетост, обучение на работното място и др.

Ръстът на безработицата, структурните промени в икономиката и др. засилиха проблемите на **хората с увреждания** и в много случаи намалиха възможностите на техните близки да полагат адекватни грижи за тях. За цялостно подпомагане на процеса на интеграция на хората с увреждания и във връзка с решение на Националния съвет за интеграция на хората с увреждания Агенцията за хората с увреждания съвместно с организациите на и за хората с увреждания, социалните партньори и държавни институции разработи Дългосрочна стратегия за заетост на хората с увреждания 2011 – 2020 г.(приета от Министерския съвет на 29 юни 2011 г.). Стратегията си поставя за цел осигуряването на условия за ефективно упражняване на правото на свободен избор на трудова реализация на хората с увреждания и подобряване качеството им на живот като условие за свободно и пълноценно включване в обществения живот на страната. Определени са приоритетните дейности, като за всяка от тях са посочени мерки за реализиране. Обхванати са области като: осигуряване на подходящи форми на професионална квалификация и обучение; осигуряване на подходящи форми на заетост – защитена, подкрепена, самостоятелна стопанска дейност; осигуряване на достъпна среда, включваща преодоляване на архитектурните бариери, достъпен транспорт, достъпна информационна и комуникационна среда, осигуряване на трудово посредничество, осигуряване на помощни средства, приспособления и съоръжения и медицински изделия, осигуряване на адекватна нормативна среда. С първия план в изпълнение на дългосрочната стратегия през 2012 г. ще се реализират широк кръг от дейности.

През 2007г. България подписа Конвенцията на ООН за правата на хората с увреждания. Във връзка с прилагане на разпоредбите на Конвенцията на ООН се извършва преглед и синхронизиране на цялостната нормативна уредба, която засяга правата на хората с увреждания, и през 2012г. ще се приеме план за действие за двегодишен период.

През 2012г. продължава националната програма „Асистенти на хора с увреждания”. В рамките на Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси” за хората с увреждания се реализират няколко схеми. По схема „Шанс за всички” чрез подкрепа за специализирани предприятия и кооперации за хора с увреждания се предоставят обучения за придобиване или повишаване на професионалната квалификация и осигуряване на заетост, включително наставничество, специализиран транспорт за хора с увреждания от и до работното място, адаптиране към работното място. По схема „Нови възможности” общините и районите на общини, в партньорство с доставчици на социални услуги, могат да получат финансов ресурс за създаване на нови социални предприятия – обществени перални, обществени трапезарии, предприятия за озеленяване и благоустройство, и др. Целта е да се осигури постоянна заетост на хора с увреждания, самотни родители, многодетни майки, лица, изтърпели наказание лишаване от свобода, лица от малцинствени етнически групи, лица, напускащи специализирани институции, лица, страдащи от различни зависимости, дълготрайно безработни, обект на социално подпомагане и заети в социалните предприятия.

Мерките за одобряване и разширяване на възможностите за реализация на правото на труд на хората с хронични заболявания, хората с трайни увреждания и др. включват осигуряване на устойчиви, качествени и достъпни посреднически услуги. Във всички териториални поделения на АЗ е осигурен физически достъп на хората с увреждания до посредническите услуги чрез изграждане на подходи или асансьори, звънчеви инсталации. Изпълняват се мерки и програми за насърчаване включването в заетост и обучение на хора с увреждания. Агенцията за хората с увреждания ежегодно определя размера на средствата, с които се финансират проекти на работодатели за осигуряване на достъп до работно място, приспособяване и оборудване на работно място.

Националната програма „Мелпомена” е позитивен пример за партньорство с Министерството на културата и Съюза на артистите в България за осигуряване на заетост в дейности за съхранение и развитие на културните ценности. През 2012 г. по Програмата ще се включват безработни лица със специфичен опит, знания и умения в областта на театралното и оперното изкуство, сред които и младежи, които започват своята творческа дейност.

За активиране на **неактивните и обезкуражените лица** през 2012 г. ще бъдат използвани възможностите за въздействие по схемите на ОП РЧР „Вземи живота си в свои ръце” и „Повишаване качеството на предоставяните от Агенцията по заетостта услуги за гражданите и бизнеса с фокус върху уязвимите групи на пазара на труда”. Основен акцент в работата ще бъде осигуряване на индивидуален подход, ориентиран от една страна към специфичните нужди на тези лица, а от друга - към ключовите работодатели в отделните региони на страната. През 2012г. ще бъдат организирани регионални трудови борси и специализирани трудови борси за хора с увреждания, роми, безработни младежи и др.

Постигането на заложените цели по отношение на групите в неравностойно положение на пазара на труда означава добри резултати и по отношение на приоритетите и мерките в борбата с бедността и подобряване на социалното включване, които са заложи в Националната програма за реформи 2011-2015 г. Но това не е достатъчно, тъй като борбата с бедността изисква интегриран подход т.е. допълване с действия за по-голяма адекватност на социалните трансфери, за осигуряване на комплексна подкрепа на децата и семействата, подкрепа за възрастните хора чрез осигуряване на достоен живот след пенсиониране и услуги за дългосрочна грижа и др. През 2012г. ще се реализира и Секторната стратегия за намаляване на бедността и насърчаване на социалното включване.

Дейностите за трайно включване в заетост на лицата в трудоспособна възраст, получаващи месечни социални помощи, позволяват мерките и средствата да се съсредоточат за най-уязвимите лица и семейства, а именно - самотните родители, хората с увреждания и възрастните самотни хора. Все още, обаче, е сравнително висок броят на безработните лица в трудоспособна възраст, които не работят и разчитат на социалните помощи. За тяхното получаване се изисква безработните лица да са регистрирани в дирекциите "Бюро по труда" най-малко 6 месеца преди подаване на молбата за социална помощ и да не са отказвали предлаганата им работа или включване в обучение за ограмотяване, придобиване на професионална квалификация или ключови компетентности по Закона за насърчване на заетостта, както и по програми и проекти, финансирани със средства от европейски и други международни фондове. За възстановяване на техните трудови навици положителен ефект има и увеличаването на броя дни, които ежемесечно отработват тези лица. През 2012 г. се очаква броят на лицата, които ще имат право на месечни социални помощи да се запази на равнището на 2011 г. – около 57 400 лица и семейства средномесечно.

2.5. Повишаване на качеството на работната сила.

Повишаването на качеството на работната сила е основен приоритет на политиката по заетостта с ключово значение за постигане на дългосрочните цели на Стратегията „Европа 2020” за осигуряване на интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж, с високи равнища на заетост. Водещите инициативи „Програма за нови умения и работни места“ и „Младежта в движение”, чрез които се подпомага постигането на целите на Стратегия „Европа 2020”, акцентират върху ролята на образованието и обучението за удовлетворяване на нарастващото търсене на работна сила с високо равнище на образование и квалификация, която притежава знания и умения в съответствие на настоящите и бъдещи потребности на пазара на труда. Наред с това се подчертава значението на ученето през целия живот, което подпомага хората да започнат работа по нови професии, на качествени работни места, в сектори с висока добавена стойност, и допринася за социалното им приобщаване и постигане на лична удовлетвореност.

Качеството на работната сила е функция на качеството и ефективността на системите за образование и обучение, системата на здравеопазването и др. За да отговорят на социално-икономическите, демографските, екологичните и технологичните предизвикателства тези системи следва да се реформират и модернизират. Конкретни мерки са предвидени в Националната програма за реформи 2011–2015 г.

През 2012 г. ще се реализират дейности, насочени към постигане на напредък по отношение осигуряването на равен достъп до качествено, обвързано с потребностите на пазара на труда образование и обучение, насърчване на участието в учене през целия живот, развитие на услугите за кариерно развитие, активизиране на участието на социалните партньори и структурите на гражданското общество при разработване и изпълнение на политиките за учене през целия живот. Успешното изпълнение на планираните дейности ще подпомогне постигането на националните цели, заложи в Националната програма за реформи – достигане на 76 % заетост сред населението на възраст 20-64 години през 2020 г., намаляване дела на преждевременно напусналите образователната система до 11 % и увеличаване дела на 30-34 годишните, завършили висше образование до 36% през 2020 г.

Успешната реализация на пазара на труда в най-голяма степен се обуславя от равнището на образование и квалификация, но броят на безработните с ниско образование и без квалификация остава висок. В условията на криза те трудно намират работа и рискът от продължителна безработица, социална изолация и бедност нараства многократно. За

справяне с това предизвикателство през 2012 г. ще продължи изпълнението на мерки за осигуряване на равен достъп до образование и обучение, по-пълно обхващане на децата в училищната система и намаляване на дела на рано напусналите училище, които навлизат на пазара на труда без необходимите знания, умения и компетентности за започване на работа. През 2012 г. със средства от държавния бюджет ще се осигурява ползване на безплатни учебници и учебни помагала за децата в подготвителните групи и за учениците от първи до седми клас, ще се подпомага храненето на децата от подготвителните групи и учениците от първи до четвърти клас, ще се осигурява безплатен превоз на ученици до средишните училища, изплащане на стипендии и др. През учебната 2011/2012 година целодневната организация на обучение обхваща и учениците от II клас. Ще се увеличи броят на децата, включени в задължителна предучилищна подготовка от петгодишна възраст. Допълнително обучение и консултации за подпомагане на деца от задължителните предучилищни групи и на ученици от началния образователен етап, които имат трудности в обучението, ще продължат да се осигуряват в рамките на национална програма „С грижа за всеки ученик”.

По схема „Образователна интеграция на децата и учениците от етническите малцинства“ по ОП РЧР ще се осигурят допълнителни занимания с децата и учениците, за които българският език не е майчин. Дейности за превенция на повторно отпадане от училище ще се реализират по схема „Реинтеграция на отпаднали ученици в образователната система“. Подкрепяща среда за равен достъп до образование ще предостави схема „Включващо обучение“. Условия за развитие на потенциала на личността на учениците с оглед успешна социална и професионална реализация ще се създадат в изпълнение на дейностите по схема „Да направим училището привлекателно за младите хора“. Схемата „Подобряване на качеството на образованието в средишните училища чрез въвеждане на целодневна организация на учебния ден“ ще подпомогне процеса на поэтапно въвеждане на целодневна организация на учебния процес за ученици от I до VIII клас от средишните училища.

Осигуряването на равен достъп до качествено образование и обучение е една от целите на подготвяните законодателни промени в сферата на училищното образование. В процес на разработване е проект на Закон за предучилищното възпитание и училищното образование. С приемането му през 2012 г. ще се регламентира въвеждането на нова образователна структура, която създава условия за развитие на потенциала на всеки ученик при отчитане на неговите интереси, потребности и способности. Ще се регламентират гъвкави пътеки на преход между различните етапи на образование, възможности за валидиране на знания, умения и компетентности, придобити в резултат на неформално обучение и самостоятелно учене, въвеждане на нови практики на финансиране на училищното образование, изграждане на ефективна система за квалификация и кариерно развитие на учителите и преподавателите, развитие на системата за оценка и контрол на качеството на обучението и др. С промяна в Закона за професионалното образование и обучение ще се регламентира въвеждането на система за осигуряване на качество на професионалното образование и обучение, на европейски инструменти в професионалното образование и обучение, и др., насърчаващи достъпа до обучение за придобиване на квалификация, мобилността и участието в учене през целия живот.

Осъвременяването на държавните образователни изисквания за учебно съдържание, на учебните планове и на учебните програми в общото образование за всички образователни етапи и степени и обучение на учители за тяхното прилагане ще се реализира по схема „Подобряване на качеството на общото образование“. За повишаването на качеството и модернизирани на професионалното образование и обучение ще се реализират две схеми по ОП РЧР. По схема „Подобряване на качеството и

внедряване на европейски инструменти и практики в системата на професионалното образование и обучение“ ще се създадат методологическите и методическите предпоставки за въвеждане на ефективни европейски инструменти, базирани на резултатите от ученето през целия живот и ще се разработят държавни образователни изисквания по професии, основани на подхода за „единици резултати“ от учене. По схема „Разработване и въвеждане на система за управление на професионалното образование в професионалните училища“ се предвижда въвеждане на система за анализ и мониторинг за обективното оценяване на качеството на професионалното образование.

В изпълнение на Препоръката на Европейския парламент и на Съвета за европейска квалификационна рамка (ЕКР) от 23.04.2008 г. предстои въвеждане и на Национална квалификационна рамка (НКР), разработване на секторни квалификационни рамки и свързването им с НКР в сътрудничество със социалните партньори – браншовите организации и бизнеса. В изпълнение на Препоръка на ЕП и на Съвета (18 юни 2009 г.) за създаване на Европейска кредитна система в професионалното образование и обучение (ЕСVET) MOMH и НАПОО разработват национален модел за тестване на ЕСVET в системата на професионалното образование и обучение в България. В изпълнение на Препоръка на ЕП и на Съвета от 18.06.2009 г. за създаване на Европейска референтна рамка за осигуряване на качеството, се разработва система за осигуряване на качество на национално равнище чрез прилагане на рамката.

Висшето образование има ключова роля за осигуряване на висококвалифицирани специалисти за удовлетворяване потребностите на пазара на труда. През 2012 г. ще се приеме Закон за уреждане на обществените отношения във висшето образование и науката с цел модернизиране на българското висше образование и привеждане на законовата уредба в съответствие с основните тенденции в Европейското пространство за висше образование и Европейското изследователско пространство. Достъпът на по-голям брой лица до висше образование ще се улеснява чрез осигуряване на студентски стипендии, в това число и за по-високи постижения в рамките на схема „Студентски стипендии и награди“ по ОП РЧР, чрез развитие на дистанционни форми на обучение и прилагане на Програма за студентско кредитиране. В резултат на изпълнението на схема „Ученически и студентски практики“ по ОП РЧР ще се осигурят възможности за провеждане на студентски практики в реална работна среда. Принос за повишаване качеството на образователният процес във висшите училища ще има изпълнението на схема „Усъвършенстване на системите за управление във висшите училища“ за усъвършенстване на прилаганите стандарти и процедури за управление на качеството. Постигането на целите в сферата на висшето образование ще се подпомага от функционирането на системата за рейтинг на висшите училища.

През 2012 г. ще продължи реализацията на дейности за подобряване на достъпа до обучение на заети и безработни за усвояване на знания и умения, съответстващи на новите изисквания на работните места и на съвременното техническо и технологично развитие. Ще се предоставя набор от качествени услуги по кариерно ориентиране, мотивационно обучение, обучение за придобиване на професионална квалификация и ключови компетентности, обучение за оgramотвяване, стажуване и чиракуване, финансирани със средства от държавния бюджет и по ОП РЧР. Дейностите ще са насочени към по-тясно обвързване на обучението с потребностите на пазара на труда, улесняване на прехода от обучение към заетост, подпомагане на лицата в избора на подходящо обучение съобразно индивидуалните им потребности.

Приоритетно ще се осигурява подкрепа за включване в обучение на лицата от групите в неравностойно положение с оглед интегрирането им на пазара на труда - младежи, лица без образование и квалификация, в т.ч. от ромски произход, възрастни лица, хора с увреждания и др. Чрез участие в различни видове обучения те ще придобиват

или усъвършенстват своите знания, умения и компетентности, необходими за намиране на работа. За лицата, напуснали рано образователната система, ще се предоставят възможности „втори шанс”, които включват обучение за оgramотяване, придобиване на професионална квалификация и ключови компетентности, стажуване в реална работна среда. За лицата без образование и квалификация ще се осигурят възможности за придобиване на практически умения чрез обучение на работното място под формата на чиракуване под ръководството на наставник.

За заетите лица ще се осигурят възможности за включване в обучение за придобиване или повишаване на квалификацията и на чуждоезиковите и дигиталните компетентности. В условията на криза, това ще им подпомогне да запазят работните си места, ще повиши производителността на труда им, ще им позволи да се адаптират успешно при промяна в изискванията за заеманата длъжност, както и своевременно да намерят нова заетост.

За лицата, освободени от работа в резултат на кризата, ще се предоставят възможности в най-кратък срок да придобият квалификация, улесняваща намирането на нова работа и недопускане изпадане в дългосрочна безработица.

В условията на ограничено бюджетно финансиране възможности за обучение на възрастни ще се осигуряват в рамките на Оперативна програма “Развитие на човешките ресурси”. И през 2012 г. ще продължи да се прилага ваучерният механизъм за финансиране на обучението на заети и безработни лица, който значително улеснява достъпа и насърчава участието на възрастни в обучение. По схема „Развитие” на ОП РЧР на безработните ще се предоставят ваучери за придобиване или повишаване на професионална квалификация, съобразена с изискванията на работните места, на които ще бъдат наемани след успешно приключване на обучението. Заети по трудов договор и самонаети лица ще се обучават по схемите „Аз мога” и „Аз мога повече” за придобиване на професионална квалификация, чуждоезикова или дигитална компетентност.

С цел подобряване адаптивността и пригодността на заетите лица в целеви отрасли, както и с оглед удължаване на активната трудова дейност на заетите лица, по схема „Квалификационни услуги и обучения за заети лица” – фаза 3, ще се предоставя общо или специфично обучение за придобиване или повишаване на професионална квалификация на заетите.

За ограничаване на масовите съкращения в предприятия, които по икономически причини са въвели непълно работно време, по схема „Адаптивност” на ОП РЧР на работниците, преминали на непълно работно време, ще се предоставят ваучери за обучение за придобиване на професионална квалификация за период до 3 месеца, както и стипендия за времето на обучението.

Възможности за включване в обучение за придобиване или повишаване на професионалната квалификация с цел последваща заетост ще се предоставят на безработни лица, регистрирани в бюрата по труда, в рамките на схема „Квалификационни услуги и насърчаване на заетостта”. Приоритет ще имат безработните лица от уязвимите групи, за да се улесни интегрирането им на пазара на труда. На успешно завършилите курса на обучение ще се осигури възможност за стажуване при работодател за срок от три месеца.

За постигане на по-добро съответствие с потребностите на пазара на труда през 2012 г. по схема „Квалификация и мотивация за конкурентно включване на пазара на труда” ще се осигурява мотивационно обучение, професионално обучение и обучение за придобиване на ключови компетентности. През 2012 г. са предвидени и дейности по оgramотяване на лица на възраст над 16 г. в рамките на схема „Оgramотяване на възрастни” по ОП РЧР. Неграмотни лица и лица, които нямат завършен начален етап или

класове от прогимназиалния етап на основното образование ще се включват в курсове за ограмотяване или в обучение за завършване на класове от основното образование, което от своя страна дава право на достъп до професионално обучение и създава условия за успешна реализация на пазара на труда.

С оглед подпомагане на процеса на реинтеграция на пазара на труда по схема „Обучение и адаптация” лица, изтърпяващи наказание лишаване от свобода ще се включват в курсове за придобиване или повишаване на професионалната квалификация в съответствие с техните индивидуални възможности и образователен ценз. Тези дейности създават по-добри условия за адаптиране към външната среда след изтърпяване на наказанието, както и по-активно участие на пазара на труда.

През 2011 г., с промени в Закона за насърчаване на заетостта, Българо-германските центрове за професионално обучение в градовете Пазарджик, Плевен, Смолян, Стара Загора и Царево, бяха преобразувани в Държавно предприятие. Основният предмет на дейност на ДП БГЦПО е осъществяване на обучения за придобиване на професионална квалификация на лица, навършили 16 години, обучения за придобиване на ключови компетентности и професионално ориентиране. Чрез бюджета на Министерството на труда и социалната политика се подпомага изпълнението на регламентирани в ЗНЗ публични задачи на държавното предприятие, свързани с обучение за придобиване на професионална квалификация и ключови компетентности на безработни лица от групи в неравностойно положение на пазара на труда, тестване на иновативни практики в професионалното обучение, повишаване компетентностите на обучаващи на възрастни и др. В изпълнение на публичните задачи, през 2012 г. в ДП БГЦПО ще бъдат обучени 1687 безработни от уязвимите групи и 200 обучаващи на възрастни и наставници. Чрез създаване на партньорства с работодатели от браншовете, в които са специализирани клоновете на предприятието, ще се осъвременяват учебните програми за обучение по актуални професии на пазара на труда, ще се тестват нови методи на преподаване.

Ще продължи работата по разширяване на достъпа до професионално образование и обучение чрез промени в рамковите програми, развитие на модулната организация на учебния процес, подобряване работата на комисиите за провеждане на изпитите за придобиване на професионална квалификация, повишаване броя на учебните часове за практическо обучение за сметка на учебните часове по теория и др., като за целта ще бъдат направени и необходимите промени в нормативната база.

Приоритетна област на политиката е развитието на система за професионално ориентиране. Водеща роля за ориентирането на търсещите работа лица имат Агенцията по заетостта и бюрата по труда. Наред с това, за да насърчи предлагането на професионално ориентиране и да се осигури достъп на по-голям брой безработни лица до качествени услуги, през 2012 г. предоставянето на услуги по професионално ориентиране ще се осъществява и от лицензирани центрове. В рамките на схема „Система за кариерно ориентиране в училищното образование“ през 2012 г. ще започне работата по изграждане на 28 регионални центъра за кариерно развитие, които ще предоставят услуги по кариерно ориентиране на ученици и младежи, а по схема „Услуги за развитие на гъвкав пазар на труда” се предвижда създаване на 10 центъра за предоставяне на информация, професионални консултации и разработване на планове за кариерно развитие на заети.

Основен фактор за повишаване на качеството на работната сила е осигуряването на информация за търсенето и предлагането на знания и умения. През 2012 г. ще се прилага разработения средносрочен модел за прогнозиране на бъдещите потребности от знания и умения в България, въз основа на който ще се предоставя информация за потребностите от работна сила с определени качествени характеристики по основни икономически дейности, класове професии, и др. Моделът е тестван през 2011 г. и са получени първите

прогнозни данни за търсенето на работна сила с определени характеристики за периода до 2020 г. В изпълнение на проект “Изграждане на система за прогнозиране на потребностите от работна сила с определени характеристики” (2011 – 2013 г.) по ОП РЧР ще продължи работата по провеждане на проучвания за идентифициране на потребностите на работодателите от работна сила с определени характеристики в краткосрочен и средносрочен аспект, усъвършенстване и тестване на макро-икономическия модел за прогнозиране развитието на пазара на труда. Ще се създаде Електронен национален квалификационен барометър, който ще обобщава количествена и качествена информация от различни източници за образованието, заетостта, безработицата, търсенето на работна сила, и ще предоставя регулярна информация за професиите, квалификациите и свободните работни места. В МТСП ще се изгради Национално звено за прогнозиране развитието на пазара на труда в България, което ще организира разработването на ежегодни доклади и прогнози за търсенето и предлагането на работна сила; провеждане на обучения за ползване на резултатите от анализите и прогнозите и формулиране на политики за служители на институциите, работещи в областта на заетостта, образованието и обучението.

Активното участие на социалните партньори в дейностите по определяне на потребностите от работна сила ще продължи да се осъществява и посредством изпълнението от Българска стопанска камара на проект “Разработване и внедряване на информационна система за оценка на компетенциите на работната сила по браншове и региони” (2009-2013 г.) по ОП РЧР. Изгражда се Национална референтна мрежа (НРМ) за оценка на компетенциите, която ще подпомага разработването и утвърждаването на компетентностни модели, ще осигурява практическите организационни механизми за тяхното реализиране на различни нива и ще предоставя съвременни услуги за управление на компетентностите. През 2012г. ще продължи работата си Националният съвет за оценка на компетенциите с участието на основните държавни институции, социалните партньори и заинтересовани организации в сферата на управлението на човешките ресурси. През 2012-2013 г. ще продължат дейностите по изграждане на секторната и регионалната структура на НРМ, която се предвижда да включва 30 секторни и регионални звена, ще продължи и провеждането на секторни анализи за оценка на компетенциите, както и изграждането на информационна система за оценка на компетенциите на работната сила с индикатори за оценка на браншово и регионално ниво.

Принос за подобряване работоспособността и опазване здравето на работната сила имат проектите на Министерството на здравеопазването за профилактични прегледи, повишаване на информираността на около 2 млн. души, особено на уязвимите групи по отношение на поведенчески рискови фактори. За целта се предвижда да бъдат изработени и разпространени ръководства и наръчници за добри практики, да бъдат заснети и излъчени 23 филма, да бъде създадена и да се поддържа рубрика в интернет страницата на МЗ.

2.6. Развитие на регионалните пазари на труда и подобряване на услугите по заетостта.

Развитието на пазара на труда в шестте български региона от ниво 2, съгласно класификацията на Евростат, е обусловено от различни фактори, сред които глобализацията, демографските промени и климатичните промени. Регионите с намаляващо население имат намален потенциал за икономически растеж като последица от намаляващата работна сила. Според прогнозите тези региони ще бъдат изправени пред трудности, свързани с финансирането на основни публични услуги като здравеопазване и социални грижи, жилищна, транспортна, ИКТ инфраструктура, което може да доведе до нарастване на социалната поляризация и бедността.

Политиката на сближаване стои в основата на модела за растеж, определен в Стратегията „Европа 2020“, включително необходимостта да се предприемат действия за преодоляване на обществените предизвикателства и свързаните със заетостта предизвикателства, пред които са изправени всички държави-членки и региони. През новия програмен период регионите и държавите-членки ще могат да участват в изпълнението на мерките по политиката на сближаване, според определените критерии и по този начин да съдействат, както за намаляване на икономическите и социалните различия в Европа.

Развитието на регионализацията и повишаване капацитета на местните власти за разработване и реализиране на програми за обучение и заетост ще се осъществява чрез включване в НПДЗ 2012 г. на по-голям брой и по-качествени **регионални програми**, както и с методологично подпомагане на регионалните комисии за заетост да преценяват потребностите на трудовия пазар, да работят на проектен принцип и се възползват от отпусканите значителни ресурси за техния регион. Регионалният подход означава възможности за избор от местните органи на целевата група, избор на дейностите, вида обучение, продължителност на програмата. Ще продължи насочването на средствата и разпределението по региони на броя на бенефициентите по националните програми и мерки на база различията в равнището на безработица и основните целеви групи.

По процедурата за разработване на Национален план за действие по заетостта през 2012 г. в Министерството на труда постъпиха 221 предложения от 28 областни комисии по заетостта към съответните областни съвети за развитие. Предложенията за регионални програми са съобразени с приоритетите на съответната областна стратегия за развитие и на регионалните, областните и общински планове за развитие. Предложените дейности са в широк диапазон: поддържане на четвъртокласната пътна мрежа и опазването на обществения ред и общинската собственост, екологични дейности, подкрепа за развитието на туризма, извършване на археологически разкопки и поддържане на паметници на културата, читалища и религиозни храмове.

Регионалните програми имат за цел справяне с местните проблеми на пазара на труда и поради това по-голяма тежест ще се поставя на показателите на социално-икономическата среда: равнище на безработица в териториалната единица (област, община), в която ще се реализира програмата и особености на безработицата в региона. След направената оценка от комисия, са определени за финансиране 168 програми (при 153 за 2011г.) за заетост на 1961 безработни и обучение за 20 безработни.

Ежегодно **Агенцията по заетостта** разработва план за действие с цел подобряване качеството на предоставяните посреднически услуги по заетостта и повишаване ефективността от работата на трудовите посредници, както и разширяване на пазарния дял на публичните услуги по заетостта в конкуренция с частните трудови посредници.

В изпълнение на препоръката на ЕК ще продължат действията за подобряване качеството и модернизирването на предлаганите от Агенцията по заетостта услуги, увеличаване броя на трудовите медиатори с още 100 нови спрямо вече назначените 250, които да работят с групите в неравностойно положение и др. Мерките за подобряване на съответствието между търсене и предлагане на работна сила обхващат: използване на система за търсене и предлагане на работна сила и облекчаване на достъпа до безплатна информация за свободните работни места, включително и тези обявени от частните посредници; насърчаване на вътрешно географската мобилност с цел работа и др.

С финансиране по ОП РЧР ще бъдат обучени 1550 трудови посредници от бюрата по труда за работа с уязвимите групи на пазара на труда. В регионалните служби по заетостта ще работят 11 трудови консултанти квалифицирани за работа с работодателите

за тяхното насърчаване да ползват услугите на Агенцията по заетостта и заявяват повече свободни работни места, да ползват възможностите за включване в програми и мерки.

През 2012 г. важна задача на трудовите посредници в бюрата по труда ще бъде да посещават отдалечените населени места и да мотивират обезкуражените лица да се регистрират в ДБТ, за да могат да бъдат включени в курсове за ограмотяване, обучение и заетост. След създаването на 10 центъра за кариерно развитие към дирекции „Регионална служба по заетостта” и Централна администрация на Агенция по заетостта се очаква съдействие и помощ да получат 7 200 заети лица чрез разработване на планове за кариерно развитие.

През 2012 г., чрез схемата „Модернизирани на системата за предоставяне на услуги” Агенцията по заетостта ще продължи въвеждането на услугата тип “едно гише” за всички заинтересовани лица, което от своя страна ще поощри участието на неактивните и обезкуражените лица, чрез подобряване достъпа и качеството на услугите на пазара на труда. Ще продължи изграждането на обществени терминали за достъп до базата данни на свободните работни места и лицата търсещи работа, достъпа до официалната Интернет страница на Агенцията по заетостта, както и получаване на информация за инициативи, финансирани от ЕСФ. Очаква се до края на 2012 г. да бъдат изградени терминали за обслужване на регистрираните безработни лица. Ще се подобри работата по организирането и популяризирането на трудовите борси, които ще осигуряват пряк контакт и договаряне между търсещите работа лица и работодателите през 2012 г.

За укрепване на административния капацитет и кариерното развитие на персонала на Агенцията по заетостта през 2012г. ще се назначават повече млади хора, ще се осигурява периодично обучение, гъвкаво работно време и др. Редуцирането на времето за административна работа (изготвяне на справки, отчети и формуляри) и увеличаването на времето за пряка работа на трудовите посредници с работодателите и търсещите работа лица, ще повиши качеството на услугите.

През 2012 г. ще се разширява участието на Агенцията по заетостта в европейската мрежа за заетост EURES. По-пълноценно ще бъдат използвани възможностите за ограничаване на безработицата и ефективно посредничество за търсещите работа лица и работодателите чрез обмен на работни места в Европейското икономическо пространство, особено в региони с ограничено предлагане на свободни работни места. Ще се активизира трансграничното сътрудничество между България и съседните държави-членки на ЕС, включително и чрез участие в трансгранични проекти за насърчаване на трудовата мобилност. Дейностите, свързани с участието на Агенцията по заетостта в европейската мрежа за заетост EURES ще бъдат подчинени на EURES приоритетите за 2010 - 2013 г., приети от Европейската комисия и на годишните специфични грантови споразумения за 2011/2012 г. и за 2012/2013г. Основните приоритети са :

1 . Повишаване на достъпа до EURES чрез повишаване на вътрешната видимост на EURES във всички структури на службите за заетост и повишаване на външната видимост сред потенциалните клиенти – търсещи работа лица, безработни, абсолвенти, работодатели и др.

Дейностите, които ще се проведат по този приоритет са: 20 информационни сесии с цел запознаване на всички служители в системата на Агенцията по заетостта с EURES мрежата; изготвяне на информационни и рекламни материали; усъвършенстване на националната EURES интернет страница на Агенцията по заетостта; централно и регионално публикуване в медиите на обяви за провеждани събития.

2. Предоставяне на услуги за работодатели

Планирани са: 20 еднодневни информационни събития за български работодатели с възможност за индивидуално консултиране и посредничество; подпомагане на работодателите, обявили работни места чрез мрежата EURES при подбора и наемането на работници; уведомяване на работодателите за провеждането на трудови борси в други региони на страната, различни от местонахождението на фирмата, и трудови борси, организирани от другите страни - EURES членове и партньори.

3. Предоставяне на услуги на търсещи работа лица, на лицата, които сменят работата си, и на безработните

Дейностите включват: 10 информационни събития, индивидуално консултиране и информиране за търсещите работа лица и безработните, в рамките на които участниците ще се запознаят с възможностите за посредничество и получаване на експертна консултация, които предлага EURES, както и с най-важното, което трябва да знаят и направят при заминаване за работа в друга страна от Европейския съюз; 60 дни "EURES отворени врати" в дирекциите "Бюро по труда", в рамките на които безработните и търсещите работа лица ще бъдат информирани за възможностите за намиране на работа в страните от ЕС/ЕИП, ще бъдат запознати с европейския портал на EURES и националната EURES страница; 5 трудови борси и интервюта за подбор в сферата на туризма, селското стопанство и здравеопазването и за технически кадри с участие на EURES съветници и работодатели от други страни от ЕС/ЕИП; Европейски дни на заетостта, които ще се проведат под формата на трудова борса; провеждане на национални трудови борси за стимулиране на регионалната мобилност; участие в трудови борси и кариерни дни, организирани от други организации и висши и професионални училища / 8 участия/.

4. Работа в мрежа с други заинтересовани страни (партньори)

Дейностите, които са планирани са: семинар на национално ниво с представители на различните европейски мрежи в България. На тези семинари ще се обмени информация и ще се договорят механизми за систематични контакти и за сътрудничество; 3 семинара с представители на социалните партньори за установяване на полетата за сътрудничество в различни региони на страната; среща за установяване на областите на бъдещо сътрудничество с Националното сдружение на общините в Р България, като партньор при провеждане на трудови борси, интервюта и др.

Ефективното използване на възможностите по различните схеми на Оперативната програма „Развитие на човешките ресурси” през 2012 г. също ще допринесе за модернизирание на системата за предоставяне на услуги в системата на Министерство на труда и социалната политика и Агенцията по заетостта. Чрез изпълнение на проект по ОП РЧР ще се създаде консултантско звено за предоставяне на телекомуникационни услуги на гражданите. Звеното ще предоставя информация и консултация по всички въпроси от компетенциите на МТСП и второстепенните разпоредители с бюджетни кредити към министъра на труда и социалната политика.

Използването на възможностите за публично-частното партньорство при предоставяне на услуги по заетостта следва да се развива в посока към разширяване на споразуменията за сътрудничество и съвместна дейност между дирекциите „Бюро по труда” и частните трудови посредници, регистрирани в Агенцията по заетостта, както и развитието на тристранното сътрудничество по региони и разработване на ефикасни методи за интервенция и регулиране развитието на местната икономика и регионалния пазар на труда.

2.7. Действия на институциите и социалните партньори за подобряване функционирането на пазара на труда.

През 2012г. ИА „ГИТ” ще осъществява контролна дейност по спазването на Закона за насърчване на заетостта и трудовото законодателство. Една от основните дейности за постигане на целите на ИА ГИТ е повишаване на административния капацитет и укрепване на институционалния имидж на инспекторите по труда. Те ще бъдат включвани в различни обучителни програми и семинари. Ще се прилага утвърдената Процедура за атестиране на служителите в Изпълнителна агенция „Главна инспекция по труда” съобразена с последните промени в НУРАСДА.

През 2012г. ще продължи изпълнението на споразумението за сътрудничество между министерствата на труда на България, Гърция и Румъния и между България и Кипър, които се реализират от инспекциите по труда за защита на трудовите права на работещите и подобряване условията на труда им.

В дейността на ИА „ГИТ” през 2012г. ще има приоритет контролът върху спазването на нормите за наемане на работна сила, режима на работното време, заплащането на труда. Ще продължат и съвместните проверки с НАП и МВР.

През 2012 г. ще продължи работата по схемите „Повишаване ефективността на контролната дейност на Изпълнителна агенция „Главна инспекция по труда”, „Превенция за безопасност и здраве при работа”, „Подобряване контрола на труда”.

За повишаване на ефективността на контролната дейност на пазара на труда чрез усъвършенстване качеството на дейността на Изпълнителна агенция „Главна инспекция по труда” ще продължи разработването и въвеждането на единна методика и унифицирани процедури за извършване на контролната дейност за всяка от областите на контрол, както и разработване на софтуер на информационна система с база от данни за всички предприятия в страната. Компонент 1 предвижда въвеждането на система за управление качеството на контролната дейност, а Компонент 2 включва разработване и внедряване на информационна система на Изпълнителна агенция „Главна инспекция по труда”.

По схемата по ОП РЧР „Повишаване гъвкавостта и ефективността на пазара на труда чрез активни действия на социалните партньори” представителните организации на работниците и служителите и на работодателите на национално равнище са осъществили широк кръг от дейности, които ще се развият и през 2012г.

Към Асоциацията на индустриалния капитал в България (АИКБ) ще продължат да действат Общественият съвет за ограничаване и превенция на неформалната икономика; горещата телефонна линия за подаване на сигнали за случаи на неформална икономика; Националният център „Икономика на светло” с девет регионални звена за превенция на неформалната икономика; ще бъдат ползвани и популяризирани резултатите от комплексния аналитичен доклад за ограничаване и превенция на неформалната икономика.

Конфедерацията на работодателите и индустриалците в България (КРИБ) ще продължи с работата си по проекта с изследвания, обучения и др. дейности;

Българската стопанска камара (БСК), наред с посочените дейности в т.2.5. ще продължи работата си по проекта с анализи, оценки и обучения.

Българската търговско-промишлена палата (БТПП) ще продължи да провежда обучения, да прилага разработения методически инструментариум, ще функционира електронната платформа на виртуалната социална академия;

Към КТ „Подкрепа” ще действа платформата за дистанционно електронно обучение (вече са обучени 718 лица), ще функционира национална мрежа от информационни бюра „Достоен труд” за предоставяне на консултации по въпроси на трудовото право, ЗБУТ, обучение и намиране на работа (15 000 лица вече са консултирани); важно значение има информационната система „Социален одит” и системата за анализ на колективните трудови договори за повишаване степента на информираност и конкурентоспособността на работната сила. Изследването на мобилността на работната сила в рамките на ЕС ще осигури информация за нагласите на работниците и работодателите, нивата на адаптивност и толерантност, за превенция на дискриминацията на работното място и др.

Конфедерацията на независимите синдикати в България (КНСБ) ще продължи да провежда обучения, изследвания, консултации, ще функционира Националната мрежа по КТД и права; и др. дейности по проекта.

Ще продължи активната работа на постоянно действащия орган за сътрудничество и консултации при разработване на политиката по заетостта - Националният съвет за насърчаване на заетостта (НСНЗ), създаден в изпълнение на чл. 8 от Закона за насърчаване на заетостта. През 2012 г. дейността му ще бъде насочена към обсъждане и формулирането на предложения и становища по разработвани проекти на нормативни актове, мерки и програми за запазване и насърчаване на заетостта. НСНЗ периодично ще се информира за данните за състоянието на пазара на труда и за ефективността от прилаганите схеми и операции в рамките на ОП РЧР 2007 – 2013 г. и ще обсъжда евентуалните промени в тях, като ще се вземат решения и относно необходимостта от преразпределение на средства между отделни програми и мерки в рамките на средствата за активна политика в Националния план за действие по заетостта. Ще продължи и работата на Националния консултативен съвет по професионална квалификация на работната сила към министъра на труда и социалната политика за обсъждане на подготвяните нормативни промени в областта на образованието и обучението и др.

1. ФИШОВЕ НА ПРОГРАМИТЕ, ПРОЕКТИТЕ И МЕРКИТЕ С ФИНАНСИРАНЕ ОТ ДЪРЖАВНИЯ БЮДЖЕТ

ПРОГРАМА „СТАРТ НА КАРИЕРАТА”

Основна цел	Осигуряване на възможности за придобиване на трудов стаж на безработни младежи, завършили висше образование, с цел улесняване на прехода между образованието и пазара на труда.		
Целева група	Младежи до 29 г. без трудов стаж по специалността, които са завършили висше образование (дипломирани) и са регистрирани в дирекциите „Бюро по труда”.		
Дейности	Осигуряване на работа в публичната администрация при съответствие между осигурените работни места и професионалната квалификация на младежите.		
Очаквани резултати	Осигуряване на заетост на 1720 младежи, от тях на 600 новонаети.		
Необходими средства	5 032 320 лева	Източници на финансиране	ДБ
Прилагащи институции	МТСП, АЗ	Партньори	Централни ведомства - публични администрации (министерства, ведомства, агенции и други първостепенни и второстепенни разпоредители с бюджетни кредити), Областни и общински администрации

ПРОГРАМА „НОВА ВЪЗМОЖНОСТ ЗА ЗАЕТОСТ”

Основна цел	Ограничаване на безработицата и престоя на пазара на труда чрез осигуряване на възможности за нова реализация на лицата, останали без работа.		
Целева група	Безработни лица, съкратени/освободени в резултат от икономическата криза в страната и/или реструктуриране, приватизация или стартиране на производство по несъстоятелност и ликвидация на предприятията и свързани с тях производства.		
Дейности	<ul style="list-style-type: none"> • Информирание и консултиране на безработните лица относно обявени свободни работни места на първичния пазар на труда, програмите и мерките на активната политика за заетост и проучване на желанията на лицата за вида и професионалната насоченост на обучението, от което се нуждаят; • Професионално ориентиране; • Посреднически услуги за осигуряване на заетост на лицата; • Насочване на безработните лица към подходящо обучение за възрастни: за професионална квалификация, обучение по ключови компетентности, мотивационно обучение, включително обучение на лица за предприемачество; • Заетост на субсидирани работни места. 		
Очаквани резултати	<ul style="list-style-type: none"> • Заетост на 1 608 безработни, от тях нова заетост на 600 лица; • Обучение на 300 лица 		
Необходими средства	2 837 437 лева	Източници на финансиране	ДБ
Прилагащи институции/	МТСП и АЗ	Партньори	Министерства, държавни и частни предприятия, национално

организации		представителни организации на работодателите и работниците, браншови организации на работниците и служителите.
--------------------	--	--

ПРОЕКТ „КРАСИВА БЪЛГАРИЯ”

Основна цел	<ul style="list-style-type: none"> • Насърчаване на заетостта в строителството; • Намаляване на безработицата; • Увеличаване на привлекателността и пригодността на градската и социална инфраструктура; • Повишаване на квалификацията на безработните в областта на строителството и туризма; • Създаване на условия за устойчива заетост на работната сила в общините и населените места. 		
Целева група	• Безработни лица, регистрирани в ДБТ		
Дейности	<ul style="list-style-type: none"> • Осигуряване на временна заетост в строителството; • Обучение за придобиване на професионална квалификация на безработни лица и заетост в изпълнение на проекти по следните мерки: M01 - Подобряване на градската среда; M02 - Подобряване на социалната инфраструктура; M02-01 – Социални услуги от резидентен тип; M02-02 - Спешно подпомагане на социални домове; M03 - Професионално обучение за придобиване на квалификация. 		
Очаквани резултати	<ul style="list-style-type: none"> • Заетост за 400 безработни, регистрирани в ДБТ; • Обучение на 234 лица; 		
Необходими средства	3 000 000 лева	Източници на финансиране	ДБ
Прилагащи институция	МТСП, АЗ	Партньори	Общини и областни управители, държавни институции, религиозни институции по смисъла на §1, т.3 от ДР на Закона за вероизповеданията, читалища, юридически лица с нестопанска цел регистрирани по ЗЮЛНЦ и неправителствени граждански организации (в партньорство със съответната община, която е собственик на оферирания обект).

НАЦИОНАЛНА ПРОГРАМА „ОТ СОЦИАЛНИ ПОМОЩИ КЪМ ОСИГУРЯВАНЕ НА ЗАЕТОСТ”

Основна цел	Осигуряване на заетост и социална интеграция на безработни лица, обект на месечно социално подпомагане. Повишаване на пригодността за заетост на лица, обект на Програмата, чрез включването им в дейности, водещи до повишаване на уменията и квалификацията.
Целева група	• <i>Трудоспособни безработни лица</i> , регистрирани в Дирекция „Бюро по труда” (ДБТ), които са обект на месечно социално подпомагане, като приоритетно се

	<p>включват безработни лица от следните групи:</p> <ul style="list-style-type: none"> - продължително безработни лица, регистрирани в дирекция „Бюро по труда“; - безработни лица, регистрирани в дирекция „Бюро по труда“, които не са работили по Програмата от началото на предходната година – не по-малко от 70 % от планирания брой на включените по Програмата през текущата година. При непопълване на квотата с лица, отговарящи на този критерий, не се допуска допълването ѝ с безработни лица, работили по НП „ОСПОЗ“ през предходната година; - член от семейство с деца, в което и двамата родители са безработни и семейството е обект на месечно социално подпомагане; - безработен самотен родител/осиновител, който е обект на месечно социално подпомагане; - безработни лица на месечно социално подпомагане до 29-годишна възраст. <ul style="list-style-type: none"> • <i>Безработни лица</i>, притежаващи специфични знания и умения, необходими за изпълнението на дейностите по проектите, които не са обект на месечно социално подпомагане до 30% от общия брой на наетите по Програмата; • <i>Продължително безработни лица</i>, при липса на безработни лица на месечно социално подпомагане – по изключение, с разрешение на изпълнителния директор на АЗ, при сформирани на аварийни групи. 		
Дейности	<p>1.Общополезни дейности:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Комунално-битово обслужване; • Благоустройство на населеното място и производствените зони; • Поддържане и опазване на общинска и държавна собственост; • Опазване и поддържане на околната среда; • Поддържане и опазване на паметници на културата; • Социални дейности; • Дейности по неотложни действия по предотвратяване и/или преодоляване на последствията от аварии и природни бедствия /наводнения, пожари, свлачища, тежки зимни условия, земетресения и др./; • Други общополезни дейности. <p>2.Дейности в предприятия без държавно и/или общинско участие:</p> <ul style="list-style-type: none"> • За подобряване на условията на труд и работната среда на собствената им територия в сгради и постройки, в които се осъществява трудова дейност и се поддържа целогодишна/ постоянна заетост на работните места; • В основното им промишлено производство и производство на строителна продукция. 		
Очаквани резултати	Осигуряване на заетост на 5 400 лица.		
Необходими средства	17 728 614 лв.	Източници на финансиране	ДБ
Прилагаща институция	МТСП, АЗ	Партньори	ИА ГИТ, АСП, областни комисии по заетостта, Съвети за сътрудничество

НАЦИОНАЛНА ПРОГРАМА „АСИСТЕНТИ НА ХОРА С УВРЕЖДАНИЯ“

Основна цел	Предоставяне на грижа в семейна среда на хора с трайни увреждания чрез осигуряване на заетост на безработни лица като лични асистенти.
Целева група	• Безработни лица, подпомагани по реда на чл. 9 от ППЗСП или отговарящи на

	<p>условията за отпускането на този вид помощ и полагащи постоянни грижи за хора с увреждания или тежко болни лица. Безработните лица могат да бъдат включвани в дейността „Личен асистент” и да участват в нея, ако отговарят на следните условия:</p> <ul style="list-style-type: none"> - да не са в нетрудоспособна възраст по смисъла на ал.1, т.12 от Допълнителната разпоредба на ППЗСП; - да са членове на семейството или роднини по възходяща или низходяща линия до втора степен, по сребрена линия до втора степен, роднини по сватовство до втора степен или съжителстващи лица по смисъла на т. 2, ал. 1 от Допълнителната разпоредба на ЗСП или от семейство на роднини и близки - за дете с трайно увреждане, настанено в това семейство по реда на чл. 26 от Закона за закрила на детето. - да живеят в едно и също населено място с това на лицето, за което полагат грижи; - да не са придобили право на пенсия за осигурителен стаж и възраст или на професионална пенсия за ранно пенсиониране. <p>• Безработни, полагащи грижи за изведени от специализирани институции лица или деца с увреждания.</p> <p>Лица, нуждаещи се от постоянни грижи, могат да бъдат:</p> <ul style="list-style-type: none"> - лица с 90 и над 90 на сто трайно намалена работоспособност или вид и степен на увреждане, с определена чужда помощ; - деца до 18 години с трайно намалена работоспособност или вид и степен на увреждане, с определена чужда помощ; - лица или деца, изведени от специализирана институция за лица с увреждания. 		
Дейности	„Личен асистент”.		
Очаквани резултати	Осигуряване на заетост на 3000 лица при 6 - часов работен ден, осигуряване на качествени грижи на хора с трайни увреждания .		
Необходими средства	9 304 604 лева	Източници на финансиране	ДБ
Прилагащи институции	МТСП и АЗ	Партньори	ДРСЗ, ДБТ, АСП, ДСП, АХУ

НАЦИОНАЛНА ПРОГРАМА ЗА ЗАЕТОСТ И ОБУЧЕНИЕ НА ХОРА С ТРАЙНИ УВРЕЖДЕНИЯ

Основна цел	Повишаване пригодността за заетост и осигуряване на заетост на регистрирани в Дирекция „Бюро по труда” безработни хора с трайни увреждания или преминали успешно курс на лечение за зависимост към наркотични вещества хора в трудоспособна възраст, като предпоставка за преодоляване на социалната им изолация и за пълноценното им интегриране в обществото.		
Целева група	<ul style="list-style-type: none"> • Безработни лица с трайни увреждания в трудоспособна възраст; • Безработни лица, преминали успешно лечение за зависимост към наркотични вещества; 		
Дейности	По Компонент 2 “Заетост” на Програмата със срок на субсидирана заетост 24 месеца.		
Очаквани резултати	Заетост на 1 863 лица, от тях нова заетост на 200 лица.		
Необходими средства	7 247 006 лева	Източници на финансиране	ДБ

Прилагащи институции	МТСП, АЗ	Партньори	АСП, АХУ, ДСП, Национално представени организации на хора с увреждания и за хора с увреждания, социални партньори
-----------------------------	----------	------------------	---

НАЦИОНАЛНА ПРОГРАМА „АКТИВИРАНЕ НА НЕАКТИВНИ ЛИЦА”

Основна цел	Активирание и включване на пазара на труда на неактивни и обезкуражени лица, посредством индивидуално и групово прилагане на инструменти и услуги за привличането и мотивирането им да се регистрират в дирекциите „Бюро по труда”, за да получат право за включване в обучение и/или заетост.		
Целева група	1. Неактивни (лицата, които не са заети и не са регистрирани в ДБТ) и обезкуражени лица (лица, които желаят да работят и са на разположение да започнат работа, но не търсят работа); 2. Регистрирани безработни лица, самоопределили се като роми (с минимум средно образование), назначени по Програмата като ромски медиатори в ДБТ.		
Дейности	Дейностите по програмата се изпълняват в три компонента: <ul style="list-style-type: none"> • Работа с неактивните лица: идентифициране на групите от неактивни и обезкуражени лица и техните потребности; индивидуална работа с бенефициентите и подпомагане включването им в заетост и обучение; • Трудови борси: организиране и провеждане на общи и специализирани трудови борси с цел директно договаряне и осигуряване на заетост; • Насърчаване и развитие на местно сътрудничество по въпросите на заетостта (склучване на местни споразумения за заетост). 		
Очаквани резултати	Заетост на 92 медиатори към дирекции „Бюро по труда”, от тях 30 новонаети.		
Необходими средства	418 530 лева	Източници на финансиране	ДБ
Прилагащи институции	МТСП, АЗ	Партньори	Общини, НПО и др.

ПРОЕКТ „РЕАЛИЗАЦИЯ” II

Основна цел	Повишаване адаптивността и пригодността за заетост на представители на уязвими групи на пазара на труда посредством създаването у тях на ключови и професионални умения, подпомагащи устойчивото им интегриране на пазара на труда с цел осигуряване на последваща заетост.		
Целева група	<ul style="list-style-type: none"> • 1800 безработни лица със завършено средно и по-високо образование • безработни младежи до 29 години • неактивни лица, желаещи да работят, в т.ч. обезкуражени лица и жени. В рамките на тези целеви групи приоритет ще бъде поставен в работата с: <ul style="list-style-type: none"> • безработни жени • новорегистрирани лица в дирекции „Бюро по труда” 		
Дейности	<ul style="list-style-type: none"> • Включване на безработни лица в обученията от обучителни пакети, включващи: <ul style="list-style-type: none"> – професионално ориентиране; – мотивационно обучение; – обучение по ключови компетентности “Инициативност и предприемачество” или „Обществени и граждански компетентности”, обвързано с последващото професионално обучение 		

	– професионално обучение по част от професия; <ul style="list-style-type: none"> • Осигуряване на не субсидирана заетост на 30% от завършилите обучение; 		
Очаквани резултати	<ul style="list-style-type: none"> • Обучени 1800 безработни лица; • Включени в не субсидирана заетост - 30% от завършилите обучение; 		
Необходими средства	2 284 200 лева	Източници на финансиране	ДБ
Прилагаща организация	Конфедерация на труда „Подкрепа”	Партньори	АЗ; Национален Образователен Център ; „Евроквалификационен център” АД; „Левъл Ейч” ЕООД

ПРОЕКТ „ ШАНС ЗА РАБОТА”

Основна цел	Повишаване на конкурентоспособността на пазара на труда на безработни чрез обучение, стажуване и придобиване на умения посредством обучение на работното място под ръководството на наставник.		
Целева група	<ul style="list-style-type: none"> • младежи до 29 години, отпаднали от училище или необхванати от учебната система и регистрирани в „ДБТ”, включително жени до 29г. от ромски произход; • безработни лица над 50 години, с предимство на продължително безработните и на безработните от ромски произход. 		
Дейности	<ul style="list-style-type: none"> • професионално ориентиране и мотивационно обучение на 400 безработни младежи до 29 години, отпаднали от училище или необхванати от учебната система, и чиракуване на 320 от тях; • професионално обучение на 500 безработни за придобиване на професионална квалификация и последващо стажуване на 400 от тях. 		
Очаквани резултати	<ul style="list-style-type: none"> • Обучени 900 безработни лица; • Включени в субсидирана заетост 720 лица, в т.ч. 320 лица, наети за чиракуване под ръководството на 160 наставника. 		
Необходими средства	2 138 700 лева	Източници на финансиране	ДБ
Прилагащи организации	Конфедерация на независимите синдикати в България	Партньори	АЗ

ПРОЕКТ „ПОВИШАВАНЕ ВЪЗМОЖНОСТИТЕ ЗА ЗАЕТОСТ НА БЕЗРАБОТНИ ЛИЦА ЧРЕЗ КАЧЕСТВЕНО ПРОФЕСИОНАЛНО ОБУЧЕНИЕ”

Основна цел	Изпълнение на държавната политика за насърчаване на заетостта чрез провеждане на обучение на безработни лица за ключови компетентности, придобиване на професионална квалификация, обучение на преподаватели на възрастни и обучение на наставници		
Целева група	<ul style="list-style-type: none"> • Безработни младежи до 29 г.; • Безработни над 50-годишна възраст; • Неактивни лица, желаещи да работят в т.ч. обезкуражени лица; • Безработни с ниско образование и без квалификация (включително от ромски произход); • Хора с увреждания. 		

Дейности	<ul style="list-style-type: none"> • Организиране и провеждане на обучение за придобиване на степен за професионална квалификация и обучение по част от професия; • Обучение по ключови компетентности “Инициативност и предприемачество” или „Обществени и граждански компетентности”, обвързано с последващо професионално обучение; • Обучение на обучаващи на възрастни; • Поддържане и осигуряване на общезитие за обучавани в клоновете на предприятието лица от други населени места. 		
Очаквани резултати	Обучени: <ul style="list-style-type: none"> • 1687 безработни лица от групи в неравностойно положение на пазара на труда; • 200 обучаващи на възрастни. 		
Необходими средства	2 860 574 лв.	Източници на финансиране	ДБ
Прилагаща институция	ДП „БГЦПО”	Партньори	АЗ

ПРОЕКТ „НОВА ПЕРСПЕКТИВА”

Основна цел	Повишаване на конкурентоспособността на пазара на труда на безработни чрез качествено и адекватно на изискванията на работодателите професионално обучение и последващо стажуване.		
Целева група	<ul style="list-style-type: none"> • безработни младежи до 29 години, регистрирани в Д „БТ”; • неактивни лица, в т.ч. обезкуражени 		
Дейности	<ul style="list-style-type: none"> • мотивационно обучение; • професионално обучение за придобиване на степен на професионална квалификация и по част от професии ; • наемане за стажуване на 78 от безработните, придобили професионална квалификация; 		
Очаквани резултати	<ul style="list-style-type: none"> • Обучени 280 безработни лица; • Включени в субсидирана заетост 78 лица. 		
Необходими средства	371 040 лева	Източници на финансиране	ДБ
Прилагащи организации	Съюз за стопанска инициатива	Партньори	АЗ; „Академия за професионално развитие ЕКСПЕРТ”

НАЦИОНАЛНА ПРОГРАМА „ПОМОЩ ЗА ПЕНСИОНИРАНЕ”

Основна цел	Подкрепа за преход от безработица към работа и пенсиониране
Целева група	Безработни лица регистрирани в ДБТ, на които съгласно изискванията на чл. 68, ал. 1-2 от КСО, не им достигат до 16 месеца осигурителен стаж и до 2 години възраст или до 16 месеца осигурителен стаж при навършена възраст за придобиване на право на пенсия и не им е издавано разпореждане от НОИ за отпускане на пенсия на друго основание. С цел използване на експертните им възможности, лица от тази група с висок образователен статус и квалификация могат да се назначават като консултанти

	за подпомагане на работодателите и за предаване на натрупания опит между поколенията.		
Дейности	Осигуряване на заетост на включени в програмата лица за срок не по-малко от 3 месеца и не повече от 24 месеца.		
Очаквани резултати	Осигуряване на заетост на 229 лица, в т.ч. 200 нововключени.		
Необходими средства	562 239 лева	Източници на финансиране	ДБ
Прилагащи институции	МТСП и АЗ	Партньори	Общини, общински предприятия, частни и държавни предприятия и организации, в т.ч. и организации с нестопанска цел

ПРОГРАМА „КРЕДИТ БЕЗ ЛИХВА ЗА ХОРА С УВРЕЖДЕНИЯ”

Основна цел	Осигуряване на равнопоставеност и създаване на условия за пълноценен живот от хора с увреждания чрез постигане на устойчива самостоятелна заетост и предприемачество.		
Целева група	Лица с увреждания, включително еднолични търговци, както и кредитополучатели - юридически лица, в които съдружник е лице с увреждания, получили кредит по проект “Гаранционен фонд за микрокредитиране” на МТСП /до 15.10.2008г. на основание ал.2 от Преходните и заключителните разпоредби на Закона за Българската банка за развитие (обн. ДВ, бр.43 от 29.04.2008г. и сключено Споразумение (РД 09/26 от 29.09.2008г.) между МТСП и “Българска банка за развитие” АД/.		
Дейности	Възстановяване на лихвата по кредити, отпуснати до 15.10.2008г. по проект “Гаранционен фонд за микрокредитиране” на МТСП на лица с увреждания.		
Очаквани резултати	Възстановяване на лихвите по кредити на 112 лица с увреждания.		
Необходими средства	145 404 лева	Източници на финансиране	ДБ
Прилагащи институции	МТСП и АЗ “НГФ” ЕАД	Партньори	Търговски банки

НАЦИОНАЛНА ПРОГРАМА „МЕЛПОМЕНА”

Основна цел	Намаляване на безработицата чрез разкриване на работни места за подпомагане дейността на театрите и оперите в страната.		
Целева група	<ul style="list-style-type: none"> • Безработни лица със специфичен опит, професионална квалификация, знания и умения в областта на театралното и оперното изкуство, регистрирани в дирекциите „Бюро по труда”. • Държавни и общински театри и опери, театрално-музикални продуцентски центрове със статут на държавен културен институт, Национална академия за театрално и филмово изкуство „Кръстьо Сарафов” и Съюз на артистите в България. 		
Дейности	Осигуряване на заетост на безработни лица.		
Очаквани резултати	Заети 100 лица.		

Необходими средства	464 152 лева	Източници на финансиране	ДБ
Прилагащи институции	МТСП и АЗ	Партньори	Министерство на културата и Съюз на артистите в България, КНСБ, „КТ Подкрепа”

ПРОЕКТ „ИНФОРМАЦИОННА ПОЛИТИКА И ОБУЧЕНИЕ”

Основна цел	Популяризиране на политиката по заетостта, провеждана от МТСП и услугите на Агенцията по заетостта с цел насърчаване на заетостта		
Целева група	<ul style="list-style-type: none"> • Социални партньори • Общински власти • Неправителствени организации 		
Дейности	<ul style="list-style-type: none"> • Разработване и отпечатване на стратегии, планове, програми и др. • Информирание, разясняване и обучение на заинтересованите страни по активните програми и мерки за повишаване на заетостта в страната • Организиране на конференции, форуми, дискусии, срещи и семинари на национално и регионално ниво, популяризиращи НПДЗ 2012 г. 		
Необходими средства	100 000 лева – АЗ; 30 000 лева – МТСП;	Източници на финансиране	ДБ
Прилагащи институция	МТСП, АЗ	Партньори	Общински и областни администрации, социални партньори

ОБУЧЕНИЕ НА ВЪЗРАСТНИ ПО ЧЛ.63 ОТ ЗНЗ, ЧРЕЗ НАСОЧВАНЕ В ЦЕНТЪР ЗА РАЗВИТИЕ НА ЧОВЕШКИТЕ РЕСУРСИ И РЕГИОНАЛНИ ИНИЦИАТИВИ

Основна цел	Повишаване на пригодността за заетост на безработни лица чрез обучение.		
Целева група	Безработни лица, регистрирани в Д”БТ” на територията на гр. София.		
Дейности	<ul style="list-style-type: none"> • Организиране и провеждане на професионално обучение за придобиване на степен на професионална квалификация; • Обучение по ключова компетентност “Инициативност и предприемачество” към съответно професионално обучение. 		
Очаквани резултати	Обучени 90 безработни лица		
Необходими средства	143 400 лв.	Източници на финансиране	ДБ
Прилагаща институция	ЦРЧРРИ	Партньори	АЗ

ПРОФЕСИОНАЛНО ОРИЕНТИРАНЕ

Основна цел	Успешен професионален избор и последващо кариерно развитие на безработните лица.		
Целева група	Безработни лица, насочени от Агенцията по заетостта.		
Дейности	<ul style="list-style-type: none"> • Професионално информирание - индивидуално и/или групово, за предоставяне на информация за професиите, длъжностите и специалностите (извършвани трудови 		

	задачи и дейности; физически, психологически и личностни изисквания за упражняване на професиите, възможности за обучение, реализация и кариерно развитие);		
	<ul style="list-style-type: none"> • Професионално консултиране за подпомагане избора на подходяща професия, чрез разширяване броя на алтернативите, в съответствие с индивидуалните особености на лицата и с потребностите на пазара на труда; • Самоинформирание чрез осигуряване на възможности за самостоятелно професионално информиране с помощта на специализирани информационни материали, продукти и технически средства. 		
Очаквани резултати	1 000 професионално ориентирани безработни лица в съответствие със специфичните им потребности и перспективи за професионално и кариерно развитие.		
Необходими средства	50 000 лева	Източници на финансиране	ДБ
Прилагащи организации	Лицензирани центрове за информация и професионално ориентиране	Партньори	МТСП и АЗ

ИЗПЛАЩАНЕ НА ЕДНОКРАТНИ ПАРИЧНИ ОБЕЗЩЕТЕНИЯ НА ОСВОБОДЕНИТЕ РАБОТНИЦИ И СЛУЖИТЕЛИ ОТ ЕДНОЛИЧНИТЕ ТЪРГОВСКИ ДРУЖЕСТВА С ДЪРЖАВНО УЧАСТИЕ ОТ ПОДОТРАСЪЛ „ВЪГЛЕДОБИВ”

Основна цел	Изплащане на еднократно парично обезщетение по ПМС № 141/2000 (изм. и доп.)		
Целева група	Работници и служители освободени на основание чл. 328, ал. 1, т.т. 1 и 2 от КТ след 30.06.2000г. от едноличните търговски дружества с държавно имущество от подотрасъл „Въгледобив” по списъка, съгласно приложението към чл. 1, ал. 1 от ПМС № 141/2000г. или от техните правоприменици		
Очаквани резултати	Получени еднократни обезщетения – 2 лица		
Необходими средства	2 000 лв.	Източници на финансиране	ДБ
Прилагаща институция	МТСП и АЗ	Партньори	МИЕТ

РЕЗЕРВ ЗА АКТИВНА ПОЛИТИКА НА ПАЗАРА НА ТРУДА

Основна цел	Повишаване на пригодността за заетост на работната сила, запазване на заетостта, ограничаване на безработицата		
Целева група	<ul style="list-style-type: none"> • Съкратени работници и служители, вкл. от масови уволнения; • Безработни лица; • Заети лица в риск от уволнение/ съкращение. 		
Дейности	<ul style="list-style-type: none"> • Осигуряване на възможност за предприемане на действия при непредвидено настъпили събития на пазара на труда и финансиране на мерки по чл. 25, ал. 2 от ЗНЗ. • Осигуряване на възможност за съфинансиране по международни проекти. • Информирание и консултиране на безработните лица относно обявени свободни работни места на първичния пазар на труда, както и за предлаганите възможности по програмите и мерките на активната политика съгласно Закона за насърчаване на заетостта и Националния план за действие по заетостта; • Професионално ориентиране; • Насочване и включване на безработните лица към подходящо обучение за 		

	<p>възрастни: за професионална квалификация, за придобиване и усъвършенстване на ключови компетентности, мотивационно обучение, включително обучение на лица за стартиране на собствен бизнес;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Субсидирана заетост; • Разходи по чл. 16, т.15 от ЗНЗ по заповеди за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по приоритетни оси 1 "Насърчаване на икономическата активност и развитие на пазар на труда, насърчаваш включването" и 2 "Повишаване на производителността и адаптивността на заетите" на Оперативна програма "Развитие на човешките ресурси", когато тези разходи са верифицирани от Управляващия орган, платени са и са допустими по ЗНЗ; • Разходи за други дейности, когато това е предвидено в одобрените програми и проекти или с акт на Министерския съвет. 		
Необходими средства	912 516 лв.	Източници финансиране	на ДБ
Прилагащи институции	МТСП, АЗ и др. организации, когато са включени в одобрените програми и проекти или в акт на МС	Партньори	Международни организации, социални партньори и др., когато са включени в одобрените програми и проекти

РЕГИОНАЛНИ ПРОГРАМИ ЗА ЗАЕТОСТ

ОБЛАСТ БЛАГОЕВГРАД

1. Регионална програма за заетост - община Гоце Делчев

Очаквани резултати: 20 обучени; 20 заети за 6 месеца

Необходими средства: 60 960 лв. от ДБ

2. Регионална програма за заетост - община Гърмен

Очаквани резултати: 8 заети за 6 месеца

Необходими средства: 17 664 лв. от ДБ

3. Регионална програма за заетост - община Симитли

Очаквани резултати: 10 заети за 6 месеца

Необходими средства: 22 080 от ДБ

4. Регионална програма за заетост - община Кресна

Очаквани резултати: 8 заети за 6 месеца

Необходими средства: 17 664 лв. от ДБ

5. Регионална програма за заетост - община Банско

Очаквани резултати: 7 заети за 6 месеца

Необходими средства: 15 456 лв. от ДБ

6. Регионална програма за заетост - община Струмяни

Очаквани резултати: 9 заети за 6 месеца

Необходими средства: 19 872 лв. от ДБ

7. Регионална програма за заетост - община Сандански

Очаквани резултати: 8 заети за 6 месеца

Необходими средства: 17 664 лв. от ДБ

8. Регионална програма за заетост - община Якоруда

Очаквани резултати: 10 заети за 6 месеца

Необходими средства: 22 080 лв. от ДБ

ОБЛАСТ БУРГАС

9. Регионална програма за заетост - община Средец

Очаквани резултати: 10 заети за 6 месеца

Необходими средства: 22 080 лв. от ДБ

10. Регионална програма за заетост - община Малко Търново

Очаквани резултати: 6 заети за 6 месеца

Необходими средства: 13 248 лв. от ДБ

11. Регионална програма за заетост - община Царево

Очаквани резултати: 6 заети за 6 месеца

Необходими средства: 13 248 лв. от ДБ

ОБЛАСТ ВАРНА

12. Регионална програма за заетост - община Аксаково

Очаквани резултати: 8 заети за 6 месеца

Необходими средства: 17 664 лв. от ДБ

13. Регионална програма за заетост - община Варна

Очаквани резултати: 8 заети за 6 месеца

Необходими средства: 17 664 лв. от ДБ

14. Регионална програма за заетост - община Вълчи Дол

Очаквани резултати: 10 заети за 6 месеца

Необходими средства: 22 080 лв. от ДБ

15. Регионална програма за заетост - община Ветрино

Очаквани резултати: 9 заети за 6 месеца

Необходими средства: 19 872 лв. от ДБ

16. Регионална програма за заетост - община Суворово

Очаквани резултати: 5 заети за 6 месеца

Необходими средства: 11 040 лв. от ДБ

17. Регионална програма за заетост - община Аврен

Очаквани резултати: 5 заети за 6 месеца

Необходими средства: 11 040 лв. от ДБ

18. Регионална програма за заетост - община Провадия

Очаквани резултати: 10 заети за 6 месеца

Необходими средства: 22 080 лв. от ДБ

19. Регионална програма за заетост - община Бяла

Очаквани резултати: 8 заети за 6 месеца

Необходими средства: 17 664 лв. от ДБ

20. Регионална програма за заетост - община Дългопол

Очаквани резултати: 10 заети за 6 месеца

Необходими средства: 22 080 лв. от ДБ

ОБЛАСТ ВЕЛИКО ТЪРНОВО

21. Регионална програма за заетост - община Златарица

Очаквани резултати: 12 заети за 6 месеца

Необходими средства: 26 496 лв. от ДБ

22. Регионална програма за заетост - община Лясковец

Очаквани резултати: 7 заети за 6 месеца

Необходими средства: 15 456 лв. от ДБ

23. Регионална програма за заетост - община Павликени

Очаквани резултати: 10 заети за 6 месеца

Необходими средства: 22 080 лв. от ДБ

24. Регионална програма за заетост - община Елена

Очаквани резултати: 5 заети за 6 месеца

Необходими средства: 11 040 лв. от ДБ

25. Регионална програма за заетост - община Полски Тръмбеш

Очаквани резултати: 5 заети за 6 месеца

Необходими средства: 11 040 лв. от ДБ

26. Регионална програма за заетост - община Стражица

Очаквани резултати: 10 заети за 6 месеца

Необходими средства: 22 080 лв. от ДБ

27. Регионална програма за заетост - община Сухиндол

Очаквани резултати: 5 заети за 6 месеца

Необходими средства: 11 040 лв. от ДБ

28. Регионална програма за заетост - община Велико Търново

Очаквани резултати: 10 заети за 6 месеца

Необходими средства: 22 080 лв. от ДБ

29. Регионална програма за заетост - община Горна Оряховица

Очаквани резултати: 7 заети за 6 месеца

Необходими средства: 15 456 лв. от ДБ

ОБЛАСТ ВИДИН

30. Регионална програма за заетост - община Кула

Очаквани резултати: 12 заети за 6 месеца

Необходими средства: 26 496 лв. от ДБ

31. Регионална програма за заетост - община Димово

Очаквани резултати: 10 заети за 6 месеца

Необходими средства: 22 080 лв. от ДБ

32. Регионална програма за заетост - община Белоградчик

Очаквани резултати: 13 заети за 6 месеца

Необходими средства: 28 704 лв. от ДБ

33. Регионална програма за заетост - община Ружинци

Очаквани резултати: 8 заети за 6 месеца

Необходими средства: 17 664 лв. от ДБ

34. Регионална програма за заетост – Областна администрация Видин

Очаквани резултати: 5 заети за 6 месеца

Необходими средства: 11 040 лв. от ДБ

35. Регионална програма за заетост - община Чупрене

Очаквани резултати: 15 заети за 6 месеца

Необходими средства: 33 120 лв. от ДБ

ОБЛАСТ ВРАЦА

36. Регионална програма за заетост - община Мездра

Очаквани резултати: 10 заети за 6 месеца

Необходими средства: 22 080 лв. от ДБ

37. Регионална програма за заетост - община Враца

Очаквани резултати: 15 заети за 6 месеца

Необходими средства: 33 120 лв. от ДБ

38. Регионална програма за заетост - община Криводол

Очаквани резултати: 7 заети за 6 месеца

Необходими средства: 15 456 лв. от ДБ

39. Регионална програма за заетост - община Бяла Слатина

Очаквани резултати: 10 заети за 6 месеца

Необходими средства: 22 080 лв. от ДБ

40. Регионална програма за заетост - Областна администрация Враца

Очаквани резултати: 55 заети за 6 месеца

Необходими средства: 121 440 лв. от ДБ

ОБЛАСТ ГАБРОВО

41. Регионална програма за заетост - община Трявна

Очаквани резултати: 10 заети за 6 месеца

Необходими средства: 22 080 лв. от ДБ

42. Регионална програма за заетост - община Дряново

Очаквани резултати: 10 заети за 6 месеца

Необходими средства: 22 080 лв. от ДБ

ОБЛАСТ ДОБРИЧ

43. Регионална програма за заетост - община Генерал Тошево

Очаквани резултати: 5 заети за 6 месеца

Необходими средства: 11 040 лв. от ДБ

44. Регионална програма за заетост - община Шабла

Очаквани резултати: 5 заети за 6 месеца

Необходими средства: 11 040 лв. от ДБ

45. Регионална програма за заетост - община Тервел

Очаквани резултати: 20 заети за 6 месеца

Необходими средства: 44 160 лв. от ДБ

ОБЛАСТ КЪРДЖАЛИ

46. Регионална програма за заетост - община Ардино

Очаквани резултати: 5 заети за 6 месеца

Необходими средства: 11 040 лв. от ДБ

47. Регионална програма за заетост - община Крумовград

Очаквани резултати: 10 заети за 6 месеца

Необходими средства: 22 080 лв. от ДБ

48. Регионална програма за заетост Черноочене

Очаквани резултати: 15 заети за 6 месеца

Необходими средства: 33 120 лв. от ДБ

49. Регионална програма за заетост Областна администрация Кърджали

Очаквани резултати: 6 заети за 6 месеца

Необходими средства: 13 248 лв. от ДБ

ОБЛАСТ КЮСТЕНДИЛ

50. Регионална програма за заетост - община Невестино

Очаквани резултати: 15 заети за 6 месеца

Необходими средства: 33 120 лв. от ДБ

51. Регионална програма за заетост - Областна администрация - Кюстендил

Очаквани резултати: 30 заети за 6 месеца

Необходими средства: 66 240 лв. от ДБ

52. Регионална програма за заетост - община Дупница

Очаквани резултати: 5 заети за 6 месеца

Необходими средства: 11 040 лв. от ДБ

53. Регионална програма за заетост - община Трекляно

Очаквани резултати: 10 заети за 6 месеца

Необходими средства: 22 080 лв. от ДБ

54. Регионална програма за заетост - община Кюстендил

Очаквани резултати: 5 заети за 6 месеца

Необходими средства: 11 040 лв. от ДБ

ОБЛАСТ ЛОВЕЧ

55. Регионална програма за заетост - община Априлци

Очаквани резултати: 10 заети за 6 месеца

Необходими средства: 22 080 лв. от ДБ

56. Регионална програма за заетост - община Летница

Очаквани резултати: 15 заети за 6 месеца

Необходими средства: 33 120 лв. от ДБ

57. Регионална програма за заетост - община Ловеч

Очаквани резултати: 12 заети за 6 месеца

Необходими средства: 26 496 лв. от ДБ

58. Регионална програма за заетост - община Троян

Очаквани резултати: 10 заети за 6 месеца

Необходими средства: 22 080 лв. от ДБ

59. Регионална програма за заетост - община Луковит

Очаквани резултати: 5 заети за 6 месеца

Необходими средства: 11 040 лв. от ДБ

60. Регионална програма за заетост - община Угърчин

Очаквани резултати: 11 заети за 6 месеца

Необходими средства: 24 288 лв. от ДБ

61. Регионална програма за заетост - община Ябланица

Очаквани резултати: 15 заети за 6 месеца

Необходими средства: 33 120 лв. от ДБ

62. Регионална програма за заетост Тетевен

Очаквани резултати: 5 заети за 6 месеца

Необходими средства: 11 040 лв. от ДБ

ОБЛАСТ МОНТАНА

63. Регионална програма за заетост - община Вършец

Очаквани резултати: 15 заети за 6 месеца

Необходими средства: 33 120 лв. от ДБ

64. Регионална програма за заетост - община Чипровци

Очаквани резултати: 8 заети за 6 месеца

Необходими средства: 17 664 лв. от ДБ

65. Регионална програма за заетост - община Якимово

Очаквани резултати: 10 заети за 6 месеца

Необходими средства: 22 080 лв. от ДБ

ОБЛАСТ ПАЗАРДЖИК

66. Регионална програма за заетост - община Пазарджик

Очаквани резултати: 15 заети за 6 месеца

Необходими средства: 33 120 лв. от ДБ

67. Регионална програма за заетост - община Септември

Очаквани резултати: 15 заети за 6 месеца

Необходими средства: 33 120 лв. от ДБ

68. Регионална програма за заетост - община Белово

Очаквани резултати: 10 заети за 6 месеца

Необходими средства: 22 080 лв. от ДБ

ОБЩИНА ПЕРНИК

69. Регионална програма за заетост - Областна администрация Перник

Очаквани резултати: 20 заети за 6 месеца

Необходими средства: 44 160 лв. от ДБ

70. Регионална програма за заетост - община Ковачевци

Очаквани резултати: 5 заети за 6 месеца

Необходими средства: 11 040 лв. от ДБ

71. Регионална програма за заетост - община Брезник

Очаквани резултати: 10 заети за 6 месеца

Необходими средства: 22 080 лв. от ДБ

72. Регионална програма за заетост - община Радомир

Очаквани резултати: 19 заети за 6 месеца

Необходими средства: 41 952 лв. от ДБ

73. Регионална програма за заетост - община Трън

Очаквани резултати: 10 заети за 6 месеца

Необходими средства: 22 080 лв. от ДБ

74. Регионална програма за заетост - община Земен

Очаквани резултати: 10 заети за 6 месеца

Необходими средства: 22 080 лв. от ДБ

ОБЛАСТ ПЛЕВЕН

75. Регионална програма за заетост - община Пордим

Очаквани резултати: 15 заети за 6 месеца

Необходими средства: 33 120 лв. от ДБ

76. Регионална програма за заетост - община Белене

Очаквани резултати: 20 заети за 6 месеца

Необходими средства: 44 160 лв. от ДБ

77. Регионална програма за заетост - община Искър

Очаквани резултати: 10 заети за 6 месеца

Необходими средства: 22 080 лв. от ДБ

78. Регионална програма за заетост - община Никопол

Очаквани резултати: 20 заети за 6 месеца

Необходими средства: 44 160 лв. от ДБ

79. Регионална програма за заетост - Областна администрация Плевен

Очаквани резултати: 25 заети за 6 месеца

Необходими средства: 55 200 лв. от ДБ

80. Регионална програма за заетост – Долна Митрополия

Очаквани резултати: 12 заети за 6 месеца

Необходими средства: 26 496 лв. от ДБ

ОБЛАСТ ПЛОВДИВ

81. Регионална програма за заетост - община Перущица

Очаквани резултати: 14 заети за 6 месеца

Необходими средства: 30 912 лв. от ДБ

82. Регионална програма за заетост - община Кричим

Очаквани резултати: 10 заети за 6 месеца

Необходими средства: 22 080 лв. от ДБ

83. Регионална програма за заетост - община Стамболийски

Очаквани резултати: 10 заети за 6 месеца

Необходими средства: 22 080 лв. от ДБ

84. Регионална програма за заетост - община Раковски

Очаквани резултати: 20 заети за 6 месеца

Необходими средства: 44 160 лв. от ДБ

85. Регионална програма за заетост - община Първомай

Очаквани резултати: 18 заети за 6 месеца

Необходими средства: 39 744 лв. от ДБ

86. Регионална програма за заетост - община Садово

Очаквани резултати: 15 заети за 6 месеца

Необходими средства: 33 120 лв. от ДБ

87. Регионална програма за заетост - община Куклен

Очаквани резултати: 12 заети за 6 месеца

Необходими средства: 26 496 лв. от ДБ

88. Регионална програма за заетост - община Хисаря

Очаквани резултати: 20 заети за 6 месеца

Необходими средства: 44 160 лв. от ДБ

89. Регионална програма за заетост - община Асеновград

Очаквани резултати: 18 заети за 6 месеца

Необходими средства: 39 744 лв. от ДБ

90. Регионална програма за заетост - община Марица

Очаквани резултати: 20 заети за 6 месеца

Необходими средства: 44 160 лв. от ДБ

91. Регионална програма за заетост – община Пловдив

Очаквани резултати: 10 заети за 6 месеца

Необходими средства: 22 080 лв. от ДБ

92. Регионална програма за заетост – община Калояново

Очаквани резултати: 15 заети за 6 месеца

Необходими средства: 33 120 лв. от ДБ

ОБЛАСТ РАЗГРАД

93. Регионална програма за заетост - община Разград

Очаквани резултати: 19 заети за 6 месеца

Необходими средства: 41 952 лв. от ДБ

94. Регионална програма за заетост - община Кубрат

Очаквани резултати: 10 заети за 6 месеца

Необходими средства: 22 080 лв. от ДБ

95. Регионална програма за заетост - община Лозница

Очаквани резултати: 10 заети за 6 месеца

Необходими средства: 22 080 лв. от ДБ

96. Регионална програма за заетост - община Цар Калоян

Очаквани резултати: 10 заети за 6 месеца

Необходими средства: 22 080 лв. от ДБ

ОБЛАСТ РУСЕ

97. Регионална програма за заетост - община Бяла

Очаквани резултати: 10 заети за 6 месеца

Необходими средства: 22 080 лв. от ДБ

98. Регионална програма за заетост - община Борово

Очаквани резултати: 10 заети за 6 месеца

Необходими средства: 22 080 лв. от ДБ

99. Регионална програма за заетост - община Иваново

Очаквани резултати: 10 заети за 6 месеца

Необходими средства: 22 080 лв. от ДБ

100. Регионална програма за заетост - община Русе

Очаквани резултати: 18 заети за 6 месеца

Необходими средства: 39 744 лв. от ДБ

101. Регионална програма за заетост - община Сливо поле

Очаквани резултати: 10 заети за 6 месеца

Необходими средства: 22 080 лв. от ДБ

102. Регионална програма за заетост – Областна администрация Русе

Очаквани резултати: 23 заети за 6 месеца

Необходими средства: 50 784 лв. от ДБ

ОБЛАСТ СИЛИСТРА

103. Регионална програма за заетост - община Алфатар

Очаквани резултати: 10 заети за 6 месеца

Необходими средства: 22 080 лв. от ДБ

104. Регионална програма за заетост - община Кайнарджа

Очаквани резултати: 20 заети за 6 месеца

Необходими средства: 44 160 лв. от ДБ

105. Регионална програма за заетост - община Силистра

Очаквани резултати: 10 заети за 6 месеца

Необходими средства: 22 080 лв. от ДБ

106. Регионална програма за заетост - община Дулово

Очаквани резултати: 10 заети за 6 месеца

Необходими средства: 22 080 лв. от ДБ

107. Регионална програма за заетост - община Тутракан

Очаквани резултати: 7 заети за 6 месеца

Необходими средства: 15 456 лв. от ДБ

ОБЛАСТ СЛИВЕН

108. Регионална програма за заетост - община Котел

Очаквани резултати: 10 заети за 6 месеца

Необходими средства: 22 080 лв. от ДБ

109.Регионална програма за заетост - община Нова Загора

Очаквани резултати: 15 заети за 6 месеца

Необходими средства: 33 120 лв. от ДБ

110.Регионална програма за заетост - община Твърдица

Очаквани резултати: 5 заети за 6 месеца

Необходими средства: 11 040 лв. от ДБ

ОБЛАСТ СМОЛЯН

111.Регионална програма за заетост - община Чепеларе

Очаквани резултати: 12 заети за 6 месеца

Необходими средства: 26 496 лв. от ДБ

112.Регионална програма за заетост - община Мадан

Очаквани резултати: 10 заети за 6 месеца

Необходими средства: 22 080 лв. от ДБ

113.Регионална програма за заетост - община Девин

Очаквани резултати: 15 заети за 6 месеца

Необходими средства: 33 120 лв. от ДБ

114.Регионална програма за заетост - община Доспат

Очаквани резултати: 10 заети за 6 месеца

Необходими средства: 22 080 лв. от ДБ

115.Регионална програма за заетост - община Баните

Очаквани резултати: 5 заети за 6 месеца

Необходими средства: 11 040 лв. от ДБ

116.Регионална програма за заетост - община Рудозем

Очаквани резултати: 5 заети за 6 месеца

Необходими средства: 11 040 лв. от ДБ

117.Регионална програма за заетост - община Смолян

Очаквани резултати: 15 заети за 6 месеца

Необходими средства: 33 120 лв. от ДБ

118.Регионална програма за заетост - община Златоград

Очаквани резултати: 12 заети за 6 месеца

Необходими средства: 26 496 лв. от ДБ

119.Регионална програма за заетост - община Неделино

Очаквани резултати: 10 заети за 6 месеца

Необходими средства: 22 080 лв. от ДБ

120.Регионална програма за заетост - община Борино

Очаквани резултати: 15 заети за 6 месеца

Необходими средства: 33 120 лв. от ДБ

ОБЛАСТ СОФИЯ – ГРАД

121.Регионална програма за заетост - община Връбница

Очаквани резултати: 10 заети за 6 месеца

Необходими средства: 22 080 лв. от ДБ

122.Регионална програма за заетост - община Банкя

Очаквани резултати: 10 заети за 6 месеца

Необходими средства: 22 080 лв. от ДБ

123.Регионална програма за заетост - община Сердика

Очаквани резултати: 10 заети за 6 месеца

Необходими средства: 22 080 лв. от ДБ

124.Регионална програма за заетост - община Нови Искър

Очаквани резултати: 10 заети за 6 месеца

Необходими средства: 22 080 лв. от ДБ

125.Регионална програма за заетост - община Кремиковци

Очаквани резултати: 10 заети за 6 месеца

Необходими средства: 22 080 лв. от ДБ

СОФИЙСКА ОБЛАСТ

126.Регионална програма за заетост - община Правец

Очаквани резултати: 10 заети за 6 месеца

Необходими средства: 22 080 лв. от ДБ

127.Регионална програма за заетост - община Копривщица

Очаквани резултати: 10 заети за 6 месеца

Необходими средства: 22 080 лв. от ДБ

128.Регионална програма за заетост - община Самоков

Очаквани резултати: 15 заети за 6 месеца

Необходими средства: 33 120 лв. от ДБ

129.Регионална програма за заетост - община Елин Пелин

Очаквани резултати: 10 заети за 6 месеца

Необходими средства: 22 080 лв. от ДБ

130.Регионална програма за заетост - община Костенец

Очаквани резултати: 15 заети за 6 месеца

Необходими средства: 33 120 лв. от ДБ

131.Регионална програма за заетост - община Долна баня

Очаквани резултати: 10 заети за 6 месеца

Необходими средства: 22 080 лв. от ДБ

132.Регионална програма за заетост - община Своге

Очаквани резултати: 10 заети за 6 месеца

Необходими средства: 22 080 лв. от ДБ

133.Регионална програма за заетост - община Годеч

Очаквани резултати: 15 заети за 6 месеца

Необходими средства: 33 120 лв. от ДБ

134.Регионална програма за заетост - община Антон

Очаквани резултати: 5 заети за 6 месеца

Необходими средства: 11 040 лв. от ДБ

135.Регионална програма за заетост - община Чавдар

Очаквани резултати: 5 заети за 6 месеца

Необходими средства: 11 040 лв. от ДБ

136.Регионална програма за заетост - община Горна Малина

Очаквани резултати: 15 заети за 6 месеца

Необходими средства: 33 120 лв. от ДБ

137.Регионална програма за заетост - община Драгоман

Очаквани резултати: 15 заети за 6 месеца

Необходими средства: 33 120 лв. от ДБ

138.Регионална програма за заетост - община Ихтиман

Очаквани резултати: 10 заети за 6 месеца

Необходими средства: 22 080 лв. от ДБ

ОБЛАСТ СТАРА ЗАГОРА

139.Регионална програма за заетост - община Стара Загора

Очаквани резултати: 15 заети за 6 месеца

Необходими средства: 33 120 лв. от ДБ

140.Регионална програма за заетост - община Раднево

Очаквани резултати: 10 заети за 6 месеца

Необходими средства: 22 080 лв. от ДБ

141.Регионална програма за заетост - община Мъглиж

Очаквани резултати: 12 заети за 6 месеца

Необходими средства: 26 496 лв. от ДБ

142.Регионална програма за заетост - община Николаево

Очаквани резултати: 20 заети за 6 месеца

Необходими средства: 44 160 лв. от ДБ

143.Регионална програма за заетост - община Павел баня

Очаквани резултати: 10 заети за 6 месеца

Необходими средства: 22 080 лв. от ДБ

144.Регионална програма за заетост - община Казанлък

Очаквани резултати: 11 заети за 6 месеца

Необходими средства: 24 288 лв. от ДБ

145.Регионална програма за заетост - община Гълъбово

Очаквани резултати: 10 заети за 6 месеца

Необходими средства: 22 080 лв. от ДБ

146.Регионална програма за заетост - община Гурково

Очаквани резултати: 10 заети за 6 месеца

Необходими средства: 22 080 лв. от ДБ

ОБЛАСТ ТЪРГОВИЩЕ

147.Регионална програма за заетост - община Търговище

Очаквани резултати: 15 заети за 6 месеца

Необходими средства: 33 120 лв. от ДБ

148.Регионална програма за заетост - община Попово

Очаквани резултати: 15 заети за 6 месеца

Необходими средства: 33 120 лв. от ДБ

149.Регионална програма за заетост - община Опака

Очаквани резултати: 15 заети за 6 месеца

Необходими средства: 33 120 лв. от ДБ

150.Регионална програма за заетост - община Омуртаг

Очаквани резултати: 15 заети за 6 месеца

Необходими средства: 33 120 лв. от ДБ

151.Регионална програма за заетост – Областна администрация Търговище

Очаквани резултати: 2 заети за 6 месеца

Необходими средства: 4 416 лв. от ДБ

ОБЛАСТ ХАСКОВО

152.Регионална програма за заетост - община Димитровград

Очаквани резултати: 5 заети за 6 месеца

Необходими средства: 11 040 лв. от ДБ

153.Регионална програма за заетост - община Стамболово

Очаквани резултати: 10 заети за 6 месеца
Необходими средства: 22 080 лв. от ДБ

154.Регионална програма за заетост - община Маджарово

Очаквани резултати: 10 заети за 6 месеца
Необходими средства: 22 080 лв. от ДБ

155.Регионална програма за заетост - община Свиленград

Очаквани резултати: 8 заети за 6 месеца
Необходими средства: 17 664 лв. от ДБ

156.Регионална програма за заетост - община Тополовград

Очаквани резултати: 10 заети за 6 месеца
Необходими средства: 22 080 лв. от ДБ

ОБЛАСТ ШУМЕН

157.Регионална програма за заетост - община Шумен

Очаквани резултати: 15 заети за 6 месеца
Необходими средства: 33 120 лв. от ДБ

158.Регионална програма за заетост - община Велики Преслав

Очаквани резултати: 10 заети за 6 месеца
Необходими средства: 22 080 лв. от ДБ

159.Регионална програма за заетост - община Смядово

Очаквани резултати: 5 заети за 6 месеца
Необходими средства: 11 040 лв. от ДБ

160.Регионална програма за заетост - община Венец

Очаквани резултати: 10 заети за 6 месеца
Необходими средства: 22 080 лв. от ДБ

161.Регионална програма за заетост - община Върбица

Очаквани резултати: 15 заети за 6 месеца
Необходими средства: 33 120 лв. от ДБ

162.Регионална програма за заетост - община Каспичан

Очаквани резултати: 10 заети за 6 месеца
Необходими средства: 22 080 лв. от ДБТ

163.Регионална програма за заетост - община Хитрино

Очаквани резултати: 20 заети за 6 месеца
Необходими средства: 44 160 лв. от ДБ

ОБЛАСТ ЯМБОЛ

164.Регионална програма за заетост - община Тунджа

Очаквани резултати: 20 заети за 6 месеца
Необходими средства: 44 160 лв. от ДБ

165.Регионална програма за заетост - община Ямбол

Очаквани резултати: 20 заети за 6 месеца
Необходими средства: 44 160 лв. от ДБ

166.Регионална програма за заетост - община Стралджа

Очаквани резултати: 15 заети за 6 месеца
Необходими средства: 33 120 лв. от ДБ

167.Регионална програма за заетост - Областна администрация Ямбол

Очаквани резултати: 16 заети за 6 месеца
Необходими средства: 35 328 лв. от ДБ

168.Регионална програма за заетост - община Елхово

Очаквани резултати: 10 заети за 6 месеца
 Необходими средства: 22 080 лв. от ДБ

**НАСЪРЧАВАНЕ НА РАБОТОДАТЕЛИТЕ ДА НАЕМАТ БЕЗРАБОТНИ ЛИЦА
 ДО 29-ГОДИШНА ВЪЗРАСТ (ЧЛ. 36, АЛ.1 ОТ ЗНЗ)**

Основна цел	Намаляване на безработицата сред младежите		
Целева група	Безработни лица до 29-годишна възраст		
Дейности	Осигуряване на заетост		
Очаквани резултати	Заети 1 573 безработни, от тях - 1 200 новонаети.		
Период на субсидиране	Не повече от 6 месеца.		
Необходими средства	2 539 763 лева	Източници на финансиране	ДБ
Прилагащи институции	МТСП и АЗ	Партньори	Работодатели

**НАСЪРЧАВАНЕ НА РАБОТОДАТЕЛИТЕ ДА НАЕМАТ БЕЗРАБОТНИ ЛИЦА
 ДО 29-ГОДИШНА ВЪЗРАСТ С ТРАЙНИ УВРЕЖДАНИЯ ИЛИ
 ВОЕННОИНВАЛИДИ, КАКТО И МЛАДЕЖИ ОТ СОЦИАЛНИ ЗАВЕДЕНИЯ,
 ЗАВЪРШИЛИ ОБРАЗОВАНИЕТО СИ (ЧЛ. 36, АЛ. 2 ОТ ЗНЗ)**

Основна цел	Намаляване на безработицата сред младежите		
Целева група	<ul style="list-style-type: none"> • Безработни лица до 29-годишна възраст с трайни увреждания • Младежи от социални заведения, завършили образованието си • Военноинвалиди 		
Дейности	Осигуряване на заетост		
Очаквани резултати	Заети 582 безработни, от тях - 500 новонаети.		
Период на субсидиране	Не повече от 6 месеца		
Необходими средства	1 113 290 лева	Източници на финансиране	ДБ
Прилагащи институции	МТСП и АЗ	Партньори	Работодатели

**НАСЪРЧАВАНЕ НА РАБОТОДАТЕЛИТЕ ДА РАЗКРИВАТ РАБОТНИ МЕСТА
 ЗА СТАЖУВАНЕ НА БЕЗРАБОТНИ ЛИЦА ДО 29-ГОДИШНА ВЪЗРАСТ (ЧЛ. 41
 ОТ ЗНЗ)**

Основна цел	Развитие на професионалните знания и умения на младежи в реална работна среда.
Целева група	Безработни лица до 29-годишна възраст, придобили през последните 24 месеца квалификация по професия или по част от професия, изисквана за заеманата длъжност и без трудов стаж по тази професия.
Дейности	Стажуване на безработни лица до 29-годишна възраст.

Очаквани резултати	Заети 413 безработни.		
Период на субсидиране	Не повече от 6 месеца.		
Необходими средства	937 605 лева	Източници на финансиране	ДБ
Прилагащи институции	МТСП, АЗ	Партньори	Работодатели

НАСЪРЧАВАНЕ НА ТЕРИТОРИАЛНАТА МОБИЛНОСТ НА БЕЗРАБОТНИ ЛИЦА (ЧЛ. 42 ОТ ЗНЗ)

Основна цел	Повишаване на мобилността на работната сила.		
Целева група	Безработни лица, наети на работа извън границите на населеното място по местоживееене		
Дейности	Постъпване на работа при работодател извън границите на населеното място, в което живее. - за преместване на лицата и семействата им и пренасяне на покъщнината; - ежедневни транспортни разходи за пътувания до местоработата и обратно; - транспортни разходи за представяне пред работодател за наемане на работа.		
Очаквани резултати	Заети 132 безработни, от тях 100 новонаети лица през 2012 г.		
Период на субсидиране	Еднократно за преместване на лицата и семействата им и пренасяне на покъщнината; Не повече от 6 месеца за ежедневни транспортни разходи за пътувания до местоработата и обратно.		
Необходими средства	66 512 лева	Източници на финансиране	ДБ
Прилагаща институция	МТСП и АЗ	Партньори	

НАСЪРЧИТЕЛНА МЯРКА ЗА БЕЗРАБОТНИТЕ ЛИЦА, ОБЕКТ НА МЕСЕЧНО СОЦИАЛНО ПОДПОМАГАНЕ, КОИТО САМОСТОЯТЕЛНО ЗАПОЧНАТ РАБОТА (ЧЛ. 42А ОТ ЗНЗ)

Основна цел	Активно поведение на пазара на труда и започване на работа без посредничеството на Агенцията по заетостта.
Целева група	Безработни лица: <ul style="list-style-type: none"> • обект на месечно социално подпомагане в продължение на не по-малко от 6 месеца непосредствено преди започването на работа; • обект на месечно социално подпомагане, регистрирани в териториалните поделения на Агенцията по заетостта, които са били включени в програми и мерки за заетост и започнат работа не по-късно от 6 месеца от датата на прекратяване на договора по съответната програма или мярка, поради изтичане на срока, за който е бил сключен; • с трайни увреждания или военноинвалиди в трудоспособна възраст, обект на месечно социално подпомагане, регистрирани в териториалните поделения на Агенцията по заетостта; • самотни родители/осиновители в трудоспособна възраст, обект на месечно социално подпомагане, регистрирани в териториалните поделения на Агенцията по заетостта

Очаквани резултати	Изплащане на „бонуси” на общо 71 лица, от тях 70 лица започнали работа през 2011 г. без посредничеството на Агенция по заетостта		
Период на субсидиране	До 6 месеца		
Необходими средства	16 902 лева	Източници на финансиране	ДБ
Прилагащи институции	МТСП и АЗ	Партньори	

НАСЪРЧАВАНЕ НА РАБОТОДАТЕЛИТЕ ДА РАЗКРИВАТ РАБОТНИ МЕСТА ЗА НАЕМАНЕ НА БЕЗРАБОТНИ ЛИЦА С ТРАЙНИ УВРЕЖДАНИЯ, ВКЛЮЧИТЕЛНО ВОЕННОИНВАЛИДИ (ЧЛ. 52 АЛ. 1 ОТ ЗНЗ)

Основна цел	Намаляване на безработицата при лицата с трайни увреждания.		
Целева група	Безработни лица с трайни увреждания, включително военноинвалиди		
Дейности	Осигуряване на заетост		
Очаквани резултати	Заети 538 безработни, от тях - 350 новонаети.		
Период на субсидиране	Не повече от 6 месеца		
Необходими средства	999 511 лева	Източници на финансиране	ДБ
Прилагаща институция	МТСП и АЗ	Партньори	Работодатели

НАСЪРЧАВАНЕ НА РАБОТОДАТЕЛИТЕ ДА НАЕМАТ БЕЗРАБОТНИ ЛИЦА С ТРАЙНИ УВРЕЖДАНИЯ НА ВРЕМЕННА, СЕЗОННА ИЛИ ПОЧАСОВА РАБОТА (ЧЛ. 52, АЛ. 2 ОТ ЗНЗ)

Основна цел	Намаляване на безработицата при лицата с трайни увреждания.		
Целева група	Безработни лица с трайни увреждания		
Дейности	Разкриване на работни места за временна, сезонна или почасова работа		
Очаквани резултати	Заети 459 безработни, от тях 200 новонаети.		
Период на субсидиране	Не повече от 6 месеца.		
Необходими средства	779 052 лева	Източници на финансиране	ДБ
Прилагаща институция	МТСП и АЗ	Партньори	Работодатели

НАСЪРЧАВАНЕ НА РАБОТОДАТЕЛИТЕ ДА НАЕМАТ НА РАБОТА БЕЗРАБОТНИ ЛИЦА - САМОТНИ РОДИТЕЛИ (ОСИНОВИТЕЛИ) И/ИЛИ МАЙКИ (ОСИНОВИТЕЛКИ) С ДЕЦА ДО 3-ГОДИШНА ВЪЗРАСТ (ЧЛ. 53 ОТ ЗНЗ)

Основна цел	Подкрепа за съчетаване на семейния с професионалния живот на безработни лица от неравнопоставените групи на пазара на труда. Подобряване на достъпа до заетост на лица от неравнопоставените групи чрез спестяване на разходи на работодателите за труд и осигуровки за определен период от време.
--------------------	--

Целева група	Безработни лица - самотни родители (осиновители) и/или майки (осиновителки) с деца до 3-годишна възраст .		
Дейности	Осигуряване на заетост.		
Очаквани резултати	Заети 413 безработни, от тях 200 новонаети		
Период на субсидиране	Не повече от 6 месеца.		
Необходими средства	725 093 лева	Източници на финансиране	ДБ
Прилагащи институции	МТСП и АЗ	Партньори	Работодатели

**НАСЪРЧАВАНЕ НА РАБОТОДАТЕЛИТЕ ДА НАЕМАТ НА РАБОТА
БЕЗРАБОТНИ МАЙКИ (ОСИНОВИТЕЛКИ) С ДЕЦА ОТ 3 ДО 5-ГОДИШНА
ВЪЗРАСТ (ЧЛ. 53А ОТ ЗНЗ)**

Основна цел	Подкрепа за съчетаването на семейния и професионалния живот на безработни майки (осиновителки) с деца от 3 до 5-годишна възраст.		
Целева група	Безработни майки (осиновителки) с деца от 3 до 5-годишна възраст.		
Дейности	Обучение за придобиване на професионална квалификация. Осигуряване на заетост.		
Очаквани резултати	Заети 343 майки, от тях новонаети 200 Обучение на 50 лица.		
Период на субсидиране	Не повече от 6 месеца.		
Необходими средства	653 894 лева	Източници на финансиране	ДБ
Прилагащи институции	МТСП и АЗ	Партньори	Работодатели

**НАСЪРЧАВАНЕ НА РАБОТОДАТЕЛИТЕ ДА РАЗКРИВАТ РАБОТНИ МЕСТА
ЗА НАЕМАНЕ НА БЕЗРАБОТНИ ЛИЦА, ИЗТЪРПЕЛИ НАКАЗАНИЕ
„ЛИШАВАНЕ ОТ СВОБОДА” (ЧЛ. 55 ОТ ЗНЗ)**

Основна цел	Социална интеграция на лица, изтърпели наказание “лишаване от свобода”.		
Целева група	Безработни лица, изтърпели наказание “лишаване от свобода”.		
Дейности	Субсидирана заетост. Обучение за придобиване на професионална квалификация.		
Очаквани резултати	Заети 25 безработни, от тях 20 новонаети. Обучение на 10 безработни .		
Период на субсидиране	Не повече от 6 месеца.		
Необходими средства	52 334 лева	Източници на финансиране	ДБ
Прилагащи институции	МТСП и АЗ	Партньори	Работодатели

**НАСЪРЧАВАНЕ НА РАБОТОДАТЕЛИТЕ ДА НАЕМАТ НА РАБОТА
БЕЗРАБОТНИ ЛИЦА НАД 50-ГОДИШНА ВЪЗРАСТ (ЧЛ. 55А ОТ ЗНЗ)**

Основна цел	Ограничаване на безработицата сред безработните лица над 50-годишна възраст.		
Целева група	Безработни лица над 50-годишна възраст.		
Дейности	Осигуряване на заетост.		
Очаквани резултати	Заети 699 безработни, от тях 300 новонаети.		
Период на субсидиране	Не повече от 6 месеца.		
Необходими средства	1 243 447 лева	Източници на финансиране	ДБ
Прилагащи институции	МТСП и АЗ	Партньори	Работодатели

**НАСЪРЧАВАНЕ НА РАБОТОДАТЕЛИТЕ ДА НАЕМАТ НА РАБОТА ЛИЦА,
ПРИДОБИЛИ ПРАВО НА ПРОФЕСИОНАЛНА ПЕНСИЯ ЗА РАННО
ПЕНСИОНИРАНЕ
(ЧЛ. 55Б ОТ ЗНЗ)**

Основна цел	Повишаване на предлагането на работна сила.		
Целева група	Регистрирани в Дирекция „Бюро по труда” лица на възраст от 50 до 64 г., придобили право на професионална пенсия за ранно пенсиониране		
Дейности	Обучение за придобиване на професионална квалификация за наетото лице. Осигуряване на заетост.		
Очаквани резултати	Заети 4 лица.		
Период на субсидиране	Не повече от 6 месеца.		
Необходими средства	1 055 лева	Източници на финансиране	ДБ
Прилагащи институции	МТСП и АЗ	Партньори	Работодатели, Обучаващи организации

**НАСЪРЧАВАНЕ НА РАБОТОДАТЕЛИТЕ ДА НАЕМАТ НА РАБОТА
ПРОДЪЛЖИТЕЛНО БЕЗРАБОТНИ ЛИЦА - (ЧЛ. 55В ОТ ЗНЗ)**

Основна цел	Намаляване на продължителната безработица и деквалификацията на безработните		
Целева група	Безработни лица с непрекъснато поддържана регистрация не по-малко от 12 месеца		
Дейности	Осигуряване на заетост		
Очаквани резултати	Заети 543 безработни, от тях 500 новонаети.		
Период на субсидиране	Не повече от 6 месеца .		
Необходими средства	250 111 лева	Източници на финансиране	ДБ

Прилагащи институции	МТСП и АЗ	Партньори	Работодатели
-----------------------------	-----------	------------------	--------------

**НАСЪРЧАВАНЕ НА РАБОТОДАТЕЛИТЕ ДА РАЗКРИВАТ РАБОТНИ МЕСТА
ЗА СТАЖУВАНЕ
(ЧЛ. 46 ОТ ЗНЗ)**

Основна цел	Придобиване и развитие на професионалните знания и умения на безработните в реална работна среда.		
Целева група	Безработни лица (безработни лица, придобили през последните 24 месеца квалификация по професия или по част от професия, изисквана за заеманата длъжност и без трудов стаж по тази професия).		
Дейности	Разкриване на работни места за стажуване.		
Очаквани резултати	Заети 82 безработни, от тях 50 новонаети.		
Период на субсидиране	Не повече от 6 месеца.		
Необходими средства	153 901 лева	Източници на финансиране	ДБ
Прилагащи институции	МТСП и АЗ	Партньори	Работодатели

**НАСЪРЧАВАНЕ НА ПРЕДПРИЕМАЧЕСТВОТО
(ЧЛ. 47, 47, АЛ.4, ЧЛ. 48 ОТ ЗНЗ)**

Основна цел	Насърчаване на безработните лица да започнат самостоятелно или заедно с други лица стопанска дейност за производство на стоки и/или услуги.		
Целева група	<ul style="list-style-type: none"> • По чл. 47, ал. 1 - безработни лица с право на парично обезщетение за безработица • По чл. 47, ал.4 - лица, сключили договор по реда на чл. 47 от ЗНЗ за започване на стопанска дейност и осигурили заетост на друг безработен член от семейството без право на парично обезщетение за безработица, имат право на допълнителни средства. • По чл. 48 - лица, сключили договор по реда на чл. 47 от ЗНЗ за започване на стопанска дейност, имат право на кредит за квалификация по предмета на стопанската дейност и/или нейното управление по одобрения проект. 		
Очаквани резултати	По чл. 48 - 10 самонаети, включени в курсове за квалификация по предмета на стопанската дейност и/или нейното управление; По чл. 47 ал. 4 - 20 лица заети като друг безработен член от семейството;		
Необходими средства	29 200 лева	Източници на финансиране	ДБ
Прилагащи институции	МТСП и АЗ	Партньори	НОИ и работодателски организации

**НАСЪРЧАВАНЕ НА ПРЕДПРИЕМАЧЕСТВОТО ЗА ЛИЦА РЕГИСТРИРАЛИ
МИКРОПРЕДПРИЯТИЕ (ЧЛ. 49 ал. 4 ОТ ЗНЗ)**

Основна цел	Повишаване на заетостта чрез развитие на самостоятелна стопанска дейност.
--------------------	---

Целева група	Безработни лица с одобрен бизнес проект.		
Дейности	Насърчаване на създаването на микропредприятия, чрез предоставяне: - на суми съгласно чл.30, ал, 2; - на лицата сключили договор по чл.49, ал. 1, непосредствено след започване на дейността се предоставят допълнителни месечни суми съгласно чл. 30а, ал. 2 за срок не повече от 12 месеца		
Очаквани резултати	Осигуряване на заетост на 189 безработни, от които 100 новонаети.		
Необходими средства	165 023 лева	Източници на финансиране	ДБ
Прилагащи институции	МТСП и АЗ	Партньори	Работодателски организации

НАСЪРЧАВАНЕ НА БЕЗРАБОТНИ ЛИЦА ДА ЗАПОЧНАТ САМОСТОЯТЕЛНА СТОПАНСКА ДЕЙНОСТ КАТО СЪЗДАДАТ МИКРОПРЕДПРИЯТИЯ (ЧЛ. 49 ОТ ЗНЗ)

Основна цел	Повишаване на заетостта чрез развитие на самостоятелна стопанска дейност.		
Целева група	Безработни лица с одобрен бизнес проект.		
Дейности	Насърчаване на създаването на микропредприятия, чрез предоставяне: - на суми съгласно чл.30, ал, 2; - на допълнителни средства за обучение за придобиване на професионална квалификация по предмета на дейност и/или нейното управление по одобрения бизнес проект; - на допълнителни месечни суми съгласно чл. 30а, ал. 2 за Фонд "Пенсии", ДЗПО и НЗОК (върху минималния месечен осигурителен доход за самоосигуряващи се лица /, съгласно Закона за бюджета на ДОО); и възстановяване на разходите за външни консултантски и/ или съпътстващи услуги.		
Очаквани резултати	Осигуряване на заетост на 133 безработни, от тях 100 новонаети. Обучение на 50 лица.		
Необходими средства	276 692 лева	Източници на финансиране	ДБ
Прилагащи институции	МТСП и АЗ	Партньори	Работодателски организации

НАСЪРЧАВАНЕ НА ПРЕДПРИЕМАЧЕСТВОТО (ЧЛ. 49Б ОТ ЗНЗ)

Основна цел	Повишаване на заетостта чрез развитие на самостоятелна стопанска дейност .		
Целева група	Лица, сключили договор по реда на чл.чл.47 и 49 съгласно чл. 30а, ал. 2 от ЗНЗ за започване на стопанска дейност.		
Дейности	Възстановяват се разходите за външни консултантски и/ или съпътстващи услуги		
Очаквани резултати	Започнали самостоятелен бизнес 107 лица, от тях нововключени 100 лица.		
Необходими средства	52 120 лева	Източници на финансиране	ДБ
Прилагащи институции	МТСП и АЗ	Партньори	НОИ и работодателски организации

**НАСЪРЧАВАНЕ НА РАБОТОДАТЕЛИ - МИКРОПРЕДПРИЯТИЯ ДА
РАЗКРИВАТ РАБОТНИ МЕСТА, КАТО СЕ СУБСИДИРАТ ПЪРВИТЕ 5
РАЗКРИТИ РАБОТНИ МЕСТА (ЧЛ. 50 ОТ ЗНЗ)**

Основна цел	Подкрепа за предприемачеството.		
Целева група	Работодатели-микропредприятия.		
Дейности	Осигуряване на заетост.		
Очаквани резултати	Заети 345 безработни, от тях 300 новонаети.		
Период на субсидиране	Не повече от 6 месеца.		
Необходими средства	154 667 лева	Източници на финансиране	ДБ
Прилагащи институции	МТСП и АЗ	Партньори	Работодатели

**НАСЪРЧАВАНЕ НА РАБОТОДАТЕЛИТЕ ДА НАЕМАТ БЕЗРАБОТНИ ЛИЦА
НА НЕПЪЛНО РАБОТНО ВРЕМЕ (ЧЛ. 51 ОТ ЗНЗ)**

Основна цел	Повишаване гъвкавостта на пазара на труда.		
Целева група	Безработни лица		
Дейности	Осигуряване на заетост		
Очаквани резултати	Заети 564 безработни, от тях на 450 новонаети.		
Период на субсидиране	Не повече от 6 месеца .		
Необходими средства	244 627 лева	Източници на финансиране	ДБ
Прилагащи институции	МТСП и АЗ	Партньори	Работодатели

**НАСЪРЧАВАНЕ НА РАБОТОДАТЕЛИТЕ ДА РАЗКРИВАТ РАБОТНИ МЕСТА
ЗА ЧИРАКУВАНЕ (ЧЛ. 55Г ОТ ЗНЗ)**

Основна цел	Повишаване качеството на работната сила и обучението на работното място.		
Целева група	Безработни лица с основно или по-ниско образование и без квалификация.		
Дейности	Разкриване на работни места за чиракуване под ръководството на наставник.		
Очаквани резултати	Заети 369 безработни, от тях нововключени 250. Осигуряване на допълнително трудово възнаграждение за 368 наставника, от тях 250 нововключени.		
Период на субсидиране	Не повече от 6 месеца за безработните лица, до 12 месеца за наставника.		
Необходими средства	694 320 лева за възнаграждения на безработни 486 703 лева трудово възнаграждение на наставник	Източници на финансиране	ДБ
Прилагаща институция	МТСП и АЗ	Партньори	Работодатели

НАСЪРЧАВАНЕ НА РАБОТОДАТЕЛИТЕ ДА РАЗКРИВАТ „ЗЕЛЕНИ РАБОТНИ МЕСТА” И ДА НАЕМАТ НА РАБОТА БЕЗРАБОТНИ ЛИЦА (ЧЛ. 55Д ОТ ЗНЗ)

Основна цел	Насърчаване на заетостта на „зелени работни места”.		
Целева група	Безработни лица с непрекъснато поддържана регистрация, не по-малко от 6 месеца.		
Дейности	Разкриване на „зелени работни места”, свързани с производство на стоки и предоставяне на услуги, подпомагащи опазването на околната среда.		
Очаквани резултати	Осигуряване на заетост на 733 безработни лица, от тях нова заетост - 400.		
Период на субсидиране	Не повече от 6 месеца.		
Необходими средства	1 226 956 лева	Източници на финансиране	ДБ
Прилагащи институции	МТСП и АЗ	Партньори	Работодатели

Следните мерки от Закона за насърчаване на заетостта ще се реализират през 2012 г. при осигуряване на средства за финансиране след преразпределение на неусвоени средства съгласно 4, ал. 3 от ЗНЗ:

- *Насърчаване на работодателите да наемат безработни лица, получавали обезщетения за безработица не повече от 5 месеца, за половината от законоустановеното работно време (чл. 43 от ЗНЗ);*
- *Насърчаване на работодателите да поддържат и повишават квалификацията на наетите работници и служители, (чл. 44 от ЗНЗ);*
- *Насърчаване на работодателите да наемат безработни лица за обучение и работа на работното място за времето, през което зетото лице е на обучение (чл. 45 от ЗНЗ);*
- *Насърчаване на работодателите да осигуряват ежедневен организиран транспорт на наетите работници и служители (чл. 57а от ЗНЗ).*

ФИШОВЕ НА СХЕМИТЕ С ФИНАНСИРАНЕ ОТ ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА “РАЗВИТИЕ НА ЧОВЕШКИТЕ РЕСУРСИ”

СХЕМА : РАЗВИТИЕ

Основна цел	Предоставяне на професионално обучение на безработни лица, регистрирани в Дирекции “Бюро по труда” и осигуряване на последваща заетост на 80% от обучените с цел запазване на заетостта, намаляване на безработицата в условия на криза и интегриране на лица в неравностойно положение на пазара на труда
Целева група	Приоритетно в дейностите по операцията се включват: <ul style="list-style-type: none"> • лица, които са освободени от работа след 01.11.2008г. вследствие на реструктуриране на предприятието, закриване на предприятието, намаляване обема на работа или закриване на част от производството; • регистрирани безработни лица над 50-годишна възраст;

	<ul style="list-style-type: none"> • безработни младежи до 29-годишна възраст; • продължително безработни лица.
Дейности	<ul style="list-style-type: none"> • Предоставяне на поименни ваучери за придобиване или повишаване на професионалната квалификация на лица, регистрирани в дирекции „Бюро по труда“; • Наемане на 80% от успешно завършилите обучението лица. На работодателите са предоставят средства в размер на минималната работна заплата за период до дванадесет месеца, но не по-малко от 9 месеца.
Финансиране	250 000 000 лв. – общ бюджет за цялата схема (2009-2013 г.) 75 000 000 лв. - индикативен бюджет за 2012 г.
Договарящ орган	Агенция по заетостта Бенефициент Агенция по заетостта

Схема: КВАЛИФИКАЦИОННИ УСЛУГИ И НАСЪРЧАВАНЕ НА ЗАЕТОСТТА

Основна цел	Намаляване на безработицата и повишаване пригодността за заетост на безработните чрез обучение за придобиване или повишаване на професионалната квалификация, като приоритетно ще се обучават лица от уязвимите групи с цел тяхното последващо включване в заетост.		
Целева група	Безработни лица, регистрирани в дирекции „Бюро по труда“. Приоритетно ще бъдат включвани: <ul style="list-style-type: none"> • младежи до 29г., • жени, отсъствали дълго време от работа, поради майчинство/отглеждане на дете; • лица с увреждания; • неактивни лица (включват се след регистрация в ДБТ). 		
Дейности	<ul style="list-style-type: none"> • Обучение за придобиване или повишаване на професионалната квалификация съгласно Списъка на професиите до не по-висока от трета степен на професионална квалификация; • Стажуване при работодател за срок от три месеца на успешно завършилите обучение. 		
Финансиране	36 000 000 лв. – общ бюджет за цялата схема (2009-2013 г.) 5 000 000 лв. - индикативен бюджет за 2012 г.		
Договарящ орган	Агенция по заетостта	Бенефициенти	Образователни институции; Обучаващи институции/организации; Работодатели; Социални партньори

Схема: ПОВИШАВАНЕ КАЧЕСТВОТО НА ПРЕДОСТАВЯНИТЕ ОТ АГЕНЦИЯТА ПО ЗАЕТОСТТА УСЛУГИ ЗА ГРАЖДАНИТЕ И БИЗНЕСА С ФОКУС ВЪРХУ УЯЗВИМИТЕ ГРУПИ НА ПАЗАРА НА ТРУДА

Основна цел	Повишаване на качеството на предлаганите посреднически услуги от Агенцията по заетостта посредством осигуряване на индивидуален подход, ориентиран от една страна към специфичните нужди на уязвимите групи на пазара на труда, а от друга към ключовите работодатели в отделните региони на страната.
Целева група	Служители на Агенция по заетостта.
Дейности	<ul style="list-style-type: none"> • Подбор, обучение и назначаване на 350 трудови медиатори в дирекции „Бюро по труда“ и техните филиали;

	<ul style="list-style-type: none"> • Подбор и назначаване на 11 квалифицирани трудови консултанти в дирекции „Регионална служба по заетостта” и централната администрация на Агенция по заетостта; • Осигуряване на възнаграждения на наетите трудови медиатори за период до 42 месеца в размер до 400 лв. за основна работна заплата на лице месечно и дължимите доплащания съгласно КТ и КСО, както и осигурителните вноски за сметка на осигурителя; • Осигуряване на възнаграждения на наетите трудови консултанти за период до 42 месеца в размер до 800 лв. за основна работна заплата на лице месечно и дължимите доплащания съгласно КТ и КСО, както и осигурителните вноски за сметка на осигурителя; • Обучение на 1 550 трудови посредници от поделенията на Агенцията по заетостта за работа с уязвимите групи на пазара на труда; • Организиране на 84 регионални трудови борси – по една годишно за период от 3 години за всяка област в страната; • Организиране на 12 специализирани трудови борси с фокус към различни целеви групи – хора с увреждания, роми, безработни младежи и др. – по 4 годишно за период от 3 години. 		
Финансиране	9 500 000 лв. – общ бюджет за цялата схема (2010-2013 г.); 4 000 000 лв. - индикативен бюджет за 2012 г.		
Договарящ орган	МТСП	Бенефициент	Агенция по заетостта

Схема: ПРЕВЕНЦИЯ ЗА БЕЗОПАСНОСТ И ЗДРАВЕ ПРИ РАБОТА

Основна цел	Подобряване на условията на труд в предприятията и професионалния и здравен статус на работната сила.
Целева група	Ръководители; работници и служители; институции и организации, осъществяващи контрол върху условията на труд; звена и служби, създадени в помощ на работодателите.
Дейности	<ul style="list-style-type: none"> • Изследване на условията на труд в България; • Провеждане на информационна кампания за представяне на резултатите от националното изследване; • Разработване на системи за управление на професионалните и здравни рискове в предприятията; • Разработване на Профили по безопасност и здраве при работа по икономически дейности; <ul style="list-style-type: none"> - Разработване модели на системи за управление на дейността по БЗР по икономически дейности; - Провеждане на семинари за обучение на експерти и други заинтересовани лица за разработване и въвеждане на моделите на системи за управление на БЗР по икономически дейности; - Прилагане на разработените модели на системи в предприятия по икономически дейности. • Разработване и разпространение на практически инструменти за мотивация към здравословен и безопасен труд; <ul style="list-style-type: none"> - Разработване на: Кодекси на „добри практики”; Технически правила, Ръководство с практически правила и ръководни принципи по безопасност и здраве при работа; - Разработване на практически инструменти за оценка на риска на

	работното място по икономически дейности; - Провеждане на информационна кампания.		
Финансиране	15 000 000 лв. - общ бюджет за схемата (2008-2013 г.) 2 000 000 лв. - индикативен бюджет за 2012 г.		
Договарящ орган	Агенция по заетостта	Бенефициент	Изпълнителна агенция „Главна инспекция по труда“

**Схема: МОДЕРНИЗИРАНЕ НА СИСТЕМАТА ЗА
ПРЕДОСТАВЯНЕ НА УСЛУГИ**

Основна цел	Модернизиране на предоставянето на услуги чрез създаване на обществени терминали за достъп до база данни от свободни работни места и лица, търсещи работа, достъп до сайта на АЗ и създаване на мобилен офис с цел гъвкаво обслужване от типа „едно гише“ на всички заинтересовани лица.		
Целева група	Служители в: <ul style="list-style-type: none"> • Агенция по заетостта – централна администрация; • Дирекции “Регионална служба по заетостта”; • Дирекции “Бюро по труда”; • Филиали към Дирекции “Бюро по труда”. 		
Дейности	<ul style="list-style-type: none"> • Изграждане на обществени терминали за достъп до база данни от свободни работни места и лица търсещи работа, достъп до сайта на АЗ, както и получаване на информация за инициативи, финансирани от ЕСФ; • Създаване на мобилен офис за предоставяне на услугите; • Създаване на екип за работа с мобилния офис; • Провеждане на търг за доставка на оборудване и за разработване на софтуер; Инсталиране и тестване на оборудването; Поддръжка и обслужване на оборудването. 		
Финансиране	5 000 000 лв. – общ бюджет за цялата схема (2007-2013 г.); 2 000 000 лв. - индикативен бюджет за 2012 г.		
Договарящ орган	МТСП	Бенефициент	Агенция по заетостта

**Схема: ПОВИШАВАНЕ ГЪВКАВОСТТА И ЕФЕКТИВНОСТТА НА ПАЗАРА НА
ТРУДА ЧРЕЗ АКТИВНИ ДЕЙСТВИЯ НА СОЦИАЛНИТЕ ПАРТНЬОРИ**

Основна цел	Подобряване на адаптивността на зетите лица към предизвикателствата на съвременния пазар на труда в България, като съществен фактор за ограничаване на неформалната икономика, за балансиране на търсенето и предлагането на работна сила и за прилагане на мерки за гъвкава сигурност посредством съвместни действия на социалните партньори.		
Целева група	Работодатели, работници и служители, служители в институции и организации, осъществяващи контрол и работещи на пазара на труда и осъществяващи контрол върху условията на труд, самонаети, активно търсещи работа лица.		
Дейности	Анализи, проучвания, разработване на информационни системи, стратегии и др. насочени към изпълнението на следните приоритети: <ul style="list-style-type: none"> • Ограничаване на неформалната икономика и повишаване на обществената нетърпимост към всички нейни прояви; • Въвеждане на информационни системи на пазара на труда за повишаване ефективността на работната сила на пазара на труда; • Разработване и прилагане на мерки за гъвкава сигурност на пазара на труда и 		

	подобряване условията на труд; • Развитие на индустриалните отношения чрез прилагане на иновационни модели.		
Финансиране	58 914 795 лв. – общ бюджет за цялата схема (2009-2013 г.); 9 000 000 лв. - индикативен бюджет за 2012 г.		
Договарящ орган	Агенция по заетостта	Бенефициенти	<ul style="list-style-type: none"> • Конфедерация на независимите синдикати в България • Конфедерация на труда „Подкрепа” • Асоциация на индустриалния капитал в България • Българска стопанска камара • Българска търговско-промишлена палата • Конфедерация на работодателите и индустриалците в България • Съюз за стопанска инициатива

Схема: НАСЪРЧАВАНЕ СТАРТИРАНЕТО НА ПРОЕКТИ ЗА РАЗВИВАНЕ НА САМОСТОЯТЕЛНА СТОПАНСКА ДЕЙНОСТ

Основна цел	Подпомагане стартирането на самостоятелна стопанска дейност от безработни лица чрез предоставяне на специализирани обучения и услуги.		
Целева група	Безработни лица, които желаят да започнат собствен бизнес, с изключение на продължително безработни лица, обект на социално подпомагане		
Дейности	<p>По Компонент I</p> <ul style="list-style-type: none"> • Професионална квалификация по предприемачество и мениджмънт; малък и среден бизнес • Обучение и съдействие за: разработване на бизнес план; подготовка на проектни предложения, с оглед включването им в Компонент II; регистриране на самостоятелно предприятие; популяризиране на услугите, предлагани по схемата; <p>По Компонент II</p> <p>Предоставяне на грантове за:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Стартиране на дейност на собственото предприятие; • Обучение на нает персонал; • Закупуване на оборудване, необходимо за дейността на предприятието; • Първоначално закупуване на материали; • Извършване на ремонтни работи; • Разходи за трудови възнаграждения на самонаетото лице и на наетия персонал за не повече от 3 месеца. <p>По Компонент III</p> <p>Предоставяне на съпътстващи консултантски услуги на новосъздаваните предприятия свързани с:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Анализ на пазара на бъдещата самостоятелна стопанска дейност; • Преценка на финансовите и човешките ресурси на стартирания бизнес; • Подготовка на начален счетоводен пакет; • Подготовка на маркетингова стратегия и др.; 		
Финансиране	75 000 000 лв. – общ бюджет за цялата схема (2008-2014 г.); 15 000 000 лв. - индикативен бюджет за 2012 г.		
Договарящ	Агенция по	Бенефициенти	Агенция по заетостта; предприятия,

орган	заетостта		регистрирани от лицата, успешно завършили обучението и/или ползвали услуги по Компонент I.
--------------	-----------	--	--

Схема : ОГРАМОТЯВАНЕ НА ВЪЗРАСТНИ

Основна цел	Повишаване пригодността за заетост на лица с ниско образование чрез придобиване на класове от основното образование за улесняване на достъпа им до обучение за професионална квалификация.		
Целева група	Възрастни лица над 16 години, които нямат завършен начален етап и/или класове от прогимназиалния етап на основното образование.		
Дейности	<ul style="list-style-type: none"> • Разработване на програми за курсове за обучение на възрастни за завършване на класове от основното образование; • Разработване на инструментариум за валидиране и сертифициране на начален етап на основно образование и на завършен клас от основното образование; • Подготовка на обучителни материали съобразени с потребностите на целевата група (вкл. лица с увреждания, лица чиито майчин език не е български и лица от други групи в неравностойно положение); • Обучение на учители за обучение на възрастни (вкл. лица с увреждания, лица чиито майчин език не е български и лица от други групи в неравностойно положение); • Разяснителни дейности за включване в курсовете; • Провеждане на курсове за ограмотяване и курсове за обучение за завършване на класове от основното образование. 		
Финансиране	15 000 000 лв. – общ бюджет за цялата схема (2009-2013 г.); 7 000 000 лв. - индикативен бюджет за 2012 г.		
Договарящ орган	МОМН	Бенефициент	МОМН

Схема: АЗ МОГА

Основна цел	Повишаване пригодността за заетост и подпомагане кариерното развитие на заети и самонаети лица чрез предоставяне на обучение за придобиване на професионална квалификация или по ключови компетентности.		
Целева група	<ul style="list-style-type: none"> • Наети лица по трудово правоотношение и самонаети; • Лица, притежаващи документ за определена квалификация (диплома, свидетелство и др.) не могат да получат ваучер за включване в обучение за придобиване на идентична или по-ниско ниво на същата квалификация; • Лица, заети на служебно, трудово или приравнено на него правоотношение в държавната администрация, администрацията на органите за местно самоуправление, съдебната система, системите на народната просвета, Министерство на вътрешните работи и Министерство на отбраната не са допустими като целева група. 		
Дейности	Предоставяне на поименни ваучери за : <ul style="list-style-type: none"> • Обучение по ключови компетентности с изключение на ключови компетентности по позиция 8 от Европейската квалификационна рамка за учене през целия живот; • Обучение за придобиване на професионална квалификация, с изключение на обученията по професионални направления с кодове 621, 623 и 624 по СППОО. 		
Финансиране	51 000 000 лв. - общ бюджет за цялата схема (2009-2013 г.);		

	20 000 0000 лв. - индикативен бюджет за 2012 г.		
Договарящ орган	Агенция по заетостта	Бенефициент	Агенция по заетостта

**Схема: КВАЛИФИКАЦИОННИ УСЛУГИ И ОБУЧЕНИЕ ЗА
ЗАЕТИ ЛИЦА – ФАЗА 3**

Основна цел	Предоставяне на обучение за заети лица в микро, малки, средни и големи предприятия с цел повишаване производителността на труда и създаване на условия за устойчива заетост.		
Целева група	Заети лица в микро, малки, средни и големи предприятия, самостоятелно заети и наети лица в приоритетни за съответната област отрасли.		
Дейности	Предоставяне на обучение на заети лица за придобиване или повишаване на професионалната квалификация и обучение за придобиване на ключови компетентности.		
Финансиране	34 000 000 лв. – общ бюджет за цялата схема (2010-2013 г.); 10 000 000 лв. - индикативен бюджет за 2012 г.		
Договарящ орган	Агенция по заетостта	Бенефициенти	Образователни институции; Обучаващи институции/организации; Работодатели; Социално – икономически партньори

**Схема: СИСТЕМА ЗА КАРИЕРНО ОРИЕНТИРАНЕ В УЧИЛИЩНОТО
ОБРАЗОВАНИЕ**

Основна цел	Продължаване на реформата в професионалното образование и обучение за усъвършенстване на професионалните умения и усвояване на нови знания от ученици чрез разработване на система за кариерно ориентиране в системата на училищното образование и развитие на учене през целия живот.		
Целева група	Ученици		
Дейности	<ul style="list-style-type: none"> • Създаване на нов модул към Националния портал за професионално образование и обучение http://www.vet-bg.com /: • Създаване на административен капацитет чрез изграждане на специализирани звена за кариерно ориентиране в училищното образование на национално, регионално и училищно равнище: • Дейности по информираност и публичност: 		
Финансиране	10 000 000лв. - общ бюджет за цялата схема (2010-2013г.); 2 000 000 лв. - индикативен бюджет за 2012 г.		
Договарящ орган	МОМН	Бенефициент	МОМН

Схема: ОТНОВО НА РАБОТА

Основна цел	Осигуряване на заетост на безработни лица регистрирани в ДБТ и предоставяне на качествена грижа за деца от 1 до 3-годишна възраст, на които и двамата родители са наети по трудово или служебно правоотношение, или са самонаети.
Целева група	• Безработни лица, сред които приоритетно се включват лица в предпензионна възраст или с образование и квалификация в сферата на здравеопазването, образованието и социалните дейности, при условие, че са физически и психически

	зdrави и не са били осъждани за престъпления от общ характер; • Родители на деца от 1 до 3-годишна възраст, наети по служебно или трудово правоотношение или самонаети.		
Дейности	<ul style="list-style-type: none"> • Обучение на безработни лица, одобрени от родителите, по ключови компетентности, насочени към полагане на грижи за малки деца; • Осигуряване на заетост на безработни лица; • Предоставяне на средства в размер на минималната работна заплата и допълнителните възнаграждения по минимални размери по КТ; дължимите вноски за сметка на работодателя за социално и здравно осигуряване; и възнагражденията за основен платен годишен отпуск и възнаграждение по чл. 40, ал. 5 от КСО; на безработните лица за отглеждане на деца от 1 година до навършване на 3-годишна възраст, но за период не по-малък от три месеца. 		
Финансиране	64 000 000 лв. – общ бюджет за цялата схема (2009-2012 г.); 7 000 000 лв. - индикативен бюджет за 2012 г.		
Договарящ орган	Агенция по заетостта	Бенефициент	Агенция по заетостта

Схема: ПОВИШАВАНЕ ЗАЕТОСТТА НА МЛАДЕЖИТЕ ЧРЕЗ ТРАЙНОТО ИМ ВКЛЮЧВАНЕ НА ПАЗАРА НА ТРУДА В БЪЛГАРИЯ

Основна цел	Повишаване на конкурентноспособността и създаване на условия за устойчива заетост на младежи до 29-годишна възраст чрез обучение по ИКТ и чуждоезиково обучение.		
Целева група	Безработни младежи до 29г., регистрирани в бюрата по труда в областите Варна, Добрич, Пазарджик, Пловдив, Сливен, Софийска област, Стара Загора, Хасково, Шумен и Ямбол, със завършен минимум седми клас .		
Дейности	<ul style="list-style-type: none"> • Предоставяне на посреднически услуги по заетостта, включително разработване на индивидуален план за действие от ДБТ; • Обучение по информационни и комуникационни технологии; • Интензивно чуждоезиково обучение; • Мотивационно обучение. 		
Финансиране	15 000 000 лв. - общ бюджет за цялата схема (2008-2012 г.) 10 000 000 лв. - индикативен бюджет за 2012 г.		
Договарящ орган	Агенция по заетостта	Бенефициент	Агенция по заетостта

Схема: СЪЗДАВАНЕ НА ЗАЕТОСТ НА МЛАДЕЖИТЕ ЧРЕЗ ОСИГУРЯВАНЕ НА ВЪЗМОЖНОСТ ЗА СТАЖ

Основна цел	Повишаване на конкурентноспособността на младежите чрез осигуряване на възможност за стажуване по специалността, което ще улесни прехода от образование към заетост и ще доведе до натрупване на първи професионален опит, необходим за заемане на свободни работни места, заявени от работодатели.		
Целева група	Безработни младежи до 29 г., регистрирани в дирекции „Бюра по труда”, завършили средно или висше образование (дипломирани), без трудов стаж по специалността.		
Дейности	<ul style="list-style-type: none"> • Информирание на работодателите за възможностите по схемата; • Набиране на заявки за свободни работни места за стажанти; • Професионално ориентиране и консултиране на безработните младежи за 		

	включване в програмата, което се осъществява от служителите в бюрата по труда;		
	<ul style="list-style-type: none"> • Извършване на подбор на младежите, съгласно изискванията на работодателя за съответното място; • Въвеждащо обучение за формиране на трудови навици на представителите на целевата група, извършено от определени от работодателя наставници; • Осигуряване на стажуване по специалността при работодател, с определени от него наставници, за всички включени в схемата безработни лица за срок от шест месеца. Всеки наставник отговаря за минимум 1 и максимум 7 стажанти. 		
Финансиране	35 000 000 лв. - общ бюджет за цялата схема (2010-2013 г.); 16 000 000 лв. - индикативен бюджет за 2012 г.		
Договарящ орган	Агенция по заетостта	Бенефициент	Агенция по заетостта

Схема: ВЗЕМИ ЖИВОТА СИ В СВОИ РЪЦЕ

Основна цел	Мотивация и подкрепа на лица от уязвимите групи за активно поведение на пазара на труда чрез обединяване на усилията на заинтересованите страни на местно равнище, включително на структурите на гражданското общество		
Целева група	<ul style="list-style-type: none"> • Безработни лица без образование, с ниска степен на образование и без специалност и професия; • Трайно безработни лица; • Неактивни лица; • Представители на уязвими етнически групи. 		
Дейности	<ul style="list-style-type: none"> • Идентифициране на обезкуражените лица сред маргинализираните общности, включително в районите с компактно население от ромски произход; • Мотивационно обучение; • Разработване и адаптиране на специални обучителни курсове и програми; • Предоставяне на обучение: <ul style="list-style-type: none"> - за придобиване или повишаване на професионалната квалификация съгласно Списъка на професиите до не по-висока от втора степен на професионална квалификация; - за придобиване на ключови компетентности. - Стажуване при работодател за срок от три месеца на успешно приключилите курса на обучение; - Предоставяне на посреднически услуги за намиране на работа на лицата, преминали мотивационно обучение. 		
Финансиране	11 000 000 лв. – общ бюджет за цялата схема (2010-2013 г.); 3 000 000 лв. - индикативен бюджет за 2012 г.		
Договарящ орган	Агенция по заетостта	Бенефициенти	<ul style="list-style-type: none"> • Образователни институции; Обучаващи институции/ организации; Работодатели; Центрове за професионално ориентиране; Неправителствени организации.

Схема: ШАНС ЗА ВСИЧКИ

Основна цел	Социално включване на хора с увреждания чрез подкрепа за специализирани предприятия и кооперации за хора с увреждания за предоставяне на обучения за придобиване или повишаване на професионалната квалификация и		
--------------------	---	--	--

	осигуряване на заетост за хора с увреждания.		
Целева група	<ul style="list-style-type: none"> • Хора с увреждания; • Служители в специализирани предприятия и кооперации на хора с увреждания. 		
Дейности	<ul style="list-style-type: none"> • Предоставяне на обучение за придобиване или повишаване на професионалната квалификация и/или за придобиване на ключови компетентности на хора с увреждания; • Осигуряване на последваща заетост на хора с увреждания, преминали през обучение за придобиване или повишаване на професионалната квалификация и/или за придобиване на ключови компетентности за срок от 12 месеца; • Осигуряване на наставничество за новонаетите хора с увреждания; • Предоставяне на средства за специализиран транспорт за хора с увреждания от и до работното място; • Придобиване на оборудване, необходимо за адаптиране на работни места за хора с увреждания; • Разработване на специализиран софтуер за хора с увреждания; • Създаване на системи за развитие на човешките ресурси в специализирани предприятия и кооперации за хората с увреждания; • Осигуряване на социални услуги за хората с увреждания за адаптиране към работното място; • Предоставяне на обучение за придобиване или повишаване на професионалната квалификация и/или за придобиване на ключови компетентности на служителите в специализирани предприятия и кооперации за хората с увреждания. 		
Финансиране	1 067 617 лв. – общ бюджет и индикативен за цялата схема (2010-2013 г.); 1 067 617 лв. - индикативен бюджет за 2012 г.		
Договарящ орган	Агенция за социално подпомагане	Бенефициенти	Специализирани предприятия и кооперации на хора с увреждания съгласно чл. 28 от Закона за интеграция на хората с увреждания

Схема: НОВИ ВЪЗМОЖНОСТИ

Основна цел	Развитие на социалната икономика и създаване на социален капитал чрез подкрепа на общините за осигуряване на заетост и активност на лица от рискови групи.
Целева група	<ul style="list-style-type: none"> • Хора с трайни увреждания; • Лица, изтърпели наказание лишаване от свобода; • Самотни родители; • Многодетни майки; • Лица от малцинствени етнически групи; • Лица, напускащи специализирани институции; • Лица, страдащи от различни зависимости; • Дълготрайно безработни лица, обект на социално подпомагане; • Заети в социалните предприятия.
Дейности	В рамките на операцията ще бъде финансирано създаването на следните типове социални предприятия, осигуряващи участие на лицата от целевите групи: <ul style="list-style-type: none"> • Социални предприятия – обществени перални – за целите на общинските социални заведения – болници, специализирани институции, социални услуги в общността, детски ясли и градини и др.;

	<ul style="list-style-type: none"> • Социални предприятия за обществено хранене – обществени трапезарии, столове, домашен социален патронаж; • Социални предприятия за озеленяване и благоустройство – хигиенизиране, подобряване на околната среда на територията на общините, извършване на ремонтни дейности в имоти общинска собственост, поддръжка на обществени паркове, улици, градини и др.; • Социални предприятия за традиционни занаяти - изработка на традиционни български сувенири и произведения, свързани с българския бит и култура; • Социални предприятия за извършване на технически дейности в подкрепа на общинската администрация – размножаване и попълване на документи, набор на текст, преводи и др. <p>В рамките на проектите кандидатите могат да реализират едно или комбинация от социални предприятия, като включат комбинация от следните дейности:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Осигуряване на защитена заетост за лица от целевите групи; • Оборудване и адаптиране на нови работни места за хора от целевите групи; • Провеждане на мотивационни обучения за хората в неравностойно положение в специализирана работна среда за придобиване на умения за активно поведение и самостоятелност; • Създаване на работни места за специалисти в сектора на социалната икономика.
Финансиране	8 655 793 лв. – общ бюджет за цялата схема (2010-2013 г.); 5 000 000 лв. - индикативен бюджет за 2012 г.
Договарящ орган	Агенция за социално подпомагане
Бенефициент	Общини и райони на общини

Схема: АЛТЕРНАТИВИ

Основна цел	Прилагане на нов подход за предоставяне на услуги в семейна среда чрез въвеждане на принципа „индивидуален бюджет за личен асистент”. Чрез операцията ще се създадат условия за децентрализиране на услугата, която до момента традиционно е предоставяна от Агенцията за социално подпомагане. Партньорството с общините на територията на страната ще гарантира националния обхват на дейността.
Целева група	<ul style="list-style-type: none"> • Лица с трайни увреждания, с невъзможност за самообслужване; • Лица в трудоспособна възраст.
Дейности	<ul style="list-style-type: none"> • Създаване на банка с лични асистенти; • Подаване на заявления от потребителите; • Извършване на оценка на потребностите и определяне на индивидуален бюджет за ползване на услугата; • Обучения на личните асистенти в съответствие с Методика за предоставяне на социалната услуга в общността „Личен асистент”; • Предоставяне на услугата.
Финансиране	50 000 000 лв. - общ бюджет за цялата схема (2010-2013 г.); 20 000 000 лв. - индикативен бюджет за 2012 г.
Договарящ орган	Агенция за социално подпомагане
Бенефициент	Агенция за социално подпомагане

Схема: СЪПРИЧАСТНОСТ

Основна цел	Популяризиране и реално приложение на политиките за равни възможности и
--------------------	---

	социално включване на хората с увреждания. Чрез операцията ще се създадат предпоставки за създаване на реални и жизнени модели за партньорство между държавата и гражданския сектор в посока повишаване на ефективността на реализираните политики за интеграция на хората с увреждания.		
Целева група	<ul style="list-style-type: none"> • хора с увреждания и техните семейства; • представители на различни общности; • заети в социални предприятия, специализирани предприятия и кооперации на хора с увреждания и др. 		
Дейности	<p>Създаване или разширяване на дейността на центрове за подкрепа на хора с трайни увреждания. В рамките на тези центрове ще бъдат подкрепяни следните дейности:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Информационни кампании за запознаване на обществеността с потребностите на хората с увреждания и за превенция на уврежданията; • Дейности за работа със средата – изграждане на отношения с хората с увреждания, информационни кампании и популяризиране на проблемите, мерките за социално включване, възможностите на реализираните социални програми, мотивиране и привличане на работодатели, социални предприятия и др.; • Консултиране, застъпничество, посредничество за реализиране на социални права на целевата група; • Създаване на модели за сътрудничество на местно и регионално ниво между всички заинтересовани страни в процеса на интеграция на хората с увреждания; • Проучвания и анализи за потребностите на хората с увреждания и сферите на интеграция, в резултат от които да бъдат направени конкретни предложения за повишаване на ефективността на мерките на местно и национално ниво. Проучвания и разработване на примерни модели за социално включване чрез подходящи социални услуги, трудова дейност, подходящо образование и обучение; • Дейности за привличане на доброволци за подкрепа на хора с увреждания; • Индивидуална работа с хората с увреждания и тяхното близко обкръжение. Изготвяне и осъществяване на индивидуални програми за социално включване на хора с увреждания, основани на личния потенциал за социално участие и активност; • Оборудване на новосъздадени центрове; • Разработване или придобиване на специализиран софтуер за целите на електронното включване на хората с увреждания; • Наемане на персонал в новосъздадените центрове. 		
Финансиране	5 000 000 лв. - общ бюджет по цялата схема (2012-2014 г.); 1 000 000 лв. - индикативен бюджет за 2012 г.		
Договарящ орган	Агенция за социално подпомагане	Бенефициенти	Национално представителни организации на и за хора с увреждания

Схема: ОБУЧЕНИЕ И АДАПТАЦИЯ

Основна цел	Повишаване на възможностите за активно поведение на пазара на труда и подпомагане на процеса на реинтеграция на лица, изтърпяващи наказание лишаване от свобода.
Целева група	Лица, изтърпяващи наказание лишаване от свобода на територията на

	затворите в Белене, Бобов дол, Бургас, Варна, Враца, Ловеч, Пазарджик, Плевен, Пловдив, София, Стара Загора и Сливен.		
Дейности	<ul style="list-style-type: none"> • Осигуряване на гъвкави форми на обучение в съответствие с индивидуалните потребности на осъдените; • Включване на лицата от целевата група в професионално обучение в съответствие с техните индивидуални възможности и образователен ценз; • Предоставяне на професионално обучение; • Предоставяне на посреднически услуги от Агенция по заетостта на лицата, преминали обучение, на които им предстои напускане на местата за лишаване от свобода. 		
Финансиране	5 500 000 лв. – общ бюджет за цялата схема (2011-2013 г.); 2 000 000 лв. - индикативен бюджет за 2012 г.		
Договарящ орган	Агенция по заетостта	Бенефициенти	АЗ, ЦПО към Държавно предприятие „Фонд затворно дело”

Схема: АДАПТИВНОСТ

Основна цел	Ограничаване на масовите съкращения и напускането на работници и служители, които по икономически причини не могат да заработят пълна заплата.		
Целева група	<p>Наети работници и служители в икономическите дейности В, С, D, Е, F, G, H, I и J от Класификацията на икономическите дейности – (КИД-2008 г.), за които е установено непълно работно време по реда и условията на чл.138а, ал.1 и 3б от Преходните разпоредби на Кодекса на труда за период не по-кратък от 2 месеца и за най-малко 5 % от списъчния състав на персонала, към момента на кандидатстване.</p> <p>Лицата следва да са заети в предприятия, които:</p> <ul style="list-style-type: none"> - нямат изискуеми и неизплатени данъчни задължения и/или задължения за осигурителни вноски, събирани от Националната агенция за приходите; - не са обявени в несъстоятелност или не се намират в производство по несъстоятелност или ликвидация; - нямат наложени санкции или глоби по чл. 415, ал. 2 от Кодекса на труда в последните 6 месеца преди кандидатстването на техни работници и служители. 		
Дейности	<ul style="list-style-type: none"> • Набиране на заявления от лицата преминали на непълно работно време придружени с декларации от работодател; • Предоставяне на поименни ваучери за включване в обучение по част от професия или за придобиване на степен на професионална квалификация с изключение на обученията по професии и специалности включени в професионални направления с кодове 621, 623 и 624 от СППОО, които са недопустими; • Предоставяне на стипендии на лицата за всеки присъствен учебен ден в срок до 3 месеца; • Предоставяне на средства за транспорт от и до работното място на лицата, които са включени в обучение, в случай, че обучението се провежда в населено място, различно от това, в което се намира местоработата на лицата. 		
Финансиране	5 000 000 лв. – общ бюджет за цялата схема (2009-2013 г.); 2 000 000 лв. - индикативен бюджет за 2012 г.		
Договарящ орган	Агенция по заетостта	Бенефициент	Агенция по заетостта

Схема: УКРЕПВАНЕ НА КАПАЦИТЕТА НА АГЕНЦИЯ ЗА СОЦИАЛНО ПОДПОМАГАНЕ ЗА ПОВИШАВАНЕ НА КАЧЕСТВОТО И ЕФЕКТИВНОСТТА НА СОЦИАЛНАТА РАБОТА

Основна цел	Да надгради и подобри капацитета на служителите на Агенцията за социална работа. С повишаването на тяхната квалификация ще се осигури съответствие между социалната практика, потребностите на системата за социална работа и равнището на професионалната компетентност на кадрите, както и ще бъдат осигурени професионалните интереси на социалните работници, свързани с професионалното им развитие.		
Целева група	Служители на Агенция за социално подпомагане		
Дейности	<ul style="list-style-type: none"> • Обучение на служителите; • Разработване и прилагане на системи, осигуряващи надграждащи знания и умения, съобразени със специфичните грижи за отделните групи потребители на социални услуги в общността; • Анализ и създаване на механизъм за оценка и управление на натовареността на социалните работници и планиране на адекватно обучение; • Индивидуална и групова супервизия; • Подбор, обучение и наемане в резултат на анализите на 400 социални работници във всички дирекции „Социално подпомагане“; • Осигуряване на възнаграждения на наетите лица за период от 42 месеца; • Изготвяне на единни методики за оценка на потребностите на хората с увреждания разработването на механизъм за определяне и отпускане на индивидуален бюджет на хората с увреждания за ползване на съответните услуги. 		
Финансиране	10 000 000 лв. – общ бюджет за цялата схема (2011-2014 г.); 5 000 000 лв. – индикативен бюджет за 2012 г.		
Договарящ орган	МТСП	Бенефициент	АСП

Схема: СОЦИАЛНИ ИНОВАЦИИ В ПРЕДПРИЯТИЯТА

Основна цел	Подобряване на социално-икономическия климат в предприятията, чрез прилагане на иновативни стратегии за развитие на човешките ресурси, стимулиращи въвеждането на различни гъвкави форми на заетост, разширяване на предоставяните за работниците и служителите социални придобивки и реализиране на мерки, гарантиращи устойчива заетост за лицата над 55-годишна възраст.		
Целева група	Заети лица в малки, средни и големи предприятия.		
Дейности	<ul style="list-style-type: none"> • Разработване на планове за обучение и кариерно развитие на заетите лица в предприятията бенефициенти; • Обучение за обучаващи на заети лица над 55-годишна възраст в предприятията бенефициенти; • Осигуряване на социални придобивки за работниците – места за отдих и почивка, места за хранене, кът за деца и др.; • Провеждане на обучение на работното място на заетите лица в предприятията от обучените за обучаващи; • Въвеждане на гъвкави форми на заетост (плаващо работно време, ротация на работното място) за заети лица от следните категории: <ul style="list-style-type: none"> – Лица над 55-годишна възраст; – Лица до 29-годишна възраст; 		

	<ul style="list-style-type: none"> – Родители, осиновители и попечители на деца до 3-годишна възраст; – Самотни родители; – Родители, осиновители и попечители на деца с увреждания. <p>• Осигуряване на материални стимули под формата на допълнителни възнаграждения за лицата, за които е въведено гъвкаво работно време.</p>
Финансиране	37 880 544 лв. – общ бюджет за цялата схема (2011-2013 г.); 1 000 000 лв. - индикативен бюджет за 2012 г.
Договарящ орган	Агенция по Бенефициенти за заетостта Малки, средни и големи предприятия

Схема: РАЗВИТИЕ НА СИСТЕМАТА ЗА ПЛАНИРАНЕ И ПРЕДОСТАВЯНЕ НА СОЦИАЛНИ УСЛУГИ НА РЕГИОНАЛНО РАВНИЩЕ

Основна цел	Общата цел на операцията е да развие капацитета на системата за планиране и управление на социални услуги за гъвкава и индивидуализирана подкрепа за социално включване на уязвими групи
Целева група	Доставчици на социални услуги и техните служители; Социални работници; Служители в публични институции, ангажирани с процеса на разработване и изпълнение на политиката в областта на социалните услуги (ДАЗД, АСП, АХУ, общини и др.).
Дейности	<ul style="list-style-type: none"> • Идентифициране и анализ на ефективността и добрите практики при управлението и предоставянето на социални услуги по места; • Наемане на 56 областни координатори по социални услуги към РДСП; • Изготвяне на анализ за степента на готовност на местно равнище за прилагане на интегриран модел за социално включване на лица от целевата група по операция „Живот в общността” и идентифициране на конкретни населени места, в които да се създадат необходимите социални услуги и да се приложи модела на практика; • Обучение на обучители за управление и предоставяне на социални услуги и супервизия; • Оценка на нуждите и обучение на представители на целевите групи за мониторинг и оценка на изпълнението на политики и стратегии за развитие на социалните услуги, за оценка на риска и осъществяване на супервизия и кризисни интервенции, както и за контрол на качеството на предоставянето на социални услуги; • Провеждане на 28 областни семинара за обмен на добри практики и изграждане на мрежи на доставчиците на социални услуги и неправителствени организации; • Оценка на нуждите и обучение на служители на общинските администрации за управление, контрол на качеството и възлагане на управлението на социалните услуги; • Оценка на нуждите и обучение на регистрирани доставчици на социални услуги за тяхното управление и качествено предоставяне на услугите; • Оценка на нуждите и обучение на екипи от съществуващите услуги за обслужване на потребителите в съответствие с приложимите норми и стандарти.
Финансиране	6 200 000 лв. – общ бюджет за цялата схема (2011-2014 г.); 2 000 000 лв. – индикативен бюджет за 2012 г.
Договарящ орган	МТСП Бенефициент АСП в партньорство с ДАЗД и НСОРБ

Схема: АЗ МОГА ПОВЕЧЕ

Основна цел	Повишаване пригодността за заетост и създаване на възможност за кариерно развитие на заети лица по трудов договор и самонаети лица.		
Целева група	<ul style="list-style-type: none"> • Наети лица по трудово правоотношение и самонаети; • Лица, притежаващи документ за определена квалификация (диплома, свидетелство и др.) не могат да получат ваучер за включване в обучение за придобиване на идентична или по-ниско ниво на същата квалификация; • Лица, заети на служебно, трудово или приравнено на него правоотношение в държавната администрация, администрацията на органите за местно самоуправление, съдебната система, системите на народната просвета, Министерство на вътрешните работи и Министерство на отбраната не са допустими като целева група по настоящата операция. 		
Дейности	<ul style="list-style-type: none"> • Обучение за придобиване или повишаване на професионалната квалификация или за придобиване на ключови компетентности по позиция 2 и 4 от Европейската квалификационна рамка за учене през целия живот; • Не се допуска обучение за придобиване на професионална квалификация по професионални направления с кодове 22, 62, 814 и 86 по СППОО. 		
Финансиране	84 000 000 лв. – общ бюджет за цялата схема (2011-2013 г.); 30 000 000 лв. - индикативен бюджет за 2012 г.		
Договарящ орган	Агенция по заетостта	Бенефициент	Агенция по заетостта

Схема: УСЛУГИ ЗА РАЗВИТИЕ НА ГЪВКАВ ПАЗАР НА ТРУДА

Основна цел	Повишаване на качеството на работната сила, предпоставка за заемане на по-високо платени позиции на работното място и по-активно участие на заети лица в дейности свързани с учене през целия живот; Създаване на 10 центъра за кариерно развитие за подпомагане на заети лица.		
Целева група	Заети лица, включително самостоятелно наети.		
Дейности	<ul style="list-style-type: none"> • Разработване на методика и процедурни правила за функционирането на кариерни центрове; • Създаване на кариерни центрове към дирекции „Регионална служба по заетостта” и Централна администрация на Агенция по заетостта; • Закупуване на оборудване и обзавеждане за кариерните центрове; • Наемане на служители за работа в кариерните центрове; • Обучение на наетите служители; • Осигуряване на печатни и информационни материали за потребителите на услугите на информационните центрове; • Изграждане на партньорска мрежа със социалните партньори, местните власти, образователните и обучителни институции и организации, включително привличане на експерти при осъществяването на дейността на центровете; • Предоставяне на информация и консултация на заети лица, свързани с възможности за кариерно и професионално развитие; • Разработване на планове за кариерно развитие на заети лица, потребители на услугите на центровете; • Организиране и провеждане на „Дни на кариерата” най-малко два пъти годишно. 		
Финансиране	6 000 000 лв. - общ бюджет за цялата схема (2011-2014 г.);		

	1 200 000 лв. - индикативен бюджет за 2012 г.		
Договарящ орган	Агенция по заетостта	Бенефициент	Агенция по заетостта

Схема: ПОДОБРЯВАНЕ КАЧЕСТВОТО НА УСЛУГИТЕ В СИСТЕМАТА НА МИНИСТЕРСТВО НА ТРУДА И СОЦИАЛНАТА ПОЛИТИКА

Основна цел	Изграждане на единно звено за предоставяне на телекомуникационни услуги на гражданите в системата на Министерство на труда и социалната политика. Звеното ще предоставя информация и консултация по всички въпроси от компетенциите на министерството и второстепенните разпоредители с бюджетни кредити към министъра на труда и социалната политика.		
Целева група	Служители на Министерство на труда и социалната политика и второстепенните разпоредители с бюджетни кредити към министъра на труда и социалната политика		
Дейности	<ul style="list-style-type: none"> • Създаване на консултантско звено в системата на МТСП за предоставяне на телекомуникационни услуги на гражданите; • Наемане на 25 служители в консултантското звено за период до 3 години; • Доставка на оборудване и приложен софтуер; • Адаптиране на софтуера за нуждите на МТСП и второстепенните разпоредители; • Наемане на специализиран единен безплатен номер за предоставяне на информация и консултация на гражданите по въпроси от компетенциите на МТСП и второстепенните разпоредители; • Разработване на ръководство за предоставяне на услуги и наръчник с най-често задаваните въпроси; • Информирание и консултиране на широката общественост по въпроси от компетенциите на министерството и второстепенните разпоредители с бюджетни кредити към министъра на труда и социалната политика; • Обучение на служителите за работа със системата за предоставяне на услуги. 		
Финансиране	2 000 000 лв. – общ бюджет за цялата схема (2010-2013 г.); 1 000 000 лв. – индикативен бюджет за 2012 г.		
Договарящ орган	МТСП	Бенефициент	МТСП с партньори ДАЗД, АСП, АЗ, ИА „ГИТ” и АХУ

Схема: ПО-БЛИЗО ДО РАБОТА

Основна цел	Насърчаване на географската мобилност на работната сила посредством предоставяне на стимули за работодателите за наемане на лица от населени места и региони, различни от местата, в които извършват дейност, както и стимули за лицата да търсят подходяща работа, и в случаите, в които тя е далеч от дома им.		
Целева група	<p>Новонаети лица по трудов договор, които работят в населени места, различни от тези, в които са регистрирани по настоящ адрес, при условие, че:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Работното място не е отдалечено на повече от 80 км от населеното място, в което лицето е регистрирано по настоящ адрес; • Лицата не са командирани по смисъла на наредбата за командировките в страната; 		

	<ul style="list-style-type: none"> • Трудовата им дейност не е обичайно свързана с пътуване; • В рамките на 12 месеца, предхождащи датата на сключването на трудовия договор, не са били наети на трудово правоотношение при същия работодател; • Не са наети да осъществяват дейности в сферата на селското и горското стопанство, рибарството и аквакултурите; • Не са заети на служебно, трудово или приравнено на него правоотношение в държавната администрация, администрацията на органите за местно самоуправление, системите на народната просвета, Министерство на вътрешните работи и Министерство на отбраната, и предприятия ползващи преференции за организиран транспорт по чл. 57а от Закона за насърчаване на заетостта.
Дейности	<ul style="list-style-type: none"> • Разработване и прилагане на програми и методики за насърчаване на мобилността на работната сила (вкл. интегриран пакет от услуги, финансирани от ЕСФ и националния бюджет, за лица, които имат желание да работят в населени места, различни от тези, в които са регистрирани по настоящ адрес); • Предоставяне на информация на безработни и активно търсещи работа лица, регистрирани в дирекциите „Бюро по труда”, както и на работодателите за възможностите по операцията; • Набиране на заявления на новонаети лица, които работят в населено място различно от това, в което са регистрирани по настоящ адрес и техните работодатели за включване в операцията; <p>Заявленията следва да бъдат подадени в срок до 1 месец от сключването на договора;</p> <p>Организиране и провеждане от работодателя на въвеждащо обучение с продължителност не по-малка от 30 часа;</p> <p>Предоставяне на средства за разходи в реален размер за транспорт от и до работното място. Средствата се предоставят месечно след края на отчетния месец срещу декларация от работника, че не ползва средства на друго основание за същия разход, представяне на разходооправдателни документи (билети или карти) и копие от ведомост, заверено от работодателя, което удостоверява реално отработените дни.</p>
Финансиране	37 000 000 лв. – общ бюджет за цялата схема (2011-2013 г.); 10 000 000 лв. - индикативен бюджет за 2012 г.
Договарящ орган	Агенция по заетостта
Бенефициент	Агенция по заетостта

Схема: ИЗГРАЖДАНЕ НА СИСТЕМА ЗА ПРОГНОЗИРАНЕ НА ПОТРЕБНОСТИТЕ ОТ РАБОТНА СИЛА С ОПРЕДЕЛЕНИ ХАРАКТЕРИСТИКИ

Основна цел	Подпомагане изграждането на действаща система, позволяваща по-доброто срещане на търсенето и предлагането на умения на пазара на труда в България, за премахване на неравновесията на пазара на труда и насърчаване на икономическия растеж.
Целева група	Служители на МТСП, АЗ и социалните партньори
Дейности	<ul style="list-style-type: none"> • Изграждане на „Национално звено за прогнозиране развитието на пазара на труда в България”; • Провеждане на проучвания за идентифициране потребностите на работодателите в краткосрочен и средносрочен аспект от работна сила с определени характеристики;

	<ul style="list-style-type: none"> • Изготвяне и тестване на макро-иконометричен модел за прогнозиране развитието на пазара на труда в средносрочен и дългосрочен аспект; • Провеждане на обучение за тълкуване на резултатите от изготвените прогнози и формулиране на политики на тази основа; • Отпечатване на изготвените доклади въз основа на резултатите от социологическите проучвания и получените макро-икономически прогнози; • Изработване на Електронен национален квалификационен барометър. 		
Финансиране	1 000 000 лв. – общ бюджет за цялата схема (2011-2013 г.); 250 000 лв. - индикативен бюджет за 2012 г.		
Договарящ орган	МТСП	Бенефициенти	МТСП Агенция по заетостта

Схема: БЕЗОПАСЕН ТРУД

Основна цел	<p>Подобряване на условията на труд в предприятията при спазване на нормите и изискванията на законодателството по безопасност и здраве при работа.</p> <p>Адаптиране на управленските процеси в предприятията към нов подход при регламентирането и нормирането на труда и изграждането на съвременна система от трудови стандарти.</p> <p>Повишаване на производителността на заетите в подкрепените предприятия.</p>		
Целева група	Заети лица в малки, средни и големи предприятия.		
Дейности	<ul style="list-style-type: none"> • Анализ на състоянието и проектиране на организацията на трудовата дейност, общо или на отделни елементи от нея (задължителна дейност); • Модернизация и/или реконструкция и/или обезопасяване на съществуващи обекти, технологични процеси, машини и съоръжения, свързани с подобряване условията на труд; • Закупуване на предпазни средства и специално работно облекло; • Разработване и придобиване на стандарти за безопасни условия на труд във връзка с въвеждане на ново работно оборудване и технологии; • Обучение на служители за безопасна работа с нововъведено оборудване и технологии. 		
Финансиране	70 000 000 лв. – общ бюджет за цялата схема (2011-2013 г.); 5 000 000 лв. - индикативен бюджет за 2012 г.		
Договарящ орган	Агенция по заетостта	Бенефициенти	Малки, средни и големи предприятия в качеството си на работодатели

Схема: ПОДОБРЯВАНЕ КОНТРОЛА НА ТРУДА

Основна цел	Операцията има за основна цел повишаване на качеството на работа на ИА ГИТ и гарантиране на ефективното прилагане на трудовото законодателство чрез реорганизация на дейността на Инспекцията по труда съобразно подходящи добри практики на други държави – членки на Европейския съюз.		
Целева група	Служители на Изпълнителна агенция „Главна инспекция по труда”.		
Дейности	<ul style="list-style-type: none"> • Преглед на прилаганите процедури в дейността на инспекторите; • Описване на тези, за които не се изискват инспекторски права; • Проучване и анализ на възможността за прилагане в условията на ИА ГИТ най-малко на три европейски практики със сходни процедури; • Разработване на процедури за дейности, за които не се изискват инспекторски права; • Разработване на профил за лицата, които ще изпълняват асистентски функции; 		

	<ul style="list-style-type: none"> • Подбор и назначаване на 110 лица за асистенти в инспекционната дейност; • Оборудване на новосъздадените работни места; • Теоретично и практическо обучение на назначените за асистенти 110 лица по разработените процедури; • Поддържащо и надграждащо обучение на 460 служители от специализираната администрация на ИА ГИТ; • Поемане дейностите от обучени асистенти; • Осигуряване на възнаграждения на наетите асистенти в инспекционната дейност за период до 30 месеца; • Вътрешен мониторинг и коригиращи действия с цел непрекъснато подобряване. 		
Финансиране	2 500 000 лв. – общ бюджет за цялата схема (2011-2013 г.); 1 000 000лв. - индикативен бюджет за 2012 г.		
Договарящ орган	МТСП	Бенефициент	ИА ГИТ

Схема: КВАЛИФИКАЦИЯ НА ПЕДАГОГИЧЕСКИТЕ СПЕЦИАЛИСТИ

Основна цел	Операцията е насочена към повишаване равнището на професионална компетентност на педагогическите специалисти по отношение на научната, педагогическата, методическа и управленската подготовка и създаване на мотивация за саморазвитие и самоусъвършенстване
Целева група	Педагогически специалисти в държавни, общински и частни училища; Дейност I е фокусирана към учителите до 35 години, които желаят да повишат квалификацията си.
Дейности	<p>I. Изграждане на механизъм за професионално израстване на млади педагогически специалисти, които желаят да повишат квалификацията си</p> <p>1. Създаване на национален регистър за квалификация на педагогическите специалисти с цел:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Анализ на образователната и квалификационна структура на педагогическите специалисти до 35 годишна възраст, заети в системата; • Анализирание и идентифициране на потребностите от квалификация, установяване на дефицитите, определяне на целевите групи, нивата, формите, тематичните направления и тяхната продължителност; • Контрол и оценка на развитието на педагогическите специалисти, в т.ч. и на тези на възраст до 35 години. <p>2. Осигуряване на достъп до програми за едногодишно специализиращо обучение във висши училища с цел придобиване на допълнителна квалификация (напр. по чужд език, детски начален учител, за придобиване на професионална квалификация „учител”, по информатика и информационни технологии и др.);</p> <p>3. Създаване на условия за осигуряване на заместващи учители.</p> <p>II. Създаване на механизъм за квалификация и мотивация на педагогически специалисти, доказали своите професионални качества</p> <p>1. Създаване на условия за насърчаване и подкрепа на професионалното развитие на изявени учители чрез осигуряване на информираност и достъп до:</p> <ul style="list-style-type: none"> - краткосрочни и специализирани форми за обучения; - съвременна педагогическа литература в сферата на професионалния интерес и доказани добри практики; - възможности за публикации в специализирани педагогически издания. <p>2. Специализирана квалификация в институции, предлагащи международно признати сертификати, насочена към повишаване на знанията, уменията и</p>

	<p>компетентностите в областта на чуждите езици с цел достигане на ниво в съответствие с европейската езикова рамка за учители: преподаващи чужд език като учебен предмет; преподаващи учебен предмет на чужд език; преподаващи чужд език по професията в професионалните гимназии и др.</p> <p>III. Осигуряване на условия за повишаване квалификацията на: детски учители за работа в групите за задължителна предучилищна подготовка; учители за формиране на знания, умения и компетентности за работа в интеркултурна среда; учители за формиране на знания, умения и компетентности за работа с деца и ученици със специални образователни потребности; педагогически специалисти за формиране на знания, умения и компетентности за оценяването на учениците; педагогически специалисти за превенция на училищното насилие, агресията и други; педагогически специалисти, заемащи нова за системата на народната просвета длъжност, както и връщащи се след продължителен отпуск (повече от две учебни години) или след прекъсване на учителския стаж по специалността повече от три учебни години;</p> <p>IV. Осигуряване на условия за повишаване квалификацията и уменията на: педагогически специалисти за формиране на управленски знания, умения и компетентности, в т.ч. базови, свързани с управление на образователно-възпитателния процес, на взаимоотношенията със заинтересовани страни, с развитието на човешките ресурси, на бюджетни средства и др.; директори на детски градини и новоназначени директори на училища за работа с делегирани бюджети.</p>		
Финансиране	75 000 000 лв. – общ бюджет за цялата схема (2011-2014 г.); 25 000 000 лв. - индикативен бюджет за 2012 г.		
Договарящ орган	МОМН	Бенефициенти	МОМН, НИОКСО

**Схема: ПОДОБРЯВАНЕ НА КАЧЕСТВОТО И ВНЕДРЯВАНЕ НА
ЕВРОПЕЙСКИ ИНСТРУМЕНТИ И ПРАКТИКИ В СИСТЕМАТА НА
ПРОФЕСИОНАЛНОТО ОБРАЗОВАНИЕ И ОБУЧЕНИЕ**

Основна цел	Подобряване на качеството в професионалното образование и обучение (ПОО) чрез разработване и внедряване на методологическите и методически предпоставки за въвеждане на ефективни европейски инструменти, базирани на резултатите от ученето през целия живот.
Целева група	Обучаеми, обучаващи, служители в образователни и обучителни институции.
Дейности	<ul style="list-style-type: none"> • Разработване на методология и методика за усъвършенстване, прецизиране и допълване на разработените до момента и за разработване на нови ДОИ за придобиване на квалификация по професии, в съответствие с препоръките на Европейската комисия; • Разработване на нови рамкови програми за придобиване на професионална квалификация, с оглед осигуряване на хоризонтална и вертикална проходимост в ПОО; • Подготовка, разработване и актуализиране на ДОИ, основани на подхода за „единици резултати” от учене; • Разработване на рамкови учебни планове за професионално образование и обучение в съответствие с новите рамкови програми и ДОИ; • Провеждане на обучения за разработване на учебна документация в институциите на ПОО; • Разработване и въвеждане на нова учебна документация (ДОИ, учебни планове, учебни програми) по специалностите от двадесет пилотни професии по степени

	на професионална квалификация.		
Финансиране	3 000 000 лв. – общ бюджет по цялата схема (2011-2013 г.); 1 000 000 лв. - индикативен бюджет за 2012 г.		
Договарящ орган	МОМН	Бенефициенти	МОМН, НАПОО

**Схема: ПОДКРЕПА ЗА РАЗВИТИЕТО НА ДОКТОРАНТИ,
ПОСТДОКТОРАНТИ, СПЕЦИАЛИЗАНТИ И МЛАДИ УЧЕНИ – ФАЗА 3**

Основна цел	Целта на операцията е да се засили интересът на младите хора към реализация в сферата на образованието и науката и да се повиши качеството на научните разработки, като се подобрят условията за работа на докторанти, постдокторанти, специализанти и млади учени. Изпълнението на предвидените дейности ще стимулира развитието на научния потенциал във висшите училища и научните институции.		
Целева група	Докторанти, постдокторанти, специализанти и млади учени във висши училища и научни организации.		
Дейности	<p>1. Подкрепа на нови и започнали докторски програми :</p> <ul style="list-style-type: none"> • Предоставяне на допълнителни средства на докторанти в рамките на нови и започнали вече докторски програми за осъществяване на научни цели и задачи. Средствата са насочени към повишаване на мотивацията на младите хора; • Подкрепа за подготовката на дисертационния труд, например: разработване на научни планове, използване на експертизата на хабилитирани лица от съответната област, достъп до специализирана апаратура и оборудване; • Насърчаване на академичната мобилност, например: участие в международни научни форуми, участие в практическа и експериментална дейност във водещи научни центрове; • Подкрепа за научни публикации, като част от подготовката на докторанта. <p>2. Програми за развитие на постдокторанти, специализанти и млади учени:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Организиране и провеждане на програми за обучение и повишаване на квалификацията на младите хора, работещи в сферата на науката с участието на специалисти от съответната научна област. Предвидените средства по тази дейност трябва да допринесат за повишаване на мотивацията на включените в програмата; • Подкрепа за научни публикации в международно признати списания; • Дейности, насочени към развитие на научния потенциал на младите учени в международна среда: научен обмен, участие в работни срещи, семинари, конференции и конгреси; • Подкрепа за провеждането на научни изследвания, свързани с повишаване на научния потенциал; програми, подкрепящи създаването на връзки между публични научни и частни структури за трансфер на знания; • Осигуряване на достъп до научни съоръжения, бази данни и библиотеки; прилагане на специализиран софтуер в дейността на младите учени. 		
Финансиране	8 000 000 лв. - общ бюджет за цялата схема (2011-2014 г.); 2 000 000 лв. - индикативен бюджет за 2012 г.		
Договарящ орган	МОМН	Бенефициенти	Висши училища, създадени в съответствие с разпоредбите на Закона за висшето образование и техните звена по чл. 25, ал. 2, 3 и 4 от Закона за висшето образование; Българската академия на науките и нейните основни структурни звена; Националният център за аграрни науки и неговите

			основни структурни звена; Научни организации по смисъла на чл. 47, ал. 1 от Закона за висшето образование; Научноизследователски институт или център по смисъла на чл. 60 от Закона за администрацията; научна организация, по смисъла на §1 от Допълнителните разпоредби на Закона за насърчаване на научните изследвания
--	--	--	--

Схема: УЧЕНИЧЕСКИ И СТУДЕНТСКИ ПРАКТИКИ

Основна цел	Предоставяне на качествена професионална подготовка в реални работни условия за ученици и студенти; улесняване на прехода от училище към работно място и повишаване на успешната реализация на трудовия пазар; изграждане на партньорства между образователните и обучителни институции и бизнеса.		
Целева група	Ученици, студенти, учители и преподаватели.		
Дейности	<p>1: Ученически практики</p> <ul style="list-style-type: none"> • Координиране на ученическите практики чрез РИО; • Подбор на работодатели и ученици; • Разработване на програми за провеждане на практиките; • Провеждане на предварително обучение на място, включване на обучаемите и наблюдаващия учител по подходящ начин в трудовата среда; • Организация на обучението и наставничеството; • Провеждане на практика в реална работна среда; • Удостоверяване на завършената практика. <p>2: Студентски практики</p> <ul style="list-style-type: none"> • Координиране на студентските практики чрез ВУ; • Подбор на работодатели и студенти от ВУ; • Разработване на програми за провеждане на практиките; • Провеждане на предварително обучение на място, включване на обучаемите и наблюдаващия преподавател по подходящ начин в трудовата среда; • Организация на обучението и наставничеството; • Провеждане на практика в реална работна среда; • Удостоверяване на завършената практика. 		
Финансиране	90 000 000 лв. - общ бюджет за цялата схема (2011-2014 г.); 30 000 000лв. - индикативен бюджет за 2012 г.		
Договарящ орган	МОМН	Бенефициент	МОМН, Висши училища, създадени в съответствие с разпоредбите на Закона за висшето образование и техните звена по чл. 25, ал. 2, 3 и 4 от Закона за висшето образование.

Схема: ИЗВЪРШВАНЕ НА ОЦЕНКА НА ЕФЕКТА НА АКТИВНИТЕ ПОЛИТИКИ НА ПАЗАРА НА ТРУДА, ФИНАНСИРАНИ СЪС СРЕДСТВА ОТ ДЪРЖАВНИЯ БЮДЖЕТ

Основна цел	Подобряване на качеството и ефективността на активната политика на пазара на труда, финансирана със средства от държавния бюджет.
Специфични цели	<ul style="list-style-type: none"> • Подобряване информационното осигуряване на процеса на вземане на решение в сферата на пазара на труда.

	<ul style="list-style-type: none"> • Постигане на максимална степен на съответствие на активната политика на пазара на труда и изискванията на стратегията „Европа 2020“. • Повишаване административния капацитет на служителите и представители на заинтересованите страни за анализ на ефектите на активната политика на пазара на труда. 			
Целева група	<p>Служители в институциите на пазара на труда на национално и регионално равнище.</p> <p>Служители на контролни органи, институции и организации, осъществяващи контрол върху условията на труд в предприятията.</p> <p>Представители на социално-икономически партньори.</p>			
Дейности	<ul style="list-style-type: none"> • Извършване на цялостна оценка на ефекта на активната политика на пазара на труда, в т.ч. на микро- и макро- ниво, както и в контекста на принципите за доброто управление на публичните политики. Резултатите от оценката ще бъдат дискутирани със заинтересованите страни (представители на другите институции на пазара на труда и социалните партньори), благодарение на което ще бъдат набелязани приоритетните направления за развитие на политиката в бъдеще и от гледна точка на изискванията на стратегията на ЕС „Европа 2020“. • Укрепване на капацитета на служители от институциите на пазара на труда и социалните партньори да организират и провеждат извършването на оценки на ефектите от активните политики на пазара на труда. 			
Финансиране	750 000 лв. - общ бюджет за цялата схема (2012-2014 г.); 250 000 лв. - индикативен бюджет за 2012 г.			
Договарящ орган	<table border="1"> <tr> <td>МТСП</td> <td>Бенефициент</td> <td>МТСП, АЗ</td> </tr> </table>	МТСП	Бенефициент	МТСП, АЗ
МТСП	Бенефициент	МТСП, АЗ		

Схема: КВАЛИФИКАЦИЯ И МОТИВАЦИЯ ЗА КОНКУРЕНТНО ВКЛЮЧВАНЕ НА ПАЗАРА НА ТРУДА

Основна цел	Предоставяне на възможност за обучение за придобиване или повишаване на професионалната квалификация, както и за обучение по ключови компетентности и мотивационно обучение на безработни лица, регистрирани в Бюрата по труда, които ще подпомогнат процеса на интеграцията им на трудовия пазар и полесната им адаптация към динамичните условия на пазара на труда.
Целева група	Безработни лица, притежаващи изискуемото по ЗПОО и ЗНЗ минимално входящо образователно равнище за съответната професия или специалност.
Дейности	<ul style="list-style-type: none"> • Обучение по професионална квалификация до не по-висока от трета квалификационна степен. Не са допустими обучения по професионални направления 621 - Растениевъдство и животновъдство и 623 – Горско стопанство от СППОО; При провеждане на обучения за придобиване на професионална квалификация, минималната продължителност на обученията за съответната квалификационна степен и/или част от професия следва да бъде не по-малка от посочената в чл. 5, ал.2. т.1 от ПМС 251/21.10.2009 г. Курсът следва да води до придобиване на квалификационна степен или обучението да е по част от професия, удостоверени чрез съответен документ. • Обучение за придобиване на умения по ключови компетентности, съгласно Европейската референтна рамка. Не са допустими обучения по Ключови компетентности 1 и 8; При провеждане на обучения по ключови компетентности, продължителността на обученията за съответната ключова компетентност, следва да бъде не по-малка от посочената в чл. 5, ал.2. т.2 от ПМС 251/21.10.2009 г. Изключение се допуска за Ключова компетентност 2 – Общуване на чужди езици, където минималната продължителност следва да

	бъде не по-малко от 100 учебни часа. • Провеждане на мотивационни обучения за безработните лица, включени в изпълнение на проектните дейности и разработване на планове за професионално развитие и усъвършенстване.		
Финансиране	6 855 000 лв. - общ бюджет за цялата схема (2011-2013 г.); 3 000 000 лв. - индикативен бюджет за 2012 г.		
Договарящ орган	АЗ	Бенефициенти	Образователни институции; Обучаващи институции/ организации

**Схема: ПОДКРЕПА ЗА ИНСТИТУЦИОНАЛНОТО ИЗГРАЖДАНЕ НА
ИНСТИТУЦИИТЕ НА ПАЗАРА НА ТРУДА, СОЦИАЛНОТО ВКЛЮЧВАНЕ И
ЗДРАВЕОПАЗВАНЕТО**

Основна цел	Основната цел на настоящата операция е повишаване ефективността в работата на институциите на пазара на труда, социалното включване и здравеопазването, чрез подкрепа на мерките за тяхното институционално изграждане.
Целева група	Безработни младежи до 29 г. с висше образование
Дейности	<ol style="list-style-type: none"> 1. Разработване на методика за оценка на потребностите от стажанти в МТСП, МЗ и ВРБК към министъра на труда и социалната политика/ министъра на здравеопазването. 2. Ежегодно идентифициране на потребностите на МТСП, МЗ и ВРБК към министъра на труда и социалната политика/ министъра на здравеопазването от стажанти. 3. Набиране на заявления от страна на безработни младежи до 29-годишна възраст от групите в неравностойно положение на пазара на труда, желаещи да бъдат включени в стаж в МТСП, МЗ или ВРБК към министъра на труда и социалната политика/ министъра на здравеопазването. Включените в стаж лица следва да отговарят на следните условия: <ul style="list-style-type: none"> • да са безработни лица, регистрирани в дирекция „Бюро по труда” на Агенцията по заетостта; • към датата на включване в стажа имат завършено висше образование; • общата продължителност на трудовия стаж/ професионалния опит към датата на включване в стажа не е повече от 3 г.; • няма да са навършили 29-годишна възраст към датата на приключване на стажа. 4. Подбор и наемане на до 600 безработни младежи до 29-годишна възраст от групите в неравностойно положение на пазара на труда, за период от 9 месеца под формата на стаж. Едно и също лице може да участва само веднъж в стаж, независимо в коя административна структура се провежда стажът. 5. Организация на въвеждащо групово обучение за стажантите на тема „Въведение в държавната администрация”, чиято максимална продължителност не може да надвишава 3 дни (18 астрономически часа). В обучението следва да бъдат включени като минимум следните теми: 1) правна рамка на държавната администрация; 2) оформяне и работа с документи; 3) устройство и структура на държавната администрация; 4) статут на държавния служител; 5) национални и европейски политики в сферата на труда и социалната политика. 6. Разработване на индивидуални програми за интегриране и въвеждане за работа с подобрите стажанти. 7. Провеждане на еднократно въвеждащо индивидуално обучение. Обучението се провежда за всеки стажант и е с максимална продължителност до 2 дни (12 астрономически часа). 8. Провеждане на стажа с напътствието на наставник от съответната

	административна структура.		
Финансиране	3 000 000 лв. - общ бюджет за цялата схема (2012-2014 г.); 1 000 000 лв. - индикативен бюджет за 2012 г.		
Договарящ орган	МТСП	Бенефициенти	1. Министерството на труда и социалната политика (МТСП) и второстепенни разпоредители с бюджетни кредити (ВРБК) към министъра на труда и социалната политика. 2. Министерството на здравеопазването (МЗ) и второстепенни разпоредители с бюджетни кредити (ВРБК) към министъра на здравеопазването.

Схема: ПОМОЩ В ДОМА

Основна цел	Да се създаде устойчив модел за осигуряване на достоен живот и грижа в домашна среда за хора, които са в частична или пълна невъзможност за самообслужване и са в риск от социална изолация		
Целева група	Безработни лица, в трудоспособна възраст, които не са придобили право на пенсия за осигурителен стаж и възраст или на професионална пенсия за ранно пенсиониране Лица с трайни увреждания с ограничения или невъзможност за самообслужване Възрастни хора с ограничения или невъзможност за самообслужване		
Дейности	Създаване на Центрове за грижа в домашна среда или Звена за грижа в домашна среда към съществуващите Домашни социални патронажи на територията на страната, в които се извършват следните дейности: 1. Подбор и наемане на персонал на трудов договор в центровете и звената за грижа в домашна среда 2. Обучение на персонала 3. Информирание и консултиране на кандидат – потребители на територията на съответното населено място 4. Предоставяне на почасови услуги за лична помощ на нуждаещи се лица, които се изразяват в помощ за поддържане на лична хигиена, помощ при хранене, помощ при вземане на лекарства, предписани от лекар, рехабилитационни или други специализирани услуги, в дома на потребителя, придружаване до детско или учебно заведение, болнично заведение или месторабота и др.; 5. Предоставяне на почасови услуги за комунално- битови дейности като пазаруване, поддържане на хигиената в жилищните помещения, обитавани от ползвателите, извършване и/или съдействие за дребни битови ремонти, извършване на административни услуги и плащания, приготвяне на храна с продукти на потребителя и др.. 6. Предоставяне на почасови услуги в подкрепа на социалното включване на обслужваните лица като помощ в общуването и осъществяване на социални контакти, придружаване при посещения на кино, театър, изложби, концерти и др. помощ при писане на писма, заявления и подаването им до съответните институции, и всякаква друга дейност изразена в социална работа с представителите на целевата група.		
Финансиране	30 000 000 лв. - общ бюджет за цялата схема (2012-2014 г.); 6 000 000 лв. - индикативен бюджет за 2012 г.		
Договарящ орган	АСП	Бенефициенти	1. Общински предприятия, създадени по реда на Закона за общинската собственост - доставчици

			<p>на социални услуги – за новосъздадени Центрове за услуги в домашна среда</p> <p>2.Общински структури, самостоятелни юридически лица или поделения, създадени в съответствие с приложимото законодателство, предоставящи услугата „Домашен социален патронаж” – за създаване на Звена за услуги в домашна среда.</p>
--	--	--	--

Схема: СЪЗДАВАНЕ НА СИСТЕМА ЗА ИДЕНТИФИЦИРАНЕ И ПРИЗНАВАНЕ НА НЕФОРМАЛНО ПРИДОБИТИ ЗНАНИЯ, УМЕНИЯ И КОМПЕТЕНТНОСТИ

Основна цел	<ul style="list-style-type: none"> • Създаване на гъвкава система за идентифициране и признаване на знания, умения и компетентности, придобити чрез неформално и самостоятелно учене; • подобряване на достъпа до образование и обучение чрез осигуряване на равнопоставеност на различните видове учене; • създаване на предпоставки за успешно прилагане на Стратегията за учене през целия живот и Стратегия Европа 2020; • повишаване пригодността за заетост, достъпа до пазара на труда и повишаване на социалната интеграция.
Целева група	Възрастни (лица над 16 г.), които желаят да валидират знанията/ компетенциите си; служители на държавните институции и на други организации, които директно участват в процеса на оценяване на знанията и внедряване на системата за валидиране.
Дейности	<ul style="list-style-type: none"> • Анализ на изходната ситуация, интересите и потребностите на потребителите и заинтересованите страни от създаване на Система за идентифициране и признаване на неформално придобити знания, умения и компетентности. • Анализ на практики в други страни от Европейския съюз, успешно въвели подобни системи. • Разработване на предложения за нормативно регламентиране и въвеждане на Системата за идентифициране и признаване на неформално придобити знания, умения и компетентности, съвместно със социалните партньори - институционални отговорности, механизми за приравняване на придобитите неформални умения и компетентности и др. • Подготовка на институциите за документиране и прозрачност на резултатите от процеса на признаване на неформално придобити знания, умения и компетентности: разработване на правилници, инструкции, инструментариум за оценяване. • Обучение на оценители и представители на администрацията и на обучаващите институции, участващи в процеса на признаване на неформално придобити знания, умения и компетентности. • Внедряване на Системата за идентифициране и признаване на неформално придобити знания, умения и компетентности чрез пилотно тестване по разработената технология. • Организиране на широка информационна кампания с участие на социалните партньори (работодатели и синдикати) за възможността – неформално придобити знания, умения и компетентности да се удостоверят чрез документи за придобита професионална квалификация (информационни материали, телевизионни филми и реклами, срещи с браншовите организации на работодателите, работа с представителни организации на уязвими групи на

	пазара на труда, в частност – сред ромската общност и т.н.).		
Финансиране	8 000 000 лв. – общ бюджет по цялата схема (2012-2014 г.); 2 000 000 лв. - индикативен бюджет за 2012 г.		
Договарящ орган	МОМН	Бенефициенти	МОМН, НАПОО, Национално представителни организации на работниците и служителите и на работодателите

**Схема: АКТУАЛИЗИРАНЕ НА УЧЕБНИТЕ ПЛАНОВЕ И ПРОГРАМИ ВЪВ
ВИСШЕТО ОБРАЗОВАНИЕ В СЪОТВЕТСТВИЕ С ИЗИСКВАНИЯТА НА
ПАЗАРА НА ТРУДА**

Основна цел	<ul style="list-style-type: none"> • Общата цел на тази операция е да се преведе на езика на образованието социалната поръчка на бизнеса за специалисти с определена квалификация. • Специфичната цел е укрепването на връзката между висшите училища от една страна и работодателите – от друга, в т. ч. на ръководни нива и ключови експерти, които съвместно да предефинират и актуализират учебните планове и програми в системата на висшето образование. 		
Целева група	студенти, преподаватели		
Дейности	<ol style="list-style-type: none"> 1. Анализ на приоритетни специалности в съответствие с конкретните потребностите на бизнеса и изискванията на пазара на труда на микрониво. Привличане на специалисти от съответния бранш. 2. Разработване и прилагане на устойчиви механизми за включване на бизнеса в образователния процес на висшите училища. Ориентиране процеса на обучение към конкретни резултати от ученето, дефинирани с помощта на работодателите. 3. Разработване и прилагане на мерки за осъвременяване на учебните планове и програми. 4. Разкриване на нови специалности в приоритетни за ЕС направления и разработване на учебни планове и програми по тях. 5. Мерки за осъвременяване на бакалавърската степен, чрез диверсифициране на образователния продукт и ориентирането му към практиката. 6. Апробиране на новите и/или актуализирани учебни планове и програми в академична среда. Въвеждане на мерки за актуализиране методите на преподаване. 7. Ангажиране на бизнеса с приложимостта на новите учебни планове и програми – посещения на студентите в реална работна среда, семинарни занятия за студентите с участието на представители на бизнеса, сключване на споразумения между висшите училища и партньорите за съвместно бъдещо партньорство и др. 		
Финансиране	6 000 000 лева – общ бюджет по цялата схема (2012-2014 г.); 3 000 000 лв. - индикативен бюджет за 2012 г.		
Договарящ орган	МОМН	Бенефициенти	Висши училища, Национално представителни организации на работодателите, работодатели, браншови организации

Схема: СИСТЕМА ЗА КВАЛИФИКАЦИЯ И КАРИЕРНО ИЗРАСТВАНЕ НА ПРЕПОДАВАТЕЛИТЕ ВЪВ ВИСШИТЕ УЧИЛИЩА

Основна цел	Целта на предлаганата операция е да се надгради първата фаза на проект „Повишаване на квалификацията на преподавателите във висшите училища” чрез надграждане на създадената система за квалификация и кариерно развитие на преподавателите във висшите училища. Операцията ще бъде насочена към продължаващи обучения в ключови области като чуждоезикови умения, умения за използване на информационни и комуникационни технологии (ИКТ) в преподаването, придобиване на специфични професионални знания и компетенции, свързани със съвременните програми за обучение.		
Целева група	преподаватели във висши училища		
Дейности	<p>2.Осигуряване на обучения за преподавателите във висшите училища по въвеждане на съвременни методи за преподаване чрез ИКТ ;</p> <p>3.Провеждане на интензивно чуждоезиково обучение;</p> <p>4.Провеждане на курсове, свързани със:</p> <ul style="list-style-type: none"> • идентифицирани потребности на преподавателите във висшите училища от специализирани обучения; • съвременните образователни стратегии и технологии; • разработване на учебно съдържание, планове и програми обвързани със Системата за натрупване и трансфер на кредити (ECTS); • методика на академичното преподаване и научно-изследователската дейност; <p>4. Създаване на инструментариум за повишаване качеството на подготовката и за обучение, ориентирано към пазара на труда.</p> <p>5.Създаване, апробиране и усъвършенстване на система за кариерно израстване на преподавателите във висшите училища (съгл. Закона за развитието на академичния състав в Република България).</p>		
Финансиране	4 000 000 лв. – общ бюджет по цялата схема (2012-2014 г.); 1 500 000 лв. - индикативен бюджет за 2012 г.		
Договарящ орган	МОМН	Бенефициенти	Висши училища

Финансиране на активната политика на пазара на труда през 2012 г. (съгласно Закона за насърчаване на заетостта)

Максималните размери на средствата за 2012 г., които се осигуряват от бюджета за активна политика на МТСП за едно лице, са както следва:

Трудово възнаграждение на безработните лица, лицата, придобили право на професионална пенсия за ранно пенсиониране и лицата, придобили право на пенсия за осигурителен стаж и възраст, включени в програми и мерки съгласно ЗНЗ – 270 лв. при пълен работен ден (290 лв. от 01.05.2012 г., съгласно ПМС №300 от 10.11.2011 г.), с изключение на включените лица в следните програми:

- Програма „Старт на кариерата” - **400 лв.**;
- Допълнително трудово възнаграждение за наставник - **140 лв.**;
- Национална програма „Активиране на неактивните лица” - **320 лв.** за наетите лица със средно образование и **400 лева** за наетите лица с висше образование;
- Национална програма “Помощ за пенсиониране”; Национална програма „Мелпомена”, Национална програма за обучение и заетост на хора с трайни увреждания; Национална програма “Нова възможност за заетост“; насърчителни режими съгласно чл. чл. 36, 52, 53, 53а и 55а от Закона за насърчаване на заетостта - **350 лв.** за наетите лица с висше образование на длъжности, за заемането на които минималното образователно и квалификационно ниво, съгласно НКПД, е определено като завършена степен на висше образование.

Почасово трудово възнаграждение на лицата, включени в определени програми и мерки съгласно ЗНЗ - 1.61 лв. (1.72 лв. от 01.05.2012 г., съгласно ПМС №300 от 10.11.2011 г.)

Допълнителни възнаграждения по минимални размери, установени в Кодекса на труда и в нормативните актове по неговото прилагане – **за конкретните случаи.**

Дължими вноски за сметка на работодателя за фонд "Пенсии", фонд "Трудова злополука и професионална болест", фонд "Общо заболяване и майчинство" върху полученото, включително начисленото и неизплатено, брутно трудово възнаграждение или неначисленото брутно трудово възнаграждение, включително възнаграждението по чл. 30а, ал. 1, т. 3 и 6 от Закона за насърчаване на заетостта, съгласно чл. 6, ал. 3 от Кодекса за социално осигуряване, както и за фондовете за допълнително задължително пенсионно осигуряване и Националната здравноосигурителна каса, определени в Закона за бюджета на държавното обществено осигуряване за 2012 г. и в Закона за бюджета на Националната здравноосигурителна каса за 2012 г.

Дължими вноски за сметка на работодателя за фонд "Безработица" върху полученото, включително начисленото и неизплатено, брутно трудово възнаграждение или неначисленото брутно трудово възнаграждение, включително възнаграждението по чл. 30а, ал. 1, т. 3 и 6 от Закона за насърчаване на заетостта, съгласно чл. 6, ал. 3 от Кодекса за социално осигуряване, определени в Закона за бюджета на държавното обществено осигуряване за 2012 г.

Обучение на възрастни:

- Обучение за **придобиване на първа степен на професионална квалификация** (300 учебни часа) - **600 лв.** максимален размер за безработни лица, лица, придобили право на пенсия за ранно пенсиониране, и лица, изтърпяващи наказание „лишаване от свобода”;

- Обучение за **придобиване на втора степен на професионална квалификация** (660 учебни часа) - **1 200 лв.** максимален размер за безработни лица, лица, придобили право на пенсия за ранно пенсиониране, и лица, изтърпяващи наказание „лишаване от свобода“;
- Обучение за **придобиване на трета степен на професионална квалификация** (960 учебни часа) - **1 800 лв.** максимален размер за безработни лица, лица, придобили право на пенсия за ранно пенсиониране, и лица, изтърпяващи наказание „лишаване от свобода“;
- Обучение за **придобиване на квалификация по част от професията** - **600 лв.** максимален размер при 300 учебни часа, пропорционално на учебните часове, за безработни лица, лица, придобили право на пенсия за ранно пенсиониране, и лица, изтърпяващи наказание „лишаване от свобода“;
- Обучение за придобиване на професионална квалификация - **300 лв. максимален размер за заети лица.**
- Обучение за придобиване на **„Обществени и граждански компетентности“ (30 учебни часа) – 140 лв.** максимален размер за безработни лица, лица, придобили право на пенсия за ранно пенсиониране, и лица, изтърпяващи наказание „лишаване от свобода“, за заети лица – 70 лв. максимален размер;
- Обучение за придобиване на ключова компетентност **„Инициативност и предприемачество“ (30 учебни часа) – 140 лв.** максимален размер за безработни лица, лица, придобили право на пенсия за ранно пенсиониране, и лица, изтърпяващи наказание „лишаване от свобода“, за заети лица – 70 лв.;
- Мотивационно обучение (30 учебни часа) - **80 лв.**, максимален размер;

Обучение на обучаващи - до 500 лв.

Професионално ориентиране - 50 лв.

Групова рискова застраховка на включените в обучение безработни лица за срока на обучението– за конкретните случаи.

Насърчаване на териториалната **мобилност на безработните лица:**

- еднократна сума по действително направени разходи, за пренасяне на покъщнина на безработния и неговото семейство – максимален размер **600 лв.**
- за ежедневни транспортни разходи от и до месторабота – **до 50 %** от действително направените разходи;
- за транспортни разходи за представяне пред работодател – **до 20 %** от трудовото възнаграждение за субсидирана заетост (до 54 лв.) ежемесечно (58 лв. от 01.05.2012 г., съгласно ПМС №300 от 10.11.2011 г.).

Насърчаване на териториалната **мобилност на наети лица** за действително направени транспортни разходи за ежедневно придвижване до местоработата и обратно на работниците и служителите, живеещи извън границите на населеното място по месторабота - **до 100 лв. месечно** на едно и също наето лице.

Осигуряване на стипендия, поемане на транспортни и квартирни разходи на участващите в обучение за ограмотяване, за придобиване на професионална квалификация (или за ключови компетентности) за времето на обучение; транспортните и квартирни разходи на участващите в мотивационно обучение:

- стипендия - **8 лв. на ден;**
- ежедневни транспортни разходи по тарифата на най-евтиния транспорт от населеното място, в което живее лицето, до населеното място, в което се провежда обучението и обратно, съобразено с графика на обучението, когато ежедневните транспортни разходи са по-ниски от ежедневните квартирни разходи - максимална сума **10 лв. на ден;**

- транспортни разходи за посещение (отиване и връщане) на населеното място по постоянно местоживееене един път в месеца, когато обучението е с продължителност над 1 месец - **до 30 лв. на човек ежемесечно**;
- квартирни разходи – **35 лв./ден** (максимален размер);

Лихви по кредити, отпуснати по гаранционни схеми, за кредитиране на лица с увреждания, при развиване на стопанска дейност и разкриване на нови работни места – 10 %.

Средства за квалификация под формата на кредит по предмета на стопанска дейност и/или нейното управление по одобрения бизнеспроект по чл. 47, ал. 1 от ЗНЗ – 1 000 лв. максимален размер. При успешно завършване на обучението се опрощава 1/2 от ползвания кредит.

Допълнителни средства за наемане на друг безработен член от семейството без право на парично обезщетение по чл. 47, ал. 4 от ЗНЗ - четирикратния размер на субсидираната сума за трудово възнаграждение – 1 080 лв. (1 160 лв. от 01.05.2012 г., съгласно ПМС №300 от 10.11.2011 г.)

Допълнителни средства за обучение за придобиване на професионална квалификация по предмета на дейност и/или нейното управление по кредитирания бизнес проект на лицата по чл. 49 от ЗНЗ - 300 лв.

Средства за започване на самостоятелна стопанска дейност от безработни лица, регистрирали микропредприятие по Закона за малките и средните предприятия (по одобрен от териториалното поделение на Агенцията по заетостта бизнес проект) (чл. 30а, ал. 1, т.16) - до 2 500 лв. съгласно одобрения бизнес проект.

Допълнителни месечни суми (чл. 30а, ал. 1, т. 21 от ЗНЗ) за фонд “Пенсии”, ДЗПО и НЗОК (върху минималния месечен осигурителен доход за самоосигуряващи се лица, съгласно Закона за бюджета за ДОО), за срок не повече от 12 месеца.

Разходи за ползвани външни консултантски услуги и съпътстващи услуги от лицата по чл. 47, ал. 1 и чл. 49 от ЗНЗ с номенклатура и лимити на средствата, определени съгласно правилника за прилагане на закона - до 500 лв.

Средства за насърчаване на безработни лица, получаващи месечни социални помощи, да започнат работа без посредничеството на Агенцията по заетостта – 30 лв.

Средства за насърчаване на безработни лица с трайни увреждания или военноинвалиди в трудоспособна възраст, получаващи месечни социални помощи, да започнат работа без посредничеството на Агенцията по заетостта - 40 лв.

По ПМС № 141/2000 г./изм. и доп./ - еднократни парични обезщетения по чл.1, ал.1 в размер на 1 000 лв. и допълнителни средства по чл.5 в размер на 1 000 лв.

При предоставяне на финансови средства за активна политика се спазват разпоредбите на Закона за държавните помощи.

Средствата за проект „Красива България” се изразходват по ред определен от Управителния съвет на проект „Красива България”.

Финансовите параметри в приложението се отнасят за нововключените лица през 2012 г. и за лицата включени в обученията и в програми, проекти и мерки за заетост и обучение през предходни години.

Номер	Средства	Мярка	Максимални размери	НП "Нова възможност за заетост"	НП "От социални помощи към осигуряване на заетост"	НП "Асистенти на хора с увреждания"	НП "Активират не на неактивни лица"	П-ма "Старт на кариерата"	НП "Помощ за пенсионирание"	НП за заетост и обучение на хора с трайни увреждания	Програма "Меллона"	Кредит без лихва за хора с увреждания
1.	Трудово възнаграждение *	лв.	270		x	x						
2.	Трудово възнаграждение за определени мерки и програми *	лв.		270*/350			320/400	400	270*/350	270*/350	270*/350	
3.	Почасово трудово възнаграждение **	лв.	1,61		x	x			x	x		
4.	Допълнително трудово възнаграждение за наставник		140									
5.	Допълнителни възнаграждения по минимални размери, установени в КТ и в нормативните актове по неговото прилагане	%	съгл. КТ	x	x	x	x	x	x	x	x	
6.	Възнаграждения за основен платен годишен отпуск по чл. 155 или 319 от КТ	лв.	съгл. КТ	x	x	x	x	x	x	x	x	
7.	Възнаграждения по чл. 40, ал.5 от КСО	лв.	съгл.КСО	x	x	x	x	x	x	x	x	
8.	Дължими вноски за сметка на работодателя съгласно чл. 30 а, ал.1, т. 4 и т. 5 от ЗНЗ за:											
8.1.	- фондовете "Пенси", "ТЗПБ" и "ОЗМ", ДЗПО и НЗОК	%	съгласно ЗБДОО и ЗБ на НЗОК за 2012г.	x	x	x	x	x	x	x	x	
8.2.	- фонд "Безработица"	%		x		x	x	x		x	x	
8.3.	- фондовете "Пенси", ДЗПО и НЗОК	%										
9.	Обучение за I степен на ПК (300 часа) и на квалиф. по част от професията	лв.	600	x	x	x	x			x		
10.	Обучение за II степен на ПК (660 часа)	лв.	1200	x						x		
11.	Обучение за III степен на ПК (960 часа)	лв.	1800	x						x		
12.	Обучение за професионална квалификация на заети лица	лв.	300									
13.	Обучение за придобиване на ключови компетентности на безработни лица	лв.		x						x		
13.1.	„Обществени и граждански компетентности” (30 учебни часа)	лв.	140									
13.2.	„Инициативност и предприемачество” (30 учебни часа)	лв.	140									
14.	Мотивационно обучение (30 учебни часа)	лв.	80	x						x		
15.	Обучение на обучаващи	лв.	500									
16.	Професионално ориентиране	лв.	50									
17.	Насърчаване на териториалната мобилност на безработните лица:											
17.1.	- еднократна сума за пренасяне на покъщнина	лв.	600									
17.2.	- ежедневни транспортни разходи от и до местоработата	%	50									
17.3.	- транспортни разходи за представяне пред работодател - ежемесечно***	лв.	54									
18.	Насърчаване на териториалната мобилност на наети лица	лв.	до 100									
19.	Стипендия за обучение	лв.	8 лв./ден	x	x	x	x			x		
20.	Транспортни разходи, когато обучението се провежда извън населеното място:											
20.1.	- ежедневни транспортни разходи	лв.	10	x	x	x	x			x		
20.2.	- ежемесечно посещение на населеното място по постоянно местоживееене	лв.	30	x	x	x	x			x		
21.	Квартирни разходи	лв.	35 лв./ден	x	x	x	x			x		
22.	Групова рискова застраховка, съгл. чл. 69, ал. 6 от ППЗНЗ			x	x	x	x			x		
23.	Лихви по получени кредити, по гаранционни схеми за лица с намалена работоспособност	%	10									x
24.	Разходи за ползваните външни консултантски услуги	лв.	500									
25.	Кредит за квалификация по предмета на стопанска дейност и/или нейното управление по одобрения бизнес проект по чл.47, ал. 1 от ЗНЗ	лв.	1000									
26.	Разходи за наемане на друг безработен член от семейството без право на парично обезщетение по чл.47 ал.4 от ЗНЗ ****	лв.	1080									
27.	Разходи по одобрен бизнес проект за започване на стопанска дейност като микропредприятие, съгласно чл.30а, ал.1, т.16 от ЗНЗ	лв.	2500									
28.	Средства за насърчаване на безработни лица, получаващи месечни социални помощи, да започнат работа без посредничеството на АЗ - ежемесечно	лв.	30									
29.	Средства за насърчаване на безработни лица с трайни увреждания или военноинвалиди, получаващи месечни социални помощи, да започнат работа без посредничеството на АЗ - ежемесечно	лв.	40									

* Трудовото възнаграждение от 270 лв. става 290 лв. от 01.05.2012 г., съгласно ПМС №300 от 10.11.2011 г.

** Почасовото трудово възнаграждение от 1,61 лв. става 1.72 лв. от 01.05.2012 г., съгласно ПМС №300 от 10.11.2011 г.

*** Транспортните разходи за представяне пред работодател до 54 лв., стават до 58 лв. от 01.05.2012 г., съгласно ПМС №300 от 10.11.2011 г.

**** Разходите за наемане на друг безработен член от семейството без право на парично обезщетение по чл.47 ал.4 от ЗНЗ от 1080 лв., стават 1 160 лв. от 01.05.2012 г., съгласно ПМС №300 от 10.11.2011 г.

Номер	Средства	Мярка	Максимални размери	Проект "Шанс за работа"	Проект "Реализация" II	Проект "Нова перспектива"	Проект „Повишаване възможностите за заетост на безработни лица чрез качествено професионално обучение“	Организиран е от АЗ на обучение на възрастни по чл. 63 от ЗНЗ чрез насочване в ЦРЧРРИ	Професионално ориентирване на безработни лица, насочени от АЗ, в лицензирани институции	Регионални и п-ми за заетост (чл. 31 от ЗНЗ)	Насърчаване на работодателите да наема безработни лица до 29-годишна възраст (чл. 36, ал.1 от ЗНЗ)
1.	Трудово възнаграждение *	лв.	270	x		x				x	
2.	Трудово възнаграждение за определени мерки и програми *	лв.									270*/350
3.	Почасово трудово възнаграждение **	лв.	1,61							x	
4.	Допълнително трудово възнаграждение за наставник		140	x		x					
5.	Допълнителни възнаграждения по минимални размери, установени в КТ и в нормативните актове по неговото прилагане	%	съгл. КТ	x		x				x	x
6.	Възнаграждения за основен платен годишен отпуск по чл. 155 или 319 от КТ	лв.	съгл. КТ	x		x				x	x
7.	Възнаграждения по чл. 40, ал.5 от КСО	лв.	съгл.КСО	x		x				x	x
8.	Дължими вноски за сметка на работодателя съгласно чл. 30 а, ал.1, т. 4 и т. 5 от ЗНЗ за:										
8.1.	- фондовете "Пенсии", "ТЗПБ" и "ОЗМ", ДЗПО и НЗОК	%	съгласно ЗБДОО и ЗБ на НЗОК за 2012г.	x		x				x	x
8.2.	- фонд "Безработица"	%		x		x				x	x
8.3.	- фондовете "Пенсии", ДЗПО и НЗОК	%									
9.	Обучение за I степен на ПК (300 часа) и на квалиф. по част от професията	лв.	600	x	x	x	x	x		x	
10.	Обучение за II степен на ПК (660 часа)	лв.	1200				x	x			
11.	Обучение за III степен на ПК (960 часа)	лв.	1800				x	x			
12.	Обучение за професионална квалификация на заети лица	лв.	300								
13.	Обучение за придобиване на ключови компетентности на безработни лица	лв.									
13.1.	„Обществени и граждански компетентности“ (30 учебни часа)	лв.	140		x		x	x			
13.2.	„Инициативност и предприемачество“ (30 учебни часа)	лв.	140		x		x	x			
14.	Мотивационно обучение (30 учебни часа)	лв.	80	x	x	x		x			
15.	Обучение на обучаващи	лв.	500								
16.	Професионално ориентиране	лв.	50	x	x				x		
17.	Насърчаване на териториалната мобилност на безработните лица:										
17.1.	- еднократна сума за пренасяне на покъщнина	лв.	600								
17.2.	- ежедневни транспортни разходи от и до местоработата	%	50								
17.3.	- транспортни разходи за представяне пред работодател - ежемесечно***	лв.	54								
18.	Насърчаване на териториалната мобилност на наети лица	лв.	до 100								
19.	Стипендия за обучение	лв.	8 лв./ден	x	x	x	x	x		x	
20.	Транспортни разходи, когато обучението се провежда извън населеното място:										
20.1.	- ежедневни транспортни разходи	лв.	10	x	x	x	x	x		x	
20.2.	- ежемесечно посещение на населеното място по постоянно местоживее	лв.	30				x	x			
21.	Квартирни разходи	лв.	35 лв./ден				x	x			
22.	Групова рискова застраховка, съгл. чл. 69, ал. 6 от ППЗНЗ			x	x	x	x	x		x	
23.	Лихви по получени кредити, по гаранционни схеми за лица с намалена работоспособност	%	10								
24.	Разходи за ползваните външни консултантски услуги	лв.	500								
25.	Кредит за квалификация по предмета на стопанска дейност и/или нейното управление по одобрения бизнес проект по чл.47, ал. 1 от ЗНЗ	лв.	1000								
26.	Разходи за наемане на друг безработен член от семейството без право на парично обезщетение по чл.47 ал.4 от ЗНЗ ****	лв.	1080								
27.	Разходи по одобрен бизнес проект за започване на стопанска дейност като микропредприятие, съгласно чл.30а, ал.1, т.16 от ЗНЗ	лв.	2500								
28.	Средства за насърчаване на безработни лица, получаващи месечни социални помощи, да започнат работа без посредничеството на АЗ - ежемесечно	лв.	30								
29.	Средства за насърчаване на безработни лица с трайни увреждания или военноинвалиди, получаващи месечни социални помощи, да започнат работа без посредничеството на АЗ - ежемесечно	лв.	40								

* Трудовото възнаграждение от 270 лв. става 290 лв. от 01.05.2012 г., съгласно ПМС №300 от 10.11.2011 г.

** Почасовото трудово възнаграждение от 1,61 лв. става 1.72 лв. от 01.05.2012 г., съгласно ПМС №300 от 10.11.2011 г.

*** Транспортните разходи за представяне пред работодател до 54 лв., стават до 58 лв. от 01.05.2012 г., съгласно ПМС №300 от 10.11.2011 г.

**** Разходите за наемане на друг безработен член от семейството без право на парично обезщетение по чл.47 ал.4 от ЗНЗ от 1080 лв., стават 1 160 лв. от 01.05.2012 г., съгласно ПМС №300 от 10.11.2011 г.

Номер	Средства	Мярка	Максимални размери	Насърчаване на работодателите да наемат безработни лица до 29-год. възраст с трайни увреждания, включително военноинвалиди, както и младежи от социални заведения, завършили образованието си (чл. 36, ал. 2 от ЗНЗ)	Насърчаване на работодателите да разкриват работни места за стажуване - (чл. 41 от ЗНЗ)	Насърчаване на териториалната мобилност на безработните лица (чл. 42 от ЗНЗ)	Насърчителна мярка за безработни (чл. 42а от ЗНЗ)	Насърчаване на работодателите да наемат безр. лица, за половината от работното време (чл. 43 от ЗНЗ)	Насърчаване на работодателите да поддържат и повишават квалификацията на наетите работници и служители (чл. 44 от ЗНЗ)	Насърчаване на работодателите да наемат безработни лица на мястото на заети, изпратени за обучение (чл. 45 от ЗНЗ)
1.	Трудово възнаграждение *	лв.	270		x					
2.	Трудово възнаграждение за определени мерки и програми *	лв.		270*/350						
3.	Почасово трудово възнаграждение **	лв.	1,61							
4.	Допълнително трудово възнаграждение за наставник		140							
5.	Допълнителни възнаграждения по минимални размери, установени в КТ и в нормативните актове по неговото прилагане	%	съгл. КТ	x	x					
6.	Възнаграждения за основен платен годишен отпуск по чл. 155 или 319 от КТ	лв.	съгл. КТ	x	x					
7.	Възнаграждения по чл. 40, ал.5 от КСО	лв.	съгл.КСО	x	x					
8.	Дължими вноски за сметка на работодателя съгласно чл. 30 а, ал.1, т. 4 и т. 5 от ЗНЗ за:									
8.1.	- фондовете "Пенси", "ТЗПБ" и "ОЗМ", ДЗПО и НЗОК	%	съгласно ЗБДОО и ЗБ на НЗОК за 2012г.	x	x		x			x
8.2.	- фонд "Безработица"	%		x	x		x			x
8.3.	- фондовете "Пенси", ДЗПО и НЗОК	%								
9.	Обучение за I степен на ПК (300 часа) и на квалиф. по част от професията	лв.	600							
10.	Обучение за II степен на ПК (660 часа)	лв.	1200							
11.	Обучение за III степен на ПК (960 часа)	лв.	1800							
12.	Обучение за професионална квалификация на заети лица	лв.	300				x	x	x	
13.	Обучение за придобиване на ключови компетентности на безработни лица	лв.								
13.1.	„Обществени и граждански компетентности” (30 учебни часа)	лв.	140							
13.2.	„Инициативност и предприемачество” (30 учебни часа)	лв.	140							
14.	Мотивационно обучение (30 учебни часа)	лв.	80							
15.	Обучение на обучавачи	лв.	500							
16.	Професионално ориентиране	лв.	50							
17.	Насърчаване на териториалната мобилност на безработните лица:									
17.1.	- еднократна сума за пренасяне на покъщнина	лв.	600			x				
17.2.	- ежедневни транспортни разходи от и до местоработата	%	50			x				
17.3.	- транспортни разходи за представяне пред работодател - ежемесечно***	лв.	54			x				
18.	Насърчаване на териториалната мобилност на наети лица	лв.	до 100							
19.	Стипендия за обучение	лв.	8 лв./ден							
20.	Транспортни разходи, когато обучението се провежда извън населеното място:									
20.1.	- ежедневни транспортни разходи	лв.	10							
20.2.	- ежемесечно посещение на населеното място по постоянно местоживее	лв.	30							
21.	Квартирни разходи	лв.	35 лв./ден							
22.	Групова рискова застраховка, съгл. чл. 69, ал. 6 от ППЗНЗ									
23.	Лихви по получени кредити, по гаранционни схеми за лица с намалена работоспособност	%	10							
24.	Разходи за ползваните външни консултантски услуги	лв.	500							
25.	Кредит за квалификация по предмета на стопанска дейност и/или нейното управление по одобрения бизнес проект по чл.47, ал. 1 от ЗНЗ	лв.	1000							
26.	Разходи за наемане на друг безработен член от семейството без право на парично обезщетение по чл.47 ал.4 от ЗНЗ ****	лв.	1080							
27.	Разходи по одобрен бизнес проект за започване на стопанска дейност като микропредприятие, съгласно чл.30а, ал.1, т.16 от ЗНЗ	лв.	2500							
28.	Средства за насърчаване на безработни лица, получаващи месечни социални помощи, да започнат работа без посредничеството на АЗ - ежемесечно	лв.	30				x			
29.	Средства за насърчаване на безработни лица с трайни увреждания или военноинвалиди, получаващи месечни социални помощи, да започнат работа без посредничеството на АЗ - ежемесечно	лв.	40				x			

* Трудовото възнаграждение от 270 лв. става 290 лв. от 01.05.2012 г., съгласно ПМС №300 от 10.11.2011 г.

** Почасовото трудово възнаграждение от 1,61 лв. става 1.72 лв. от 01.05.2012 г., съгласно ПМС №300 от 10.11.2011 г.

*** Транспортните разходи за представяне пред работодател до 54 лв., стават до 58 лв. от 01.05.2012 г., съгласно ПМС №300 от 10.11.2011 г.

**** Разходите за наемане на друг безработен член от семейството без право на парично обезщетение по чл.47 ал.4 от ЗНЗ от 1080 лв., стават 1 160 лв. от 01.05.2012 г., съгласно ПМС №300 от 10.11.2011 г.

Номер	Средства	Мярка	Максимални размери	Насърчаване на работодателите да разкриват работни места за придобиване на квалификация чрез стажуване (чл. 46 от ЗНЗ)	Насърчаване на предприемачеството (чл.47 от ЗНЗ)	Насърчаване на предприемачеството (чл.48 от ЗНЗ)	Насърчаване на предприемачеството (чл. 49 от ЗНЗ)	Насърчаване на предприемачеството (чл. 49 б от ЗНЗ)	Насърчаване на работодателите-микропредприятия чрез субсидиране на първите 5 разкрити работни места (чл.50 от ЗНЗ)	Насърчаване на работодателите да наемат безработни лица на непълно работно време (чл.51 от ЗНЗ)
1.	Трудово възнаграждение *	лв.	270	x						
2.	Трудово възнаграждение за определени мерки и програми *	лв.								
3.	Почасово трудово възнаграждение **	лв.	1,61							
4.	Допълнително трудово възнаграждение за наставник		140							
5.	Допълнителни възнаграждения по минимални размери, установени в КТ и в нормативните актове по неговото предлагане	%	съгл. КТ	x						
6.	Възнаграждения за основен платен годишен отпуск по чл. 155 или 319 от КТ	лв.	съгл. КТ	x						
7.	Възнаграждения по чл. 40, ал.5 от КСО	лв.	съгл.КСО	x						
8.	Дължими вноски за сметка на работодателя съгласно чл. 30 а, ал.1, т. 4 и т. 5 от ЗНЗ за:									
8.1.	- фондовете "Пенси", "ТЗПБ" и "ОЗМ", ДЗПО и НЗОК	%	съгласно ЗБДОО и ЗБ на НЗОК за 2012г.	x					x	x
8.2.	- фонд "Безработица"	%		x					x	x
8.3.	- фондовете "Пенси", ДЗПО и НЗОК	%					x			
9.	Обучение за I степен на ПК (300 часа) и на квалиф. по част от професията	лв.	600				1/2x			
10.	Обучение за II степен на ПК (660 часа)	лв.	1200							
11.	Обучение за III степен на ПК (960 часа)	лв.	1800							
12.	Обучение за професионална квалификация на заети лица	лв.	300							
13.	Обучение за придобиване на ключови компетентности на безработни лица	лв.								
13.1.	„Обществени и граждански компетентности” (30 учебни часа)	лв.	140							
13.2.	„Инициативност и предприемачество” (30 учебни часа)	лв.	140							
14.	Мотивационно обучение (30 учебни часа)	лв.	80							
15.	Обучение на обучавачи	лв.	500							
16.	Професионално ориентиране	лв.	50							
17.	Насърчаване на териториалната мобилност на безработните лица:									
17.1.	- еднократна сума за пренасяне на покъщнина	лв.	600							
17.2.	- ежедневни транспортни разходи от и до местоработата	%	50							
17.3.	- транспортни разходи за представяне пред работодател - ежемесечно***	лв.	54							
18.	Насърчаване на териториалната мобилност на наети лица	лв.	до 100							
19.	Стипендия за обучение	лв.	8 лв./ден							
20.	Транспортни разходи, когато обучението се провежда извън населеното място:									
20.1.	- ежедневни транспортни разходи	лв.	10							
20.2.	- ежемесечно посещение на населеното място по постоянно местоживее	лв.	30							
21.	Квартирни разходи	лв.	35 лв./ден							
22.	Групова рискова застраховка, съгл. чл. 69, ал. 6 от ППЗНЗ									
23.	Лихви по получени кредити, по гаранционни схеми за лица с намалена работоспособност	%	10							
24.	Разходи за ползваните външни консултантски услуги	лв.	500					x		
25.	Кредит за квалификация по предмета на стопанска дейност и/или нейното управление по одобрения бизнес проект по чл.47, ал. 1 от ЗНЗ	лв.	1000			x				
26.	Разходи за наемане на друг безработен член от семейството без право на парично обезщетение по чл.47 ал.4 от ЗНЗ ****	лв.	1080		x					
27.	Разходи по одобрен бизнес проект за започване на стопанска дейност като микропредприятие, съгласно чл.30а, ал.1, т.16 от ЗНЗ	лв.	2500				x			
28.	Средства за насърчаване на безработни лица, получаващи месечни социални помощи, да започнат работа без посредничеството на АЗ - ежемесечно	лв.	30							
29.	Средства за насърчаване на безработни лица с трайни увреждания или военноинвалиди, получаващи месечни социални помощи, да започнат работа без посредничеството на АЗ - ежемесечно	лв.	40							

* Трудовото възнаграждение от 270 лв. става 290 лв. от 01.05.2012 г., съгласно ПМС №300 от 10.11.2011 г.

** Почасовото трудово възнаграждение от 1,61 лв. става 1.72 лв. от 01.05.2012 г., съгласно ПМС №300 от 10.11.2011 г.

*** Транспортните разходи за представяне пред работодател до 54 лв., стават до 58 лв. от 01.05.2012 г., съгласно ПМС №300 от 10.11.2011 г.

**** Разходите за наемане на друг безработен член от семейството без право на парично обезщетение по чл.47 ал.4 от ЗНЗ от 1080 лв., стават 1 160 лв. от 01.05.2012 г., съгласно ПМС №300 от 10.11.2011 г.

Номер	Средства	Мярка	Максимални размери	Насърчаване на работодателите да разкриват работни места за наемане на безработни лица с трайни увреждания, включително военноинвалиди (чл. 52 ал.1 от ЗНЗ от ЗНЗ)	Стимулиране на работодателя да наема безработни лица с трайни увреждания на временна, сезонна или почасова работа (чл. 52, ал. 2 от ЗНЗ)	Насърчаване на работодател да разкриват РМ за наемане на безр. лица – самотни родители с деца до 3-годишна възраст (чл. 53 от ЗНЗ)	Насърчаване на работодателите да разкриват работни места за наемане на майки с деца от 3 до 5-годишна възраст (чл. 53а от ЗНЗ)	Насърчаване на работодател да разкриват РМ за наемане на безр. лица, изтърпели наказание "лишаване от свобода" (чл. 55 от ЗНЗ)	Насърчаване на работодателите да наемат безработни и над 50-годишна възраст (чл.55 а от ЗНЗ)
1.	Трудово възнаграждение *	лв.	270					x	
2.	Трудово възнаграждение за определени мерки и програми *	лв.		270*/350	270*/350	270*/350	270*/350		270*/350
3.	Почасово трудово възнаграждение **	лв.	1,61		x	x	x		
4.	Допълнително трудово възнаграждение за наставник		140						
5.	Допълнителни възнаграждения по минимални размери, установени в КТ и в нормативните актове по неговото предлагане	%	съгл. КТ	x	x	x	x	x	x
6.	Възнаграждения за основен платен годишен отпуск по чл. 155 или 319 от КТ	лв.	съгл. КТ	x	x	x	x	x	x
7.	Възнаграждения по чл. 40, ал.5 от КСО	лв.	съгл.КСО	x	x	x	x	x	x
8.	Дължими вноски за сметка на работодателя съгласно чл. 30 а, ал.1, т. 4 и т. 5 от ЗНЗ за:								
8.1.	- фондовете "Пенси", "ТЗПБ" и "ОЗМ", ДЗПО и НЗОК	%	съгласно ЗБДОО и ЗБ на НЗОК за 2012г.	x	x	x	x	x	x
8.2.	- фонд "Безработица"	%		x	x	x	x	x	x
8.3.	- фондовете "Пенси", ДЗПО и НЗОК	%							
9.	Обучение за I степен на ПК (300 часа) и на квалиф. по част от професията	лв.	600				x	x	
10.	Обучение за II степен на ПК (660 часа)	лв.	1200						
11.	Обучение за III степен на ПК (960 часа)	лв.	1800						
12.	Обучение за професионална квалификация на заети лица	лв.	300				x	x	
13.	Обучение за придобиване на ключови компетентности на безработни лица	лв.							
13.1.	„Обществени и граждански компетентности” (30 учебни часа)	лв.	140						
13.2.	„Инициативност и предприемачество” (30 учебни часа)	лв.	140						
14.	Мотивационно обучение (30 учебни часа)	лв.	80						
15.	Обучение на обучавачи	лв.	500						
16.	Професионално ориентиране	лв.	50						
17.	Насърчаване на териториалната мобилност на безработните лица:								
17.1.	- еднократна сума за пренасяне на покъщнина	лв.	600						
17.2.	- ежедневни транспортни разходи от и до местоработата	%	50						
17.3.	- транспортни разходи за представяне пред работодател - ежемесечно***	лв.	54						
18.	Насърчаване на териториалната мобилност на наети лица	лв.	до 100						
19.	Стипендия за обучение	лв.	8 лв./ден						
20.	Транспортни разходи, когато обучението се провежда извън населеното място:								
20.1.	- ежедневни транспортни разходи	лв.	10						
20.2.	- ежемесечно посещение на населеното място по постоянно местоживее	лв.	30						
21.	Квартирни разходи	лв.	35 лв./ден						
22.	Групова рискова застраховка, съгл. чл. 69, ал. 6 от ППЗНЗ								
23.	Лихви по получени кредити, по гаранционни схеми за лица с намалена работоспособност	%	10						
24.	Разходи за ползваните външни консултантски услуги	лв.	500						
25.	Кредит за квалификация по предмета на стопанска дейност и/или нейното управление по одобрения бизнес проект по чл.47, ал. 1 от ЗНЗ	лв.	1000						
26.	Разходи за наемане на друг безработен член от семейството без право на парично обезщетение по чл.47 ал.4 от ЗНЗ ****	лв.	1080						
27.	Разходи по одобрен бизнес проект за започване на стопанска дейност като микропредприятие, съгласно чл.30а, ал.1, т.16 от ЗНЗ	лв.	2500						
28.	Средства за насърчаване на безработни лица, получаващи месечни социални помощи, да започнат работа без посредничеството на АЗ - ежемесечно	лв.	30						
29.	Средства за насърчаване на безработни лица с трайни увреждания или военноинвалиди, получаващи месечни социални помощи, да започнат работа без посредничеството на АЗ - ежемесечно	лв.	40						

* Трудовото възнаграждение от 270 лв. става 290 лв. от 01.05.2012 г., съгласно ПМС №300 от 10.11.2011 г.

** Почасовото трудово възнаграждение от 1,61 лв. става 1.72 лв. от 01.05.2012 г., съгласно ПМС №300 от 10.11.2011 г.

*** Транспортните разходи за представяне пред работодател до 54 лв., стават до 58 лв. от 01.05.2012 г., съгласно ПМС №300 от 10.11.2011 г.

**** Разходите за наемане на друг безработен член от семейството без право на парично обезщетение по чл.47 ал.4 от ЗНЗ от 1080 лв., стават 1 160 лв. от 01.05.2012 г., съгласно ПМС №300 от 10.11.2011 г.

Номер	Средства	Мярка	Максимални размери	Насърчаване на работодателите да наемат на работа лица на възраст от 50 до 64 години, придобили право на професионална пенсия за ранно пенсиониране (чл. 55б от ЗНЗ)	Насърчаване на работодателите да наемат на работа продължително безработни лица (чл. 55в от ЗНЗ)	Насърчаване на работодателите да разкриват работни места за чиракуване (чл. 55г от ЗНЗ)	Насърчаване на работодателите да разкриват „зелени работни места“ (чл. 55д от ЗНЗ)	Насърчаване на териториалната мобилност на наети лица (чл. 57 а от ЗНЗ)
1.	Трудово възнаграждение *	лв.	270			x	x	
2.	Трудово възнаграждение за определени мерки и програми *	лв.						
3.	Почасово трудово възнаграждение **	лв.	1,61			x	x	
4.	Допълнително трудово възнаграждение за наставник		140			x		
5.	Допълнителни възнаграждения по минимални размери, установени в КТ и в нормативните актове по неговото прилагане	%	съгл. КТ			x	x	
6.	Възнаграждения за основен платен годишен отпуск по чл. 155 или 319 от КТ	лв.	съгл. КТ			x	x	
7.	Възнаграждения по чл. 40, ал.5 от КСО	лв.	съгл.КСО			x	x	
8.	Дължими вноски за сметка на работодателя съгласно чл. 30 а, ал.1, т. 4 и т. 5 от ЗНЗ за:							
8.1.	- фондовете "Пенсии", "ТЗПБ" и "ОЗМ", ДЗПО и НЗОК	%	съгласно ЗБДОО и ЗБ на НЗОК за 2012г.	x	x	x	x	
8.2.	- фонд "Безработица"	%		x	x	x	x	
8.3.	- фондовете "Пенсии", ДЗПО и НЗОК	%						
9.	Обучение за I степен на ПК (300 часа) и на квалиф. по част от професията	лв.	600					
10.	Обучение за II степен на ПК (660 часа)	лв.	1200					
11.	Обучение за III степен на ПК (960 часа)	лв.	1800					
12.	Обучение за професионална квалификация на заети лица	лв.	300	x				
13.	Обучение за придобиване на ключови компетентности на безработни лица	лв.						
13.1.	„Обществени и граждански компетентности“ (30 учебни часа)	лв.	140					
13.2.	„Инициативност и предприемачество“ (30 учебни часа)	лв.	140					
14.	Мотивационно обучение (30 учебни часа)	лв.	80					
15.	Обучение на обучавачи	лв.	500					
16.	Професионално ориентиране	лв.	50					
17.	Насърчаване на териториалната мобилност на безработните лица:							
17.1.	- еднократна сума за пренасяне на покъщнина	лв.	600					
17.2.	- ежедневни транспортни разходи от и до местоработата	%	50					
17.3.	- транспортни разходи за представяне пред работодател - ежемесечно***	лв.	54					
18.	Насърчаване на териториалната мобилност на наети лица	лв.	до 100					x
19.	Стипендия за обучение	лв.	8 лв./ден					
20.	Транспортни разходи, когато обучението се провежда извън населеното място:							
20.1.	- ежедневни транспортни разходи	лв.	10					
20.2.	- ежемесечно посещение на населеното място по постоянно местоживее	лв.	30					
21.	Квартирни разходи	лв.	35 лв./ден					
22.	Групова рискова застраховка, съгл. чл. 69, ал. 6 от ППЗНЗ							
23.	Лихви по получени кредити, по гаранционни схеми за лица с намалена работоспособност	%	10					
24.	Разходи за ползваните външни консултантски услуги	лв.	500					
25.	Кредит за квалификация по предмета на стопанска дейност и/или нейното управление по одобрения бизнес проект по чл.47, ал. 1 от ЗНЗ	лв.	1000					
26.	Разходи за наемане на друг безработен член от семейството без право на парично обезщетение по чл.47 ал.4 от ЗНЗ ****	лв.	1080					
27.	Разходи по одобрен бизнес проект за започване на стопанска дейност като микропредприятие, съгласно чл.30а, ал.1, т.16 от ЗНЗ	лв.	2500					
28.	Средства за насърчаване на безработни лица, получаващи месечни социални помощи, да започнат работа без посредничеството на АЗ - ежемесечно	лв.	30					
29.	Средства за насърчаване на безработни лица с трайни увреждания или военноинвалиди, получаващи месечни социални помощи, да започнат работа без посредничеството на АЗ - ежемесечно	лв.	40					

* Трудовото възнаграждение от 270 лв. става 290 лв. от 01.05.2012 г., съгласно ПМС №300 от 10.11.2011 г.

** Почасовото трудово възнаграждение от 1,61 лв. става 1.72 лв. от 01.05.2012 г., съгласно ПМС №300 от 10.11.2011 г.

*** Транспортните разходи за представяне пред работодател до 54 лв., стават до 58 лв. от 01.05.2012 г., съгласно ПМС №300 от 10.11.2011 г.

**** Разходите за наемане на друг безработен член от семейството без право на парично обезщетение по чл.47 ал.4 от ЗНЗ от 1080 лв., стават 1 160 лв. от 01.05.2012 г., съгласно ПМС №300 от 10.11.2011 г.

НАЦИОНАЛЕН ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ ПО ЗАЕТОСТТА 2012 г.

№	Проекти	Заетост - общо	Заетост - нова	Обучение	Държавен бюджет
		брой	брой	брой	лв.
	ПРОГРАМА "Осигуряване на заетост и повишаване на качеството на работната сила на безработните и заетите лица"	27 185	20 226	6 631	73 000 000
	I. НАЦИОНАЛНИ ПРОГРАМИ И ПРОЕКТИ	18 480	14 566	5 421	59 738 025
1	Национална програма "От социални помощи към осигуряване на заетост"	5 400	5 400	0	17 728 614
2	Национална програма "Асистенти на хора с увреждания"	3 000	3 000	0	9 304 604
3	Програма "Старт на кариерата"	1 720	600	0	5 032 320
4	Програма "Мелпомена"	100	100	0	464 152
5	Регионални програми за обучение и заетост	1 961	1 961	20	4 346 688
6	Национална програма "Нова възможност за заетост"	1 608	600	300	2 837 437
7	Национална програма "Помощ за пенсиониране"	229	200	0	562 239
8	Национална програма за заетост и обучение на хора с трайни увреждания	1 863	200	0	7 247 006
9	Програма "Кредит без лихва за хора с увреждания"	72	40	0	97 404
10	Национална програма „Активиране на неактивни лица“	92	30	0	418 530
11	Проект "Информационна политика и обучение"	0	0	0	130 000
12	Проект "Красива България"	400	400	234	3 000 000
13	Проект "Шанс за работа"	880	880	900	2 138 700
14	Проект "Реализация" II	0	0	1 800	2 284 200
15	Проект "Нова перспектива"	78	78	280	371 040
16	Проект „Повишаване възможностите за заетост на безработни лица чрез качествено професионално обучение“	0	0	1 887	2 860 574
17	Еднократни парични обезщетения по ПМС № 141/2000 г./изм. и доп./	2	2	0	2 000
18	Резерв	1075	1 075	0	912 516
	II. НАСЪРЧИТЕЛНИ МЕРКИ ПО ЗНЗ	8 705	5 660	120	12 862 778
1	Насърчаване на работодателите да наемат безработни лица до 29-годишна възраст (чл. 36, ал.1 от ЗНЗ)	1 573	1 200	0	2 539 763
2	Насърчаване на работодателите да наемат безработни лица до 29-годишна възраст с трайни увреждания, включително военноинвалиди, както и младежи от социални заведения, завършили образованието си (чл. 36, ал. 2 от ЗНЗ)	582	500	0	1 113 290
3	Насърчаване на работодателите да наемат за стажуване безработни лица до 29-годишна възраст - (чл. 41 от ЗНЗ)	413	0	0	937 605
4	Насърчаване на териториалната мобилност на безработните лица (чл. 42 от ЗНЗ)	132	100	0	66 512
5	Насърчителна мярка за безработните лица, обект на месечно социално подпомагане, които самостоятелно започнат работа (чл. 42а от ЗНЗ)	71	70	0	16 902
6	Насърчаване на работодателите да разкриват работни места за стажуване (чл. 46 от ЗНЗ)	82	50	0	153 901
7	Кредит за квалификация на лицата получили еднократна парична сума по чл.47, ал.1 (чл.48 от ЗНЗ)	0	0	10	10 000
8	Насърчаване на предприемачеството (чл.47, ал.4 от ЗНЗ)	20	20	0	19 200
9	Насърчаване на предприемачеството за лица регистрирали микро предприятие (чл. 49 от ЗНЗ)	133	100	50	276 692

№	Проекти	Заетост -	Заетост -	Обучение	Държавен бюджет
		общо	нова		
		брой	брой	брой	лв.
10	Насърчаване на предприемачеството за лица регистрирали микропредприятие (чл. 49, ал. 4 от ЗНЗ)	189	100	0	165 023
11	Насърчаване на предприемачеството (чл. 49б от ЗНЗ)	107	100	0	52 120
12	Насърчаване на работодатели-микропредприятия да разкриват работни места, като се субсидират първите 5 разкрити работни места (чл.50 от ЗНЗ)	345	300	0	154 667
13	Насърчаване на работодателите да наемат безработни лица на непълно работно време (чл.51 от ЗНЗ)	564	450	0	244 627
14	Насърчаване на работодателите да разкриват работни места за наемане на безработни лица с трайно намалена работоспособност (чл. 52 ал.1 от ЗНЗ от ЗНЗ)	538	350	0	999 511
15	Насърчаване на работодателя да наема безработни лица с трайно намалена работоспособност на временна, сезонна или почасова работа (чл. 52, ал. 2 от ЗНЗ)	459	200	0	779 052
16	Насърчаване на работодателите да разкриват работни места за наемане на безработни лица – самотни родители (осиновители) и/или майки (осиновителки) с деца до 3-годишна възраст (чл. 53 от ЗНЗ)	413	200	0	725 093
17	Насърчаване на работодателите да разкриват работни места за наемане на майки с деца от 3 до 5-годишна възраст (чл. 53а от ЗНЗ)	343	200	50	653 894
18	Насърчаване на работодателите да разкриват работни места за наемане на безработни лица, изтърпели наказание “лишаване от свобода” (чл. 55 от ЗНЗ)	25	20	10	52 334
19	Насърчаване на работодателите да наемат безработни над 50-годишна възраст (чл.55а от ЗНЗ)	699	300	0	1 243 447
20	Насърчаване на работодателите да наемат на работа лица от 50- до 64-годишна възраст, придобили право на професионална пенсия за ранно пенсиониране (чл.55б от ЗНЗ)	4	0	0	1 055
21	Насърчаване на работодателите да наемат на работа продължително безработни лица (чл.55в от ЗНЗ)	543	500	0	250 111
22	Насърчаване на работодателите да разкриват работни места за чиракуване (чл 55г от ЗНЗ)	369	250	0	694 320
23	Допълнително трудово възнаграждение на наставник за разкрити работни места за чиракуване (чл. 55г от ЗНЗ)	368	250	0	486 703
24	Насърчаване на работодателите да наемат безработни на "зелени работни места" (чл. 55д от ЗНЗ)	733	400	0	1 226 956
III. ОБУЧЕНИЕ НА ВЪЗРАСТНИ		0	0	1 090	399 197
1	Обучение на възрастни в ЦРЧРРИ и средства по сключени договори с БГЦПО през 2011 г. (195 376 лв.)	0	0	90	339 197
2	Професионално ориентиране в лицензирани институции на безработни лица, насочени от АЗ	0	0	1 000	50 000
3	Групова рискова застраховка на включени в обучение безработни лица	0	0	0	10 000

ОТЧЕТ НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА НАЦИОНАЛНИЯ ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ ПО ЗАЕТОСТТА ПРЕЗ ПЕРИОДА ЯНУАРИ - СЕПТЕМВРИ 2011г.

№	Проекти	Отчет за периода 01-09.2011 г.			
		Заетост		Обучение	Изразходвани средства от ДБ
		нововключени	работили		
		брой	брой	брой	лв.
	ПРОГРАМА "Осигуряване на заетост и повишаване на качеството на работната сила на безработните и заетите лица"	33 223	21 519	1 907	42 448 852
	I. НАЦИОНАЛНИ ПРОГРАМИ И ПРОЕКТИ	27 904	16 001	1 296	34 180 548
1	Национална програма "От социални помощи към осигуряване на заетост"	17 937	8 463	0	14 878 207
2	Национална програма "Асистенти на хора с увреждания"	3 532	2 266	0	3 705 173
3	Програма "Старт на кариерата"	5	478	0	2 031 498
4	Програма "Мелпомена"	110	93	0	294 452
5	Регионални програми за обучение и заетост	2 221	1 373	0	2 889 923
6	Национална програма "Нова възможност за заетост"	1 845	926	0	1 921 549
7	Проект "Това е моят шанс да намеря себе си"	399	123	300	305 703
8	Проект „Реализация”	0	0	733	828 268
9	Национална програма "Помощ за пенсиониране"	34	156	0	497 474
10	Национална програма за заетост и обучение на хора с трайни увреждания	1 253	1 935	0	4 737 239
11	Програма "Кредит без лихва за хора с увреждания"	89	0	0	93 855
12	Програма "В подкрепа на майчинството"	0	39	0	122 781
13	Национална програма „Активиране на неактивни лица”	1	71	0	216 384
14	Проект "Информационна политика и обучение"	0	0	0	52 538
15	Проект "Красива България"	478	60	263	1 459 991
16	Съфинансиране по проект за популяризиране на ученето през целия живот	0	0	0	48 661
17	Проект „Нови умения за нови работни места в новата икономика – прогнозиране и формиране на политики ”	0	0	0	35 830
18	Програма "ЕСКУЛАП" (програмата приключва)	0	17	0	57 687
19	Проект за младежи, напуснали училище (проектът приключва)	0	1	0	2 335
20	ПМС № 141 / 24.07.2000г. за преодоляване на последствията за реструктуриране на отрасъл "Въгледобив"	0	0	0	1 000
21	Резерв	0	0	0	0
	II. НАСЪРЧИТЕЛНИ МЕРКИ ПО ЗНЗ	5 319	5 518	0	8 052 020
1	Насърчаване на работодателите да наемат безработни лица до 29-годишна възраст (чл. 36, ал.1 от ЗНЗ)	743	619	0	190 365
2	Насърчаване на работодателите да наемат безработни лица до 29-годишна възраст с трайни увреждания, включително военноинвалиди, както и младежи от социални заведения, завършили образованието си (чл. 36, ал. 2 от ЗНЗ)	102	90	0	137 783
3	Насърчаване на работодателите да наемат за стажуване безработни лица до 29-годишна възраст - (чл. 41 от ЗНЗ)	303	821	0	2 199 620
4	Насърчаване на териториалната мобилност на безработните лица (чл. 42 от ЗНЗ)	167	0	0	21 370
5	Насърчителна мярка за безработните лица, обект на месечно социално подпомагане, които самостоятелно започнат работа (чл. 42а от ЗНЗ)	3	1	0	146
6	Насърчаване на работодателите да разкриват работни места за стажуване (чл. 46 от ЗНЗ)	94	57	0	124 615

№	Проекти	Отчет за периода 01-09.2011 г.			
		Заетост		Обучение	Изразходвани средства от ДБ
		нововключени	работили		
брой	брой	брой	лв.	лв.	
7	Кредит за квалификация на лицата получили еднократна парична сума по чл.47, ал.1 (чл.48 от ЗНЗ)	0	0	0	0
8	Насърчаване на предприемачеството (чл.47, ал.4 от ЗНЗ)	0	0	0	0
9	Насърчаване на предприемачеството за лица регистрирали микро предприятие- чл. 49 от ЗНЗ	80	0	0	121 581
10	Насърчаване на предприемачеството за лица регистрирали микропредприятие- чл. 49, ал. 4 от ЗНЗ	80	0	0	18 644
11	Насърчаване на предприемачеството (чл. 49б от ЗНЗ)	18	0	0	4 730
12	Насърчаване на работодатели-микропредприятия да разкриват работни места, като се субсидират първите 5 разкрити работни места (чл.50 от ЗНЗ)	160	140	0	35 456
13	Насърчаване на работодателите да наемат безработни лица на непълно работно време (чл.51 от ЗНЗ)	333	550	0	146 772
14	Насърчаване на работодателите да разкриват работни места за наемане на безработни лица с трайно намалена работоспособност (чл. 52 ал.1 от ЗНЗ от ЗНЗ)	385	733	0	1 160 832
15	Насърчаване на работодателя да наема безработни лица с трайно намалена работоспособност на временна, сезонна или почасова работа (чл. 52, ал. 2 от ЗНЗ)	382	605	0	1 494 828
16	Насърчаване на работодателите да разкриват работни места за наемане на безработни лица – самотни родители (осиновители) и/или майки (осиновителки) с деца до 3-годишна възраст (чл. 53 от ЗНЗ)	329	721	0	537 322
17	Насърчаване на работодателите да разкриват работни места за наемане на майки с деца от 3 до 5-годишна възраст (чл. 53а от ЗНЗ)	328	220	0	366 423
18	Насърчаване на работодателите да разкриват работни места за наемане на безработни лица, изтърпели наказание “лишаване от свобода” (чл. 55 от ЗНЗ)	9	6	0	7 577
19	Насърчаване на работодателите да наемат безработни над 50-годишна (чл.55а от ЗНЗ)	647	449	0	715 912
20	Насърчаване на работодателите да наемат на работа лица от 50- до 64-годишна възраст, придобили право на професионална пенсия за ранно пенсиониране (чл.55б от ЗНЗ)	7	7	0	1 688
21	Насърчаване на работодателите да наемат на работа продължително безработни лица (чл.55в от ЗНЗ)	118	86	0	23 204
22	Насърчаване на работодателите да разкриват работни места за чиракуване (чл 55г от ЗНЗ)	200	112	0	214 560
23	Допълнително трудово възнаграждение на наставник за разкрити работни места за чиракуване (чл. 55г от ЗНЗ)	200	0	0	92 086
24	Насърчаване на работодателите да наемат безработни на "зелени работни места" (чл. 55д от ЗНЗ)	631	302	0	436 505
III. ОБУЧЕНИЕ НА ВЪЗРАСТНИ		0	0	611	218 285
1	Организиране от АЗ на обучение на възрастни по чл. 63 от ЗНЗ чрез насочване в БГЦПО и ЦРЧРРИ	0	0	611	218 285
2	Организиране от АЗ на мотивационно обучение чл. 58а, т.4 от ЗНЗ	0	0	0	0
4	Професионално ориентиране в лицензирани институции на безработни лица, насочени от АЗ	0	0	0	0
5	Групова рискова застраховка на включени в обучение безработни лица	0	0	0	0
IV. Мерки, които не са включени в НПДЗ 2011, но имат възстановени средства през 2011г. *		0	0	0	-2 000
1	Насърчаване на предприемачеството сред земеделските производители (чл. 49а от ЗНЗ)	0	0	0	-2 000

*Възстановени средства по чл.49а от ЗНЗ. Мярката е отменена от ЗНЗ и не е включена в НПДЗ 2011г.

**ОТЧЕТ НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА
НАЦИОНАЛНИЯ ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ ПО ЗАЕТОСТТА ПРЕЗ 2011 Г.
ЗА ПЕРИОДА ЯНУАРИ - СЕПТЕМВРИ**

През 2011г. продължава активната и целенасочена работа от институциите на пазара на труда, за да се подпомогне възстановяването на трудовия пазар в страната чрез най-рационално използване на средствата от държавния бюджет и финансовия ресурс на Оперативната програма „Развитие на човешките ресурси” (ОП РЧР).

Отправна точка за планиране и осъществяване на активната политика бе визията на Националния план за действие по заетостта през 2011г. за ограничаване на безработицата чрез обезпечаване търсенето на труд с качествена работна сила и включване в заетост на неравнопоставените групи на пазара на труда. Социалните партньори активно участваха на всички равнища при формирането и реализирането на политиката по заетостта.

Табл.1. Изпълнение на целите в НПДЗ 2011 г.

Показатели	Цел	Изпълнение
	средно за 2011 г.	средно за деветмесечието на 2011 г.
	%	%
<i>Равнище на заетост (за групата на възраст 20-64 г.)</i>	66 %	63.8%
<i>Равнище на заетост сред младежите (15-24 г.)</i>	23 %	20.1%
<i>Равнище на заетост сред по-възрастните (55-64 г.)</i>	44 %	44.0%
<i>Равнище на безработица</i>	средно 10.5 % (след преизчисление на икономически активното население от Преброяване 2011 г)	10.2%.
<i>Общо осигурена заетост по мерки и програми от НПДЗ 2011 г.</i>	Да се осигури заетост на 34 597 души, от които 28 632 на нови работни места и обучение на около 5 700 души със средства от държавния бюджет за активна политика на МТСП	За периода януари - септември 2011 г. в програми и мерки за заетост са включени 33 223 лица в заетост и 1 907 в обучение.

Кризата се отрази изключително негативно върху пазара на труда. По-ниското търсене на труд и свитото предлагане на нови работни места ограничиха възможностите за включване в трудовия пазар. Някои отрасли бяха значително засегнати от кризата, което промени съществено търсенето на работна сила. Промени

настъпиха и в структурата на безработните. Работодателите освободиха най-напред неквалифицирани работници и млади хора без опит и стаж, които са с малки шансове да се реализират на пазара на труда. В резултат на кризата нарасна делът на безработните със средно специално, средно професионално и висше образование.

За да се балансира и оптимизира пазара на труда и да се смекчат негативните последици от икономическата криза бяха предприети действия за подобряване на гъвкавостта и сигурността на пазара на труда; повишаване на уменията на работната сила; насърчаване на социалното включване чрез интегриране на пазара на труда на лица от неравнопоставените групи; подобряване на връзката на образованието и обучението с потребностите на пазара на труда, професионално ориентиране и подобряване на предоставяните от Агенцията по заетостта и от други посредници на пазара на труда услуги по заетостта.

Активните програми и мерки на пазара на труда и реализацията на ОП „РЧР” допринесоха за намаляване на напрежението на трудовия пазар. През първите два месеца на годината се наблюдават сравнително високи нива на безработица. През март безработицата започва постепенно да намалява, в резултат на големия брой устроени лица на първичния пазар и в субсидирана заетост, в т. ч. по схеми на ОП „РЧР”. Тази тенденция се запазва през активния летен сезон, който осигурява заетост в хотелиерството, ресторантьорството, селското стопанство, търговията, преработващата промишленост, транспорта и строителството. Фактор за спада на безработицата е и значителният брой включени в заетост безработни по програми, мерки и ОП РЧР.

1. Подобряване на гъвкавостта и сигурността на пазара на труда

Подобряването на гъвкавостта и сигурността на пазара на труда се реализира чрез дейности включени в „Българската “пътека” за подобряване на гъвкавостта и сигурността на пазара на труда” през периода 2009-2011 г. (описана в прил. 8).

С промени в Кодекса на труда през 2011 г. са определени допълнителните изисквания за надомната работа, регламентирана е работата от разстояние и дейността на предприятията, които осигуряват временна работа. По схема “Повишаване гъвкавостта и ефективността на пазара на труда чрез активни действия на социалните партньори” са изготвени Национално споразумение за уреждане регулирането на надомния труд в Република България и Национално споразумение за организацията и прилагането на дистанционна работа в Република България. Създадена е национална мрежа Информационни бюра „Достоен труд”, чиято цел е предоставяне на консултации на гражданите (КТ Подкрепа). Функционира Национален център за ограничаване и превенция на неформалната икономика (АИКБ).

2. Повишаване на уменията на работната сила

Ключов фактор за икономическото развитие е осигуряване на адекватно на търсенето предлагане на квалифицирана работна сила, способна да се адаптира към изискванията на пазара на труда. През 2011 г. дейностите по придобиване на умения, квалификации и ключови компетентности се финансират основно по ОП „Развитие на човешките ресурси” и от държавния бюджет по проекти на социалните партньори. През деветмесечието на 2011 г. в обучение, финансирано от държавния бюджет и от ОП „РЧР” са включени 19 464 безработни и 52 909 заети лица.

Максималното използване на ресурсите на Европейския социален фонд чрез схемите по Оперативната програма „Развитие на човешките ресурси” позволява да се намалят негативните ефекти на кризата върху бизнеса. Чрез финансовия ресурс на Оперативната програма стана възможно за кратък период от време в схемите да се включат голям брой безработни и заети лица.

По схема “Развитие” през деветте месеца на 2011г. са подадени заявления за разкриване на 8 758 работни места, на които да бъдат наети безработни лица след преминалото обучение. Броят на лицата, получили посреднически услуги е 14 788, като 15 369 безработни лица са включени в обучение. Броят на лицата, завършили успешно обучение и придобили степен на професионална квалификация е 18 965, в т.ч. включени в обучение през предходната година. Включени в заетост след обучение са 18 043 безработни лица от началото на проекта. Сключени са 628 договора с работодатели - общини и 108 с работодатели от реалния сектор.

По схема „Квалификационни услуги и насърчаване на заетостта” през 2011г. са изплатени общо 181 378 лв., 149 лица са включени в обучения, 129 лица успешно са завършили, а 99 лица са включени в заетост. В процес на разработване е проектната документация за стартиране на нов етап на схемата.

Лицата, започнали работа през отчетния период по схема “Създаване на заетост на младежите чрез осигуряване на възможност за стаж” са 661. От началото на годината в ДБТ са подадени 594 заявки от работодатели за разкриване на 921 работни места. Одобрените работодатели, с които е сключен договор, са 418. Посреднически услуги са получили 13 357 лица.

По схема “Квалификационни услуги и обучения за заети лица” – фаза 2 включените в обучение за придобиване и повишаване на професионалната квалификация и обучение по ключови компетентности са общо 6 682 лица.

По схема “Аз мога” са включени в обучение срещу ваучери 16 222 лица, 7 416 за професионална квалификация и 8 806 за обучение по ключови компетентности. Успешно са завършили обучение 23 031, в т.ч. започнали обучение в предходен период. Най-активни са лицата между 19 и 44 год. – 75% от общо включените в обучение по проекта лица, като преобладават лицата с висше образование – около 58%. В схема “Аз мога повече” одобрените лица за получаване на ваучери са 15 840, от които 6 212 за професионална квалификация. Към 30.09.2011г. в обучение са включени 84 лица.

По схема “Адаптивност” през отчетния период 592 лица са одобрени за получаване на ваучери за включване в обучение. От тях 547 лица са включени в обучение за придобиване или повишаване на професионална квалификация, а 565 лица са успешно завършили. Лицата, ползвали преференции за транспорт до работното място, са 57.

Основна цел на проект „Това е моят шанс да намеря себе си”, който се реализира от КНСБ, е повишаване на конкурентноспособността на пазара на труда на регистрирани безработни младежи до 29 години, отпаднали от училище, чрез придобиване на умения по различни професии/занаяти посредством обучение на работното място под ръководството на наставник/майстор. Проектът се реализира на територията на цялата страна. През периода януари - септември 2011г. в мотивационно обучение и професионално ориентиране по проекта са включени общо 300 младежи. В заетост са включени 230 младежи.

Проект „Реализация” се реализира от КТ „Подкрепа” и има за цел да подобри адаптивността и повиши пригодността за заетост на безработни лица от уязвимите групи на пазара на труда посредством реализирането на комплекс от мерки, отговарящи на техните специфични потребности. Дейностите по проекта включват мотивиране, консултиране, оценка на възможностите, мотивация и обучение в съответствие с потребностите на потенциални работодатели, както и включване в заетост на 30% от безработните, успешно завършили трите етапа на обучение - мотивационно, за придобиване на дигитална компетентност и по част от професия. През периода януари - септември 2011г. в обучение по проекта са включени общо 733 безработни.

В Закона за насърчаване на заетостта съществуват различни възможности за обучение, ограмотяване, обучение за придобиване на ключови компетенции, стажуване, чиракуване. В обучение на възрастни и професионално ориентиране, финансирано от държавния бюджет от началото на годината са включени 1 907 лица.

Качествено, практически ориентирано и обвързано с потребностите на бизнеса обучение на заети и безработни се предлага от Българо-германските центрове за професионално обучение (ДП „БГЦПО” от 01 юли 2011 г.) и от Центъра за развитие на човешките ресурси и регионални инициативи към МТСП. През 2011 г. вече се провеждат обучения и в новите БГЦПО в Царево и Смолян. През периода януари-септември 2011 г. са обучени 611 лица.

Повишаването на качеството и ефективността на предлаганото обучение в значителна степен зависи от предлагането на качествени услуги за **професионално ориентиране**. Те подпомагат лицата в избора на подходящо обучение и професия. Важна роля за професионалното ориентиране на търсещите работа лица има Агенцията по заетостта. През отчетния период трудовите посредници към бюрата по труда са предоставили индивидуално професионално ориентиране на 31 752 безработни лица. Служителите на ДБТ и Център „Работа” са оказали съдействие на безработните лица, които са професионално ориентирани - информирани и консултирани за: предлаганите услуги от ДБТ; правата и задълженията на търсещите работа, съгласно разпоредбите на ЗНЗ; възможности за професионална квалификация и заетост чрез регионални и национални програми и ОП РЧР; трудова мотивация и кандидатстване за работа – умения за представяне пред работодател, основни изисквания за изготвяне на автобиография и мотивационно писмо и др.

В Център “Работа”, в групови форми на работа за професионално ориентиране и активно поведение на пазара на труда са участвали 19 409 безработни лица и учащи се. За периода януари - септември 2011г., служителите от Дирекции “Бюро по труда” и Център ”Работа” са информирали и консултирали 51 161 лица.

3. Насърчаване на социалното включване чрез интегриране на пазара на труда на лица от неравнопоставените групи

Интегрирането на пазара на труда на неравнопоставените групи е друго приоритетно направление за действие. За безработните от неравнопоставени групи, които са най-уязвими в период на криза, се реализират програми и мерки за обучение и заетост. Чрез насърчителните мерки се разкриват нови работни места в реалната икономика и се субсидират възнаграденията и осигуровките на наетите безработни.

През периода януари - септември 2011г. по програми и насърчителни мерки за обучение и заетост е субсидирана заетостта общо на 33 223 лица. В обучение по програми и насърчителни мерки са включени общо 1 907 лица.

През периода успешно се реализират НП “От социални помощи към осигуряване на заетост”, НП “Асистенти на хора с увреждания”, НП “Заетост и професионално обучение на хора с трайни увреждания”, Програма “Старт на кариерата” и др.

Националната програма “От социални помощи към осигуряване на заетост” изпълнява една от основните цели на социалната политика - осигурява заетост за постигане на социална интеграция на безработни, обект на месечно социално подпомагане, за които това е единствената възможност да се трудят и да заработят доходите си. За реализация на НП ”ОСПОЗ” през 2011г. по одобрени за финансиране проекти и за извършване на аварийни дейности към общинските администрации са разкрити 9 100 средногодишен брой работни места. През 2011 г. като целева група в програмата бяха включени безработни лица, които не са работили по Програмата през

предходната година. През периода януари – септември 2011г. в програмата са взели участие 17 937 лица. Средномесечно са работили 8 463 лица.

Програма “Старт на кариерата” цели да бъдат осигурени възможности за придобиване на трудов стаж на **безработни младежи**, завършили средно или висше образование, с цел улесняване на прехода между образование и заетост. От 01.06.2011г. стартира Процедурата за 2011г. Общо 1307 работни места в публичната администрация са заявени по процедурата на програмата, одобрените младежи са 1 120. До края на месец октомври са назначени 419 лица. През периода януари - септември 2011г. по програмата средномесечно са работили 478 лица, назначени от предходната година.

За цялостно подпомагане на процеса на **интеграция на хората с увреждания** и във връзка с решение на Националния съвет за интеграция на хората с увреждания от месец септември 2010 г. Агенцията за хората с увреждания съвместно с организациите на и за хората с увреждания, социалните партньори и други ключови държавни институции разработи Дългосрочната стратегия за заетост на хората с увреждания 2011 – 2020 г., която бе приета от Министерския съвет на 29 юни 2011 г.

Национална програма за заетост и обучение на хора с трайни увреждания цели повишаване пригодността за заетост и осигуряване на заетост на регистрирани в Дирекция „Бюро по труда” безработни хора с трайни увреждания или преминали успешно курс на лечение за зависимост към наркотични вещества хора в трудоспособна възраст, като предпоставка за преодоляване на социалната им изолация и за пълноценното им интегриране в обществото. През периода януари - септември 2011г. по програмата средномесечно са работили 1 935 лица. В нова заетост са включени 1 253 лица за период от две години.

Националната програма „Асистенти на хора с увреждания” (НП „АХУ”) се реализира с цел предоставяне на грижа в семейна среда на хора с трайни увреждания или тежко болни самотни хора чрез осигуряване на заетост на безработни лица като лични асистенти. За реализация на програмата през 2011г. са осигурени средства в размер на 9 795 248 лв. за субсидиране на заетостта на 3 000 лица, като лични асистенти. През годината програмата бе променена като се разшири кръга както на обгрижваните лица, така и на лицата, които полагат грижи за тях. През периода януари – септември 2011г. на разкритите работни места в дейност “Личен асистент” на програмата в нова заетост са включени 3 532 лица.

Възможността за съвместяване на професионалния и семейния живот оказва пряко въздействие върху заетостта на жените и техните позиции на пазара на труда, доходи и икономическа независимост. МТСП реализира редица програми и проекти в подкрепа на заетостта на жените, които се основават на подхода за по-добро съвместяване на професионалния и личния живот. Жените се включват в различни форми на учене през целия живот, намаляват се разходите на работодатели, които наемат безработни майки с деца, осигуряват се безплатни грижи за малки деца. В подкрепа на по-ранното завръщане на работа на родителите се реализира схемата „Отново на работа” по ОП „Развитие на човешките ресурси”. По схемата се разкриват нови работни места за отглеждане на малки деца на възраст от 1 до 3-годишна възраст, осигурява се заетост на безработни лица и се предоставят качествени грижи за децата. Към края на месец септември 2011 г. в схемата са включени 1 470 семейства с детегледачки.

За успешното изпълнение на политиката за намаляване на **регионалните различия** в заетостта и пазара на труда през 2011г. се реализират 153 Регионални програми за обучение и заетост, насочени към специфичните за всяка община групи в неравностойно положение на пазара на труда. Регионалните програми се реализират за

период от 6 месеца, като значителната част от тях обхващат периода април/май – септември/октомври. През периода януари - септември 2011г. по регионалните програми са работили 1 373 лица в дейности, като ремонт и поддръжка на пътната мрежа, озеленяване, археологически дейности, работа в библиотеки и читалища, предоставяне на социални услуги и др.

Националната програма “Нова възможност за заетост” цели ограничаване на безработицата и осигуряване на нова заетост на **освободени лица**, регистрирани в дирекция „Бюро по труда” (ДБТ), останали без работа в резултат от икономическата криза и преструктуриране на производството. На безработните лица, обект на Програмата, се предоставя възможност за професионално ориентиране и психологическо подпомагане, информиране и консултиране за обявени в дирекции “Бюро по труда” свободни работни места на първичния пазар на труда, включване в заетост на свободни работни места на първичния пазар на труда, включване в заетост до 6 месеца. От началото на годината се наблюдава възходяща тенденция за включване на безработни лица в Програмата. Налице е интерес от страна на лица с по-ниска квалификация и изтекъл период на парично обезщетение, докато квалифицираните лица търсят по-високо заплащане, каквото работодателите, ползващи Програмата, не могат да си позволят да дадат. През периода януари - септември 2011г. по програмата е осигурена заетост на 1 940 лица. В нова заетост са включени общо 1 845 лица, средно месечно по програмата са работили 926 лица.

През м. май 2011 г. стартира процедура по набиране на проектни предложения от бенефициенти по схема за безвъзмездна финансова помощ „Вземи живота си в свои ръце”. Целите на схемата за безвъзмездна финансова помощ са: идентифициране и мотивиране на обезкуражените и неактивни лица; професионално обучение и обучение за придобиване на ключови компетенции; предоставяне на посреднически услуги за осигуряване на възможност за стажуване при работодател; включване в стажуване на успешно завършилите обучение. До крайния срок за представяне на проектните предложения са получени 82 проектни предложения.

В изпълнение на Националния план за действие по международната инициатива “**Десетилетие на ромското включване 2005-2015г.**” за деветте месеца са обхванати над 12 хиляди лица от ромски произход в дейности за повишаване на пригодността им за заетост и квалификация: мотивиране за активно поведение на пазара на труда; включване във форми на професионално ориентиране; участие в курсове за придобиване на определена квалификация и ключови компетентности; насърчаване на предприемачеството. Осигурена е заетост на 7 532 безработни лица, като 2 429 от тях са устроени на работа на първичния пазар на труда. Във връзка с реализирането на НП “Активиране на неактивни лица”, 62 лица от ромски произход работят в бюрата по труда като медиатори – посредници на трудовата борса. От началото на 2011 г. до края на септември, в резултат на реализацията на програмата са регистрирани 6 357 неактивни и обезкуражени лица. Реализирани са общо 1 028 от тях, чрез включване в обучение – 82 лица и в заетост 946, от които 603 на първичния пазар на труда.

През периода януари - септември 2011г. успешно се реализират насърчителни мерки за заетост и обучение, насочени към работодатели, които разкриват работни места и наемат на тях регистрирани безработни лица (работните места се субсидират за шест месеца, а работодателят поддържа заетостта за същия период) от различни неравнопоставени групи:

- младежи до 29-годишна възраст (*чл.36, ал.1 от ЗНЗ*) – осигурена е заетост на 1 010 младежи;

- младежи до 29 г. възраст с трайни увреждания, включително военноинвалиди както и младежи от социални заведения, завършили образованието си (*чл.36,ал.2 от ЗНЗ*) – осигурена е заетост на 158 младежи;

- безработни с трайни увреждания (*чл.52 от ЗНЗ*) - осигурена е заетост на 2 134 лица с увреждания;

- самотни родители или майки с деца до 3г. възраст (*чл.53 от ЗНЗ*) - осигурена е заетост на 522 лица;

- майки/осиновителки с деца от 3 до 5г. (*чл.53а от ЗНЗ*)- осигурена е заетост на 334 лица;

- безработни над 50-годишна възраст (*чл.55а от ЗНЗ*) - осигурена е заетост на 667 лица.

По данни за деветмесечието на годината успешно се реализират и мерките за:

- разкриване на работни места за стажуване (*чл.41 и чл.46 от ЗНЗ*) - осигурена е заетост на 1 349 лица ;

- насърчаване на работодатели – микро предприятия при наемане на първите 5 лица (*чл.50 от ЗНЗ*) – осигурена е заетост на 166 лица;

- наемане на безработни лица на непълно работно време (*чл.51 от ЗНЗ*) – осигурена е заетост на 688 лица;

- насърчаване на предприемачеството на безработни лица (*чл. 49 от ЗНЗ*) – включени са 80 лица;

- чиракуване на безработни лица с основно и по-ниско образование (*чл.55г от ЗНЗ*) – осигурена е заетост на 200 лица;

През 2011г стартира нова мярка (55д от ЗНЗ), която е насочена към насърчаване на работодателите да разкриват „зелени работни места”, свързани с производство на стоки и предоставяне на услуги, подпомагащи опазването на околната среда. През деветмесечието са включени 631 лица.

4. Подобряване на връзката на образованието и обучението с потребностите на пазара на труда, развитие на професионалното ориентиране

През 2011 г. се работи за развитието на дейностите по определяне и прогнозиране на потребностите от квалифицирана работна сила, които имат ключова роля за предоставяне на адекватно на динамичните промени образование и обучение. Разработен е пилотен модел за средносрочно прогнозиране на потребностите от квалифицирана работна сила. Усъвършенстването и развитието на модела и дейностите по изграждане на система за прогнозиране ще продължи в рамките на проект по ОП РЧР. Създаването на системата ще допринесе за постигането на по-добро съответствие между търсенето и предлагането на знания и умения и правилно насочване и обвързване на обучението с потребностите на бизнеса от квалифицирани кадри. Резултатите от прогнозите ще позволят да се предприемат целенасочени действия за осъвременяването и придобиването на нови знания и умения съобразно потребностите на пазара на труда.

По схема “Повишаване гъвкавостта и ефективността на пазара на труда чрез активни действия на социалните партньори” – Българска стопанска камара са реализирани 11 проучвания, анализи и експертни разработки. Създадени са седем секторни звена към Националната референтна мрежа за оценка на компетенциите. Проведени са 9 конференции, работни срещи и форуми. Работи се по Информационна

система за оценка на компетенции, създадени са 7 звена към Националната референтна мрежа за оценка на компетенциите и др.

По схема “Повишаване гъвкавостта и ефективността на пазара на труда чрез активни действия на социалните партньори” – Конфедерация на работодателите и индустриалците в България е разработен „Наръчник с механизъм за определяне на необходими и бъдещи квалификации и компетентности на заетите и тяхното управление в ключови за квалификацията функции на управлението на персонала”. В обучение са включени 299 лица. Всички са завършили успешно.

По схема “Повишаване гъвкавостта и ефективността на пазара на труда чрез активни действия на социалните партньори” – Българска търговско-промишлена палата: Проведени са 30 семинари за популяризиране на методически и учебен инструментариум за обучение на работодатели и членове на синдикални организации в предприятията. Проведени са 2 двудневни обучителни семинари - един за работодатели и един за заети лица и синдикалисти. Проведени са 24 информационни дни в 24 градове в България. Стартиран е Help Desk, като междуременно се обработват получените там сигнали.

5. Подобряване на предоставяните от Агенцията по заетостта и от други посредници на пазара на труда услуги по заетостта

Трудовото посредничество е основен инструмент за ограничаване на безработицата чрез бързи, ефективни и точно адресирани услуги към безработните и работодателите. През деветте месеца на 2011г. в дирекциите „Бюро по труда” на първичния пазар на труда са обявени 103 605 свободни работни места за несубсидирана заетост.

Активизирането на трудовото посредничество, предоставяно от бюрата по труда е приоритет, в рамките на който се осъществяват интензивни срещи с работодатели за обявяване на свободни работни места, към които се насочват безработни лица.

Трудовите посредници се стремят да прилагат индивидуален подход и ефективно да насочват безработните към свободни работни места, обявени в бюрата по труда в реалната икономика. В резултат на тази дейност на несубсидирани работни места на първичния пазар са устроени почти 85 300 безработни.

Агенцията по заетостта вече шеста поредна година успешно организира трудови борси в страната. Към 30.09.2011 г. са проведени 95 борси (63 общи и 32 специализирани). На борсите са присъствали около 12 хиляди търсещи работа лица и 948 работодатели, които са обявили почти 7 600 свободни работни места. Броят на започналите работа лица е близо 6 500.

Към 30.09.2011г. са изградени и функционират 129 изнесени работни места към 53 ДБТ в 81 общини. Изградени са екипи от служители на ДБТ/филиалите за предоставяне на услуги на търсещите работа лица и работодатели по населените места.

Модернизирането на услугите по заетост допринася за непрекъснатото подобряване на предоставяните услуги и за повишаване на тяхната ефективност и ефикасност. Подобри се on-line обслужването на търсещите работа лица и работодателите. Функционира електронна борса, която съдържа обяви, както на фирмите - посредници, така и на работодателите, които обявяват работни места в Агенцията по заетостта.

С цел разширяване и подобряване обхвата на предлаганите услуги по заетостта, се задълбочава единдействието между държавни и частни институции, предлагащи такива услуги. През деветте месеца на 2011г. продължи стартиралата през 2009г. дейност по сключване на споразумения за сътрудничество и съвместна дейност между частните трудови посредници и териториалните поделения на АЗ, като към 30.09.2011г.

са подписани общо 48 споразумения. Чрез тях се създават условия за обмен на информация за свободни работни места, споделяне на опит и добри практики. В началото на 2011г. стартира изграждането на единен портал за обявените работни места в цялата страна, като до 30.09.2011г. 24-ма посредници са предоставили адреси за връзка чрез интернет страницата на Агенцията по заетостта.

Издадените разрешения за работа на граждани от трети страни за периода 01.01.-30.09.2011г. са общо 426, като от тях 242 са новоиздадени разрешения и 184 продължения. През деветте месеца на 2011г. продължава тенденцията към постепенно увеличение броя на регистрираните посредници, като са издадени общо 66 удостоверения за регистрация за извършване на посредническа дейност, в това число: за Република България – 25, за чужбина – 32, за морски специалисти – 9. Регистрирани са 18 договори на посредници с чужди работодатели. Издадени са 5 откази за регистрация за извършване на посредническа дейност, прекратена е регистрацията на 16 посредника. Агенцията по заетостта е отказала регистрация на 28 посреднически договори, които не отговарят на изискванията на законодателството.

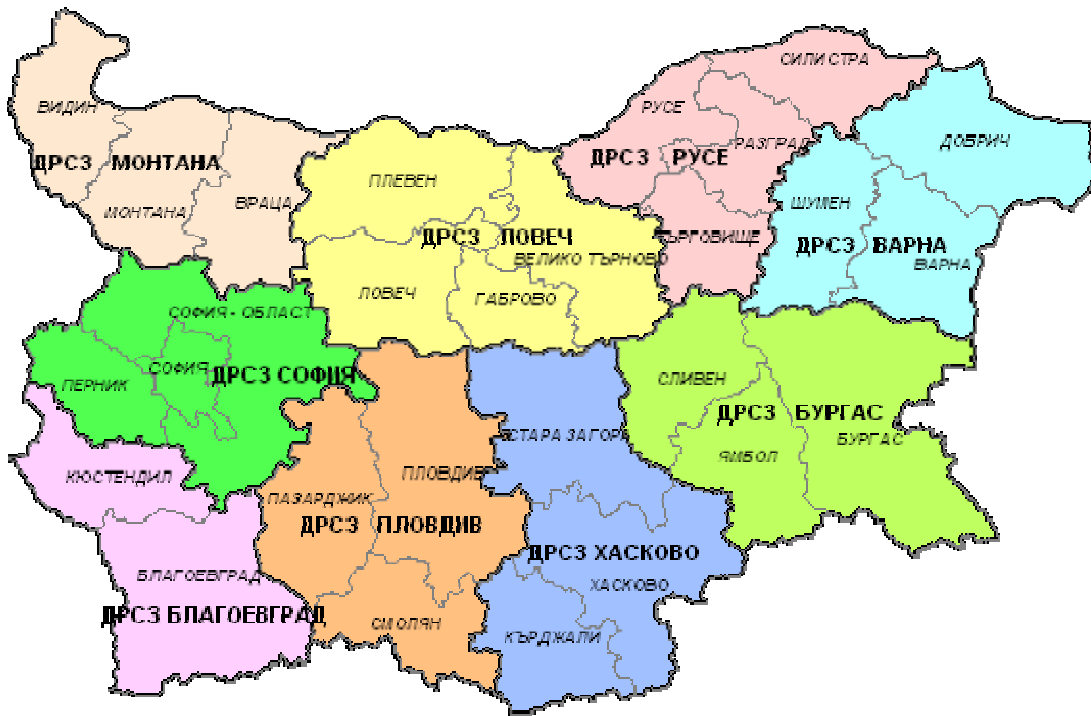
EURES-съветниците, с подкрепата на EURES Line-мениджърите, EURES-помощниците и експертите от дирекции “Бюро по труда” проведоха редица мероприятия. Проведени са 26 информационни срещи за служители от поделенията на Агенцията по заетостта. EURES съветник от региона и EURES асистент от съответното ДБТ презентираха мрежата, целите, задачите, основните услуги. Проведени са и 19 информационни срещи с работодатели в различни региони на страната – София, Варна, Русе, Ловеч, Хасково, Стара Загора и др., на които представителите на 335 работодатели се запознаха с EURES мрежата.

Организиран са 15 информационни дни за търсещите работа лица, от които 11 за завършващи образованието си студенти по икономика от Варна, студенти по педагогика, английска филология и социални дейности в Шуменския университет, студенти от ТУ-Габрово, завършващи професионални гимназии ученици от Монтана, от Благоевградски регион, от Павликени и Провадия, от Добрич. EURES съветниците направиха презентации и бяха на разположение за лични консултации. На една от информационните срещи в гр. Златоград участие взеха EURES мениджърът на Гърция и EURES съветник от Гърция.

През деветте месеца на 2011г. се проведоха и специализирани обучения на служителите от АЗ. През периода от 01.01.2011 г. до 30.09.2011 г. са обучени общо 1 314 служители от Агенция по заетостта в различни обучения развиващи персонала на АЗ.

Изпълнението на проектите, програмите, мерките и дейностите от Националния план за действие по заетостта 2011г. има своето важно място за недопускане на рязко покачване на безработицата и обриване на неактивност на значителна част от трудоспособното население. Същевременно с промените в нормативната база се подобрява функционирането на пазара на труда, което ще даде отражение и през 2012г.

СЪСТОЯНИЕ И РАЗВИТИЕ НА РЕГИОНАЛНИТЕ ПАЗАРИ НА ТРУДА

1. Състояние на регионалния пазар на труда на територията, обслужвана от Дирекция „Регионална служба по заетостта” София.

Област София-град е разположена на територия от 1 310.8 кв. км и обхваща 4 града и 34 села. В нейния състав влизат 24 района. Включена е в Югозападния район на планиране заедно с областите Софийска, Благоевградска, Пернишка и Кюстендилска. Според данни от последното преброяване на населението към 01.02.2011 г. в област София (столица) живеят 1 291 591 души, или 17.5% от населението на страната. Населението на столицата се е увеличило с 10.3% през последните 10 години. Икономически активното население на областта по данни от последното преброяване наброява 665 475 лица на 15-64 навършени години и формира 51.5 % от общото население на областта. Тя се характеризира с висока степен на икономическа активност и с голям брой икономически активно население, концентрирано на малка територия. Населените места в близост до столичния град разчитат предимно на неговия икономически потенциал и като потребление и като трудова заетост.

За шестмесечието на 2011 г. безработните в София-град са 21 036 лица, което е 3.2% от икономически активното население за областта.

София се характеризира с благоприятни показатели на пазара на труда и с високо ниво на заетост, съпоставимо с европейските стандарти. Равнището на безработица в София-град е 3.2%, показател най-нисък за страната, където средното равнище на безработицата е 10.5 % към първото шестмесечие на 2011 г.

От всички регистрирани безработни в бюрата по труда мъжете са 9 667 души или 46%, а жените 11 367 или 54.0%.

В столицата безработните младежи до 29 г. са 16.1% от всички регистрирани безработни в столицата, докато общо за страната относителния дял на регистрираните

безработни младежи е 18.7% от всички регистрирани безработни лица в страната. Трудовата реализация на младежите се затруднява от липсата на професионален опит, а в някои случаи и поради неактуални за настоящите пазарни изисквания образование и специалност. Чрез възможностите на активната политика на пазара на труда се осигурява допълнителна квалификация и разкриване на субсидирани работни места за младежи. Най-значими в това отношение за региона са Национална програмата "Старт в кариерата" и схема „Създаване на заетост на младежите чрез осигуряване на възможност за стаж" по ОП „РЧР”.

Столицата се отличава с високо качество на човешкия ресурс. Безработните с основно и по-ниско образование заемат нисък дял 21.8% от всички безработни в София-град или 4 582 човека. Групата на безработните висшисти представлява 30% от общия дял на безработните в столицата или 6 314 лица. Най-голяма е групата на хората със средно образование – 48.2 % или 10 140 лица.

Лицата в неравностойно положение също имат своето място на трудовия пазар. Безработните с трайно намалена работоспособност, регистрирани в бюрата по труда на територията на София-град са 1085 души или 5.2 % от всички регистрирани безработни в столицата.

Лицата с регистрация над 1 година в Дирекция „Бюро по труда” т.е. продължително безработните лица са 1 888 човека или 9.0% от всички регистрирани безработни лица. Делът на продължително безработните лица в столицата продължава да е много по-нисък от средния за страната 35.3% от всички безработни (по данни за първото шестмесечие на 2011 г.).

Един от най-важните индикатори за определяне на икономическата среда в даден регион е търсенето на работна сила. Софийският пазар на труда се отличава с относително висока динамика. Освен на първичен пазар, се разкриват субсидирани работни места и нови възможности за обучение на търсещите работа лица. В София средно за първото шестмесечие на 2011 г. са разкрити 1598 места, което е 8.4 % от всички заявени работни места в страната през първото шестмесечие на 2011 г.

Съотношението между търсене и предлагане на работна сила в София-град е 1:12. За страната съотношението между брой безработни на едно работно място е 1:13 (средно за първото шестмесечие на 2011 г.).

Софийска област е разположена на 7020.21 кв. км., като е втората по големина на територията на страната. Включена е в Югозападния район за планиране заедно с областите София-град, Благоевградска, Пернишка и Кюстендилска. Състои се от 22 общини. Софийска област има общо 283 населени места, в т. ч. 18 града. Близостта до столицата до голяма степен обуславя динамиката на икономическото и социално-демографско развитие на областта. Тя е единствената в страната без административен център и е с най-голям брой общини.

По данни от последното преброяване на населението към 01.02.2011 г. в Софийска област живеят 247 489 души или 3.4% от населението на страната. В сравнение с данните от предишното преброяване през 2001 г. населението на областта е намаляло с 25 751 души или с 9.4%.

Икономически активното население на областта е 109 400 лица (по данни за първото шестмесечие на 2011 г.) и представлява 44.2 % от общото население.

Към първото шестмесечие на 2011 г. безработните в Софийска област са 13 965 души или 4 % от всички безработни лица. Равнището на безработица в областта е 12.1%,

показател по-висок от този за страната, който по данни за първото шестмесечие на 2011 г. е 10.5%.

Регистрираните безработни в Софийска област са 13 965 души. От тях мъжете са 6 496 души или 46.5 % от всички регистрирани безработни в областта, а жените 7 469 души или 53.5%.

Безработните младежи до 29 години са 3 257 лица или 23.3% от всички регистрирани безработни в областта. Това е стойност по-висока от относителния дял на безработните младежи в страната, които са 18.7% от всички регистрирани безработни.

Образователното равнище на безработните от областта се влошава. Най-висок е относителния дял на хората с основно и по-ниско образование. Те са 7 537 лица или 54.0% от всички безработни в областта. Хората със средно образование са 5 699 лица или 40.8% от същата съвкупност. Най-нисък е дялът на висшистите. Те са едва 729 лица или 5.2% от регистрираните безработни лица.

Лицата с намалена работоспособност за първото шестмесечие на 2011 г. в областта са 594 лица или 4.3% от всички регистрирани безработни лица.

Безработните с престой на трудовата борса над 1 година са 4 669 лица, което е 33.4% от всички безработни лица, регистрирани в областта.

Икономическото състояние на даден район и сезонните фактори обуславят търсенето на работна сила. В периода на намалено предлагане на работни места на първичния трудов пазар, Активната политика за насърчаване на заетостта има ключова роля за разкриване на допълнителни субсидирани работни позиции и намаляване на натиска върху пазара на труда. През първото шестмесечие на 2011 г. в Софийска област са заявени средно 748 работни места на първичен пазар и по програми и мерки за субсидирана заетост. Това е 4.0% от всички заявени работни места в страната за първото шестмесечие на 2011 г., които са средно 18 802.

Съотношението между търсенето и предлагането на работна сила обуславя конкуренцията на трудовия пазар. Осреднено към първото шестмесечие на 2011 г. в Софийска област за едно работно място са се конкурирали 12 безработни лица. Показателят е по-нисък от този за страната, където съотношението между брой безработни за едно работно място е 1:13.

Област Перник е разположена на територия от 2 390.5 кв. км и включва 6 града и 165 села. Според данни от преброяването на населението през 2011 г., на територията на област Перник живеят 133 530 души или 1.8 % от населението на страната. Населението на Пернишка област е намаляло с 16 302 души или 10.9% за последните десет години. Икономически активното население средно за шестмесечието на 2011 г. наброява 60 951 лица и съставлява 45.6% от общото население на областта.

Фактори, оказващи влияние върху пазара на труда в Пернишка област са промените в демографските характеристики на областта, икономическите условия, икономическата активност на населението и резултатите от прилагането на Активната политика на местния трудов пазар.

За шестмесечието на 2011 г. безработните в Пернишка област са 5 836 лица или 1.7% от всички регистрирани безработни в страната. Равнището на безработица в областта е 9.6%, показател по-нисък от средния за страната, който е 10.5% (по данни за шестмесечието на 2011г.).

Регистрираните безработни в Дирекция „Бюро по труда“ в Пернишка област общо са 5 836 лица. От тях мъжете са 2 704 или 46.3 % от търсещите работа, а жените са 3 132 лица или 53.7%.

В образователната структура с най-висок относителен дял са безработните лица със средно образование – 58 % от всички безработни лица в областта или 3 386 лица. На второ място са хората с основно и по-ниско образование. Техния относителен дял е 32.3% или 1 884 лица. Най-нисък е дялът на висшистите – 9.7% или 566 лица.

В Пернишка област безработните младежи до 29 години са 1 101 лица или 18.9% от всички регистрирани безработни лица в областта. Този показател е близък до средния за страната дял на безработните младежи – 18.7%. Една от основните трудности за успешната професионална реализация на безработните от тази група в „неравностойно положение на пазара на труда“ е липсата на определена професия, специалност и квалификация. Чрез активната политика на пазара на труда в областта се осигуряват възможности за субсидирани работни места и допълнителна квалификация на безработните младежи.

Друга група в неравностойно положение на пазара на труда са хората с трайно намалена работоспособност. В Пернишка област регистрираните хора с увреждания са 376 лица или 6.4 % от всички регистрирани лица в областта. Наблюдават се тенденции на продължителна безработица сред тази група.

Продължително безработните са 1 566 човека или 26.8% от всички регистрирани безработни в Пернишка област. Относителният дял на лицата с регистрация над 1 г. в Пернишка област е по-нисък от общия за страната 35.3 % (по данни за първото шестмесечие на 2011 г.).

Съотношението между търсенето и предлагането на работна сила в Пернишка област е средно 1:18 (по данни за първото шестмесечие на 2011 г.). Това е показател по-нисък от средния за страната, който е 1:13.

2. Състояние на регионалния пазар на труда на територията, обслужвана от Дирекция „Регионална служба по заетостта“ Благоевград .

В териториалния обхват на Дирекция „Регионална служба по заетостта“ Благоевград се включват 2 области – Благоевград и Кюстендил. През 2010 г. по данни на НСИ от Наблюдението на работната сила, коефициентът на икономическа активност на населението (15-64 г.) за област Благоевград е 68.8%, а за област Кюстендил– 66.8%

През първото шестмесечие на 2011 г. коефициентът на заетост на населението (15-64 г.) в област Благоевград е 64.2% стойност по-висока от средната за страната с 6.4 п.п. Коефициентът на заетост за населението в област Кюстендил за същия период е 57.1% и е по-нисък от средната стойност за страната с 0.7 п.п.

По данни на Агенцията по заетостта за шестмесечието на 2011 г. равнището на безработица за област Благоевград е 12.5% и е с 2 п.п. по-високо от средното за страната. На територията на областта с най-висока безработица са община Белица - 56.2% и община Якоруда - 47.1%. Най-ниско е равнището на безработица в община Благоевград – 8.2%, община Банско -8.8% и община Гоце Делчев- 8.8%. Областта се характеризира с висок дял на безработните жени – 51.8% и на безработните лица над 50-годишна възраст – 37.5%. Дялът на регистрираните безработни младежи е 18.7%.

Средно за първото шестмесечие на 2011 г. регистрираната безработица за област Кюстендил е 13.3% и е с 2.8 п.п. по-висока от средната за страната. С най-високи стойности е равнището на безработица в община Невестино – 23.2% и община Бобошево

- 16.0%, а с най-ниски стойности – община Бобов дол – 9.0% и община Рила – 10.5%. Висок е дялът на регистрираните безработни жени - 54.5% и на продължително безработните лица – 37.9%. Младежите са 20.3% от безработните в областта.

3. Състояние на регионалния пазар на труда на територията, обслужвана от Дирекция „Регионална служба по заетостта” Пловдив.

Дирекция „Регионална служба по заетостта”- Пловдив обхваща областите Пловдив, Пазарджик и Смолян. През 2010 г. по данни на НСИ от Наблюдението на работната сила, коефициентът на икономическа активност на населението на възраст (15-64 г.) за област Пазарджик е 68.5%, за област Пловдив – 64.9% и за област Смолян – 66%.

През първото шестмесечие на 2011 г. равнището на заетост за населението (15-64 г.) за област Пловдив е 57.5% и е по-ниско от средното за страната с 0.3 п.п. Заетостта в област Пазарджик е 54.7% и също е по-ниска от средната стойност за страната с 3.1 п.п., а заетостта в област Смолян за същия период е 50.0% и е по-ниска от средната за страната със 7.8 п.п.

По данни на Агенцията по заетостта през първото шестмесечие на 2011 г. регистрираната безработица на територията на област Пазарджик е 15.5% и е по-висока от средното за страната с 5 п.п. На територията на областта най-висока е безработицата в община Велинград – 32.4% и община Лесичово – 29.7%. Най-ниски са стойностите на равнището на безработица в община Пазарджик – 8.5% и община Пещера – 11.0%. Висок е дялът на безработните жени - 56.3% и на продължително безработните - 40.4%. Безработните младежи са 20.5% от регистрираните безработни на територията на областта.

За първите шест месеца на 2011 г. равнището на безработица в област Пловдив е 8.9% и е по-ниско от средното за страната с 1.6 п.п. Стойностите на показателя са най-високи за община Кричим – 21% и община Садово -19.6%. С най-ниска безработица са община Лъки - 6% и община Пловдив - 6.3%. Областта се характеризира с висок дял на безработните жени – 55.1% и на продължително безработните лица-32.9%. Младежите са 22.6% от регистрираните безработни.

Безработицата в област Смолян за първото шестмесечие на 2011 г. е 20.5% и по-висока от средната за страната с 10 п.п. С най-висока безработица са община Борино – 35.8% и община Девин – 34%. Най-ниска е безработицата в община Смолян – 14.6% и община Златоград – 16%. На територията на областта безработните жени са 57.2%, а безработните лица над 50 години – 46%. Дялът на безработните младежи е 13.5%.

4. Състояние на регионалния пазар на труда на територията, обслужвана от Дирекция „Регионална служба по заетостта” Русе.

В териториалния обхват на ДРСЗ - Русе влизат областите Силистра, Разград, Търговище и Русе.

По данни на Агенцията по заетостта общият брой на икономически активните лица в ДРСЗ Русе е 249 720, което представлява едва 7.5% от общия брой на икономически активното население на страната.

Данните на НСИ от Наблюдението на работната сила за заетите лица на възраст между 15-64 г., през 2-то тримесечие на 2011г., за областите в териториалния обхват на ДРСЗ – Русе показват, че на територията на 5-те области са регистрирани 230.8 хил. от

заетите лица в България, което е 8.0% от общия брой заети в страната през 2-то тримесечие на 2011 г.

Коефициентът за заетост за страната за този период е 58.2 % и всички области от ДРСЗ – Русе са под средния коефициент за заетост за страната. Най- висок е коефициента на заетост в област Русе – 57.1 %, а най-нисък е този коефициент в област Разград – 50.4 %.

По данни на Агенцията по заетостта броят на регистрираните безработни лица в четирите области от ДРСЗ - Русе за първото шестмесечие на 2011 г. е общо 39 813, което е 11.5% от общия брой регистрирани безработни в страната за този период. Единствено област Русе е с равнище на безработица под средното за страната – 10.2%, а всички останали области са с равнище на безработица над средното за страната. В област Търговище равнището на безработица за цитирания период е 21.3%, което я поставя на първо място с най-високо равнище на безработица, както в ДРСЗ – Русе, така и в страната за първото шестмесечие на 2011 г.

Общият брой на регистрираните безработни жени в областите на ДРСЗ - Русе за същия период на годината е 21 806, което представлява 54.8 % от общо регистрираните безработни в ДРСЗ - Русе и 11.7% от общия брой регистрирани безработни жени в страната. Общият брой на регистрираните безработни младежи до 29 г. в четирите области е 5 871 , което е 9.1% от всички регистрирани безработни младежи в страната, а общият брой на регистрираните продължително безработни е 17 673, което е 14.5% от общия брой на регистрираните в страната продължително безработни за първото шестмесечие на 2011 г.

5. Състояние на регионалния пазар на труда на територията, обслужвана от Дирекция „Регионална служба по заетостта” Хасково.

Дирекция „Регионална служба по заетостта”- Хасково обхваща областите Стара Загора, Хасково и Кърджали.

През първото шестмесечие на 2011 г. равнището на заетост за населението (15-64 г.) за всички разглеждани области е по-ниско от средното равнище за страната с изключение на област Стара Загора - 59.9 % или с 2.1 п.п. по-високо, съответно: за област Хасково – 52.1% (с 5.7 п.п. по-ниско) и област Кърджали – 48.7% (с 9.8 п.п. по-ниско).

През първото шестмесечие на 2011 г. по данни на Агенцията по заетостта регистрираната безработица на територията на област Стара Загора е 8.8 % и е по-ниска от средната за страната с 1.7 п.п. Висок е дялът на безработните жени - 54.4% и на продължително безработните лица - 26.7%. Безработните младежи са 23.3%, а безработните лица на възраст над 50 години са 30.8 % от регистрираните безработни лица на територията на областта. На територията на областта най-висока е безработицата в община Николаево - 47.2% и община Братя Даскалови - 33.2%. Най-ниски са стойностите на равнището на безработица в община Стара Загора – 5.7% и община Казанлък – 7.4%.

За разглеждания период равнището на безработица в област Хасково е 11.0 % и е по-високо от средното за страната с 0.5 п.п. Дялът на безработните жени е 57.8%, а на продължително безработните лица – 32.4%. Младежите са 20.2% от регистрираните безработни лица, а безработните лица над 50 годишна възраст са 35.8%. Най-висока е регистрираната безработица в общините: Симеоновград – 24.2 % и Маджарово – 23.2 %, а най-ниска в община Свиленград – 8.4 % и община Минерални бани – 9.1 %.

Безработицата в област Кърджали за първото шестмесечие на 2011 г. е 14.3% и е по-висока от средната за страната с 3.8 п.п. На територията на областта безработните жени са 60.2%, а продължително безработните – 44.7%. Делът на безработните младежи е 14.1%, а на безработните лица над 50 години – 43.7%. С най-висока безработица са община Джебел – 28.1% и община Ардино – 23.8%, а най-ниска е безработицата в общините: Кърджали – 9.2 % и Черноочене – 10.4%.

6. Състояние на регионалния пазар на труда на територията, обслужвана от Дирекция „Регионална служба по заетостта” Бургас.

В териториалния обхват на Дирекция „Регионална служба по заетостта” Бургас се включват 3 области – Бургас, Сливен и Ямбол. През първото шестмесечие на 2011 г. коефициентът на заетост на населението (15-64 г.) в област Бургас е 53.1%. Коефициентът на заетост за населението в област Сливен за същия период е 51.1% . а коефициентът на заетост за населението в област Ямбол е 56.4%.

По данни на Агенцията по заетостта за шестмесечието на 2011 г. равнището на безработица за област Бургас е 7.6%, докато за област Сливен е 15.8% и за област Ямбол 14.1%.

В териториален разрез, средното за периода ниво на безработица се движи от 4.6% (община Несебър) до 29.7% за община Стралджа. С ниски нива на безработица се открояват още общините Карнобат (7.3%), Бургас (5.5%), Поморие (7.0%) и Нова Загора (10.3%), а в другия край на класацията (освен Стралджа) са Твърдица (24.8%), Котел (27.7%) и Болярово (21.2%). Спрямо 2010г. 13 общини бележат по-високо равнище на безработица, а в 9 то е по-ниско.

7. Състояние на регионалния пазар на труда на територията, обслужвана от Дирекция „Регионална служба по заетостта” Варна.

В териториалния обхват на ДРСЗ - Варна влизат областите Добрич, Шумен и Варна.

По данни на Агенцията по заетостта общият брой на икономически активните лица в ДРСЗ - Варна е 378 708, което представлява едва 11.5 % от общия брой на икономически активното население в страната.

Данните на НСИ от Наблюдението на работната сила за заетите лица на възраст между 15-64 г., през 2-то тримесечие на 2011г., за областите в териториалния обхват на ДРСЗ – Варна показват, че на територията на трите области са регистрирани 317.0 хил. от заетите лица в България, което е 10.9 % от общия брой заети в страната през 2-то тримесечие на 2011г.

Данните за коефициента за заетост в ДРСЗ - Варна за този период показват, че всички области от ДРСЗ – Варна са с коефициенти на заетост под средния за страната. Най-висок е коефициентът на заетост в област Варна – 56.9 %, следвана от област Добрич – 54.6 %, а най-нисък е този коефициент в област Шумен – 51.0 %.

Броят на регистрираните безработни в трите области от ДРСЗ – Варна за първите 6 месеца на 2011 г. е общо 39 411, което е 11.43 % от общия брой регистрирани безработни в страната за този период. Единствено област Варна е с равнище на безработица под средното за страната - за полугодieto равнището е 7.1 %. Това равнище я нарежда на първо място в страната сред областите с най - ниско равнище на безработица. Останалите 2 области в ДРСЗ - Варна са с равнище на безработица над

средното за страната. В област Добрич равнището на безработица е 12.5 %, а в област Шумен равнището на безработица е 17.8 %.

Общият брой на регистрираните безработни жени в областите, влизащи в обхвата на ДРСЗ - Варна за същия период е 22 389, което е 12.0% от общия брой регистрирани безработни жени в страната и 56.8% от всички регистрирани в ДРСЗ – Варна за първите шест месеца на 2011 г. Общият брой на регистрираните безработни младежи до 29 г. е 7 254, което е 11.3% от всички регистрирани безработни младежи в страната, а броят на продължително безработните е 13 394, което е 11.1% от общия брой регистрирани за шестмесечието в страната.

8. Състояние на регионалния пазар на труда на територията, обслужвана от Дирекция „Регионална служба по заетостта” Монтана.

Дирекция „Регионална служба по заетостта”- Монтана обслужва областите Видин, Монтана и Враца. По данни на НСИ от Наблюдението на работната сила през 2010 г. коефициентът на икономическа активност на населението на възраст (15-64 г.) за област Видин е 56.1%, за област Монтана – 63.1% и за област Враца – 58.1%.

През първото шестмесечие на 2011 г. равнището на заетост за населението (15-64 г.) за разглежданите области е по-ниско от средното равнище за страната съответно: област Монтана – 52.6% (с 5.2 п.п. по-ниско), област Враца – 52.2 % (с 5.6 п.п. по-ниско) и област Видин – 47.1% (с 10.7 по-ниско).

През първото шестмесечие на 2011 г. по данни на Агенцията по заетостта регистрираната безработица на територията на област Видин е 20.1% и е по-висока от средното за страната с 9.6 п.п. Висок е дялът на безработните жени - 50.1% и на продължително безработните лица- 41.8%. Безработните младежи са 19.6%, а безработните лица на възраст над 50 години са 37.3 % от регистрираните безработни лица на територията на областта. На територията на областта най-висока е безработицата в община Ружинци – 64.9% и община Димово – 57.8%. Най-ниски са стойностите на равнището на безработица в община Видин – 12.8% и община Бойница – 21.6%.

За разглеждания период равнището на безработица в област Враца е 17.7% и е по-високо от средното за страната с 7.2 п.п. Дялът на безработните жени е 50%, а на продължително безработните лица – 37.2%. Младежите са 18.1% от регистрираните безработни лица, а безработните лица над 50 годишна възраст са 36.9%. Най-висока е регистрираната безработица в общините: Борован – 52.1% и Хайредин – 42.4%, а най-ниска - в община Враца – 11.4 % и в община Козлодуй – 12.2%.

Безработицата в област Монтана за първото шестмесечие на 2011 г. е 20.1% и е по-висока от средната за страната с 9.6 п.п. На територията на областта безработните жени са 48.9%, а продължително безработните – 44.7%. Дялът на безработните младежи е 19.5%, а на безработните лица над 50 години – 38.2%. С най-висока безработица са община Якимово – 52.3% и община Вълчедръм – 48.4%, а най-ниска е безработицата в общините: Монтана – 11.4% и Георги Дамяново – 15.4%.

9. Състояние на регионалния пазар на труда на територията, обслужвана от Дирекция „Регионална служба по заетостта” Ловеч.

Дирекция „Регионална служба по заетостта”- Ловеч обхваща областите Плевен, Ловеч, Велико Търново и Габрово. През първото шестмесечие на 2011 г. равнището на заетост за населението (15-64 г.) за всички разглеждани области е по-ниско от средното

равнище за страната с изключение на област Габрово, в област Плевен – 52% (с 5.8 п.п. по-ниско), област Ловеч – 54.1% (с 3.7 п.п. по-ниско), област Велико Търново – 54.8% (с 3 п.п. по-ниско) и област Габрово – 58.8% (с 1.1 п.п. по-високо).

През първото шестмесечие на 2011 г. по данни на Агенцията по заетостта регистрираната безработица на територията на област Ловеч е 16.1% и е по-висока от средното за страната с 5.6 п.п. Висок е дялът на безработните жени - 50.7% и на продължително безработните - 46.4%. Безработните младежи са 17.5%, а безработните на възраст над 50 години са 38.7% от регистрираните безработни в областта. Най-висока е безработицата в община Угърчин – 42.7% и община Ябланица – 32.5%. Най-ниски са стойностите на равнището на безработица в община Троян – 8.4% и община Ловеч – 10.5%.

За разглеждания период равнището на безработица в област Плевен е 14.6% и е по-високо от средното за страната с 4.1 п.п. Дялът на безработните жени е 49.2%, а на продължително безработните – 41.4%. Младежите са 17.5% от регистрираните безработни, а безработните над 50 годишна възраст са 39.5%. Най-висока е регистрираната безработица в общините: Никопол – 38.3 % и Гулянци – 34.5%, а най-ниска в община Плевен – 8.5% и община Белене – 13.1%.

Безработицата в област Велико Търново за първото шестмесечие на 2011 г. е 10.9% и е по-висока от средната за страната само с 0.4 п.п. На територията на областта безработните жени са 52.5%, а продължително безработните – 34.7%. Дялът на безработните младежи е 15.6%, а на безработните лица над 50 години – 41.3%. С най-висока безработица са община Златарица – 33.7% и община Стражица – 29.7%, а най-ниска е безработицата в общините: Велико Търново – 7 % и Лясковец – 7.2%.

Безработицата в област Габрово за първото шестмесечие на 2011 г. е 7.6% и е по-висока от средната за страната само с 2.9 п.п. На територията на областта безработните жени са 47.9%, а продължително безработните – 24.6%. Дялът на безработните младежи е 14.1%, а на безработните над 50 години – 42.4%. С най-висока безработица са община Дряново – 12.2% и община Трявна – 9.7%, а най-ниска е безработицата в общините: Габрово – 6.9 % и Севлиево – 7%.

От посочените данни се очертават съществени различия по отношение на икономическата активност, заетостта и безработицата по региони. За отделните неравнопоставени групи на пазара на труда също са налице съществени различия в броя на безработните лица и равнището на безработица за съответната група. Тези изводи подкрепят предприетите мерки за развитие на регионалния подход, но изискват и целенасочена работа с местните власти и с поделенията на отговорните институции по места за повишаване ефекта от активната политика по заетостта.

Изпълнение на по-важните мерки, включени в българската „Българската пътека” за подобряване на гъвкавостта и сигурността на пазара на труда” през периода 2009-2011 г.

Българската „пътека” за постигане на по-добра гъвкавост и сигурност на пазара на труда за периода 2009-2011 г. е стратегически документ, разработен в изпълнение на препоръките на Пролетния европейски съвет от 2008 г. Документът е одобрен от Министерски съвет с Протоколно решение от 25 юни 2009 г. и е разработен с активното участие на всички заинтересовани институции и организации, включително социалните партньори.

Българската „пътека” включва 52 мерки, които се планират и реализират в рамките на различни многогодишни стратегически и планови документи на отделните ангажирани институции. Мерките са разпределени по четирите компонента на подхода за гъвкавост и сигурност (флексикюрити), а именно: гъвкави и надеждни договорни отношения; комплексни стратегии за учене през целия живот; ефективни активни политики на пазара на труда; и модерна система за социална сигурност. От всички мерки, включени в пътеката през периода 2009-2011 г., по 43 мерки се отчита напредък или са изпълнени.

1. Гъвкави и надеждни договорни отношения

В областта на договорните отношения са включени 11 мерки, като за периода 2009-2011 г. се отчита напредък или са изпълнени 9 от мерките. Изпълнени са всички мерки, свързани с промени в трудовото законодателство, с промени в Кодекса на труда през 2011 г. се определиха допълнителните изискванията за надомната работа и се регламентира работата от разстояние. Транспонирана бе Директива 2008/104 ЕО, като чрез нормативни промени в КТ и в ЗНЗ се регламентира дейността и условията за извършване на работа чрез предприятие, осигуряващо временна работа. Уредени са специфичните трудови правоотношения между предприятията, които осигуряват временна работа, от една страна, работниците и служителите, от друга, и договорите с предприятията ползватели, от трета. Предприятията, които осигуряват временна работа, ще осъществяват своята дейност след регистрация в Агенцията по заетостта по ред и условия, определени в Закона за насърчаване на заетостта.

В изпълнение на мярката за *„Анализ на законодателството в областта на организацията на труда... и при необходимост въвеждане на промени в нормативната база”* са направени редица промени в трудовото законодателство, по-важните от които са свързани със смекчаване на негативните ефекти от кризата. През 2008 г. с допълнение в Кодекса на труда е въведена временна мярка (със срок на действие 2009 и 2010 г.) за подкрепа на работодателите и с цел запазване на заетостта при намаляване обема на производството. За целта е увеличен периода, през който работодателите могат да установяват непълно работно време в рамките на една календарна година за работещите на пълно работно време - от 3 месеца на до 6 месеца. С промени в КТ през 2010 г. временно до края на 2011 г. се удължи срокът от 45 календарни дни с още 45 дни, когато при производствена необходимост работодателят без съгласието на своите работници или служители може да им възлага временно извършването на друга работа в същото или друго предприятие по чл. 120, ал. 1 от КТ, като за периода след 45-ия ден е необходимо съгласието на работника/служителя. През 2010 г. с промени в КТ нормативно е уредено правото на работника или служителя да прекрати трудовото си

правоотношение писмено, без предизвестие, когато работодателят преустанови дейността си, но не е обявен престой или спиране на работа, като не е оформено и закриване на предприятието по съответния ред. В тези случаи работникът може да подаде заявление за прекратяване на трудовия договор в инспекцията по труда. След като в инспекцията по труда се впише датата и основанието за прекратяването на трудовото правоотношение в трудовата книжка, въз основа на това лицето може да се регистрира в Агенцията по заетостта и да получава парично обезщетение за безработица.

Разпространено е действието на четири браншови колективни трудови договори за всички фирми от отраслите „Събиране, пречистване и доставяне на води“, „Целулозно-хартиена промишленост“, „Проучване, добив и преработка на минерални суровини“, в областта на производството на пиво и малц. През периода 2009 – 2011 г. продължават да се сключват колективни трудови договори, като преобладаващият брой са в държавния сектор. Всички тези действия са в изпълнение на мярката *„Развитие и укрепване на двустранния социален диалог и колективното договаряне“*.

В подкрепа на изпълнението на мярката *„Повишаване на информираността на работодателите и работниците“* относно *„разпоредбите, подкрепящи гъвкавостта и сигурността“* през 2009-2011 г. се осъществиха различни инициативи – форуми, обучения, разпространение на различни информационни материали. Провеدهа се конференции посветени на гъвкавостта и сигурността, организирани от КНСБ, МТСП. Разработени са Наръчник с информация за законодателни възможности и добри практики за постигане на гъвкавост и сигурност на заетостта на равнище предприятие с участието на социалните партньори, Стратегия за развитие и регулиране на индустриалните отношения (на КНСБ), в която са включени добри практики за договорено гъвкаво работно време и гъвкава заетост др.

За *„Ограничаване на неформалната заетост и недекларираните доходи от труд“* принос имат действията на социалните партньори – национални и регионални обществени кампании за промяна на нагласите към неформалната икономика, анализи, обучения, информационни материали и др. С оглед осъществяване на превенция на неформалната икономика в рамките на проект по ОП РЧР, АИКБ създаде Национален център *„Икономика на светло“* и девет регионални звена, които обединяват усилията на всички заинтересовани страни за ограничаване на сивата икономиката. В рамките на проект по ОП РЧР, КТ *„Подкрепа“* създаде и мрежа от информационни бюра *„Достоен труд“*, в 40 града в страната. В тях се предоставят безплатни консултации в реално време на студенти, работещи, работодатели и институции. Продължават действията по изграждане на институционалния капацитет на Изпълнителна агенция *„Главна инспекция по труда“* (ГИТ) с цел ограничаването на недекларираната заетост, както и осъществяваната от агенцията контролна дейност в тази насока.

За *„Стимулиране прилагането на практики в областта на корпоративната социална отговорност“* в края на ноември 2009 г. правителството прие Стратегия за корпоративна социална отговорност за периода 2009-2013 г. В изпълнение на Стратегията през периода 2009-2010 г. са провеждани различни инициативи (международни, национални семинари, обучения, дискуссионни форуми) за популяризиране и насърчаване на прилагането на добри практики в областта на корпоративната социална отговорност. През 2011 г. правителството прие нов двегодишен план (2011-2012) за изпълнение на Стратегията за корпоративна социална отговорност. Сред новите мерки, включени в плана са изучаването на бизнес етика в част от специалностите в профил *„Предприемачество и бизнес“* в техникумите и гимназиите след седми клас; извършване на проучване за определяне на броя на организациите, реализирали внедряване на система за корпоративна социална отговорност. Предвижда се също така разработване на модул за обучение по корпоративна социална отговорност на държавни служители от национално, областно и местно ниво и на представители на социалните партньори и др.

За *„Подобряване на условията на труд в предприятията и здравния статус на работната сила...”* съществен принос имат дейностите и мероприятията, финансирани от фонд *„Условия на труд“*. От фондът се предоставят средства за обучение на работодатели, членове на синдикати, членове на комитети и групи по условия на труд и специалисти по безопасност и здраве при работа в предприятията. От фонда безвъзмездно се финансират проекти за диагностика на професионалните болести и се съфинансират проекти, насочени към решаване на конкретни проблеми за подобряване на условията на труд. Разработването на профили по безопасност и здраве при работа по икономически дейности, както и разработването и разпространение на практически инструменти за мотивация към здравословен и безопасен труд са част от дейностите, които се изпълняват в рамките на проект *„Превенция за безопасност и здраве при работа”* по ОП РЧР, изпълняван от ГИТ.

2. Комплексни стратегии за учене през целия живот

В областта на ученето през целия живот са включени 14 мерки, като 11 от тях са изпълнени. През периода 2009-2011 г. се отчита известен напредък по всички мерки, но за изпълнението на мерките и отчитане на реални резултати от тяхното прилагане е необходимо да продължат действията и усилията на всички заинтересовани страни.

Разработен е проект на модел за валидиране на компетентности, придобити в резултат на неформалното обучение и самостоятелно учене, като моделът е приложен за три професии. Предстои да се регламентира нормативно валидирането на компетентности, придобити в резултат на неформалното обучение и самостоятелното учене. В процес на разработване е проект на Закон за предучилищното възпитание и училищното образование, в който ще се регламентира правото на валидиране.

За *„Повишаване на качеството и привлекателността на професионалното образование и обучение”* МОМН изпълнява различни дейности и инициативи. През 2009 г. са определени критерии и показатели за оценяване качеството на професионалното образование. Изпълнява се Национална програма за модернизирание на професионалното образование в България, която е насочена главно към обновяване на специализираното оборудване на учебни кабинети, лаборатории и работилници в училищата с паралелки за придобиване на професионална квалификация, в съответствие с развиващите се съвременни нови производствени технологии. Осъществяват се и различни дейности по проекти на ОП РЧР, в рамките на които се разработват методология и методика за усъвършенстване, допълване и разработване на нови ДОИ за придобиване на квалификация по професии, повишава се професионалната компетентност на педагогическите специалисти, организират се ученически практики и др.

В съответствие с мярката за *„Повишаване на качеството и привлекателността на висшето образование”* се реализират различни дейности, включително в рамките на ОП РЧР, като изграждане на партньорства между образователни институции и бизнеса, организиране на студентски практики, повишаване на квалификацията на преподавателите във висшите училища. Изпълнението на дейностите по схема Подкрепа за развитието на докторанти, постдокторанти, специализанти и млади учени” от ОП РЧР допринася за изпълнението на мярката *„Развитие на научно-изследователската дейност...”*.

В изпълнение на мярката *„Изграждане на система за проучване и прогнозиране на потребностите от работна сила”* е разработен пилотен модел за средносрочно прогнозиране в рамките на проект *„Нови умения за нови работни места в новата икономика - прогнозиране и формиране на политики”*, изпълняван от МТСП с финансова подкрепа на ЕК в рамките на програма Прогрес. Усъвършенстването и развитието на

модела и дейностите по изграждане на система за прогнозиране ще продължи в рамките на проект по ОП РЧР.

В подкрепа на изпълнението на мярката за *„Подобряване на съответствието между изискванията на работодателите по отношение на уменията и квалификацията на персонала чрез ... получаване на добра теоретична подготовка, съчетана с практическо обучение и практически умения”* през периода 2009-2011 г. бяха предприети различни действия. През 2010 г. с промени в ЗНЗ се удължи срока за стажуване на младежите, завършили през последните 24 месеца професионално обучение и без трудов стаж по специалността при работодател от 6 на 9 месеца. За подобряване баланса между търсене и предлагане на пазара на труда в рамките на проект *„Разработване и внедряване на информационна система за оценка на компетенциите на работната сила по браншове и региони”* по ОП РЧР, реализиран от Българска стопанска камара се изгражда Националната референтна мрежа за оценка на компетенциите на работната сила. Мрежата ще обхваща 20 секторни референтни звена и 10 регионални центрове за оценка на компетенциите. Мрежата ще обезпечава логистично разработването, утвърждаването и внедряването в практиката на компетентностни модели на секторно и корпоративно ниво.

Сред действията, които се прилагат за превенция на отпадането от училище са осигуряването на безплатен транспорт за учениците от малките и отдалечени селища до средищните училища, безплатни учебници за всички ученици до осми клас. Финансират се дейности за интеграция на децата и учениците от етническите малцинства в образователната система, включително по ОП РЧР. Тези действия са в изпълнение на мярката *„Повишаване на ресурсите и реализиране на комплекс от мерки за работа с преждевременно напусналите училище”*.

Сред основните дейности, които могат да се отчетат в изпълнение на мярката за *„Подобряване на възможностите за хоризонтална и вертикална професионална мобилност”* е разработена Пътна карта за развитие на кариерното ориентиране 2009 – 2013 г., чиято цел е да подпомогне процеса по изграждане и развитие на национална система за кариерно ориентиране. Картата е разработена от Националната агенция за професионално образование и обучение и експерти от различни институции и организации. Документът определя основните цели и приоритети на кариерното ориентиране в България за периода 2009-2013 г.

В изпълнение на мярката за *„Разширяване на достъпа до учене през целия живот чрез въвеждане на ваучери за обучение”* се осъществява обучение на заети и безработни в рамките на 5 схеми по ОП „РЧР” – „Аз мога”, „Аз мога повече”, „Развитие”, „Адаптивност” и Схема „Насърчаване стартирането на проекти за развиване на самостоятелна стопанска дейност “. Към края на октомври 2011 г. близо 81 000 лица са получили ваучери за обучение. С реализацията на тези схеми се изпълнява и мярката *„Разширяване на участието на заети и безработни лица в обучение за придобиване на ключови компетентности”*.

„Развитието на чиракуването като форма за придобиване на умения в работна среда за нискоквалифицирани лица, под ръководството на наставник” се подкрепя с изпълнението на насърчителната мярка от ЗНЗ, както и с изпълнението на проекти, финансирани от държавния бюджет и изпълнявани съвместно с други институции и социалните партньори, като *„Проект за младежи, напуснали училище”* и *„Това е моят шанс да намеря себе си”*.

3. Ефективни активни политики на пазара на труда

В частта за активната политика на пазара на труда са предвидени 16 мерки, като за периода 2009-2011 г. се отчита напредък и/или са изпълнени 15 мерки. Продължават дейностите по изграждане на интегрирана информационна система на МТСП.

За *Усъвършенстване на системата за предоставяне на услуги на пазара на труда чрез създаване на мобилни офиси, терминали за електронно обслужване и достъп до услуги за граждани...* с финансиране по ОП РЧР в бюрата по труда се изграждат зони за самоинформиране - електронни терминали за ползване на сайта на Агенцията по заетостта. Работи се по създаването на единно звено за предоставяне на телекомуникационни услуги на гражданите в системата на Министерство на труда и социалната политика. Предвижда се да се изграждат 10 центъра за кариерно развитие към ДРБТ, чиято дейност ще бъде фокусирана към подпомагане на заетите лица чрез предоставяне на професионални консултации, разработване на планове за кариерно развитие и предоставяне на информация.

С цел регионализацията на политиката по заетостта през 2010 г. бяха въведени промени в ЗНЗ. По този начин се изпълнява и мярката за *„Развитие на регионалния подход при разработване и изпълнение на програми за заетост и професионална квалификация”*. С въведената промяна се предоставя възможност за периодично (преди само веднъж годишно) одобряване за финансиране на регионални програми за заетост, програми за освободените в резултат от масови съкращения и провеждане не само на професионално обучение, но и обучение по ключови компетентности. От 2009 г. ежегодно в планове за заетост се увеличават средствата за реализирането на регионални програми за заетост, като през 2009 г. са изразходвани 1,1 млн. лв. за заетостта на 591 лица, през 2010 г. са изразходвани 2,5 млн. лв., като в заетост са включени 1 273 лица, а през десетте месеца на 2011 г. са изразходвани 3,5 млн. лв. и в заетост са включени 2 223 лица.

С направени през 2010 г. промени в ЗНЗ е въведена мярка за насърчаване на заетостта на т. нар. „зелени работни места”. Съгласно мярката на работодателите се предоставят субсидии за трудово възнаграждение за срок до 12 месеца, когато на „зелени работни места” се наемат безработни с престой на пазара на труда над 6 месеца. Мярката се прилага от 2011 г. и е в изпълнение на ангажимента *„Стимулиране създаването на заетост на т. нар. „зелени работни места”*. За периода януари-октомври 2011 г. в заетост по мярката са включени 706 лица, на които се субсидира заетостта за период от 6 месеца.

В изпълнение на мерките *„Подкрепа за удължаване на активния трудов живот...”* и *„Разширяване на действията за активиране на продължително безработни и неактивни лица чрез предоставяне на специализирани услуги от АЗ”* се изпълняват различни мерки и програми, финансирани от държавния бюджет и по линия на ОП РЧР. За активиране на продължително безработни и неактивни лица се организират трудови бори, 62 ромски медиатори работят в бюрата по труда, чиято цел е да привличат неактивни лица, които да се регистрират в бюрата по труда за да могат да ползват услуги по заетост. През 2011 г. са назначени още 250 медиатори с финансиране по схема на ОП РЧР за работа с уязвимите групи на пазара на труда.

В подкрепа на изпълнението на мерките *„Разширяване представянето на социални услуги...”* и *„Популяризиране и подкрепа за развитие на социални предприятия”* със средства от държавния бюджет и ОП РЧР се подкрепя предоставянето на услугите „домашен помощник”, „социален асистент” и „личен асистент”, както и развитието на иновативни подходи за подкрепена заетост, защитена заетост и социално включване на лица с трайни увреждания, лица от малцинствени етнически групи, самотни родители, многодетни майки и др.

В изпълнение на мярката за *„Регулярно провеждане на изследвания за оценка на ефекта на определени програми и мерки”* през 2010 г. бе проведена оценка на услугите по заетост, предоставяни от АЗ по проект *„Оценка на ефекта от предоставяните услуги за заетост, като инструмент за успешна интеграция на уязвимите групи на пазара на труда”* по програма *„Прогрес”* на Европейския съюз. В резултат на проведената оценка се установи, че ползването на която и да е от посредническите услуги увеличава шанса за намиране на работа на безработните лица. Оценка на ефекта на активните мерки и програми на пазара на труда се предвижда да се осъществи през периода 2012-2013 г.

Стартирането през октомври 2011 г. на схемата *„По-близо до работа”* допринася за изпълнението на мярката за *„Повишаване на териториалната мобилност...”* Целта на схемата е да се насърчи географската мобилност на работната сила посредством предоставяне на стимули за работодателите за наемане на лица от населени места и региони, различни от местата, в които извършват дейност, както и стимули за лицата да търсят подходяща работа, и в случаите, в които тя е далеч от дома им.

Принос за изпълнението на ангажимента за *„Повишаване капацитета на служителите на АЗ за по-високо качество на обслужване на клиентите на бюрата по труда и по-добро сътрудничество с частните трудови посредници”* има внедрената Национална база данни на пазара на труда във всички поделения на АЗ през 2010 г. Тя предоставя възможност при селекцията и подбора на подходящи кандидати за насочване към обявените от работодателите свободни работни места да се използват всички инструменти на трудовото посредничество. Във връзка с подобряване качеството на работа броят на обучените служители на АЗ нараства от 1 000 през 2009 г. на 2 417 през 2010 г. С направени през 2010 г. промени в ЗНЗ частните трудови посредници се задължават да предоставят информация за обявените при тях свободни работни места. По този начин търсещите работа лица могат да се информират бързо и безплатно за свободните работни места в страната. През 2009 г. стартира дейността по сключване на споразумения за сътрудничество и съвместна дейност между частните трудови посредници и териториалните поделения на АЗ, като през 2009 г. са сключени 33 споразумения, през 2010 г. - 43, а към края на септември 2011 г. са подписани 48 споразумения. Чрез тях се създават условия за обмен на информация за свободни работни места, споделяне на опит и добри практики между бюрата по труда и частните посредници, което води до повишаване ефективността на посредническата дейност. Дейността по сключване на споразумения за сътрудничество между частните трудови посредници и териториалните поделения на АЗ е в изпълнение и на мярката *„Използване на възможностите за публично-частното партньорство при предоставяне на услуги по заетостта”*.

4. Модерна система за социална сигурност

В областта на системата за социална сигурност са включени 11 мерки, като напредък се отчита по изпълнението на 5 от тях.

В изпълнение на ангажимента за *„Обезпечаване на дългосрочната стабилност на системата за социална сигурност”* през 2009 г. бяха увеличени обезщетенията за безработица, а от 1 юли 2010 г. е премахнат тавана на обезщетенията за безработица. За да се гарантира дългосрочната финансова стабилност на българската пенсионна система от 1 януари 2011 г. с изменения и допълнения в Кодекса за социално осигуряване влязоха в сила нови мерки.

В изпълнение на ангажимента за *„Осигуряване на достъп до здравни услуги и провеждане на фокусирани действия към рискови групи от гледна точка на рисковете за здравето...”* Министерството на здравеопазването изпълнява няколко проекта. Проект *„Спри и се прегледай”* е на стойност 19.6 млн. лв. и е насочен към скрининг на ракови

заболявания. Проект „Информирани и здрави” е на стойност около 4,7 млн. лв. и има за цел да повиши информираността на около 2 млн. души, особено на уязвимите групи по отношение на поведенческите рискови фактори, свързани с употребата на психотропни вещества сред младите хора, тютюнопушенето, производствения, битовия и транспортния травматизъм. За целта се предвижда да бъдат изработени и разпространени ръководства и наръчници за добри практики, да бъдат заснети и излъчени 23 филма, да бъде създадена и да се поддържа рубрика в интернет страницата на МЗ.

Мерките за *„Подобряване и разширяване на възможностите за реализация на правото на труд на хората с хронични заболявания, хората с трайни увреждания...”* включват осигуряване на устойчиви, качествени и достъпни посреднически услуги. Във всички териториални поделения на АЗ е осигурен физически достъп на хората с увреждания до посредническите услуги чрез изграждане на подходи или асансьори, звънчеви инсталации. Изпълняват се мерки и програми за насърчаване включването в заетост и обучение на хора с увреждания. Агенцията за хората с увреждания ежегодно определя размера на средствата, с които се финансират проекти на работодатели за осигуряване на достъп до работно място, приспособяване и оборудване на работно място. В края на юни 2011 г. правителството одобри дългосрочна стратегия за заетост на хората с увреждания 2011-2020 г. Разработен е и първият двегодишен план в изпълнение на дългосрочната стратегия. Дейностите за изпълнение на стратегията включват осигуряване на достъпна среда и трудово посредничество, подходящи форми за обучение и заетост и др.

В изпълнение на мерките предвиждащи *„Засилен контрол за спазване едновременно на данъчното и осигурителното законодателство”* и *„Засилен контрол от страна на НАП, местните данъчни власти, ИА “Главна инспекция по труда” ... по отношение на нарушения на трудовото, осигурителното и данъчното законодателство”* през периода 2009-2011 г. продължава сътрудничеството между Изпълнителна агенция „Главна инспекция по труда” и НАП с цел провеждане на съвместни проверки. Обект на проверките са работодатели, за които в резултат на извършвания от ИА „ГИТ” и НАП контрол е установено, че през годината са допуснали множество и/или тежки нарушения на трудовото и/или осигурителното законодателство.

В заключение следва да се отбележи, че независимо от отчетения напредък по изпълнението на мерките, включени в българската пътека е необходимо да продължат съвместните действия на заинтересованите страни с оглед постигането на значими резултати по отношение подобряване на гъвкавостта и сигурността.